

ประมวลศัพท์และความรู้สิทธิมนุษยชน
เล่ม 2

ศัพท์สิทธิมนุษยชน ในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประมวลศัพท์และความรู้สิทธิมนุษยชน
เล่ม 2

ศัพท์สิทธิมนุษยชน ในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประมวลศัพท์และความรู้สิทธิมนุษยชน เล่ม 2 ศัพท์สิทธิมนุษยชน ในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนศึกษา

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้เขียนและเรียบเรียง

วิชัย ศรีรัตน์

วิวิธ วงศ์ทิพย์

จาตุรนต์ บุญยณะ

จิตตศุภางค์ ตันติภิรมย์

ณัฐกร ศรีแก้ว

ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ หรยางกูร

รองศาสตราจารย์ ดร. วไล ณ ป้อมเพชร

บุญแทน ต้นสุเทพวิรวงศ์

สุพัฒตรา ลิ้มปะพันธุ์

ประสานงานต้นฉบับ

กฤษณา ศรีสุวรรณ

ISBN 978-616-7213-07-1

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2556

จำนวนพิมพ์ 1,500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 6 และ 7 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 0 2141 3800 โทรสาร 0 2143 9575

www.nhrc.or.th สายด่วนร้องเรียน 1377

คำนำ

ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตระหนักถึงภารกิจในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของมนุษย์ทุกคน การจัดทำหนังสือประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชนจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจรวมทั้งความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วไปที่รู้ภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเอกสารภาษาไทยมีจำนวนจำกัด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่าหนังสือประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชน น่าจะเป็นหนังสือชุดแรก ๆ ที่คณะกรรมการต้องให้การสนับสนุนในการจัดพิมพ์

หนังสือประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชนเล่มนี้เป็นเล่มที่สอง ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำขึ้น การประมวลศัพท์ชุดแรกผู้จัดทำได้เลือกศัพท์ที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นก่อน การประมวลศัพท์ชุดที่สองเป็นการเพิ่มศัพท์ในหมวดกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนศึกษา โดยศัพท์ในหนังสือประมวลศัพท์สองเล่มจะไม่ซ้ำกัน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทย์ ศรีรัตน์ แห่งศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและคณะ ที่ได้รับดำเนินการจัดทำ และขอขอบคุณ “คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจการจัดทำประมวลคำศัพท์และความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน เล่ม 2” ที่ได้สละเวลาอันมีค่าพิจารณาศัพท์โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคาดว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิทธิมนุษยชน โดยจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในงานสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจด้วย

อ. อมรา พงศาพิชญ์

(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พฤษภาคม 2556

คำนำ

ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

หนังสือประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนศึกษา เล่ม 2 เกิดจากความตั้งใจของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องการสร้างความเข้าใจความหมาย และเนื้อหาของถ้อยคำภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันก็เป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับบุคคลทั่วไป ดังนั้น ประมวลศัพท์จึงมิใช่เป็นเพียงการแปลศัพท์ แต่คณะผู้เขียนได้อธิบายศัพท์ให้ครอบคลุมความหมายอย่างกว้างในขณะเดียวกันก็พยายามเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าสู่บริบทของสิทธิมนุษยชน

มีความยากลำบากในการจัดทำหนังสือเล่มนี้หลายประการเนื่องจากศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือนี้ส่วนใหญ่เป็นศัพท์ทางด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นศัพท์เทคนิค ทำให้มีความหมายเฉพาะ อันอาจจะต่างจากความเข้าใจทั่วไป นอกจากนั้นฐานความผิด กระบวนการ ชื่อตำแหน่งบุคคล หรือองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมของกฎหมายบางประเทศ หรือของกฎหมายบางระบบ มีรายละเอียดแตกต่างกันยากที่จะหาจุดร่วมที่อธิบายให้ครอบคลุมความทั้งหมดได้ ทำให้การใช้ภาษาตาม “ภาษากฎหมายไทย” เพื่อบินยาศัพท์คำหนึ่ง อาจไม่ตรงกับความหมายในภาษากฎหมายของภาษาอังกฤษได้ทั้งหมด เช่น คำว่า “BILL OF INDICTMENT - คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง” หรือ การที่กฎหมายไทยไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่าง Lawyer, Solicitor และ Attorney เป็นต้น

อย่างไรก็ตามคณะผู้เขียนได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเพื่อให้ได้ความหมาย ที่ถูกต้องและชัดเจนที่สุด ในขณะเดียวกันก็ต้องให้กระชับที่สุด ซึ่งเชื่อว่า หนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และด้านสิทธิมนุษยชนได้ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินงาน ของผู้ปฏิบัติงานด้านนี้

คณะผู้เขียนขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาศัพท์ของโครงการนี้ โดยเฉพาะศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร และรองศาสตราจารย์ ดร. วไล ญ ป้อมเพชร ที่ได้ให้ความรู้ ชี้แนะความหมายและช่วยให้ ความเห็นให้ได้ความหมายกระชับและชัดเจน ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ ประธานคณะกรรมการฯ ที่ให้ความสำคัญกับโครงการนี้ โดยการเข้าประชุมทุกครั้งตลอดการประชุมพิจารณาศัพท์ ทั้งยังให้ความรู้ ด้านสังคมวิทยาของศัพท์ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน

โครงการนี้จะสำเร็จมิได้เลยถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือประสานงาน และอำนวยความสะดวกจาก คุณสุพัตรา ลิ้มปะพันธ์ ผู้อำนวยการ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และ คุณกฤษฎา ศรีสุวรรณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดระยะเวลา และยังช่วยเหลือในการร่วมพิจารณา และตรวจภาษาอย่างละเอียด ตลอดการประชุม ที่ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ขอขอบคุณ คุณทิพวรรณ ประเสริฐทรัพย์ และ คุณนฤมล เหลืองคุณวัฒน์ ที่ช่วย ประสานงานโครงการ

ท้ายที่สุด คณะผู้เขียนยินดีน้อมรับความผิดพลาดและข้อเสนอแนะ จากผู้อ่านเพื่อนำมาปรับปรุงในการจัดทำครั้งต่อ ๆ ไป

คณะผู้เขียนและเรียบเรียง

วิชัย ศรีรัตน์

วิวิธ วงศ์ทิพย์

จาตุรนต์ บุญยธนะ

จิตตศุภางค์ ตันติภิรมย์

ณัฐกร ศรีแก้ว

คำแนะนำในการใช้

หนังสือประมวลศัพท์สัทอักษรมุขยชนด้านกระบวนการยุติธรรม และสัทอักษรมุขยชนศึกษา เล่ม 2 ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบาย ศัพท์ในการใช้ปฏิบัติงานด้านสัทอักษรมุขยชน ศัพท์บางคำอาจมีหลายความหมาย ตามแต่บริบทที่ใช้ หนังสือเล่มนี้ได้หยิบยกเฉพาะในบริบทของสัทอักษรมุขยชน มาพิจารณาเท่านั้น

หลักในการจัดทำ มีดังนี้

1. การบัญญัติศัพท์ผู้จัดทำได้พยายามรักษาความหมายจากภาษาเดิมไว้มากที่สุดและได้อธิบายความหมายประกอบเพิ่มเติมพอสังเขป เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย
2. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศอื่นจะใช้ตัวเอนในคำนั้น พร้อมทั้งบอกที่มาของภาษานั้น และแม้ว่าภาษาเดิมจะไม่ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ แต่เพื่อประโยชน์ในการจัดทำผู้จัดทำใช้คำตั้งเป็นอักษรตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด เช่น *LEX LATA (Latin)* หมายความว่าคำนั้นมาจากภาษาละติน
3. ถ้ามีคำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเชื่อมโยงก็จะแสดงความเชื่อมโยงคำนั้นโดยระบุไว้ที่ส่วนท้ายของคำ
4. การอ้างปี พ.ศ. และปี ค.ศ. ผู้จัดทำถือเอาความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเป็นสำคัญ ถ้าเหตุการณ์นั้นเกี่ยวข้องกับประเทศไทย จะใช้ปี พ.ศ. ขึ้นก่อนแล้วตามด้วยปี ค.ศ. ในวงเล็บ แต่ถ้าเหตุการณ์นั้นไม่สำคัญต่อประเทศไทย จะใช้ปี ค.ศ. ขึ้นก่อนแล้วตามด้วยปี พ.ศ. ในวงเล็บ

ในการทำงานด้านสัทอักษรมุขยชนมีการใช้คำย่ออย่างแพร่หลาย ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงได้รวบรวมคำย่อสำคัญไว้เพื่อประโยชน์ในการใช้งานด้วย

สารบัญ

คำนำ ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์	iii
คำนำ ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	v
คำแนะนำในการใช้	vii
คำย่อ	ix
ศัพท์สิทธิมนุษยชน	1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 ข้อเขียน “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”	242
ภาคผนวกที่ 2 รายชื่อและวาระการดำรงตำแหน่ง ของข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ	249
ภาคผนวกที่ 3 คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลกประจำปี	250
ภาคผนวกที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา	253
ภาคผนวกที่ 5 สรุปบทแก้ไขรัฐธรรมนูญ แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา	255
ภาคผนวกที่ 6 ดรรชนีคำในหนังสือ “ประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชน” เล่ม 1	258
ดรรชนีคำ	275
บรรณานุกรม	303
คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำประมวลคำศัพท์ และความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนฯ	308

AI	Amnesty International
AICHR	ASEAN Inter-governmental Commission on Human Rights
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
ASEAN	Association of South East Asian Nations
AU	African Union
CAT	Committee against Torture / Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment
CBD	Convention on Biological Diversity
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CERD	Committee for the Elimination of Racial Discrimination / International Convention on Elimination of Racial Discrimination
CESCR	Committee on Economic, Social, and Cultural Rights
CHR	Commission Human Rights
COE	Council of Europe
CRC	Committee on the Rights of the Child / Convention on the Rights of the Child
CRPD	Convention on the Rights of Person with Disabilities
DHRD	Declaration on the Rights of Human Rights Defenders
ECHR	European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms / European Court of Human Rights European Commission on Human Rights
ECOSOC	Economic and Social Council
ESC	European Social Charter
EU	European Union
GA	General Assembly
HRC	Human Rights Committee (of the ICCPR) / Human Rights Council
HRE	Human Rights Education
HRW	Human Rights Watch

IACHR	Inter-American Convention on Human Rights
ICC	International Criminal Court
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights
ICESCR	International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights
ICJ	International Court of Justice
ICRC	International Committee of the Red Cross
ICTR	International Criminal Tribunal for Rwanda
ICTY	International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia
ILO	International Labour Organization
LDCs	Least Developed Countries
MDGs	Millennium Development Goals
NGOs	Non-governmental Organizations
OAS	Organization of American States
OAU	Organization of African Unity
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe
PCIJ	Permanent Court of International Justice
SC	Security Council
SG	Secretary-General
TRCs	Truth and Reconciliation Commissions
UDHR	Universal Declaration of Human Rights
UNESCO	United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization
UNHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNMIK	United Nations Mission in Kosovo (also United Nations Interim Administration Mission in Kosovo)
UNTAC	United Nations Transitional Authority in Cambodia
UPR	Universal Periodic Review
WHO	World Health Organization
WTO	World Trade Organization

ศัพท์สิทธิ์มนุษยชน

ACCUSATORIAL / ADVERSARY SYSTEM

ระบบกล่าวหา

คำนี้ ในระบบกฎหมายอังกฤษใช้ “Accusatorial” ส่วนระบบกฎหมายอเมริกาใช้ “Adversary”

ระบบกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาในศาล โดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งใช้อยู่ในประเทศที่เป็นระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) การพิจารณาคดีระบบนี้อยู่บนแนวคิดที่ว่าคดีอาญาเป็นการเยียวยาทางศาลให้แก่ผู้เสียหาย (ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือรัฐ) ผู้เสียหายจึงฟ้องให้ศาลลงโทษจำเลย ดังนั้นโจทก์จึงต้องรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าจำเลยกระทำความผิด โดยในการวินิจฉัยคดีศาลเป็นเพียงคนกลางรับฟังการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ

ระบบกล่าวหาหลักที่สำคัญคือผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีอาญาได้โดยไม่ต้องอาศัยพนักงานอัยการ ศาลจะไม่มีบทบาทในการแสวงหา สืบเสาะหลักฐานเพื่อค้นหาความจริง กระบวนการพิจารณาจะยึดถือความเท่าเทียมกันของคุณค่า ดังนั้นจึงกำหนดระเบียบในการนำพยานเข้าสืบและเกณฑ์สำหรับศาลในการรับฟังพยานที่เคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในคดี เช่น มีข้อกฎหมายเกี่ยวกับการตัดพยาน เป็นต้น

ระบบวิธีพิจารณาความคดีอาญาที่ตรงกันข้ามกับระบบนี้ คือ ระบบไต่สวน (ดู ระบบไต่สวน INQUISITORIAL SYSTEM)

แม้ว่าระบบกฎหมายของประเทศไทยจะเป็นระบบประมวลกฎหมายหรือ ซีวิลลอว์ (Civil Law) แต่ในกระบวนการพิจารณาความอาญาใช้ระบบกล่าวหา เนื่องจากอิทธิพลของการศึกษากฎหมายจากประเทศอังกฤษ ในยุคปฏิรูปกฎหมายในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งที่บทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะอนุญาตให้ใช้วิธีไต่สวนโดยผู้พิพากษาก็ตาม

คำที่เกี่ยวข้อง INQUISITORIAL SYSTEM, CIVIL LAW, COMMON LAW, MIRANDA RULES

ACCUSED, THE

1. ผู้ต้องหา 2. จำเลย (ในคดีอาญา)

1. ผู้ต้องหา บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาโดยเจ้าพนักงานได้แจ้งข้อหาแห่งการกระทำความผิดต่อบุคคลนั้นแล้วแต่ยังมิได้ฟ้องต่อศาล กฎหมายกำหนดว่าในกรณีที่มิใช่กระทำความผิดซึ่งหน้า เจ้าพนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกหรือหมายจับบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเพื่อทำการสอบสวน โดยต้องมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดก่อนแจ้งข้อหา เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องต่อศาลแล้วก็จะเปลี่ยนสถานะทางกฎหมายเป็น “จำเลย”

2. จำเลย บุคคลที่ถูกฟ้องต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญาไม่ว่าการฟ้องนั้นจะทำได้โดยบุคคลธรรมดา หรือรัฐ (โดยอัยการ)

ผู้ต้องหาหรือจำเลย จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด และจะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่นเดียวกับนักโทษมิได้ นอกจากนั้นระบบกฎหมายสิทธิมนุษยชนได้กำหนดให้รัฐประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา หรือจำเลยเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐกลั่นแกล้งจับกุมควบคุมตัวบุคคล อันเป็นการละเมิดต่อสิทธิในบุรณภาพแห่งร่างกายของบุคคล (ดูสิทธิของผู้ต้องหา / สิทธิของจำเลย) นอกจากนี้ แนวปฏิบัติของเจ้าพนักงานบางกรณี เช่น การกักขัง หรือควบคุมตัวผู้ต้องหา / จำเลยไว้ร่วมกับนักโทษเด็ดขาด (บุคคลที่ศาลตัดสินว่ากระทำความผิด) การนำตัวผู้ต้องหาที่รับสารภาพไปแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา

ในคดีความผิดลหุโทษจะไม่มีการควบคุมตัวผู้ต้องหา

คำที่เกี่ยวข้อง THE SUSPECT, DEFENDANT, CONVICTED PERSON, THE RIGHT OF THE ACCUSED, THE RIGHT TO SILENCE

ACQUITTAL

คำพิพากษาให้ยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป

คำวินิจฉัยของศาลที่มีขึ้นเพื่อตัดสินว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดอาญาตามฟ้อง และให้จำเลยพ้นจากความรับผิดอาญา ดังนั้นถ้าจำเลยถูกกักขังอยู่ ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลย

ในระบบวิธีพิจารณาความของประเทศไทย คำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลยจะทำโดยผู้พิพากษาโดยจะมีพร้อมกับคำตัดสินที่ชี้ว่าจำเลยไม่ผิด ส่วนในระบบคอมมอนลอว์ที่ใช้ระบบคณะลูกขุน (Jury) การตัดสินการกระทำของจำเลยว่าเป็น “ผิด” หรือ “ไม่ผิด” จะทำโดยคณะลูกขุน และศาลจะเป็นผู้ทำคำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลย

ในทางกฎหมาย คำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลยมีความสำคัญเพราะถือว่าศาลได้พิจารณาแล้วว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ดังนั้นจำเลยจะถูกดำเนินคดีในการกระทำเดียวกันนั้นไม่ได้อีก

คำที่เกี่ยวข้อง RELEASE ORDER, VERDICT

ACT

พระราชบัญญัติ / รัฐบัญญัติ

กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภามีฐานะหรือศักดิ์ของกฎหมาย (Hierarchy of Law) สูงกว่ากฎหมายอื่นนอกจากรัฐธรรมนูญ

กฎหมายที่มีชื่อเรียกว่า “พระราชบัญญัติ” จะเป็นกฎหมายสำคัญ มีวัตถุประสงค์ให้มีผลบังคับใช้กับประชาชนเป็นการทั่วไป ซึ่งต่างจากกฎหมายประเภทอื่น เช่น พระราชกำหนด ซึ่งตราขึ้นโดยคณะรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการในสถานการณ์อันจำเป็นเร่งด่วน (ดู EMERGENCY DECREE) หรือพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยประมุขของรัฐที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติในการเปิดหรือปิดสมัยการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายที่ตราขึ้นและมีผลกระทบในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล จึงต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการอภิปรายและลงมติโดยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่ประชาชนได้รับมอบอำนาจให้เพื่อการปกป้องสิทธิประโยชน์ของประชาชน (ดู UNIVERSAL SUFFRAGE)

สำหรับประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 90 กำหนดให้การตราพระราชบัญญัติเป็นอำนาจของรัฐสภา และเมื่อรัฐสภาเห็นชอบกับร่างดังกล่าวแล้วก็จะทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ลงพระปรมาภิไธย เมื่อพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับ เป็นกฎหมายต่อไป

คำนี้ในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะใช้ว่า “พระราชบัญญัติ” ส่วนในประเทศที่ไม่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะใช้ว่า “รัฐบัญญัติ”

ADMINISTRATIVE CASE

คดีปกครอง

ข้อพิพาททางกฎหมายระหว่างหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐ หรือระหว่างบุคคลกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐ อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กรของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือไม่ใช้อำนาจหน้าที่

“คดีปกครอง” เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ศาลปกครอง (Administrative Court) ใช้พิจารณาว่ามีอำนาจรับคดีนั้นไว้พิจารณาได้หรือไม่ ถ้าคดีนั้น ไม่ใช่คดีปกครองจะไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

อนึ่ง คำว่าองค์กรของรัฐ หมายถึง หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ไม่รวมฝ่ายนิติบัญญัติ

คำที่เกี่ยวข้อง LEGISLATIVE BRANCH, ADMINISTRATIVE COURT, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONAL COURT

ADMINISTRATIVE COURT

ศาลปกครอง

องค์กรตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีพิพาททางกฎหมายระหว่างหน่วยงานราชการ หรือระหว่างองค์กรของรัฐ หรือคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรของรัฐกับเอกชน หรือที่เรียกว่า “คดีปกครอง” (ดู ADMINISTRATIVE CASE)

ศาลปกครองของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ค.ศ. 1997) และมีระเบียบวิธีพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) มีฐานะเทียบเท่าศาลยุติธรรมแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ “ศาลปกครองชั้นต้น” และ “ศาลปกครองสูงสุด” ผู้พิพากษาศาลปกครองเรียกว่า “ตุลาการศาลปกครอง”

การแยกศาลปกครองออกจากศาลยุติธรรมเพื่อให้เป็นสถาบันตุลาการที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เนื่องจากคดีปกครองเป็นการพิพาทระหว่างรัฐกับราษฎรคู่ความในคดีจึงมีฐานะไม่เท่ากัน ดังนั้นแนวคิดของการระงับข้อพิพาทและกระบวนการพิจารณาจึงแตกต่างจากการพิจารณาคดีพิพาททั่วไป กล่าวคือในคดีทั่วไปที่พิจารณาโดยศาลยุติธรรมจะใช้ระบบกล่าวหา ในขณะที่การพิจารณาคดีในศาลปกครองจะใช้วิธีไต่สวน อันเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลปกครองได้แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อปรับใช้กฎหมายต่าง ๆ ในการอำนวยความยุติธรรมให้กับคู่ความอย่างเต็มที่

ศาลปกครองมีบทบาทสำคัญในการตีความข้อกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดผลในการใช้จริง ตลอดจนการวางหลักเกณฑ์ให้ใช้อำนาจของฝ่ายบริหารเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อปัจเจกชน

คำที่เกี่ยวข้อง ADMINISTRATIVE CASE, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONAL COURT

ADMINISTRATIVE DETENTION

การคุมขัง
โดยอำนาจฝ่ายบริหาร

การควบคุมตัวบุคคลที่ทำโดยอำนาจของฝ่ายบริหาร การควบคุมตัวไม่ได้กระทำโดยอำนาจศาล หรือไม่ได้ถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดทางอาญาในฐานะ “ผู้ต้องหา” แต่ถูกจับกุมและควบคุมตัวตามกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายบริหาร ซึ่งอาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ปกติ หรือ สถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อความจำเป็นในการบริหารสาธารณะของฝ่ายบริหาร เช่น ความจำเป็นในการป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมหรือกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น การควบคุมตัวผู้ที่หลบหนี

เข้าเมือง ควบคุมตัวบุคคลที่เชื่อว่าปลุกปั่นยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย
ในสังคม

การคุมขังโดยฝ่ายบริหารมักจะควบคุมตัวบุคคลไว้ในสถานที่ที่แยก
ต่างหากจากบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีอาญาและถูกตั้งข้อหาว่าทำความผิดทาง
อาญาแล้ว

แม้การคุมขังโดยฝ่ายบริหารสามารถทำได้ในบางกรณีแต่การคุมขัง
โดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม หรือการควบคุมตัวบุคคลเป็นระยะเวลา
นานเกินจำเป็นถือว่าเป็นการจับกุมคุมขังที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ กรณีนี้
ศาลอาจมีหมายเรียกให้บุคคลที่ควบคุมตัวต้องนำบุคคลที่ถูกคุมขังมาไต่สวน
พิจารณาความชอบธรรมของการควบคุมตัว เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อำนาจอันมิชอบของฝ่ายบริหาร นอกจากนี้แม้ว่าการคุมขังจะทำโดยชอบ
ด้วยกฎหมาย รัฐต้องประกันสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานให้แก่บุคคลที่ถูกคุมขัง
อีกด้วย

คำที่เกี่ยวข้อง *HABEAS CORPUS*, *ARRESTED PERSON*,
ARBITRARY DETENTION

AFFIRMATIVE MEASURE

มาตรการเชิงยืนยันสิทธิ

มาตรการทางนโยบาย กฎหมาย หรือการปฏิบัติให้สิทธิประโยชน์
พิเศษแก่กลุ่มบุคคลที่ด้อยสิทธิ หรือกลุ่มที่เสียเปรียบบางกลุ่ม เช่น เด็ก
สตรี คนยากจน หรือชนกลุ่มน้อย เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวได้รับประโยชน์
จากการมีสิทธินั้นอย่างแท้จริง เช่น การให้เงินสงเคราะห์แก่เด็กชาวเขา
เพื่อสนับสนุนให้เข้าโรงเรียน การกำหนดสัดส่วนของสตรีในองค์ประกอบ
ของคณะกรรมการต่าง ๆ หรือการให้มีสุภาพพิเศษสำหรับคนพิการ เป็นต้น

การใช้มาตรการเชิงยืนยันสิทธิจึงเป็น “การปฏิบัติที่แตกต่าง” แต่
ไม่ถือว่าเป็น “การเลือกปฏิบัติ” ตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนการใช้มาตรการ
เชิงยืนยันสิทธิมีเงื่อนไขสองประการคือ

- มีเหตุผลที่ชอบธรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ใช้มาตรการ
ที่แตกต่างกัน

- เป็นมาตรการชั่วคราว เมื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ต้องยกเลิกมาตรการที่แตกต่างนั้น

คำที่เกี่ยวข้อง DISCRIMINATION, DUTY TO FULFIL

AGE OF ENLIGHTENMENT

ยุคเรืองปัญญา / ยุคสว่างทางปัญญา

เป็นชื่อที่เรียกช่วงระยะเวลาทางประวัติศาสตร์สำคัญยุคหนึ่งของอารยธรรมและปรัชญาตะวันตก เกิดขึ้นตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปทางสังคมและความก้าวหน้าทางด้านความรู้ วิทยาการ เป็นยุคที่ความสามารถในการใช้เหตุผลของมนุษย์ได้รับการยกย่องเชิดชู เนื่องจากในอดีตนั้น การกระทำของมนุษย์ในสังคมมักถูกชี้นำโดยนักบวชทางศาสนา ส่วนในระดับครอบครัวมักถูกชี้นำผ่านการอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาที่ตกทอดต่อกันมา ความกล้าในการที่จะใช้ความคิดที่แตกต่างจากสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาอาจเสี่ยงและเป็นอันตราย ยุคเรืองปัญญา / ยุคสว่างทางปัญญาจึงเป็นการปฏิวัติความเชื่อ ความคิดของมนุษย์ให้หลุดพ้นจากการถูกชี้นำ มีอิสระและกล้าที่จะคิดด้วยตนเอง

ในยุคดังกล่าวเน้นการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล (Rational Thought) ดังนั้นยุคนี้จึงเรียกอีกอย่างว่า ยุคแห่งเหตุผล (The Age of Reason) ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นแสงส่องสว่าง เพื่อกำจัดความเชื่อมงาย และความเขลา เน้นความรู้ความเข้าใจในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการถือกำเนิดขึ้นของระบบสังคมนิยมด้วย

ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งยุคเรืองปัญญาได้แก่ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) ชาวอังกฤษ ผู้สนับสนุนความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลของวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นรากฐานของการทดลองและการสังเกตอย่างละเอียด และเรอเน เดการ์ต (René Descartes) นักคณิตศาสตร์ชาวฝรั่งเศสผู้เขียนหนังสือที่ประกาศว่าเหตุผลและคณิตศาสตร์เป็นเพียงสองสิ่งที่เราจำเป็นต้องมีเพื่อค้นหาความจริง

AGENDA 21

วาระ 21 / “อะเจนด่ายี่สิบเอ็ด”

ข้อตกลงระหว่างประเทศได้รับการรับรองจากรัฐที่เข้าร่วมประชุมในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือที่รู้จักกันว่า “เอิร์ธซัมมิต (Earth Summit)” ซึ่งจัดขึ้นที่นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) โดยมีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ จำนวน 179 ประเทศ เข้าร่วมประชุม

“วาระ 21” เป็นคำย่อที่ใช้แทนคำว่า “วาระสำหรับศตวรรษที่ 21 (Agenda for the 21st Century)” อันเป็นแผนแม่บทปฏิบัติการระหว่างประเทศ สำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

วาระ 21 เกิดจากแนวคิดที่ว่า การเพิ่มของประชากร การบริโภคและเทคโนโลยี ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นมนุษย์จึงต้องร่วมมือกันลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยและไร้ประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาย่างยั่งยืนขึ้นในทุกส่วนของโลก นอกจากนั้นวาระ 21 ได้เสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และแนวทางอนุรักษ์ความหลากหลายชนิดและสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต การอนุรักษ์ป่า การต่อสู้กับความยากจนรวมถึงปัญหาการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย การวางแผนการจัดการ ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย การแก้ปัญหามลพิษของเมืองใหญ่ และปัญหาของเกษตรกร โดยย้ำว่าเป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกกลุ่ม และทุกอาชีพเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนอันเป็นหนทางเอาชนะความยากจนและการทำลายสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนปฏิบัติการตามวาระ 21 คือ การจัดการความยากจนโดยให้ประชาชนที่ยากไร้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืนมากขึ้น

คำที่เกี่ยวข้อง SUSTAINABLE DEVELOPMENT, MULTILATERAL ENVIRONMENT AGREEMENT, THE RIGHT TO ENVIRONMENT, BIOLOGICAL DIVERSITY, UNEP

ALIBI (Latin)

การอ้างฐานที่อยู่เป็นข้อแก้ตัว

ออกเสียงว่า อาล-ลี-ไบ (al-eh-bi) เป็นคำละติน แปลว่า “อ้างว่าอยู่ที่อื่น”

คำกล่าวอ้างของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดว่าขณะที่ความผิดอาญาเกิดขึ้นตนไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ ดังนั้นตนจึงไม่ใช่เป็นผู้กระทำความผิด ตามหลักกฎหมายบุคคลผู้อ้างฐานที่อยู่เป็นข้อแก้ตัวจะต้องแสดงหรืออ้างฐานที่อยู่อื่นประกอบข้ออ้าง

ALIEN

คนต่างด้าว

คำนี้ความหมายทั่วไป หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้เป็นพลเมืองของประเทศที่ตนเองอาศัยอยู่ ส่วนความหมายเฉพาะ ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) หมายถึง ผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทยโดยนัยนี้คนต่างด้าวจึงหมายถึง

1. คนที่เป็นพลเมืองของประเทศอื่น หรือเป็นคนที่มีสัญชาติของรัฐหนึ่ง แต่ได้เข้ามาอาศัยในดินแดนของอีกรัฐหนึ่งไม่ว่าจะโดยชั่วคราว หรือถาวรรวมถึงผู้อพยพ ผู้พลัดถิ่น หรือแรงงานข้ามชาติ
2. คนไร้สัญชาติ หรือคนไร้รัฐ (Stateless Person) ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติของรัฐใดเลย และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยในรัฐ ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงอาจจะเกิดและอาศัยอยู่ในดินแดนของประเทศหนึ่งแต่กฎหมายของประเทศนั้นไม่ยอมรับสถานะว่ามีสัญชาติ

ระบบสิทธิตามกฎหมายมหาชนของประเทศจะแยกคนต่างด้าวจากคนที่เป็นพลเมือง (ดู CITIZENSHIP) สิทธิหลายอย่างคนต่างด้าวจะไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนที่เป็นพลเมือง และคนต่างด้าวอาจถูกจำกัดสิทธิบางประการได้ เช่น สิทธิในการถือครองที่ดิน สิทธิในการเดินทาง สิทธิในการตั้งถิ่นฐาน เสรีภาพในการประกอบอาชีพ สิทธิที่จะได้รับสวัสดิการทางสังคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามรัฐจำเป็นต้องปกป้องสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานบางอย่างแก่คนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐในฐานะที่บุคคลเหล่านั้นเป็นมนุษย์

และจะทำให้เกิดความแตกต่างหรือเลือกปฏิบัติระหว่างคนต่างด้าวกับพลเมืองไม่ได้ เช่น สิทธิในชีวิต สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน หรือการปฏิบัติที่ลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย และสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นต้น

ในกรณีคนต่างด้าวไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐที่ตนอาศัยอยู่ รัฐเจ้าของสัญชาติอาจใช้วิธีการคุ้มกันทางการทูต (Diplomatic Protection) ต่อรัฐที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ได้

คำที่เกี่ยวข้อง NATIONALITY, CITIZENSHIP, REFUGEE, STATELESS PERSON, ILLEGAL IMMIGRANT

ALTERNATIVE REPORT

รายงานทางเลือก /
รายงานคู่ขนาน

รายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาล เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลให้องค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีหน้าที่พิจารณารายงานใช้ประกอบในการพิจารณา ทำความเห็น หรือคำแนะนำต่อรัฐบาล

คำนี้มีความหมายเหมือนกับคำว่ารายงานเงา (ดู SHADOW REPORT)

AMENDMENT (LAW)

การแก้ไขเพิ่มเติม /
บทแก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมาย)

ในความหมายทั่วไป หมายถึง การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความในเอกสาร

ในความหมายของกฎหมาย หมายถึง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือบทแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายซึ่งเป็นผลให้กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมถือเป็นส่วนหนึ่งและมีฐานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับบทบัญญัติเดิม และถ้าส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างหรือขัดกับกฎหมายเดิม ก็จะต้องใช้กฎหมายที่เป็น

การแก้ไขเพิ่มเติมตามหลักกฎหมายใหม่ยกเว้นกฎหมายเก่า

กรณีกฎหมายอาญา มีหลักว่าการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใหม่จะไม่มีผลย้อนหลังเพื่อให้เป็นโทษกับผู้กระทำความผิด (ดู Retroactive Law และ No Crime, No Punishment without Law)

สำหรับความหมายเฉพาะของคำนี้ดูใน Amendments (American Constitution)

คำที่เกี่ยวข้อง AMENDMENTS, RETROACTIVE LAW, “NO CRIME, NO PUNISHMENT WITHOUT LAW”

AMENDMENTS
(AMERICAN
CONSTITUTION)

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
(รัฐธรรมนูญ
สหรัฐอเมริกา)

“Amendments” ใช้ในความหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา หมายถึง การแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมถือเป็นส่วนหนึ่งและมีฐานะทางกฎหมายเท่ากับรัฐธรรมนูญฉบับเดิม

คำนี้จะใช้เป็นพหูพจน์ “Amendments” ซึ่งหมายถึง การแก้ไขรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาโดยรวม แต่ถ้าหมายถึงบทบัญญัติแก้ไขครั้งหนึ่งครั้งใด จะใช้อักษรตัวแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่และมี “The” เสมอ เช่น The Fifth Amendment (บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า)

เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระบบสหพันธรัฐ (Federation) รัฐธรรมนูญจึงมีลักษณะเป็นสัญญาระหว่างพลเมืองของมลรัฐต่าง ๆ ที่เกิดจากการตกลงยินยอมผูกพันต่อข้อตกลงร่วมกันผ่านผู้แทนของมลรัฐ ดังนั้น เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จึงต้องได้รับการให้สัตยาบันของผู้แทนมลรัฐทุกรัฐก่อนที่จะมีผลสมบูรณ์

นับตั้งแต่ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1787 (พ.ศ. 2330) จนถึงปัจจุบันได้มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกามากกว่าร้อยครั้ง แต่ที่มีการให้สัตยาบันมีเพียงสิบเจ็ดครั้งและมีบทบัญญัติแก้ไขรวม

ยี่สิบเจ็ดบท โดยบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่งถึงบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบได้รับรองในครั้งเดียวกัน และบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ดังนั้นจึงเรียกรัฐธรรมนูญฉบับดั้งเดิมรวมกับบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่งถึงบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบนี้ว่า “ตราสารสิทธิแห่งอเมริกา หรือ American Bill of Rights” ซึ่งผู้แทนมลรัฐต่าง ๆ ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1791 (พ.ศ. 2334)

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลที่สำคัญ เช่น

- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง (The First Amendment) รับรองเสรีภาพทางศาสนา
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สี่ (The Fourth Amendment) รับรองสิทธิของประชาชนที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน และทรัพย์สินของตน บรรดาสิทธิดังกล่าวจะถูกตรวจค้นหรือยึดโดยไม่มีเหตุอันควรมิได้
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า (The Fifth Amendment) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการฟ้องศาล การสอบสวน และการลงโทษ (สิทธิทางกฎหมาย) เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หก (The Sixth Amendment) กำหนดสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี ในการดำเนินคดีอาญา จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็วและเปิดเผย
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เก้า (The Ninth Amendment) กล่าวถึงสิทธิที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญจะตีความให้เป็นการปฏิเสธหรือลดทอนสิทธิผู้อื่นไม่ได้

(ดูสรุปสาระสำคัญของบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมทุกบทในภาคผนวกที่ 5)

คำที่เกี่ยวข้อง CONSTITUTION OF THE UNITED STATES OF AMERICA, AMERICAN BILL OF RIGHTS, AMENDMENT

AMERICAN BILL OF RIGHTS

บทบัญญัติ สิทธิของอเมริกา

คำใช้เรียกรวมรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาส่วนที่เป็นบทแก้ไขเพิ่มเติม (ดู THE AMENDMENTS) จำนวนสิบมาตรา ตั้งแต่บทแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่งถึงบทแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบที่รับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมืองอเมริกัน

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสิบบทได้เสนอโดย นายเจมส์ เมดิสัน ในการประชุมคองเกรสแห่งอเมริกาครั้งแรก (Congress of the United States) ซึ่งเป็นการประชุมร่วมกันของสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาสหรัฐอเมริกา โดยสภาผู้แทนราษฎรอเมริกาได้ลงมติรับรองในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) และได้มีผลเป็นกฎหมายในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1791 (พ.ศ. 2334) เมื่อผู้แทนมลรัฐได้ให้สัตยาบันครบจำนวนสามในสี่ของจำนวนรัฐในขณะนั้น

แนวคิดของสิทธิเสรีภาพในบทบัญญัติเพิ่มเติมได้รับอิทธิพลจากเอกสารสำคัญทางกฎหมายและทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติสิทธิของอังกฤษ (ดู English Bill of Rights) ปฏิญญาเวอร์จิเนียร์ และข้อเขียนของโทมัส เพน ที่ชื่อว่า “คำเรียกร้องสิทธิ” (Petition of Rights)

บทบัญญัติสิทธิของประชาชนอเมริกันมีดังนี้

- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง รับรองเสรีภาพในการนับถือศาสนา การพูด การพิมพ์ การโฆษณา และการชุมนุมร่วมกันโดยสงบของประชาชน
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สอง รับรองสิทธิของประชาชนในการมีและที่จะมีอาวุธและการถืออาวุธของบุคคลจะถูกขัดขวางมิได้
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สาม รับรองสิทธิในเคสดาน ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว โดยกำหนดว่าทหารจะเข้าไปอาศัยในบ้านใดโดยเจ้าของบ้านไม่ยินยอมไม่ได้

- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สี่ รับรองสิทธิในความมั่นคงปลอดภัย และบูรณภาพเหนือร่างกาย เคหสถาน และทรัพย์สินของตนเอง การตรวจค้นหรือยึดโดยไม่มีเหตุอันควรกระทำมิได้
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า รับรองสิทธิเกี่ยวกับคดีอาญาระเบียบเกี่ยวกับการฟ้องคดี การสอบสวน และการลงโทษ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หก รับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญา จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว และเปิดเผย
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เจ็ด รับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยคณะลูกขุน
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่แปด รับรองสิทธิในการประกันตัว ห้ามศาลกำหนดเงินประกันสูงเกินสมควร และห้ามการลงโทษที่โหดร้ายและผิดปกติวิสัย
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เก้า กำหนดให้สิทธิที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญ ผูกพันองค์กรทางการเมือง จะตีความให้เป็น การปฏิเสธหรือลดทอนสิทธิผู้อื่นไม่ได้
- บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบ รับรองสิทธิในการกำหนดตนเอง ของประชาชนในระดับมลรัฐ โดยกำหนดให้อำนาจกระทำการใด ที่มีได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยชัดแจ้ง เป็นอำนาจของมลรัฐ หรือของประชาชนในมลรัฐ

เดิมเป็นที่เข้าใจว่าบทบัญญัติสิทธิของอเมริกันนั้น หมายถึง สิทธิของพลเมืองอเมริกาที่เป็นคนผิวขาว แม้ว่าในรัฐธรรมนูญมิได้เขียนไว้ก็ตาม พลเมืองที่เป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม (อินเดียน) และชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกา หรือขณะนั้นเรียกว่า “คนผิวสี” ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิเท่ากับคนผิวขาว นอกจากนั้นสตรีก็ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามบทบัญญัติสิทธิของอเมริกา เท่ากับบุรุษ

บทบัญญัติสิทธิของอเมริกาเป็นหลักในการพัฒนากฎหมายคอมมอนลอว์ของอเมริกา รวมถึงการตรารัฐธรรมนูญต่าง ๆ ที่ประกาศใช้ในภายหลัง

ANARCHY

อนาธิปไตย /
ภาวะไร้ผู้นำ / ภาวะไร้กฎระเบียบ

คำนี้มาจากภาษากรีก “Anarkhos” (an - “ไม่มี” และ arkhos- “ผู้ปกครอง” หรือ “หัวหน้า”)

สภาวะที่สังคม การเมือง การปกครองที่เกิดความวุ่นวาย ไร้ระเบียบ กฎเกณฑ์ขาดการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และความมั่นคงในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่เป็นผล อันเนื่องมาจากการไม่มีรัฐบาล หรือมีรัฐบาลที่บริหารประเทศล้มเหลว หรือมีรัฐบาลที่ไม่เคารพหลักนิติธรรม (Rule of Law) ทำให้ประชาชนกระด้างกระเดื่องไม่เคารพกฎหมาย และไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาล

อนาธิปไตย / ภาวะไร้ผู้นำ / ภาวะไร้กฎระเบียบ มักทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมอย่างรุนแรงและมักนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และกว้างขวาง

คำที่เกี่ยวข้อง GROSS HUMAN RIGHTS VIOLATION, RULE OF LAW, PUBLIC ORDERS, STATE OF EMERGENCY

ANONYMOUS COMPLAINT

คำร้องเรียนที่ไม่ลงชื่อผู้ร้อง
/ จดหมายสนทนาก่อน

ความหมายทั่วไป หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อกล่าวโทษ ร้องเรียน ร้องทุกข์ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใด กระทำการที่ขัดต่อกฎหมาย ประพฤติมิชอบ หรือผิดศีลธรรมจรรยา โดยไม่ได้แสดงชื่อผู้ทำเอกสารนั้นขึ้น

ในความหมายเฉพาะ หมายถึง คำร้องทุกข์ หรือคำร้องเรียนว่าถูกกระทำ หรือพบเห็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำขึ้นเพื่อเสนอต่อองค์กรที่มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภายในประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

หรือองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ หรือศาลสิทธิมนุษยชน เช่น ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป โดยมีเจตนาให้เฝ้าระวังการละเมิดสิทธินั้น โดยไม่แสดงชื่อผู้ร้องเรียน

แนวปฏิบัติทั่วไปขององค์กรที่มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะกำหนดให้แสดงชื่อผู้ร้องเรียนไว้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารับคำร้องเรียน ดังนั้น จดหมายสนเท่ห์ / คำร้องเรียนที่ไม่ลงชื่อผู้ร้องจะไม่ได้รับการพิจารณาให้รับไว้ดำเนินการ (ดู ADMISSIBILITY)

ANTEGONE

อานติโกเน (เธอคน) / บทละครเรื่อง “อานติโกเน”

บทละครโศกนาฏกรรม เขียนโดยโซโฟคลีส (Sophocles) นักปรัชญาชาวเอเธนส์ ที่มีชีวิตอยู่ระหว่าง 497 - 406 ปีก่อนคริสตกาล (หรือประมาณ พ.ศ. 86 - พ.ศ. 137) เป็นเรื่องเกี่ยวกับหญิงสาวชื่ออานติโกเนที่ยอมสละชีวิตตนเอง เพื่อคัดค้านคำสั่งของกษัตริย์ครีออนผู้เป็นลุงที่ห้ามไม่ให้ทำพิธีฝังศพของพี่ชายของเธอที่ตายเนื่องจากการต่อสู้เพื่อแย่งชิงราชสมบัติ อานติโกเนได้ยกกฎธรรมชาติขึ้นคัดค้านคำสั่งของกษัตริย์โดยอ้างว่าสิ่งที่เธอทำนั้นสอดคล้องกับกฎของพระเจ้าซึ่งเป็นกฏนิรันดร์ และสูงกว่ากฎหมายของกษัตริย์ และเธอยอมตาย เพื่อรักษาสິงที่ตนเองเห็นว่าเป็นความชอบธรรมทั้ง ๆ ที่เธอมีโอกาสดูแลงานกับลูกชายของกษัตริย์ครีออน

บทละครเรื่อง อานติโกเน ได้สะท้อนปรัชญาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ที่มีมานานกว่าสองพันปีและต่อมาได้พัฒนาเป็นสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน นอกจากนั้นบทละครนี้ยังได้เชื่อมโยงจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องการเสียสละตนเอง เพื่อต่อสู้กับสิ่งที่ตนเห็นว่าชอบธรรมกับการต่อสู้เรียกร้องของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนในยุคต่าง ๆ

นักปรัชญาได้ชี้ให้เห็นว่านิธรรมเกี่ยวกับความถูกต้อง “ความชอบธรรม” หรือ “ความยุติธรรม” นั้นมีอยู่ในมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย เช่น ดร. มาร์ติน ลูเธอร์คิง จูเนียร์ นายเนลสัน แมนเดลา มหาตมะ คานธี และ นางออง ซาน ซูจี สำหรับประเทศไทยมีตัวอย่างเช่น นายทองใบ ทองเปาด์ เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง HUMAN RIGHTS DEFENDERS, NATURAL LAW

ANTI-SEMITISM

คติเกลียดชังยิว

คำว่า Anti-Semitism หมายถึง ความเชื่อที่มีอคติ รังเกียจเคียดแค้นทั้งชนชาติ เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม หรือศาสนาของชาวมุสลิมและชาวยิว โดยแสดงอคติออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การต่อต้านหรือชิงชังโดยไร้เหตุผล การเลือกปฏิบัติ จนถึงการใช้ความรุนแรง เช่น การทำร้าย เป็นต้น

สำหรับ “Anti-Semite” หมายถึง คนหรือพวกที่เกลียดชังยิว

การต่อต้านชาวยิวในยุโรปมีมาช้านานแล้ว อันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ชาวคริสต์เห็นว่าชาวยิวเป็นผู้ที่ฆ่าพระเยซู ต่อมาสงครามครูเสดที่มีขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1096 - 1291 (พ.ศ. 1639 - 1834) ได้ส่งผลให้ชาวยิวซึ่งเดิมมีถิ่นฐานอยู่แถบริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนต้องอพยพไปอยู่ตามดินแดนต่าง ๆ ทั้งในยุโรปและแอฟริกาเหนือ ชาวยิวมีอิทธิพลทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศแต่ถูกตั้งข้อรังเกียจว่าเห็นแก่พวกพ้องเชื้อชาติตนเอง เอาัดเอาเปรียบสังคมโดยไม่เห็นแก่ส่วนรวม ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนในประเทศที่ชาวยิวอาศัยอยู่เกิดอคติและเกลียดชังชาวยิว ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 13-15 มีหลายประเทศในยุโรปออกกฎหมายขับไล่ชาวยิวออกนอกประเทศ เช่น อังกฤษ ใน ค.ศ. 1290 (พ.ศ. 1833) ฝรั่งเศส ใน ค.ศ. 1392 (พ.ศ. 1935) สเปน ใน ค.ศ. 1492 (พ.ศ. 2035) และโปรตุเกส ใน ค.ศ. 1497 (พ.ศ. 2040) ชาวยิวที่ไม่ยอมหนีจะถูกควบคุมให้อยู่รวมกันในค่ายกักกันและนิคมชาวยิว

ในตอนต้นศตวรรษที่ 19 ชาวยุโรปเริ่มปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อชาวยิว ทำให้ชาวยิวเริ่มมีอิสรภาพ มีเสรีภาพในการศึกษาและเริ่มเป็นเจ้าของกิจการ ธุรกิจ ประเทศที่เคยขับไล่ยิวก็นิยมนให้ชาวยิวกลับคืนประเทศได้และชาวยิวได้กลับมามีอิทธิพลทางเศรษฐกิจในหลายประเทศ

ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ลัทธิชาตินิยมและลัทธิต่อต้านยิวที่ก่อตัวมานานทำให้เกิดนโยบายทำลายล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวโดยพรรคนาซีเยอรมัน ได้ฆ่าชาวยิวในยุโรปประมาณหกล้านคน

คำที่เกี่ยวข้อง THE HOLOCAUST, RACISM, NATIONAL MINORITY, ASYLUM SEEKER

ANTI-SLAVERY SOCIETY

สมาคมต่อต้านการมีทาส

คำเรียกย่อของสมาคมสิทธิมนุษยชนของประเทศสหราชอาณาจักร
สององค์กรที่ดำเนินงานรณรงค์ต่อเนื่องกันเพื่อให้ยุติการมีทาส

สมาคมต่อต้านการมีทาสจัดตั้งขึ้นครั้งแรกใน ค.ศ. 1823 (พ.ศ. 2366)
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้มีการยกเลิกทาสในเครือจักรภพอังกฤษ
ทั้งหมดเนื่องจากพระราชบัญญัติห้ามค้าทาส พ.ศ. 2350 (Slave Trade Act
1807) ของประเทศอังกฤษ บัญญัติให้การค้าทาสในเครือจักรภพอังกฤษ
เป็นความผิดอาญา แต่ไม่ได้ห้ามการมีทาสหรือการใช้ทาส

ชื่อทางการของสมาคมฯ คือ “สมาคมเพื่อการลดการมีทาส
และการยกเลิกทาสอย่างค่อยเป็นค่อยไปทั่วเครือจักรภพอังกฤษ (Society
for the Mitigation and Gradual Abolition of Slavery Throughout
the British Dominions)” การรณรงค์ของสมาคมส่งผลให้อังกฤษประกาศ
ใช้ “พระราชบัญญัติเลิกทาส พ.ศ. 2376 (Slavery Abolition Act 1833)”
สมาคมจึงได้ยุติการดำเนินงานไป

ต่อมา ใน ค.ศ. 1839 (พ.ศ. 2382) ได้มีการจัดตั้งสมาคมขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง
ภายใต้ชื่อ “สมาคมชาวอังกฤษและชาวต่างชาติเพื่อการต่อต้านการมีทาส
(British and Foreign Anti-Slavery Society)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์
ให้มีการเลิกทาสทั่วโลก ปัจจุบันสมาคมนี้ยังคงดำเนินงานอยู่ และใน ค.ศ. 1990
(พ.ศ. 2533) ได้มีการเปลี่ยนชื่อของสมาคมเป็น “องค์กรระหว่างประเทศ
เพื่อต่อต้านการมีทาส (Anti-Slavery International)” โดยสมาคมฯ ให้ความสำคัญ
กับรูปแบบใหม่ของสภาพทาส (Contemporary Forms of Slavery)
เช่น การบังคับแรงงาน แรงงานเด็ก การค้าหญิงและเด็ก และการขายบุคคล
เพื่อบำเรอทางเพศ (Concubinage) เป็นต้น

สมาคมต่อต้านการมีทาสถือว่าเป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน
องค์กรแรกของโลก

คำที่เกี่ยวข้อง CONTEMPORARY FORMS OF SLAVERY,
SLAVERY, CHILD LABOUR, HUMAN TRAFFICKING

APPEAL

1. การเรียกร้อง 2. อุทธรณ์

1. การเรียกร้อง ในความหมายทั่วไป หมายถึง การกระทำเพื่อเรียกร้อง ขอความเห็นใจ ความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือจากบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การเรียกร้องต่อสาธารณชนเพื่อขอรับบริจาคเงิน หรือการเรียกร้องของเกษตรกรเพื่อขอให้รัฐบาลช่วยเหลือประกันราคาพืชผลทางการเกษตร

2. อุทธรณ์ ในความหมายเกี่ยวกับกฎหมาย หมายถึง การยื่นเรื่องอย่างเป็นทางการต่อองค์กรใดเพื่อขอให้เปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัย

คำนี้เมื่อใช้เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ หมายถึง การคัดค้านคำตัดสินหรือคำวินิจฉัย ที่เป็นประเด็นในคดีอย่างเป็นทางการต่อศาลที่มีอำนาจรับอุทธรณ์ การคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเรียกว่า “อุทธรณ์” ส่วนการคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เรียกว่า “ฎีกา” การอุทธรณ์ หรือการฎีกา จะต้องยื่นที่ศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น การอุทธรณ์จะต้องทำภายในกำหนดเวลา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย คือ หนึ่งเดือนนับแต่วันที่มีคำพิพากษา โจทก์หรือจำเลยจะต้องอุทธรณ์ภายในกำหนดถ้าเลยระยะเวลาดังกล่าวถือว่าคดีสิ้นสุด แต่อาจขอให้ศาลอนุญาตขยายเวลาได้

ในกรณีที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ภายในสิบห้าวันนับแต่ทราบคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งเช่นใดแล้วถือว่าคำสั่งนั้นเป็นที่สุด

กรณีที่จำเลยถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ จำเลยอาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อพลัดเพื่อให้พลัดส่งไปยังศาลก็ได้

สำหรับคดีปกครอง การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของศาลปกครองต้องยื่นที่ศาลปกครองชั้นต้น คำพิพากษาศาลฎีกาและคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดถือเป็นที่สุดจะอุทธรณ์มิได้

คำที่เกี่ยวข้อง JUDGMENT, SUPREME COURT, COURT OF APPEAL, COURT OF FIRST INSTANCE

ARBITRARY

ตามอำเภอใจ / โดยพลการ

การกระทำ การวินิจฉัยสั่งการ การตัดสินใจที่ไม่ได้อยู่บนหลักกฎหมาย ไม่มีเหตุผลที่สนับสนุนอย่างพอเพียง ปราศจากกฎเกณฑ์ที่แน่นอน หรือ ปราศจากความชอบธรรม

คำว่าตามอำเภอใจ / โดยพลการไม่ได้หมายความว่าเพียงการกระทำที่ปราศจากกฎหมาย หรือปราศจากความชอบธรรมเท่านั้น แต่รวมถึงการใช้กฎหมายที่ปราศจากเหตุผลที่ชอบธรรมด้วย

นอกจากนั้น ในทางเกี่ยวกับการพิจารณาคดี คำนี้หมายถึงกระบวนการพิจารณา วินิจฉัย ตัดสินหรือสั่ง โดยไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ศาลสูงมีอำนาจเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคำพิพากษา และคำสั่งของศาลล่างได้ ส่วนในทางบริหาร หมายถึง การใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร การออกคำสั่ง คำวินิจฉัยของฝ่ายบริหาร การออกข้อกำหนดกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย หรือไม่มีเหตุผล ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองใช้อำนาจทบทวนคำสั่ง คำวินิจฉัย และสั่งให้คำสั่งคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่มีผลบังคับได้ (ดู JUDICIAL REVIEW)

คำนี้ใช้เป็นคำคุณศัพท์ประกอบกับคำนามเพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำตามอำเภอใจ / โดยพลการ เช่น “Arbitrary detention is unacceptable in a democratic society” (การคุมขังตามอำเภอใจ / การคุมขังโดยพลการเป็นสิ่งที่สังคมประชาธิปไตยไม่ยอมรับ) หรือจะใช้เป็นกริยาวิเศษก็ได้ เช่น “He was arrested arbitrarily” (เขาถูกจับกุมโดยอำเภอใจ / โดยพลการ)

ARBITRATION

การอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างรัฐกับรัฐ โดยคู่พิพาทตกลงกันมอบปัญหาข้อพิพาทให้กับคนกลาง ซึ่งเรียกว่า อนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) พิจารณาวินิจฉัย อนุญาโตตุลาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

กรณีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐ เมื่อคู่พิพาทตกลงใช้วิธีการระงับข้อพิพาท โดยการอนุญาโตตุลาการแล้ว ก็จะทำให้ความตกลงเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการเพื่อกำหนดขอบเขตและประเด็นปัญหาที่จะให้วินิจฉัยรวมถึงข้อตกลงเกี่ยวกับการจะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ คำชี้ขาด (Award) ของอนุญาโตตุลาการจะผูกพันรัฐคู่พิพาท

กรณีที่เป็นการอนุญาโตตุลาการที่เป็นข้อพิพาทระหว่างบุคคล คู่พิพาทจะตกลงกันทำสัญญาที่เรียกว่า “สัญญาอนุญาโตตุลาการ” (Arbitration Agreement) โดยคู่พิพาทสามารถตกลงที่จะใช้สัญญาอนุญาโตตุลาการได้เฉพาะคดีแพ่งที่เกี่ยวกับธุรกิจและการค้า และถ้าคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินของคณะอนุญาโตตุลาการ คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งสามารถนำสัญญาอนุญาโตตุลาการไปยื่นต่อศาลภายใน ศาลต่างประเทศ หรือศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศแล้วแต่กรณี

การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการเป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายกันทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการลงทุนและธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการขนส่งระหว่างประเทศ เป็นต้น

ARREST

จับกุม / ควบคุมตัว

การจำกัดเสรีภาพของบุคคลที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน หรือบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจในการจับกุม โดยมีเหตุเชื่อว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดอาญา มาตราฐานสิทธิมนุษยชนกำหนดว่าการจับกุมบุคคลจะทำโดยพลการมิได้ การจับกุมจะต้องมีเหตุอันเชื่อได้ตามสมควร (Probable Cause) ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด และจะต้องมีกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมาย การจับกุมโดยพลการเป็นการละเมิดสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของร่างกาย หรือ The Right to Liberty and Security of Person (ดู UDHR ข้อ 3 และ ICCPR ข้อ 9)

ตามกฎหมายไทย การจับกุมบุคคลจะต้องมีหมายจับที่ออกโดยศาล เว้นแต่กรณีที่บุคคลนั้นกำลังกระทำความผิดอยู่หรือกำลังจะกระทำความผิดในการจับกุมไม่ว่าจะมีหมายจับหรือไม่ก็ตามจะต้องไม่ใช่กำลังเกินความจำเป็นหรือจงใจให้ผูถูกจับกุมได้รับอันตราย

กฎหมายกำหนดว่าผู้จับกุมสามารถใช้กำลังป้องกันตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นจากอันตราย ที่กำลังจะเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ถูกจับกุมได้ ถ้าการใช้กำลังนั้นไม่เกินความจำเป็น (หลักการป้องกันตนเอง (Principle of Self-defence))

เจ้าพนักงานจะควบคุมตัวผู้ถูกจับกุมไว้ได้ไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง แต่อาจขออนุญาตศาลขยายระยะเวลาในการควบคุมตัวไว้เพื่อการสอบสวนได้เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

เจ้าพนักงานที่จับกุมหรือควบคุมตัวผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะต้องรับผิดชอบในทางอาญา และผู้ที่ถูกจับกุมตัวสามารถขัดขืนป้องกันการจับกุมได้ไม่ถือว่าเป็นการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

คำที่เกี่ยวข้อง PROBABLE CAUSE, ARBITRARY ARREST, THE RIGHT TO LIBERTY AND SECURITY OF PERSON, ARREST WARRANT

ASSAULT

การประทุษร้าย

การกระทำโดยเจตนาที่เป็นการทำร้าย หรือข่มขู่ว่าจะทำร้ายบุคคล ให้ได้รับอันตรายแก่กาย จิตใจ ชื่อเสียง อิสรภาพ หรือทำให้ทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกระทำได้รับความเสียหาย

คำนี้ใช้ประกอบกับการกระทำลักษณะอื่น เพื่อกำหนดฐานความผิด เช่น การประทุษร้ายต่อร่างกาย ทำให้ได้รับอันตราย (Assault Causing Bodily Harm หรือ Bodily Assault) การประทุษร้ายโดยใช้อาวุธ (Assault with a Weapon) ประทุษร้ายต่อเสรีภาพ ประทุษร้ายต่อชื่อเสียง ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น

ในกฎหมายคอมมอนลอว์ การประทุษร้ายเป็นความผิดอาญฐานหนึ่งในกฎหมายอาญาของไทย “การประทุษร้าย” เป็นคำที่ใช้ประกอบการแสดงเจตนาว่าจำเลยกระทำโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย และมีเจตนาทำให้เกิดความเสียหายโดยการใช้กำลัง ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้นิยามคำว่า ใช้กำลังประทุษร้าย ไว้ว่า

“ทำการประทุษร้ายแก่กาย หรือจิตใจ ของบุคคล ไม่ว่าจะทำการโดยใช้แรง ภายภาพ หรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่า จะโดยใช่ยา ทำให้มีเมามา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใด อันคล้ายคลึงกัน”

อนึ่ง มีผู้แปลคำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” ตามประมวลกฎหมายอาญา ว่า “To Commit an Act of Violence”

ในกฎหมายสิทธิมนุษยชน การบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้าย บุคคลในด้านต่าง ๆ เป็นมาตรการทางกฎหมายของรัฐ เพื่อดำเนินการ ค้ำครองสิทธิของบุคคลอันเป็นหน้าที่ (Duty) ในการปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ ในการเคารพ (Obligation to Respect) ตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชน

ATTEMPT การพยายามกระทำความผิด (กฎหมายอาญา)

ในกฎหมายอาญา หมายถึง การกระทำโดยเจตนาของบุคคลที่ประสงค์ ต่อผลอันเป็นการขัดต่อกฎหมายอาญา โดยได้ลงมือกระทำไปแล้วแต่กระทำไป ไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล กฎหมาย ถือว่าบุคคลนั้นพยายามกระทำความผิด

กฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้ กระทำการที่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงกำหนดให้บุคคลมีความผิดทางอาญา แม้ความเสียหายจะยังไม่เกิดขึ้น

ในกฎหมายสิทธิมนุษยชน การที่รัฐลงโทษผู้พยายามกระทำความผิด ที่ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ถือว่าสอดคล้องกับพันธะหน้าที่ ของรัฐในการเคารพ (Duty to Respect) และหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครอง (Duty to Protect) สิทธิของปัจเจกชน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 กำหนดให้ผู้พยายามกระทำ ความผิดรับโทษสองในสามส่วนของความผิดที่กฎหมายได้กำหนดไว้ แต่ถ้า การกระทำนั้นไม่อาจบรรลุผลได้เลย เช่น การใช้ปืนไม่มีกระสุนยิง กฎหมาย กำหนดให้รับโทษไม่เกินครึ่งหนึ่งของความผิด

การใช้คำนี้ในความหมาย “พยายามกระทำความผิด” จะวางไว้หน้าฐานความผิดนั้น เช่น Attempted Murder (พยายามฆ่า) Attempted Robbery (พยายามปล้นทรัพย์) Attempted Rape (พยายามข่มขืนกระทำชำเรา)

อนึ่ง ความรับผิดทางอาญาเริ่มต้นเมื่อมีการลงมือกระทำความผิด โดยประกอบกับมีเจตนาในการกระทำ โดยทั่วไปเพียงแต่คิด หรือเตรียมการกระทำความผิดยังไม่มีความผิดทางอาญา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้มีความผิดในขั้นเตรียมการ ซึ่งเกี่ยวกับความผิดที่ร้ายแรง เช่น ความผิดฐานวางเพลิง ฐานกบฏ หรือฐานก่อการร้าย

ATTORNEY-GENERAL

1. อัยการสูงสุด 2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

1. อัยการสูงสุด ตำแหน่งในฝ่ายบริหาร เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพนักงานอัยการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีฟ้องร้องผู้กระทำความผิดอาญา เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายของรัฐบาล รวมถึงการเป็นทนายให้กับรัฐบาลในกรณีที่ประเทศไทยเป็นโจทก์หรือจำเลยในการดำเนินคดีระหว่างประเทศ บางที่จึงเรียกว่า “ทนายแผ่นดิน” คำนี้มักใช้กับประเทศที่ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ในบางครั้งจะใช้คำว่า Solicitor-General ส่วนในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ฟ้องบุคคลและดำเนินคดีในศาลมักใช้คำว่า Prosecutor

แต่เดิมในประเทศไทยสำนักงานอัยการสูงสุด (Office of the Attorney-General) เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย เรียกว่า กรมอัยการ (Department of Attorney) โดยมี “อธิบดีกรมอัยการ” เป็นผู้บริหารสูงสุด ต่อมาได้แยกกรมอัยการออกจากกระทรวงมหาดไทย มาเป็นหน่วยงานราชการอิสระอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีโดยตรง และได้ตั้งตำแหน่ง “อัยการสูงสุด” ขึ้น

สำนักงานอัยการสูงสุดของประเทศไทย มีอำนาจหน้าที่สำคัญในทางบริหารของสำนักงาน เช่น การบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด การบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงาน นอกจากนี้อัยการสูงสุดยังทำหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบ

การบริหารราชการ การปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการในการปฏิบัติหน้าที่เป็นทนายแผ่นดิน หรือนักกฎหมายให้กับรัฐ และมีอำนาจในการรับพิจารณาเพื่อสั่งฟ้องคดี นอกจากนั้นอัยการสูงสุดยังมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมาย

2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางฝ่ายบริหารโดยได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายในคณะบริหาร นอกจากนั้นแต่ละมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีอัยการสูงสุดประจำมลรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ด้านกฎหมายสูงสุดของมลรัฐ หลายมลรัฐใช้วิธีการลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปเพื่อเลือกอัยการสูงสุด

BAIL

การขอประกันตัว / การขอให้ปล่อยชั่วคราว (ผู้ต้องหา หรือ จำเลย)

การขออนุญาตต่อศาลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือคุมขังเป็นเวลานานเกินกว่าความจำเป็นระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีอาญา

ตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ดังนั้นการคุมขังที่ยาวนานเกินความจำเป็นจึงกระทบต่อเสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต / ร่างกายของผู้ที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การประกันตัว / การปล่อยชั่วคราวจึงเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจคุ้มครองบุคคลที่สูญเสียเสรีภาพนั้น

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การขอประกันตัว / การขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว มีดังนี้

1. การขอประกันตัวชั้นสอบสวน หรือในระหว่างฝากขัง ทำได้เมื่อผู้ต้องหาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานอัยการ นำตัวมาขออนุญาตฝากขังระหว่างที่ยังสอบสวนไม่เสร็จ

2. การขอประกันตัวขึ้นการพิจารณาดีของศาลชั้นต้น ทำได้เมื่อผู้ต้องหาถูกพนักงานอัยการฟ้องต่อศาลแล้วก็จะเปลี่ยนฐานะจากผู้ต้องหาเป็นจำเลย ซึ่งมีสิทธิขอประกันตัวต่อศาลได้ ส่วนในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว จำเลยจะยื่นขอประกันตัวก่อนวันนัด หรือในวันนัดที่ระบุในหมายเรียกให้มาแก้คดีก็ได้
3. การขอประกันตัวขึ้นอุทธรณ์หรือฎีกา กรณีที่จำเลยถูกขังหรือจำคุกโดยผลของคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ จำเลยอาจยื่นขอประกันตัวก่อนที่จะยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา หรือจะขอยื่นประกันตัวพร้อมกันหรือหลังจากยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกาก็ได้

BASIC PRINCIPLES ON THE USE OF FORCE AND FIREARMS BY LAW ENFORCEMENT OFFICIALS

หลักการพื้นฐานว่าด้วย
การใช้กำลังบังคับและการใช้
อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่
ที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย

เอกสารทางกฎหมายที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติอันเป็นการรวบรวมหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้กำลัง และการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจใช้อาวุธในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่รักษาความมั่นคง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

หลักการดังกล่าวได้รับการรับรองโดยมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อ ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมี และใช้กฎและข้อบังคับว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนต่อต้านบุคคลโดยเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยกฎข้อบังคับนั้นต้องคำนึงถึงประเด็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังและอาวุธปืน
2. รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดกรอบว่าด้วยวิธีการและประเภทของเครื่องมือที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน และให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายกับชนิดต่าง ๆ ของอาวุธ

3. การพัฒนาและการใช้งานอาวุธที่ไม่มีอำนาจการทำลายอย่างรุนแรง ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ประเมินเพื่อลดความเสี่ยง อันตราย ต่อบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง และการใช้อาวุธดังกล่าวควรจะถูกควบคุม อย่างระมัดระวัง
4. เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องใช้วิธีการที่ไม่รุนแรงก่อนการใช้กำลัง และอาวุธปืน และจะใช้กำลังและอาวุธปืนเฉพาะในกรณี ที่การใช้วิธีการอื่น ๆ ไม่เกิดประสิทธิผล หรือไม่อาจให้ความมั่นใจว่า จะสำเร็จผลได้
5. เมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้อง
 - (1) ชั่งน้ำหนักความได้สัดส่วนของผลร้ายที่จะเกิดขึ้นและ ความชอบธรรมตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
 - (2) ลดความเสียหายและการบาดเจ็บให้น้อยที่สุด เคารพ และรักษาชีวิตมนุษย์
 - (3) ทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้บาดเจ็บหรือผู้ได้รับผลกระทบ จะได้รับความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ แก่ผู้บาดเจ็บ หรือได้รับผลกระทบโดยเร็วที่สุด
 - (4) ทำให้เกิดความมั่นใจว่าญาติหรือเพื่อนสนิทของผู้บาดเจ็บ หรือผู้ได้รับผลกระทบจะได้รับการแจ้งในโอกาสแรกสุด
6. ถ้ามีการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตที่มีสาเหตุมาจากการใช้กำลัง และอาวุธปืนขึ้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาทันที
7. กำหนดให้การใช้อาวุธปืนโดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเหตุผล ส่วนตัวหรือวิธีการมิชอบ เป็นความผิดอาญา
8. ในสถานการณ์พิเศษ อาจปรับแนวทางการปฏิบัติแตกต่างไปจาก หลักการพื้นฐานเหล่านี้ตามจำเป็น

BASIC PRINCIPLES

หลักการพื้นฐาน

ค่านิยมพื้นฐานที่เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในสังคม หรือในสาขาวิชาชีพ ที่รวบรวมหรือจัดทำขึ้นโดยคณะบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือที่ได้รับการยอมรับนับถือในสาขาวิชานั้น และได้ประกาศใช้ หรือได้รับการรับรองว่าเป็นแนวทางที่มีคุณค่าในการนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกฎเกณฑ์เหล่านี้ไม่มีสภาพเป็นกฎหมาย แต่เป็นเกณฑ์คุณค่า หรือเป็นแนวปฏิบัติที่ใช้ประกอบเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนั้นจึงมีสภาพเป็น “กฎหมายที่ควรมีขึ้น” (ดู SOFT LAW / LEX FERENDA)

ในกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมีเอกสารจำนวนมากที่ใช้ชื่อว่า “หลักการพื้นฐาน” ซึ่งจัดทำขึ้นโดยการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปในสาขาสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำหลักการที่เป็นที่ยอมรับกันเป็นอย่างดีในทางวิชาการเป็นเบื้องต้นมารวมไว้เป็นเอกสารที่มีลักษณะเป็นถ้อยแถลงและมักจะเสนอต่อที่ประชุมระหว่างประเทศ เพื่อให้รับรองหลักการพื้นฐานนั้น หรือเสนอต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน หรือคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้รัฐต่าง ๆ รับรองเป็นแนวทางที่ทางการของรัฐเพื่อใช้ในการปฏิบัติ

“หลักการพื้นฐาน” มีความสำคัญในกฎหมายสิทธิมนุษยชน เนื่องจากหลักการฯ ช่วยสร้างความชัดเจนทั้งในด้านคุณค่า แนวคิด เนื้อหาสาระของสิทธิรวมถึงแนวปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลในการส่งเสริมปกป้องคุ้มครอง และทำให้สิทธิมนุษยชนได้เกิดขึ้นอย่างเต็มเปี่ยม

พิจารณาในด้านการเมืองระหว่างประเทศ แม้ว่ารัฐมีพันธหน้าที่ในการส่งเสริม และปกป้องสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามการบังคับให้รัฐปฏิบัติตามพันธหน้าที่อย่างเคร่งครัดในทันทีจะกลายเป็นอุปสรรค ทั้งนี้แม้ว่ารัฐทั้งหลายจะตกลงใจเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมองเห็นความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยของตนอยู่เป็นหลัก แนวทางการพัฒนามาตรฐาน และมาตรฐานร่วมกันอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อยกระดับสิทธิมนุษยชน อาจได้รับการสนองตอบจากรัฐภาคีดีกว่าการออกกฎเกณฑ์เคร่งครัด ดังเช่นกฎหมายรัฐสมาชิกมีความรู้สึกสะอึกใจในการนำ

“หลักการพื้นฐาน” ไปกล่าวอ้างเป็นหลักปฏิบัติในประเทศ (ดู BASIC PRINCIPLES FOR THE TREATMENT OF PRISONERS และ BASIC PRINCIPLES ON THE USE OF FORCE AND FIREARMS BY LAW ENFORCEMENT OFFICIALS)

BENTHAM, JEREMY

เจอร์มี เบ็นธัม

นักปรัชญาและนักปฏิรูปกฎหมายชาวอังกฤษ มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1748 - 1832 (พ.ศ. 2291 - 2375) เป็นผู้เสนอแนวคิดเรื่องอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดเจตจำนงโดยเสรีของปัจเจกชน และเสรีนิยมในเวลาต่อมา

เบ็นธัมเห็นว่า สังคมจะได้รับประโยชน์สูงสุด ถ้าให้ปัจเจกชนมีเสรีภาพที่จะทำตามความต้องการของแต่ละคน โดยกฎหมายจะต้องไม่จำกัดอิสรภาพในการคิด หรือการกระทำของบุคคลโดยปราศจากเหตุผล เบ็นธัม เชื่อว่าในการตัดสินใจทำการใด ๆ มนุษย์ใช้เหตุผลเพื่อแสวงหาความพึงพอใจ และพยายามหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดไม่ว่าจะเป็นความเจ็บปวดทางกายหรือทางจิตใจ (หรือจริยธรรม) สองสิ่งนี้จึงเป็นสิ่งขับเคลื่อนสังคม ดังนั้นการเลือกกระทำการใด มนุษย์จะประเมินด้วยผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประโยชน์หรือความสุข เขาเรียกหลักจริยธรรมนี้ว่า “หลักแห่งอรรถประโยชน์ (Principle of Utility)” และถ้ามีความขัดแย้งของหลักจริยธรรมระหว่างปัจเจกชนและสังคมต้องยึดหลักจริยธรรมของสังคมก่อน ดังนั้นกฎหมายของสังคมที่มีขึ้นก็เพื่อสนอง “ประโยชน์สูงสุด” ของประชาชน “จำนวนมากที่สุด”

แนวความคิดนี้มีอิทธิพลต่อกฎหมาย การเมือง และระบบเศรษฐกิจในสังคมประชาธิปไตยอย่างมาก

BIGAMY

การมีสามีหรือภริยาสองคนในเวลาเดียวกัน

ในทางสังคมวิทยา หมายถึง การมีสามี หรือภริยาในเวลาเดียวกันสองคน ซึ่งบางสังคมมีค่านิยมยอมรับว่าไม่ขัดต่อจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ในขณะที่บางสังคมมีค่านิยมไม่ยอมรับ ปัจจุบันหลายประเทศมีค่านิยมไม่ยอมรับการมีสามีภริยาสองคนในเวลาเดียวกัน เช่น สังคมไทยเคยยอมรับว่าการที่ผู้ชายมีภริยาหลายคนในเวลาเดียวกันไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรม แต่ปัจจุบันการมีภริยาหลายคนเป็นสิ่งที่ขัดต่อค่านิยมของสังคมไทย เป็นต้น

ในทางกฎหมาย หมายถึง การจดทะเบียนสมรสซ้อน หรือการที่บุคคลหนึ่งไปจดทะเบียนสมรสกับอีกบุคคลหนึ่งโดยที่ตนได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “คู่สมรส” อยู่แล้ว และการสมรสนั้นยังไม่สิ้นสุดลง

การสมรสซ้อนเป็นความผิดอาญาในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทยไม่มีความผิดฐานสมรสซ้อนโดยตรง แต่ผู้ที่ไปขอจดทะเบียนสมรสอาจมีความผิดฐานให้การเท็จต่อเจ้าพนักงาน

ตามกฎหมายครอบครัวของไทย การสมรสกับบุคคลที่มีคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วเป็นโมฆะ หรือไม่มีผลทางกฎหมาย ไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดมีหรือได้มาไม่ว่าก่อนหรือหลังการสมรสก็ยังเป็นของคนนั้น แต่บุตรที่เกิดจากการสมรสที่เป็นโมฆะนั้นยังเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดา ผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งสามารถอ้างความเป็นโมฆะได้ การฟ้องคดีเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะไม่มีอายุความ

คู่สมรสที่สมรสโดยเข้าใจผิด หรือโดยสุจริตมีสิทธิเรียกค่าทดแทนได้ และถ้าต้องยกจนลง เพราะไม่มีรายได้พอจากทรัพย์สิน หรือจากการทำงานที่เคยทำอยู่ ฝ่ายนั้นมีสิทธิเรียกค่าเลี้ยงชีพได้ด้วย

BILL OF INDICTMENT

คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

เอกสารที่ผู้เสียหายในคดีอาญา หรืออัยการทำขึ้นอย่างเป็นทางการ เสนอต่อศาล หรือผู้ที่มีหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อแสดงว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใด ได้กระทำความผิดอาญาและมีเจตนาให้ศาลพิจารณาไต่สวนเพื่อลงโทษ บุคคลนั้นตามกฎหมาย (ดู PRELIMINARY EXAMINATION และ ADMISSIBILITY)

คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีการกระทำความผิด อาญาเกิดขึ้นโดยใคร มีการกระทำความผิดอย่างไร และมีพยานหลักฐานใด เพื่อแสดงว่า บุคคลที่ถูกฟ้องเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้มีการแก้งฟ้อง

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศต่าง ๆ กำหนดวิธีการ ยื่นคำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องไว้ต่างกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในความผิด บางประเภท อัยการจะต้องยื่นคำฟ้องชั้นไต่สวนมูลฟ้องต่อคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) เพื่อให้รับรองคำฟ้องก่อนที่จะฟ้องศาลเพื่อพิจารณาคดี ในประเทศอังกฤษโจทก์ต้องยื่นคำฟ้องประเภทนี้ต่อศาลมาจิสเตรท (Court of Magistrate) เพื่อให้รับรองก่อนยื่นคำฟ้องต่อศาล เป็นต้น

ตามกฎหมายไทยการยื่นฟ้องคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นกระบวนการ เดียวกับการดำเนินคดีในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ โดยจะต้องยื่นต่อศาล ที่มีอำนาจพิจารณาคดี ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลก็จะสั่งรับคำฟ้องและให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยมีหมายเรียกให้นำจำเลยและพยาน มาสืบต่อไป ถ้าศาลเห็นว่าคดีไม่มีมูลก็จะยกฟ้อง

BIRTH CERTIFICATE/CERTIFICATE OF BIRTH

สูติบัตร

เอกสารทางราชการที่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐาน แสดงการเกิดของบุคคล อันเป็นการแสดงว่าบุคคลนั้นมีตัวตน นอกจากนั้น ยังเป็นหลักฐานสำคัญเพื่อใช้พิสูจน์ในการอ้างการมีสัญชาติ หรือเรียกร้อง การถือสัญชาติและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น การรับบริการศึกษา การแพทย์ หรือสวัสดิการสังคม เป็นต้น โดยทั่วไปข้อมูลสำคัญในสูติบัตรประกอบด้วย

- ชื่อเด็กที่เกิด วัน เดือน ปี และเวลาที่เกิด
- สถานที่เกิด (บ้านเลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ)
- ชื่อบิดา มารดา
- ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้จดทะเบียนการเกิด หรือผู้ออกใบสูติบัตรพร้อมตราประทับ

ข้อมูลในสูติบัตร เช่น วันที่เกิด เป็นหลักฐานแสดงการเริ่มต้นของสถานะภาพทางกฎหมายของบุคคล อันทำให้บุคคลมีสิทธิต่าง ๆ หลายประเทศกำหนดให้สภาพบุคคลเริ่มตั้งแต่เกิด อย่างไรก็ตามกฎหมายอาจให้สิทธิบุคคลย้อนหลังขึ้นไปตั้งแต่อยู่ในครรภ์ได้ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 7 กำหนดว่าเด็กจะต้องได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิดและมีชื่อตั้งตั้งแต่เกิด

ใน พ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1992) ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532) และได้ตั้งข้อสงวนในเรื่องการจดทะเบียนการเกิด เนื่องจากสาเหตุด้านความมั่นคง และการมีสัญชาติของเด็ก ต่อมาประเทศไทยได้ยกเลิกข้อสงวนนี้

คำที่เกี่ยวข้อง NATIONALITY, CITIZENSHIP, ALIEN, STATELESS PERSON, DIPLOMATIC PROTECTION

BLASPHEMY

การหมิ่นศาสนา

จากภาษากรีก ละติน *blasphemare* แปลว่า “ฉันทาลายชื่อเสียง (I injure reputation)”

การกระทำที่เป็นการดูหมิ่น เดิมหมายถึง การเปล่งวาจาดูหมิ่นเหยียดหยามศาสนา คำสอน หรือทำให้เกิดภัยขัดขวางการนับถือ ซึ่งรวมถึงการทำให้พระเจ้า หรือศาสนาของศาสนาเสื่อมเสียเกียรติยศ โดยการแสดงข้อความโดยวาจาลายลักษณ์อักษร หรือสัญลักษณ์

ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (ดู COMMON LAW) ความผิดที่เป็นการหมิ่นศาสนา พระเจ้า หรือศาสนาไม่จำเป็นต้องมีเจตนาที่จะดูหมิ่นหรือเหยียดหยาม หรือมีเจตนาทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ

เดิมกฎหมายอาญาของหลายประเทศ กำหนดให้การหมิ่นศาสนา เป็นความผิดมีโทษและมักมีโทษรุนแรง แต่ในปัจจุบันประเทศในยุโรป หลายประเทศได้ยกเลิกความผิดนี้ บางประเทศยังคงมีความผิดแต่มี บทลงโทษเพียงเล็กน้อย ส่วนประเทศตะวันออกกลางบางประเทศยังคงมี บทลงโทษอย่างรุนแรง

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ไม่มีความผิดฐานหมิ่นศาสนาโดยตรง แต่ได้กำหนดความผิดของบุคคลที่กระทำอันเป็นการเหยียดหยามศาสนาซึ่ง “กระทำแก่วัตถุหรือสถานที่อันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด” มีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่น สี่พันบาท แต่การกระทำความผิดดังกล่าวจะต้องมีเจตนาเหยียดหยาม อันต่างจากกฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นศาสนา พระเจ้า หรือศาสนา ตามความหมายของคอมมอนลอว์ข้างต้น

การหมิ่นศาสนา มีความสัมพันธ์กับเสรีภาพในการนับถือและแสดงออก ความเชื่อทางศาสนา เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพทางวิชาการ หลายกรณีที่ใช้เสรีภาพในการแสดงออกขัดกับหลักคำสอนหรือความเชื่อ ทางศาสนา ซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ในการเจรจาในเรื่องสิทธิมนุษยชน ในสหประชาชาติ ต่อมาใน ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552) ได้มีการเสนอให้ สมัชชาใหญ่สหประชาชาติรับรอง “ข้อมติว่าด้วยการต่อต้านการหมิ่นศาสนา (Combating Defamation of Religions)” มีประเทศที่ออกเสียงสนับสนุน แปรติบเอ็ดประเทศ ออกเสียงคัดค้านห้าสิบห้าประเทศ และงดออกเสียง สี่สิบสามประเทศ

BODY OF PRINCIPLES ON THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY

องค์หลักการว่าด้วย
ความเป็นอิสระ
ของพิพิพากษา/ตุลาการ

หลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของบุคคลที่ทำหน้าที่ ตุลาการที่จัดทำขึ้นในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม และการคุ้มครองผู้กระทำความผิด ครั้งที่ 7 ณ นครมิลาโน สาธารณรัฐอิตาลี ใน ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) และต่อมาข้อกำหนดนี้ได้รับรองโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งสหประชาชาติใน ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528)

องค์หลักการฯ ได้วางแนวทางในการบริหารความยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับผู้พิพากษา / ตุลาการ นับตั้งแต่การเข้าสู่ตำแหน่ง การจ่ายสำนวนคดี การเลื่อนตำแหน่ง และการคุ้มครองผู้พิพากษา / ตุลาการจากอิทธิพลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้พิพากษา / ตุลาการสามารถทำงานในหน้าที่ได้อย่างเที่ยงธรรม อันสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน เช่น

- การได้รับการประกันจากรัฐที่กำหนดให้ผู้พิพากษามีอำนาจในการพิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีโดยปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายใด ๆ
- การได้รับการรับรองจากรัฐในการกำหนดให้ผู้พิพากษาหรือศาลซึ่งตั้งขึ้นโดยกฎหมายมีอำนาจในการพิจารณาคดีแต่เพียงผู้เดียว และจะไม่มีการเข้าแทรกแซงใด ๆ เช่น การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อใช้บังคับแก้คดีใดคดีหนึ่ง โดยเฉพาะจะกระทำมิได้
- การได้รับรองหลักการในเรื่องหลักของความเป็นอิสระของผู้พิพากษา (The Principles of the Independence of the Judiciary) ขึ้นเพื่อให้เป็นหลักประกันความเป็นอิสระแก่ผู้พิพากษาว่า หลักการดังกล่าวจะได้รับการยอมรับโดยรัฐ และคู่ความอย่างแท้จริง
- การได้รับรองในเรื่องอิสระของการแสดงความคิดและสิทธิในการจัดตั้งและเข้าร่วมสมาคม โดยต้องรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศศักดิ์ศรีของผู้พิพากษา / ตุลาการ
- การได้รับการรับรองในเรื่องคุณสมบัติและการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา / ตุลาการ
- การได้รับการรับรองในเรื่องค่าตอบแทนหรือเงินเดือนตลอดจนระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษา
- การได้รับการรับรองจากรัฐในเรื่องอำนาจหน้าที่ที่จะได้รับมอบหมายในการตัดสินคดีในศาลโดยการแจกสำนวนของเจ้าหน้าที่บริหารศาล ซึ่งมีหลักการว่าในการแจกสำนวนแก่ผู้พิพากษานั้น จะต้องแจกสำนวนด้วยความเป็นธรรม

- การได้รับการรับรองจากรัฐในเรื่องความปลอดภัยและในการทำงานตามวิชาชีพ
- การได้รับการรับรองจากรัฐในเรื่องระเบียบวินัยและการลงโทษผู้พิพากษาและตุลาการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) ได้บัญญัติหลักประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษาไว้ในมาตรา 197 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

- ผู้พิพากษามีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวง โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น
- การโยกย้ายผู้พิพากษาต้องได้รับความยินยอมจากตัวผู้พิพากษาที่จะถูกย้ายก่อน เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระ การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น หรืออยู่ระหว่างการถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา หลักการข้อนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้พิพากษาถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่จากผู้บริหาร
- ผู้พิพากษาจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้

BODY OF PRINCIPLES

องค์หลักการ

เอกสารที่รวบรวมหลักการหลาย ๆ ข้อที่ผู้ร่างมีความเห็นร่วมกันว่ามีความเกี่ยวข้อง และจำเป็นในการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่งไว้เป็นเอกสารเดียวกัน โดยเขียนให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อประโยชน์ในการชี้แนวทางในการปฏิบัติงานในด้านนั้น “องค์หลักการ” จึงเป็นการประมวลหลักการมีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมาย

ตราสารทางสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ที่ใช้ชื่อว่า “องค์หลักการ” เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบความจำเป็นในการดำเนินงานที่เป็นภาระหน้าที่ตามปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเฉพาะด้าน เช่น สิทธิผู้ต้องขัง สิทธิบุคคลที่เข้ารับบริการทางการแพทย์ เป็นต้น ที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของบุคลากรสาขานั้น ในการรวบรวมจัดทำขึ้น ทั้งนี้

เพราะวิธีการปฏิบัติงานในแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด อันอาจจะเนื่องมาจากกฎหมาย ทรัพยากร เทคโนโลยี หรือสภาพแวดล้อม สิ่งที่เป็นเจตนารมณ์ในการวางหลักการร่วมกันเพื่อพัฒนาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเรื่องนั้น จึงกลั่นกรองเฉพาะสิ่งจำเป็นที่เป็นหลักการมาใช้เป็นเครื่องชี้แนวทาง (ดู BODY OF PRINCIPLES FOR THE PROTECTION OF ALL PERSONS UNDER ANY FORM OF DETENTION OR IMPRISONMENT)

BREACH OF CONFIDENCE

การล่วงละเมิดความลับ

หลักกฎหมายคอมมอนลอว์ที่กำหนดให้บุคคลที่ใช้พฤติการณ์ที่ไม่สมควร สืบเสาะแสวงหา หรือเข้าไปล่วงรู้ข้อมูลสารสนเทศของบุคคลอื่นที่ไม่ประสงค์ และเป็นเหตุทำให้บุคคลผู้ครอบครองข้อมูลเสียประโยชน์ บุคคลที่กระทำการล่วงรู้ความลับต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง ข้อมูลที่เป็นความลับนั้น คือข้อมูลที่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลไม่ประสงค์เปิดเผยต่อสาธารณะ ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นข้อมูลของเอกชน หรือข้อมูลราชการก็ได้

ความรับผิดชอบของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลสารสนเทศใดได้ล่วงรู้โดยบุคคล บุคคลที่เป็นเจ้าของความลับ สามารถเรียกร้องให้ฝ่ายที่ทำให้ข้อมูลสารสนเทศใดได้ล่วงรู้โดยบุคคลอื่นใดได้รับผิดทางแพ่งได้

เดิมกฎหมายคอมมอนลอว์ของอังกฤษ กำหนดความรับผิดชอบทางแพ่ง เฉพาะกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลต้องเสียประโยชน์จากข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งหลักการนี้ได้พัฒนาไปอย่างมากในเรื่องความลับทางการค้า สิทธิบัตร โดยที่ไม่ได้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะของ “สิทธิในความเป็นส่วนตัว” หรือ “the Right to Privacy” ดังนั้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลจึงไม่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย เป็นเหตุให้บุคคลที่ถูกกลั่นละเมิดความเป็นส่วนตัวคิดไปฟ้องร้องต่อศาลสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการผลักดันให้ประเทศอังกฤษตราพระราชบัญญัติสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) (Human Rights Acts) ซึ่งเป็นการรับเอาอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาเป็นกฎหมายภายใน เพื่อให้มีบทบัญญัติเป็นกฎหมาย

ลายลักษณ์อักษร กำหนดความรับผิดชอบการล่วงรู้ความลับ และการสอดแทรก
ความเป็นส่วนตัวของบุคคลจึงชัดเจนขึ้น

BROADCAST

การกระจายเสียงหรือภาพ

การทำให้แพร่หลายซึ่งข้อความ ข้อมูล ข่าวสาร หรือเนื้อหาที่เป็นรูปแบบ
รายการผ่านเครื่องส่งสัญญาณ หรือเครื่องมือถ่ายทอดสัญญาณเสียง หรือภาพ
สู่สาธารณชน โดยอาศัยคลื่นความถี่เป็นสื่อตัวนำในการส่งไปยังเครื่องรับ

การกระจายเสียงหรือภาพเป็นสิทธิที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental
Right) อย่างหนึ่งในการใช้เสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of Expression)
ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
(Universal Declaration of Human Rights) ข้อ 19 สิทธินี้จะต้องไม่ถูก
แทรกแซงจากรัฐโดยพลการ แต่อย่างไรก็ตามเสรีภาพในการกระจายเสียงหรือ
ภาพอาจถูกจำกัดได้ตามหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยทั่วไปรัฐจะกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงหรือภาพ เพื่อเป็น
การป้องกันไม่ให้เกิดผลด้านลบกับสาธารณชน หลายประเทศใช้ระบบ
ใบอนุญาต (Licensing System) ประกอบกับตั้งองค์กรที่เป็นอิสระ
ปราศจากการแทรกแซงหรือการครอบงำจากกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น
เพื่อทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการกระจายเสียงหรือภาพ
การวางกฎระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนการควบคุมกิจการกระจายเสียง
หรือภาพให้เกิดประโยชน์สาธารณะและเป็นหลักประกันเกี่ยวกับสิทธิ
เสรีภาพของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยความเสมอภาค
และเท่าเทียมกัน

ในประเทศไทยได้มีการจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ” (กสทช.)
ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 47
กำหนดให้เป็นองค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแล
การใช้คลื่นความถี่ในการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคม หรือในกิจการวิทยุคมนาคม การออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ
กิจการฯ นอกจากนั้นคณะกรรมการฯ ยังมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิและ

เสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือภาพ คัมครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคล ตลอดจนการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

คำที่เกี่ยวข้อง FREEDOM OF EXPRESSION, PRESS FREEDOM, FREEDOM OF MEDIA

CAMPAIGN

การณรงค์

กิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่สื่อสารไปสู่สาธารณชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือมีการขับเคลื่อนทางสังคม กิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการรณรงค์อาจมีหลายอย่าง เช่น การให้ความรู้ความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาทางสังคม การสร้างความตระหนักร่วมกัน การโน้มน้าวสาธารณะให้การสนับสนุนกิจกรรม หรือเป้าหมายของกลุ่ม การรณรงค์จึงมีความสัมพันธ์กับเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพของสื่อ การรวมกลุ่มสมาคม และสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น การรณรงค์มีความสำคัญต่อกิจกรรมทางสังคมการเมืองโดยเฉพาะเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

การรณรงค์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพราะการรณรงค์ไม่เพียงแต่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักรู้สิทธิของตนเอง แต่ยังจะช่วยให้สังคมช่วยกันป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

เป้าหมายด้านสิทธิมนุษยชนหลายอย่างสำเร็จได้ด้วยการให้ความรู้ สร้างความตระหนักและดึงดูดผู้คนให้ร่วมสนับสนุนโดยการรณรงค์ผ่านเครือข่ายภาคประชาสังคมที่กระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ให้ประเทศต่าง ๆ สนับสนุนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก การรณรงค์ทศวรรษสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา เป็นต้น

CAPITAL PUNISHMENT

โทษประหารชีวิต

โทษอาญาโดยมุ่งทำให้บุคคลที่ถูกลงโทษตาย ไม่ว่าจะใช้วิธีการใด ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คำนี้มีความหมายเหมือนกับ DEATH PENALTY (ดูความหมายใน DEATH PENALTY)

ใน พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) ประมวลกฎหมายอาญาของไทยกำหนดการประหารชีวิตต้องทำโดยการฉีดสารพิษให้ตาย ก่อนหน้านั้นประเทศไทยประหารชีวิตโดยวิธีการยิงและตัดคอ

CASE LAW

กฎหมายที่มาจากคำพิพากษา

คำวินิจฉัยของศาลที่เป็นการอธิบายเหตุผลของหลักกฎหมายที่นำมาปรับใช้ในการวินิจฉัยคดี โดยศาลจะอ้างแนวคำพิพากษาจากคดีที่เคยตัดสินไว้แล้วมาประกอบการให้เหตุผล

ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ถือว่าคำวินิจฉัยของศาลสูงจะผูกพันศาลล่าง คำพิพากษาของศาลสูงจะวางหลักการแห่งกฎหมาย และอธิบายเหตุผลของกฎหมาย ดังนั้นศาลล่างจะต้องอธิบายกฎหมายให้สอดคล้องกับศาลสูง ในการวินิจฉัยคดีในระบบนี้ถือว่า คำพิพากษาของศาลเป็นที่มาของกฎหมายประเภทหนึ่ง ที่มาอีกประเภทหนึ่งของกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ คือ กฎหมายบัญญัติ (Statutory Law) หรือกฎหมายที่บัญญัติขึ้น

ระบบซีวิลลอว์ไม่ถือว่าคำพิพากษาเป็นที่มาของกฎหมาย เนื่องจากว่าในระบบนี้ถืออย่างเคร่งครัดว่า ศาลมีหน้าที่ปรับใช้กฎหมายในคดีนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่า ศาลมีหน้าที่ในการอธิบายกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น เพื่อให้เกิดแนวคำวินิจฉัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทางทฤษฎีถือว่าคำวินิจฉัยของศาลผูกพันเฉพาะคดีนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม คำพิพากษาของศาลในระบบซีวิลลอว์ มีบทบาทในการชี้แนะเป็นแนวทางให้แก่ศาลในคดีหลังได้ ดังนั้น ในระบบซีวิลลอว์จึงมีการอ้างคำพิพากษาคดีก่อน ประกอบคำอธิบายกฎหมายเช่นเดียวกัน

CHARGE (CRIMINAL LAW)

ข้อหา

ข้อกล่าวหาที่เป็นทางการของเจ้าพนักงานว่าบุคคลกระทำความผิดอาญา ข้อหาประกอบด้วยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหากระทำและกฎหมายที่บุคคลนั้นฝ่าฝืน

การตั้งข้อหาบุคคลจะกระทำหลังจากได้มีการสืบสวนหาพยานหลักฐานพอเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เป็นการกระทำผิดซึ่งหน้า

การจับกุมบุคคลโดยไม่แจ้งข้อหาถือว่าเป็นการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้คำให้การในชั้นสอบสวนของบุคคลนั้นไม่อาจรับฟังในศาลได้

กติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้รับรองสิทธิของบุคคลที่จะรับทราบข้อหาไว้ในข้อ 9 (2) ว่า “ในขณะที่จับกุมบุคคลใดที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งข้อหาที่ถูกจับกุมโดยพลัน”

คำที่เกี่ยวข้อง OFFENCE, ARREST

CHILD LABOUR

แรงงานเด็ก

คำนี้มีความหมายหลายนัย ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การใช้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานที่มีลักษณะขัดต่อมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศและการใช้เด็กทำงานนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงไม่รวมการใช้เด็กทำงานในครอบครัว หรือการให้เด็กทำงานในการศึกษาฝึกฝนอาชีพ ตามความหมายนี้ ยึดอายุของบุคคล และสภาพการจ้างงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศเป็นสำคัญ

อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรฐานอายุขั้นต่ำของลูกจ้างไว้ เพื่อให้รัฐห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเข้าทำงาน ดังนั้นการจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีจึงเป็นการใช้แรงงานเด็ก นอกจากนั้นยังกำหนดให้รัฐห้ามนายจ้างรับเด็กเข้าทำงานบางอย่าง เช่น งานที่มีลักษณะอันตรายต่อสวัสดิภาพเด็ก หรืองานที่กระทบต่อศีลธรรมของเด็ก เป็นต้น

บางความหมาย “แรงงานเด็ก” หมายถึง การจ้างเด็กทำงานอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ตามนัยนี้เด็กที่จ้างโดยถูกต้องตามกฎหมายจึงไม่ถือว่าเป็นแรงงานเด็ก

สำหรับประเทศไทยคำว่า “แรงงานเด็ก” ตามกฎหมายแรงงานมีความหมายเฉพาะ หมายถึง การจ้างงานของบุคคลที่อายุเกินสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี โดยนัยนี้ บุคคลที่อายุต่ำกว่าสิบห้าปีจึงไม่ถือว่าเป็นแรงงานเด็กตามความหมายของกฎหมายแรงงาน อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างที่อายุต่ำกว่าสิบห้าปี ถือเป็นแรงงานเด็กตามข้อเท็จจริง การที่กฎหมายกำหนดช่วงอายุไว้เพราะต้องการคุ้มครองแรงงานของลูกจ้างที่เป็นเด็ก ส่วนบุคคลที่อายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นการจ้างงานที่ผิดกฎหมาย

การที่กฎหมายอนุญาตให้นายจ้างสามารถจ้างเด็กทำงานได้ก็เพื่อให้โอกาสเด็กมีรายได้เพื่อช่วยเหลือตนเองหรือครอบครัวได้ตามสมควร นอกจากนั้นการทำงานอาจช่วยฝึกให้เด็กเป็นผู้รับผิดชอบภาระหน้าที่ของตน แต่อย่างไรก็ตามนายจ้างต้องคำนึงถึงสภาพงานที่让孩子ทำ และสวัสดิภาพของเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงช่วงวัยของเด็ก สภาพร่างกาย และจิตใจ และต้องเป็นงานที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม นอกจากนั้นสภาพการทำงานจะต้องไม่กระทบต่อสุขภาพ สวัสดิภาพ และสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่พึงได้รับด้วย

คำที่เกี่ยวข้อง CHILD RIGHTS, CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD, THE BEST INTEREST OF THE CHILD

CHILD PORNOGRAPHY

สื่อลามกอนาจารเด็ก

สื่อลามกอนาจารเด็ก หมายถึง ภาพถ่าย วีดิโอ ภาพยนตร์ ภาพวาด ภาพกราฟฟิค ที่ให้เด็กมีส่วนร่วมกับการทางเพศ หรือสื่อสารว่าเด็กมีส่วนร่วมอยู่ด้วย หรือภาพโป๊เปลือยของเด็กในเชิงกามารมณ์ และอาจหมายรวมถึงงานเขียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศกับเด็กอย่างชัดเจนด้วย อนึ่ง คำว่าเด็กตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิเด็ก หมายถึง บุคคลที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ประเทศส่วนใหญ่มีกฎหมายบัญญัติให้การครอบครอง การเผยแพร่ และการผลิตสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา เพราะถือว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

ปัจจุบันการผลิตและเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็กขยายตัวอย่างกว้างขวางและรวดเร็วโดยเฉพาะสื่อทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศจึงให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสื่อลามกอนาจารเด็ก เช่น องค์การสหประชาชาติได้แต่งตั้งผู้จัดทำรายงานพิเศษว่าด้วยการค้าเด็ก การใช้เด็กเป็นโสเภณีและสื่อลามกอนาจารเด็ก (Special Rapporteur on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography) เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง CRC, RIGHTS OF THE CHILD, CHILD LABOUR, CHILD PROSTITUTION, SPECIAL RAPPOREUR

CHILD SOLDIERS

ทหารเด็ก

บุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพ หรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธทั้งที่เป็นแบบประจำการหรือไม่ประจำการ ไม่ว่าจะทำหน้าที่ใด ๆ ก็ตาม เช่น จัดหาเสบียง แบกหาม หรือสื่อสาร เป็นต้น นอกจากนั้นยังรวมถึงบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวของสมาชิกในกองทัพ หรือกองกำลังที่ติดตามหรือถูกเกณฑ์ให้ติดตามกลุ่มเหล่านั้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ

เด็กเข้ามาเกี่ยวข้องในการสู้รบหรือความขัดแย้งด้วยอาวุธอาจจะเนื่องมาจากโฆษณาชวนเชื่อทางทหารหรือทางการเมืองเพื่อให้เห็นว่าการเข้าร่วมในการสู้รบเป็นสิ่งทำชาย และจะได้รับการยกย่องสรรเสริญ เยี่ยงวีรบุรุษ วีรสตรี บางครั้งรัฐบาลหรือกลุ่มกบฏเสนอสิ่งจูงใจให้เด็กหรือครอบครัว เพื่อให้เด็กเข้าร่วมกับตน บางกรณีเด็กตกอยู่ในพื้นที่ที่มีการสู้รบและอาจได้รับผลกระทบโดยตรงจากการสู้รบจึงหันมาเข้าร่วมกับกองทัพหรือกองกำลัง

เด็กที่เป็นทหารเสี่ยงต่อการเสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย และความบอบซ้ำทางจิตใจทั้งในระหว่างการฝึกฝนและการสู้รบ เด็กมักถูกปฏิบัติอย่างโหดร้ายทารุณ และอาจถูกลงโทษอย่างหนักถ้าทำผิด

หรือไม่เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และถ้าเด็กถูกจับเป็นเชลยก็มีโอกาสที่จะถูกทรมานอย่างโหดร้ายทารุณ นอกจากนั้นทหารเด็กไม่ว่าเด็กหญิงหรือเด็กชายยังเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศทั้งจากฝ่ายเดียวกันและฝ่ายตรงกันข้าม

การใช้ทหารเด็กในสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยอาวุธ ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ ในส่วนกฎหมายบังคับเด็ดขาด (*jus cogen*) ตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับกำหนดห้ามการใช้ทหารเด็ก เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ข้อ 38 พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กว่าด้วยความเกี่ยวพันของเด็กในการขัดแย้งกันโดยใช้อาวุธ (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict) เป็นต้น นอกจากนั้นการใช้ทหารเด็กในการสู้รบยังขัดต่ออนุสัญญาเจนีวา (Geneva Convention) และถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานอาชญากรรมสงครามตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ

การที่กฎหมายสิทธิมนุษยชนกำหนดห้ามมีทหารเด็ก เนื่องจากเด็กสมควรที่ต้องได้รับการคุ้มครอง โดยการกันเด็กออกจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางอาวุธ

คำที่เกี่ยวข้อง CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD, GENEVA CONVENTION, ROME STATUTE, WAR CRIME, THE BEST INTEREST OF THE CHILD

CHILDREN IN NEED

เด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน

เด็กที่ได้รับการจำแนกว่า เป็นกลุ่มที่ต้องได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขหรือบรรเทาความทุกข์ยากอย่างร้ายแรงที่ต้องประสบอย่างเร่งด่วนทันที ความทุกข์ยากขัดสนนั้นอาจเกิดจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ เช่น การขาดสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต หรือเงื่อนไขทางสังคม เช่น เด็กที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงาน หรือทางเพศ เป็นต้น

มีการพยายามจำแนกเหตุหรือลักษณะอันเป็นที่มาของการเป็นเด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน เช่น เด็กที่ต้องประสบความเสี่ยงภัยหนักเกินศักยภาพ

ตามวัยและพัฒนาการ เด็กที่มีความพิการทางกาย เด็กที่มีอาการป่วยทางจิต และการรับรู้ทางประสาท เด็กที่มีปัญหาเชิงพฤติกรรมและเชิงจิตวิทยา พัฒนาการ ต้องถูกละเมิดสิทธิ ดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ภาวะกดดันอย่างรุนแรง ถูกละเมิดทางเพศและทางจิตใจ และความยากจนสาหัส เป็นต้น

กฎหมาย และนโยบายของประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับเด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน แต่อย่างไรก็ตามหลายประเทศมีกรอบความคิดยังไม่ชัดเจนในเรื่องเด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน

กฎหมายของสหราชอาณาจักรนับเป็นแบบอย่างของการจำแนกและจัดการบริการสำหรับเด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน โดยกำหนดขอบเขตของบริการรัฐที่จะให้กับเด็กที่อยู่ในภาวะขัดสนมีโครงสร้างที่ชัดเจนในระบบกฎหมายของไทย คำนี้ยังขาดความชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากเดิมคำว่า “เด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน” หมายถึง เด็กในครอบครัวยากจนอย่างแสนสาหัส และเป็นเพียงการรับสวัสดิการสงเคราะห์ โดยที่ยังไม่พัฒนาเป็นสิทธิทางกฎหมาย โดยถือว่าเด็กเป็นเจ้าของสิทธิ

CITIZENSHIP

สถานภาพพลเมือง / การเป็นพลเมือง

สถานะของการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม การเมือง หรือเชื้อชาติของประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งทำให้มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ต่อประเทศนั้น เช่น สิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม เป็นต้น

ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ สถานภาพพลเมือง / การเป็นพลเมือง (Citizenship) และสัญชาติ (Nationality) มีความหมายอย่างเดียวกัน (ดู NATIONALITY) ถึงแม้ว่าในบางประเทศจะให้สถานภาพไม่เหมือนกัน เช่น บางประเทศให้สถานะสัญชาติกับคนที่มีเชื้อชาติตน แต่ไม่ได้ให้สถานภาพพลเมือง เป็นต้น การเป็นพลเมืองทำให้รัฐมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองบุคคลนั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ที่ใด

คำที่เกี่ยวข้อง NATIONALITY, ALIEN, DIPLOMATIC PROTECTION, STATELESS PERSON

CIVIL SOCIETY

ประชาสังคม

เครือข่ายความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่ไม่ใช่ภาครัฐ ภาคส่วนเหล่านี้ประกอบด้วยปัจเจกชน กลุ่มบุคคล องค์กร หรือสถาบัน ทางสังคมที่ประกอบกันขึ้นเพื่อแสดงเจตจำนงร่วมกันในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม และต้องการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การเกิดขึ้นของเครือข่ายประชาสังคมไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่บริหารแผ่นดินผ่านหน่วยงานหรือสถาบันของรัฐ แต่เกิดจากมีมูลเหตุจูงใจร่วมกัน

ลักษณะสำคัญของประชาสังคม คือ ความสัมพันธ์ในเครือข่ายที่ไม่ได้เป็นแบบเชิงอำนาจ แต่เป็นไปในรูปแบบการร่วมกัน หรือความสัมพันธ์เชิงพหุภาคีที่เท่าเทียมกัน ประชาสังคมอาจเกิดจากการร่วมกันลงมือทำงานเพื่อสังคมจากจุดเล็ก ๆ แล้วมีเครือข่ายขยายกว้างขึ้น หลักการสำคัญของประชาสังคม คือ การสร้างจิตสำนึกและคุณธรรมของพลเมือง โดยให้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหา หรือวิกฤติต่าง ๆ แล้วมาร่วมกันหาแนวทางป้องกันหรือแก้ไข

ประชาสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมประชาธิปไตยในการร่วมกันผลักดันนโยบายสาธารณะ การตรวจสอบติดตามการดำเนินงานภาครัฐ รวมทั้งการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับสังคม

คำที่เกี่ยวข้อง NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION, GRASSROOT ORGANISATION, COMMUNITY BASED ORGANISATION

CLEAR AND PRESENT DANGER

ภัยอันตรายที่แจ้งชัด และมีอยู่

หลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ การแสดงออก และการชุมนุมของบุคคล เนื่องจากการใช้เสรีภาพเหล่านี้นั้นจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายขึ้น

หลักกฎหมายนี้พัฒนาขึ้นโดยผู้พิพากษาศาลสูงสุดสืบเนื่องกันมาหลายคดี เพื่อใช้เป็นเหตุผลอธิบายสภาวะการณ์ หรือพฤติการณ์ที่ทำให้

เสรีภาพเหล่านั้นถูกจำกัดได้อย่างสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อันเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ในขณะที่เดียวกัน ก็เป็นการคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายของสังคม หรือของบุคคลอื่นที่อาจเกิดจากการใช้เสรีภาพดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ (กฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร) ในขณะที่มีรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับรองเสรีภาพไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ตามแนวคิดดังกล่าวแม้ว่าเสรีภาพเหล่านั้นจะได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง (ดู The First Amendment) แต่มิได้เป็นเสรีภาพที่สมบูรณ์ เสรีภาพเหล่านั้นมีข้อจำกัดในตัวเอง (Inherent Limitation) เงื่อนไขสำคัญของหลักการนั้นคือ เป็นที่เห็นได้ชัดแจ้ง (Clear) ว่าการใช้เสรีภาพเหล่านั้นก่อ หรือนำมาซึ่งภัยอันตราย (Danger) ความเสียหาย หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ประชาธิปไตย และภัยอันตรายนั้นล่อแหลม หรือกำลังจะเกิดขึ้น (Imminent) หรือยังมีอยู่ยังไม่หมดสิ้นไป

ในประเทศที่ใช้ระบบข้อวิวลลอว์ หรือระบบประมวลกฎหมาย การจำกัดเสรีภาพมักจะกระทำโดยรัฐธรรมนูญเอง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 29 ซึ่งบัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้” เป็นต้น

CODE OF CONDUCT FOR LAW ENFORCEMENT OFFICIALS 1979

ประมวลวิธีปฏิบัติของ
เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่
ในการบังคับใช้กฎหมาย

เอกสารทางกฎหมายที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติอันเป็นการรวบรวมหลักการเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่รักษาความมั่นคง เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ประมวลฯ นี้ได้รับการรับรองโดยมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เมื่อ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) มีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

- ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย และหลักการในวิชาชีพอย่างมั่นคง
- ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องคำนึงถึง เคารพ และคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อยู่ในความควบคุม ตลอดจนสิทธิมนุษยชนของทุกคนที่เกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายจะใช้กำลังเฉพาะในกรณีจำเป็นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น
- จะต้องรักษาความลับอย่างเต็มที่ เว้นแต่กรณีที่จะกำหนดเป็นการเฉพาะอย่างอื่น
- จะต้องไม่ทรมานผู้อยู่ในการควบคุม หรือยอมให้มีการกระทำเช่นนั้น
- ให้ความคุ้มครองสุขภาพแก่บุคคลที่อยู่ในการควบคุม และต้องดำเนินการทันทั่วทั้งในกรณีเร่งด่วน
- เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะต้องไม่ประพฤติดมิชอบทั้งปวง

เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพหลักการของกฎหมายและประมวลวิธีปฏิบัตินี้ รวมทั้งป้องกันการฝ่าฝืนอย่างเต็มความสามารถ

COLD WAR

สงครามเย็น

สภาพความตึงเครียดของการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงทศวรรษที่ 2000 ที่ได้มีความพยายามลดความตึงเครียดและนำไปสู่การประกาศยุติสงครามเย็นอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) สงครามเย็นทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมกลุ่มเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทั้งสองกลุ่มเผชิญหน้ากันนำมาซึ่งความไม่มั่นคงระหว่างประเทศ มีความขัดแย้งทางอาวุธ

และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง กว้างขวาง และเป็นระบบในหลายประเทศ

สงครามเย็นเกิดจากการที่ประเทศสหภาพโซเวียตไม่ไว้วางใจประเทศสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร คือ อังกฤษ และฝรั่งเศส โดยสหภาพโซเวียตเกรงว่าระบบสังคมนิยมโซเวียตจะถูกปิดล้อมโดยพันธมิตร ซึ่งเป็นประเทศทุนนิยม จึงได้แสวงหาพันธมิตรโดยการผนวกดินแดนประเทศต่าง ๆ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพโซเวียตเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียต พร้อมทั้งใช้นโยบายแทรกแซงประเทศยุโรปตะวันออกให้เปลี่ยนนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ให้เหมือนกับสหภาพโซเวียต ดังนั้น ประเทศเสรีนิยมซึ่งนำโดยประเทศสหรัฐอเมริกาเกรงว่า สหภาพโซเวียตจะขยายลัทธิสังคมนิยมไปทั่วโลก จึงได้สร้างแนวร่วมพันธมิตรเพื่อสกัดกั้นลัทธิสังคมนิยม โดยสหรัฐอเมริกา แคนาดา และพันธมิตรในยุโรป ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ หรือ นาโต (North Atlantic Treaty Organization - NATO) เพื่อช่วยเหลือกันทางด้านทหาร และร่วมป้องกันกรณีที่ถูกโจมตี ในขณะที่สหภาพโซเวียตและกลุ่มประเทศสังคมนิยมได้ทำความตกลงความร่วมมือทางทหารภายใต้องค์การสนธิสัญญาวอร์ซอว์ เพื่อมิตรภาพ ความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Warsaw Treaty Organization of Friendship, Cooperation, and Mutual Assistance) หรือที่รู้จักกันในชื่อ องค์การสนธิสัญญาวอร์ซอว์ (Warsaw Pact) เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการทหาร

ในช่วงสงครามเย็น ทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้ใช้นโยบายการต่างประเทศหลายอย่างในการแข่งขัน เพื่อสร้างและรักษาอิทธิพลของตนเองต่อประเทศอื่น ตลอดจนการแข่งขันการพัฒนาและสะสมอาวุธนิวเคลียร์ เพื่อให้มีความได้เปรียบทางทหาร มีการใช้นโยบายการต่างประเทศแบบเบ็ดเสร็จ คือ ให้การช่วยเหลือทั้งทางทหาร วิชาการ และการเงินแก่ประเทศที่อยู่ในกลุ่มของตน เพื่อรักษากลุ่ม แต่ถ้าประเทศนั้นมีท่าทีออกห่างก็จะใช้นโยบายแทรกแซง บ่อนทำลาย หรือบางครั้งใช้กำลังเข้าแทรกแซง

มีเหตุการณ์ที่เป็นชนวนจนเกือบจะเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตหลายครั้ง เช่น วิกฤตการณ์การปิดล้อมเบอร์ลิน วิกฤตการณ์ขีปนาวุธนิวเคลียร์ในคิวบา เป็นต้น

แม้ว่าไม่มีสงครามสู้รบจริงระหว่างมหาอำนาจที่เป็นประเทศใหญ่ แต่สงครามระหว่างประเทศมักเกิดขึ้นกับประเทศที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม เช่น สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม เป็นต้น สงครามเหล่านี้จึงเป็นสงครามตัวแทน (Proxy Wars) นอกจากนั้น สงครามเย็นยังทำให้เกิดความขัดแย้งกัน โดยใช้อาวุธภายในประเทศที่เป็นผลจากการที่ประเทศมหาอำนาจสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาล

สงครามเย็นก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายรูปแบบ เช่น การใช้นโยบายชาตินิยม การใช้ลัทธิทหารเพื่อต่อต้านอุดมการณ์ทางการเมือง มีการกวาดล้าง หรือรังควานบุคคลที่เห็นว่าเป็นปฏิปักษ์ต่ออุดมการณ์ของชาติ การใช้การโฆษณาชวนเชื่อและการปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งการขาดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกายเนื่องจากสภาวะการสู้รบระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

COMPLAINT

คำร้องทุกข์ (วิธีพิจารณาความอาญา)

ถ้อยคำหรือเอกสารที่ผู้เสียหายได้แสดงต่อเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ โดยกล่าวหาว่า มีการกระทำความผิดขึ้นและทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย การกล่าวหาว่านั้นไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม แต่จะต้องมีเจตนาให้ดำเนินการเพื่อลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

ในกฎหมายอาญา คำร้องทุกข์เป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาความอาญาประการหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานที่มีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์ได้รับคำร้องทุกข์แล้ว ก็จะทำการสอบสวนหาคนผิดมาดำเนินคดีต่อไป

บุคคลที่ทำคำร้องทุกข์อันเป็นเท็จว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยรู้อยู่แล้วว่าไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น มีความผิดอาญารฐานแจ้งความเท็จ

คำนี้ในกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หมายถึง การร้องเรียนหรือคำร้องเรียน ที่รัฐหรือเอกชนทำขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อเสนอต่อองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศกล่าวหาว่า รัฐกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชน (ดู COMPLAINT ในความหมายของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ)

COMPULSORY LABOUR

แรงงานภาคบังคับ / การเกณฑ์แรงงาน

งานหรือบริการทุกชนิดที่บุคคลทำไป เนื่องจากถูกบีบบังคับ โดยการใช้
บทลงโทษและบุคคลนั้นไม่สมัครใจทำงานหรือให้บริการนั้น

การเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานภาคบังคับขัดต่อมาตรฐานแรงงาน
ระหว่างประเทศ ตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29
ว่าด้วยการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานภาคบังคับ พ.ศ. 2473 (ILO Convention
(No. 29) Concerning Forced or Compulsory Labour 1930) ที่ถือว่าเป็น
เป็นอนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ดู ILO CORE
CONVENTIONS) ได้กำหนดให้ประเทศภาคีดำเนินการยกเลิกการใช้แรงงาน
บังคับหรือเกณฑ์แรงงานทุกรูปแบบ ทั้งในภาคธุรกิจเอกชนและกิจการของรัฐ
โดยห้ามใช้มาตรการใดที่เป็นการขู่เข็ญ ลงโทษทางกฎหมาย หรือมาตรการ
ทางวินัย เพื่อให้บุคคลจะต้องทำงานหรือบริการใด ๆ โดยไม่สมัครใจ

อนึ่ง คำว่า “การบีบบังคับโดยใช้บทลงโทษ” ภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้
ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่โทษทางอาญาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสูญเสีย
สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายมหาชน ทางวินัย และสิทธิทางแพ่งด้วย เช่น
สวัสดิการและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการทำงาน เช่น การที่นายจ้าง
บังคับให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา มิฉะนั้นจะถูกตัดสวัสดิการที่เคยได้รับ หรือ
ถูกหักเงินเดือน หรือถูกลดตำแหน่ง เป็นต้น

อนุสัญญาฯ ได้ยกเว้นงานหรือบริการบางประเภทที่สามารถทำได้
โดยไม่ถือว่าเป็นการเกณฑ์แรงงาน เช่น

- งานหรือการบริการใด ๆ อันมีลักษณะทางทหารอย่างแท้จริง
ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหาร ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการ
ป้องกันประเทศ
- งานหรือการบริการใด ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมืองทั่วไป
ของประเทศ เช่น การเกณฑ์แรงงานสร้างถนน ขุดคลองส่งน้ำ
ปลูกป่า เป็นต้น ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับสาธารณูปโภคของรัฐ ไม่ใช่
เพื่อประโยชน์ของธุรกิจ สมาคม หรือนายจ้างใด ๆ

- งานที่เป็นโทษตามคำพิพากษาบางประเทศที่มีโทษให้ทำงานหนัก แต่การทำงานนั้นต้องอยู่ในการควบคุมของรัฐบาล และไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของธุรกิจ
- งานหรือการบริการใด ๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะในการฉ้อโกงเงินที่มีสงครามหรือภัยพิบัติ เช่น อุทกภัย อัคคีภัย โรคระบาด เป็นต้น ซึ่งอาจกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน รัฐบาลสามารถเกณฑ์แรงงานบุคคลให้มาทำงานสาธารณะได้
- งานหรือการบริการใด ๆ สำหรับชุมชนของตนเอง เป็นการที่สมาชิกภายในชุมชนกำหนดขึ้นเป็นหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน งานหรือการบริการนั้นทำเพื่อส่วนรวมสำหรับคนในชุมชนโดยตรง เช่น การกำหนดเวรยาม เพื่อเผื่อระวังและอำนวยความสะดวกในสนามเด็กเล่นของชุมชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อยกเว้นดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้ที่จะถูกเกณฑ์แรงงานนั้นต้องเป็นเพศชาย ไม่เป็นบุคคลพิการ ไม่เกณฑ์แรงงานบุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือมากกว่า 45 ปี นอกจากนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีร่างกายเหมาะสมที่จะทำงานตามที่กำหนดไว้ได้ และจะเกณฑ์แรงงานบุคคลให้ทำงานเกินหกสิบวันในรอบสิบสองเดือนไม่ได้ นอกจากนั้นต้องกำหนดชั่วโมงการทำงานเช่นเดียวกับชั่วโมงทำงานปกติ และให้ได้รับค่าตอบแทนไม่น้อยกว่างานประเภทเดียวกัน การทำงานเกินชั่วโมงทำงานปกติก็ต้องได้รับค่าตอบแทน รวมทั้งต้องให้บุคคลที่ถูกเกณฑ์แรงงานมีวันหยุดพักผ่อนประจำปีด้วย

อนึ่ง ยังมีมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบังคับแรงงาน คือ ข้อเสนอแนะของ ILO ฉบับที่ 35 ว่าด้วยการเกณฑ์แรงงาน (การบังคับทางอ้อม) พ.ศ. 2473 (Forced Labour (Indirect Compulsion) Recommendation 1930 (No. 35) และอนุสัญญาฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ ค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500) (ILO Convention (No. 105) concerning Abolition of Forced Labour 1957)

คำที่เกี่ยวข้อง FORCED LABOUR

CONFESSION

การรับสารภาพ

ถ้อยคำ ข้อความ คำพูด หรือ การเขียนของผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ทำได้โดยสมัครใจ เพื่อแสดงการยอมรับว่า ได้กระทำความผิด หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตามที่เจ้าพนักงานสอบสวนตั้งข้อหา หรือซึ่งถูกดำเนินคดีอาญา

คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้ แต่ศาลจะต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรคหนึ่ง) เช่น ประจักษ์พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์พยานแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ถ้าพยานโจทก์ไม่มีน้ำหนักเพียงพอ จำเลยสามารถหักล้างพยานโจทก์ได้ หรือหากเป็นที่เชื่อว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิด ศาลจะพิพากษายกฟ้องและปล่อยจำเลยไป

ในคดีอาญาจำเลยมีสิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ และแม้ว่าจำเลยจะรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่จำเลยมีสิทธิกลับคำให้การในการเบิกความในชั้นศาลได้ เพราะถือว่าเป็นสิทธิของจำเลยที่จะไม่ให้การปกป้องตัวเอง

การที่จำเลยรับสารภาพมาตั้งแต่ชั้นสอบสวน อาจเป็นเหตุให้ศาลลดหย่อนโทษได้ ถ้าการสารภาพนั้นเป็นเพราะจำเลยได้สำนึกผิดในการกระทำและเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดี แต่ถ้าการรับสารภาพนั้นไม่ได้เกิดจากความสมัครใจ แต่สารภาพเพราะจำเลยจำนนด้วยพยานหลักฐานก็ไม่ใช่ผลดีกับจำเลยในการที่จะได้รับการลดหย่อนโทษ

ถ้าการรับสารภาพนั้นได้กระทำลงด้วยความไม่สมัครใจอันเป็นผลจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การบังคับขู่เข็ญ หรือเกิดจากการทรมาน หรือเกิดจากการถูกล่อลวงจากพนักงานสอบสวนว่าจะได้ประโยชน์จากคดี (เช่น จะได้รับการยกเว้นโทษ) เป็นต้น เช่นนี้ย่อมไม่ใช่คำรับสารภาพ ถือว่าจำเลยไม่ได้ให้การใดในเรื่องที่สารภาพเลย และศาลจะใช้คำให้การนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT TO SILENCE, THE ACCUSED, DEFENDANT, INTERROGATION

สถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมาย และความชอบธรรมของกฎหมาย เพื่อไม่ให้กฎหมายล้ำดั่งรอนงัด หรือแย้ง กับรัฐธรรมนูญอันเป็นกรอบในการปกครองประเทศ ในระบบนิติรัฐสิทธิเสรีภาพ ขึ้นพื้นฐานของประชาชนได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ จะมีบทบาทสำคัญในการควบคุมไม่ให้กฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหาร ขัดกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคล บางประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษให้อำนาจศาลยุติธรรม (Court of Justice) พิจารณาวินิจฉัยความสอดคล้องของกฎหมายต่อรัฐธรรมนูญ รวมทั้งคดี เกี่ยวกับการบริหารราชการหรือคดีปกครอง

กฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขการนำคดีขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญไว้อย่างจำกัด เช่น การกำหนดองค์การที่สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้เป็นการเฉพาะ เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับอำนาจพิจารณาติของศาลยุติธรรมและศาลปกครอง เป็นต้น บางประเทศบุคคลสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้โดยตรง

ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ค.ศ. 1997) และได้เริ่มดำเนินการ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ เรียกว่า “ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” มีจำนวนเก้าคน ที่มาจากการคัดเลือก โดยการลงคะแนนเสียงของวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในตำแหน่ง ได้เพียงวาระเดียว โดยมีระยะเวลาเก้าปี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยข้อกฎหมาย ในเรื่องต่อไปนี้

- ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ร่างกฎหมาย หรือเงื่อนไข ของการออกกฎหมาย
- สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา ในเรื่องการมีส่วนได้เสียโดยตรง หรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

- ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
- มติพรรค หรือข้อบังคับของพรรคการเมือง ที่อาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของบุคคล
- สมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- หนังสือสนธิสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน
- อำนาจอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

คำที่เกี่ยวข้อง LEGISLATIVE, ADMINISTRATIVE COURT, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONALISATION

CONTEMPT OF COURT

การละเมิดอำนาจศาล

พฤติกรรมที่ต่อต้าน ขัดขวาง หรือขัดขึ้นอำนาจของศาล หรือทำลายเกียรติศักดิ์ของศาล เช่น การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล การก่อกวนความสงบเรียบร้อย อันอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี เป็นต้น บุคคลที่จะเมิดอำนาจศาลจะเป็นคู่ความในคดีหรือบุคคลภายนอกก็ได้

การละเมิดอำนาจศาลอาจทำโดยสื่อมวลชน เช่น การแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนที่เป็นการแสดงข้อความ หรือแสดงความเห็นในระหว่างการพิจารณาคดี ทางหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ โดยประสงค์ให้มีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน เหนือศาล เหนือคู่ความ หรือเหนือพยาน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีเสียความยุติธรรมไป

กฎหมายให้อำนาจศาลในการมีคำสั่งออกมาตรการ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งในศาล และนอกศาล ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี และเพื่อรักษาความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของศาลให้ดำเนินไปได้อย่างเที่ยงธรรม เป็นอิสระ และรวดเร็ว ซึ่งหลักกฎหมายนี้ได้มีการรับรองอยู่ในกฎหมายของทุกประเทศ

CONTRACTUAL RIGHTS

สิทธิตามสัญญา

ประโยชน์ อำนาจกระทำการ ความคุ้มกัน ของบุคคลที่เกิดจากความยินยอมตกลงกันระหว่างบุคคล

ในทางทฤษฎีสังคมการเมือง มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพในการคิด ตัดสินใจที่จะทำสัญญาผูกพันระหว่างกันในการที่จะแลกเปลี่ยนประโยชน์ หรือสิทธิของบุคคลรวมทั้งสิทธิในทรัพย์สิน ที่ตนเองมีอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองมากที่สุด เสรีภาพในการทำสัญญาจึงเป็นช่องทางในการทำให้บุคคลได้บรรลุความต้องการของตนเอง ตัวอย่างเช่น บางคนมีเงินทุนแต่ขาดแรงงาน ในขณะที่บุคคลอีกคนหนึ่งมีแรงงานแต่ขาดเงินทุน ดังนั้นบุคคลทั้งสองคนจึงตกลงทำสัญญาแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่างค่าจ้างกับแรงงานกัน เจ้าของเงินทุนก็จะได้แรงงานบุคคลที่เป็นเจ้าของแรงงานก็ได้ค่าจ้างจากการทำงาน เมื่อบุคคลตัดสินใจตกลงทำสัญญาแล้วก็จะเกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน สิทธินี้จึงเกิดจากสัญญาอันต่างจากสิทธิตามกฎหมายซึ่งเป็นสิทธิที่รัฐรับรองสิทธินั้น โดยการออกกฎหมายเป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่โดยรัฐมิใช่โดยความสมัครใจของบุคคลสิทธิตามกฎหมาย และเสรีภาพในการทำสัญญาได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายทุกระบบ แม้แต่ในระบบสังคมนิยม

โดยที่บุคคลอาจมีอำนาจต่อรองไม่เท่ากัน กฎหมายจึงอาจเข้ามาแทรกแซงเสรีภาพในการทำสัญญาของบุคคล เพื่อรักษาคุณค่าบางประการของสังคม เช่น ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น การแทรกแซงของรัฐโดยกฎหมายก่อให้เกิดสิทธิตามกฎหมายขึ้น สิทธินี้เรียกว่า “สิทธิตามกฎหมายบัญญัติ” (ดู STATUTORY RIGHTS) ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับสิทธิตามสัญญา

CONVENTIONAL CRIMES

อาชญากรรมแบบฉบับ

การกระทำความผิดอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดอันเป็นความผิดทั่วไปในสังคมที่เกิดขึ้นทั่วไปในชีวิตประจำวัน อาชญากรรมเหล่านี้มีลักษณะที่ไม่ซับซ้อนมักกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออย่างรุนแรง หรือส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น การฆ่า ข่มขืน ทำร้ายร่างกาย ลักขโมย ฉ้อโกง บางทีภาษาพูดจะเรียกความผิดประเภทนี้ว่า “ความผิดประเภทลัก วิ่ง ชิง ปล้น” เป็นต้น

คำที่ตรงกันข้ามกับอาชญากรรมแบบฉบับ คือ อาชญากรรมนอกกรอบแบบ (Non-Conventional Crimes) ได้แก่ อาชญากรรมอันเกิดจากการกระทำความผิดโดยตำแหน่งหน้าที่ทั้งภาคเอกชนและรัฐ เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจ อาชญากรรมองค์กร ซึ่งบางทีเรียกว่า อาชญากรรมคอปกขาว (White Collar Crimes) ซึ่งมักเป็นการกระทำความผิดในทางหน้าที่ของบุคลากรระดับสูงขององค์กร หรือการทุจริตของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ นอกจากนั้น ยังมีความผิดในทางการเมือง (Political Crimes) ความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กร เช่น การฟอกเงิน การค้ายาเสพติด และอาชญากรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

CORPORAL PUNISHMENT

การลงโทษทางกาย

การใช้มาตรการที่เป็นโทษทางอาญาที่กระทำต่อร่างกายของบุคคล เช่น การเฆี่ยนหรือโบย การตัดอวัยวะ เป็นต้น มักกระทำเพื่อให้เกิดความเจ็บปวด เพื่อประจาน เพื่อให้หลบจำ หรือเพื่อทำให้เหยื่อของอาชญากรรมรู้สึกพึงพอใจ การลงโทษทางกายสะท้อนแนวคิดการลงโทษแบบแก้แค้นทดแทน ปัจจุบันแนวคิดของการลงโทษเน้นที่การแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิด เพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมได้

การลงโทษทางกายถือว่าเป็นการลงโทษที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ และขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน

CORPORATE CRIME

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การพาณิชย์ หรือการเงิน หรือการกระทำที่อาศัยช่องทางที่สัมพันธ์กับอาชีพของตนแสวงหาประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมิชอบ ไม่ว่าจะทำโดยคนเดียว หรือสมคบกับบุคคลอื่น และการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น องค์กร หรือต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

ลักษณะสำคัญของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ คือ เป็นการกระทำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง หน้าที่การงาน มีความรู้ความสามารถ หรือ มีสถานภาพในสังคม

คำอื่นที่มีความหมายเช่นเดียวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น Business Crime, Economic Crime อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือ White-collar Crime

COURT OF FIRST INSTANCE

ศาลชั้นต้น

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเป็นศาลแรก เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดเป็นอย่างอื่น โดยทั่วไปศาลชั้นต้นจะมีหน้าที่สืบพยานหลักฐาน ส่วนศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาจะไม่มีการสืบพยานหลักฐานบางที่เรียกศาลชั้นต้นนี้ว่า “ศาลที่ไต่สวนพยานหลักฐาน (Trial Court)”

ในประเทศไทย ศาลชั้นต้นมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลจังหวัด และศาลแขวง เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีศาลพิเศษที่มีอำนาจพิจารณาคดีเฉพาะประเภท เช่น ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากรกลาง และศาลเยาวชนและครอบครัว เป็นต้น

COURT OF JUSTICE

ศาลยุติธรรม

สถาบันหลักสถาบันหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีหรือข้อพิพาทที่เกี่ยวกับคดีแพ่ง และคดีอาญาทั้งปวง ส่วนคดีปกครองและคดีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญจะไม่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

1. ศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลที่รับพิจารณาคดีในชั้นแรก เช่น ศาลแพ่ง และศาลอาญา ศาลแขวง หรือศาลจังหวัดทุกจังหวัด รวมทั้งศาลที่มีอำนาจพิเศษเฉพาะคดี เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากรกลาง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย เป็นต้น
2. ศาลอุทธรณ์ เป็นศาลชั้นกลางมีอำนาจหน้าที่ทบทวนคำวินิจฉัยคดีแพ่ง หรือคดีอาญาที่ผ่านการพิจารณาจากศาลชั้นต้นมาแล้ว ศาลอุทธรณ์จะไม่มีการสืบพยานหลักฐานใหม่ แต่จะพิจารณาจากสำนวนพยานหลักฐานที่ได้จากศาลชั้นต้น และคำคู่ความที่ยื่นขึ้นมา ศาลอุทธรณ์มีสองประเภท คือ ศาลอุทธรณ์ มีที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร และศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ อีกแปดศาล
3. ศาลฎีกา เป็นศาลยุติธรรมชั้นสูงสุดมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยประเด็นข้อกฎหมายของคดีที่ผ่านการพิจารณาจากศาลอุทธรณ์มาแล้ว แต่มีการนิยกเว้น คือ ในคดีความผิดอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลฎีกาจะมีหน้าที่ในการไต่สวนพยานหลักฐานเสมือนศาลชั้นต้น ศาลฎีกามีเพียงแห่งเดียวตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร

ศาลยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่งในการเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นเกณฑ์คุณค่าของสังคมที่มักขาดความชัดเจนและมีการทับซ้อนกันระหว่างสิทธิและหน้าที่ หรือระหว่างผู้ที่กล่าวอ้างสิทธิต่างประเภทกัน

ในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เช่น ประเทศไทย สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานจะถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรอง การตีความกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคลจึงมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจของผู้พิพากษาที่ตีความเนื้อหาสาระและขอบเขตของสิทธิมนุษยชนอย่างมาก เป็นต้น

อนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คำว่าศาลยุติธรรม หมายความว่า ศาลฎีกา ศาลชั้นต้น ศาลปกครอง และศาลทหารด้วย

คำที่เกี่ยวข้อง ADMINISTRATIVE COURT, CRIMINAL COURT, CONSTITUTIONAL COURT, COURT MARTIAL

CRIME OF AGGRESSION

อาชญากรรมการรุกราน

ความผิดอาญาระหว่างประเทศร้ายแรงประเภทหนึ่งนับเป็นความผิดสำคัญอยู่ในอำนาจดำเนินคดีของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ดู Core Crimes)

เนื่องจากในการร่างธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ใน ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) ประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับคำนิยามของคำว่า อาชญากรรมการรุกรานได้ ศาลอาญาระหว่างประเทศ จึงยังไม่มีอำนาจพิจารณาได้ ต่อมาใน ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) ที่ประชุมสมัชชารัฐภาคีศาลอาญาระหว่างประเทศ มีขึ้น ณ กรุงคัมพาลา ประเทศยูกันดา ได้รับรองคำนิยามคำว่า อาชญากรรมการรุกราน ในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญแห่งกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ มาตรา 8 ทวิ

ตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ คำว่า “อาชญากรรมการรุกราน” หมายถึง การวางแผน การเตรียมการ การริเริ่ม หรือการดำเนินการกระทำโดยบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ใช้อำนาจอย่างแท้จริง ในการควบคุมทางการเมืองหรือทางทหารของรัฐ ในการรุกรานอันเป็นการกระทำที่มีลักษณะการกระทำและความรุนแรงขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติอย่างชัดเจน

ส่วนคำว่า “การกระทำที่เป็นการรุกราน” หมายถึง การใช้กองกำลังรบ ซึ่งกระทำโดยรัฐกระทำต่ออียิปต์ โดย บูรณภาพแห่งดินแดน ความเป็นเอกราช ทางการเมืองของอีกรัฐหนึ่ง หรือการกระทำอื่นใดที่ขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติ

อนึ่ง ความผิดฐานอาชญากรรมการรุกรานนี้ยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากรัฐภาคีธรรมนูญศาลยังไม่ได้ให้สัตยาบันครบจำนวนสามสิบประเทศ (ดู RATIFY)

คำที่เกี่ยวข้อง INTERNATIONAL CRIMINAL COURT, CORE CRIMES, SELF-DEFENSE

CRIME VICTIM / VICTIM OF CRIME

เหยื่ออาชญากรรม

บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการทำความผิดอาญา

ในทางนิติศาสตร์และอาชญาวิทยา บุคคลที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรม คือ บุคคลที่ถูกกระทำโดยตรง ส่วนสังคมมิใช่เหยื่ออาชญากรรม แต่สังคมได้รับผลกระทบโดยอ้อมจากอาชญากรรม การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม มีเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมทางอาญา อันประกอบด้วย ตำรวจ ศาล และราชทัณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อ และอาชญากรรม ตลอดจนโอกาสของการก่ออาชญากรรม เป็นต้น

ในด้านสิทธิมนุษยชน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่ถูกละเมิด สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เช่น ถูกฆ่า ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกลักทรัพย์ หรือ ถูกเหยียดสีผิว ถือว่ารัฐบกพร่องต่อหน้าที่ในการประกันสิทธิเสรีภาพ ดังนั้นรัฐจึงต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เหยื่อได้รับการเยียวยาจากการ ทำความผิดอาญา

หลายประเทศได้มีมาตรการเกี่ยวกับการชดเชยความเสียหายให้กับ เหยื่อที่ถูกกระทำคามผิดทางอาญา การชดเชยความเสียหายให้เหยื่อ อาชญากรรมโดยรัฐ เริ่มมาจากแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการซึ่งเป็นการ ช่วยเหลือทางการเงิน (Compensation) ต่อผู้เสียหาย ต่อมาได้ขยายไปถึง การช่วยเหลือเหยื่อ (Victim Assistance) รูปแบบอื่น

ประเทศไทย ได้มีพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” ไว้อย่างแคบ หมายถึง “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น โดยที่ตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดนั้น”

ตามความหมายนี้เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับความเสียหายทางด้านทรัพย์สิน เช่น การฉ้อโกง ลักทรัพย์ หรือความเสียหายต่อเสรีภาพ เช่น การข่มขู่ หรือลักตัวไปเรียกค่าไถ่ หรือถูกเหยียดหยามเรื่องสีผิว จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้เสียหายที่จะได้รับค่าตอบแทน

CRIMINAL DIVISION OF THE SUPREME COURT FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS, THE

แผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในศาลฎีกา

แผนงานคดีแผนกหนึ่งของศาลฎีกา จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ค.ศ. 1997) มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่าร้ายวญผิดปกตินั้นเกิดจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต รวมถึงบุคคลอื่นที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในความผิดดังกล่าวด้วย

องค์คณะผู้พิพากษาในแผนกนี้ประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ที่คัดเลือกสำหรับแต่ละคดีโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา การพิจารณาคดีจะเป็นแบบไต่สวน ซึ่งแตกต่างจากวิธีพิจารณาคดีอาญาทั่วไป ศาลจะยึดถือถือสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลัก ในการพิจารณา ผู้พิพากษาที่พิจารณาในคดีทุกคนจะต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยเป็นหนังสือ พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาในการประชุมก่อนการลงมติ

แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลสูง คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฯ เป็นที่สุด เว้นแต่มีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่มีคำพิพากษา

อนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายถึง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น

คำที่เกี่ยวข้อง ADMINISTRATIVE COURT, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONAL COURT, CRIMINAL COURT

CRIMINAL LAW, PENAL LAW

กฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายบังคับเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษอาญา

กฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ซึ่งต่างจากกฎหมายแพ่งที่เป็นเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนสภาพบังคับของกฎหมายอาญาคือ “โทษ” ส่วนสภาพบังคับของกฎหมายแพ่งเน้นที่การชำระหนี้

ทางทฤษฎีความผิดอาญาแบ่งเป็นสองประเภท คือความผิดที่มีความชั่วร้ายอยู่ในตัวเอง (*mala in se*) และความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนข้อกำหนด (*mala prohibita*)

ตามแนวคิดของนักกฎหมายมหาชน อาชญากรรมเป็นการกระทำความผิดต่อรัฐอธิปไตยอันเป็นการละเมิดต่อรัฐ เพราะกฎหมายอาญากำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับปัจเจกชน เป็นเสมือนพันธสัญญาระหว่างรัฐกับปัจเจกชน โดยรัฐบัญญัติให้ปัจเจกชนมีหน้าที่กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใด เมื่อปัจเจกชนกระทำการที่ขัดต่อกฎหมายอาญาจึงเป็นการละเมิดต่อรัฐ แม้ว่าในความผิดบางอย่างมีผู้เสียหายอื่น เช่น ความผิดฐานฆ่าคน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ และหมิ่นประมาท เป็นต้น ก็ยังถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดอาญา นอกจากบุคคลที่เป็นผู้เสียหายจริงมีอำนาจฟ้องแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้อัยการมีอำนาจฟ้อง ซึ่งเป็นการป้องกันสาธารณะชนในฐานะที่เป็นผู้เสียหาย

ตามแนวคิดของนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน กฎหมายอาญาเป็นมาตรการทางกฎหมายในการประกันสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองไม่ให้ถูกละเมิดโดยบุคคลที่สาม เช่น

- ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เป็นการคุ้มครองสิทธิในชีวิตของบุคคล
- ความผิดฐานหมิ่นประมาท เป็นการคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงของบุคคล
- ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง เป็นการคุ้มครองสิทธิในความมั่นคงปลอดภัยในร่างกายของบุคคล

คำที่เกี่ยวข้อง PENAL CODE, CRIMINAL CODE, PENALTY, SENTENCE

CRIMINAL PROCEDURE LAW

กฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

กฎหมายที่วางหลักเกณฑ์ กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญานับตั้งแต่เมื่อความผิดเกิดขึ้น หรือมีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจนถึงการพิพากษาลงโทษ และการปล่อยตัวนักโทษ

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายในการดำเนินคดีอาญา และเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ถูกกล่าวหา หรือถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอาญาเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นกลั่นแกล้ง หรือถูกปฏิบัติมิชอบโดยเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงมีขอบเขตครอบคลุมการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไปนี้

- การสอบสวน ซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมในชั้นเจ้าพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่ความผิดเกิดขึ้น การรวบรวมพยานหลักฐาน การจับกุม การตั้งข้อกล่าวหา การสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องโดยอัยการ และการปล่อยตัวชั่วคราว

- การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น เป็นกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดของจำเลย โดยการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งจะเริ่มจากการไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณา การรับฟังพยานหลักฐาน การนำพยานเข้าสืบ และการสั่งหรือการพิพากษาของศาล
- การอุทธรณ์และฎีกา เป็นกระบวนการพิจารณาโดยศาลสูง เมื่อโจทก์หรือจำเลยไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็สามารถคัดค้านต่อศาลสูงกว่า คือ ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาได้ (ดู Appeal, Court of Appeal, Dika Court)
- การบังคับตามคำพิพากษา การอุกยโทษ การลดโทษ และการปล่อยตัวจำเลย หรือนักโทษ

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีความสำคัญอย่างมากต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล หลักการต่างๆ ในกฎหมายนี้อยู่บนพื้นฐานของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น หลักเกณฑ์เรื่องการจับ การแจ้งข้อหา การกระทำผิด ระยะเวลาในการควบคุมตัว สิทธิที่จะมีทนายความ สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิกิริยาต่อตนเอง เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง CIVIL LAW, CRIMINAL LAW

CURFEW

เคอร์ฟิว / การห้ามออกจากเคหสถาน
ในเวลาที่กำหนด

คำสั่งของรัฐบาลให้ประชาชนกลับเคหสถานก่อนเวลาที่ได้กำหนดหรือห้ามออกจากเคหสถานในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งมักเป็นเวลากลางคืน และมักใช้ภายหลังมีการประกาศภาวะฉุกเฉิน (ดู STATE OF EMERGENCY)

คำว่า “CURFEW” หรือ “เคอร์ฟิว” มาจากภาษาฝรั่งเศสว่า *COUVRE FEU* แปลว่า “ดับไฟ” (*COUVRE* = ดับ, *FEU* = ไฟ)

โดยทั่วไป การใช้ เคอร์ฟิว / การห้ามออกจากเคหสถานในเวลาที่กำหนด มักทำพร้อมกับการจำกัดหรือการห้ามการชุมนุม จะทำในระหว่างที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่กำหนดขึ้น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย อันเนื่องมาจาก

สถานการณ์อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งรัฐ หรืออันอาจทำให้รัฐตกอยู่ในภาวะคับขันหรือภาวะการรบหรือการสงคราม ซึ่งฝ่ายบริหารของรัฐมีอำนาจประกาศว่าพื้นที่ใดกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายของรัฐนั้น ๆ ซึ่งให้อำนาจพิเศษ ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน

การใช้เคอร์ฟิว / ห้ามออกจากเคหสถานในเวลาที่กำหนดจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนหลายด้าน เช่น ในด้านการเดินทาง การประกอบอาชีพ การศึกษา การบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ และการใช้ชีวิตร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวที่ทำงานในเวลาที่แตกต่างกัน ดังนั้นในประกาศดังกล่าวถ้าไม่มีเหตุผลที่ชอบธรรม หรือความจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

DE FACTO (LATIN) โดยพฤตินัย / ตามข้อเท็จจริง

คำนี้อ่านว่า “เด-ฟาค-โต”

สิ่งที่เกิดขึ้น หรือเป็นอยู่ในความเป็นจริง แม้ว่าสิ่งนั้นไม่มีกฎหมายรับรองหรือไม่สอดคล้องกับกฎหมาย เช่น ประเทศไทยไม่มีกฎหมายรับรองสถานะผู้ลี้ภัย แต่ประเทศไทยได้ปฏิบัติต่อผู้หลบหนีการสู้รบเข้ามาในประเทศไทยตามหลักมนุษยธรรม บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ลี้ภัยโดยพฤตินัย / ตามข้อเท็จจริง เป็นต้น

ในทางกลับกันหมายถึงสิ่งที่ไม่เกิดขึ้น หรือไม่มีการปฏิบัติในสิ่งที่กฎหมายรับรอง เช่น บางประเทศกำหนดให้มีโทษประหารชีวิต แต่ไม่เคยมีผู้ถูกลงโทษประหารชีวิตเป็นระยะเวลามากกว่าสี่สิบปี ถือว่าโทษประหารชีวิตถูกยกเลิกโดยพฤตินัย / ตามข้อเท็จจริง เป็นต้น

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำนี้คือ “โดยนิตินัย” หรือ “ตามกฎหมาย” (*de jure*) บางครั้งจะใช้คู่กันว่า “โดยนิตินัยและโดยพฤตินัย” (*de jure and de facto*)”

คำที่เกี่ยวข้อง *DE JURE*

DE JURE (LATIN)

โดยนิติบัญญัติ / ตามกฎหมาย

คำนี้อ่านว่า “เด-จู-เร”

สิ่งที่กฎหมายกำหนด หรือรับรอง ซึ่งมักใช้อ้างเพื่อแสดงความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น โทษประหารชีวิตไม่เป็นวิธีการที่โหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมโดยนิติบัญญัติ / ตามกฎหมาย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 33

บางครั้งคำนี้ใช้เพื่อคัดค้านสิ่งที่เกิดขึ้นว่า การปฏิบัติที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายโดยแสดงให้เห็นว่ากฎหมายมีอยู่อย่างไร เช่น การคัดค้านว่ากระบวนการพิจารณาคดีไม่ชอบ เนื่องจากผู้พิพากษาไม่ได้นั่งพิจารณาเต็มองค์คณะ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติของศาลอันไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 40 ที่กำหนดว่า “จำเลยจะได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ”

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำนี้คือ “โดยพฤตินัย” หรือ “ตามข้อเท็จจริง” (*de facto*) บางครั้งจะใช้คู่กันว่า “โดยนิติบัญญัติและโดยพฤตินัย” (*de jure and de facto*)

คำที่เกี่ยวข้อง *DE FACTO*

DEATH ROW

แดนประหาร

สถานที่คุมขังนักโทษที่อยู่ระหว่างรอการประหาร ไม่ว่าจะเป็นักโทษที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตที่รออุทธรณ์หรือฎีกา หรือนักโทษเด็ดขาด (นักโทษที่ศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต) ที่อยู่ระหว่างการยื่นฎีกาขอไว้ชีวิต หรือขอความเมตตา (Clemency) จากประมุขของรัฐ หรือนักโทษที่รอการประหารจริงที่คำขอไว้ชีวิตได้รับการปฏิเสธแล้ว

แดนประหารมักจะถูกจัดให้อยู่ในเรือนจำ และแยกออกจากแดนควบคุมนักโทษทั่วไป หลายประเทศแยกขังเดี่ยวนักโทษที่รอการประหาร

ระยะเวลาที่อยู่ในแดนประหารของนักโทษแต่ละคนขึ้นอยู่กับคดี บางคดีอาจใช้เวลาถึงเจ็ดปี ระยะเวลาที่อยู่ในแดนประหารที่นานส่งผล ต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง นักโทษในแดนประหารหลายรายเมื่อได้รับการปล่อยตัวจะมีสภาพเป็นผู้ป่วยทางจิต

ในประเทศไทยนักโทษเด็ดขาดทุกคนมีสิทธิถวายฎีกาขอไว้ชีวิต ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้

คำที่เกี่ยวข้อง DEATH SENTENCE, CAPITAL PUNISHMENT, CLEMENCY, INCOMMUNICADO DETENTION

DECENTRALISATION

การกระจายอำนาจ

การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกิจของรัฐบาลกลาง หรือการปกครองส่วนกลาง ไปสู่หน่วยงานการปกครองระดับกลาง และระดับ ท้องถิ่น เช่น ระดับภูมิภาค หรือระดับจังหวัด รวมถึงการถ่ายโอนอำนาจ จากรัฐบาลไปยังภาคเอกชน เป็นต้น

การถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปยังองค์กรในภูมิภาคหรือท้องถิ่น จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทั่วถึง และสามารถแก้ปัญหา ต่าง ๆ ได้รวดเร็วกว่าการรวบอำนาจหน้าที่ไว้กับส่วนกลางอันสอดคล้องกับ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน

DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN AND OF THE CITIZEN 1789

คำประกาศว่าด้วย สิทธิมนุษยย์และสิทธิพลเมือง (ของฝรั่งเศส) พ.ศ. 2332

ภาษาฝรั่งเศสคือ *Déclaration des droits de l'homme et du citoyen de 1789*

เอกสารสำคัญทางกฎหมายที่สร้างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส คำประกาศฯ กำหนดให้สิทธิของบุคคลทุกคน และสิทธิของพลเมืองเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ไม่อาจละเมิดได้โดยองค์กรใด ๆ

วัตถุประสงค์ในการจัดทำคำประกาศฯ คือ การผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ ประเทศฝรั่งเศสได้เปลี่ยนการปกครองมาเป็นระบอบสาธารณรัฐ หลังจากมีคำประกาศฯ ไม่นาน

แนวคิดของการร่างคำประกาศฯ มาจากหลักปรัชญาและแนวคิดทางการเมืองจากยุคเรืองปัญญา / ยุคสว่างทางปัญญา (Age of Enlightenment หรือ *Les lumières*) ได้แก่ ความเป็นปัจเจกชนและสัญญาประชาคมบนพื้นฐานทางทฤษฎีของ จอห์น ล็อก (John Locke) นักปรัชญาชาวอังกฤษ และพัฒนาต่อมาโดยปราชญ์ชาวฝรั่งเศส ฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) และหลักการแบ่งแยกอำนาจในการปกครองเป็นสามฝ่าย (อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ) ของมงเตสกีเยอ (Montesquieu)

คำประกาศฯ ฉบับนี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีสิทธิธรรมชาติ โดยถือว่าสิทธิดังกล่าวมีอยู่ไม่ว่าจะเมื่อใดและในที่ไหนใด เนื่องจากเป็นสิทธิที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานธรรมชาติของมนุษย์

เนื้อหาในคำประกาศของข้อ 1 ได้วางพื้นฐานปรัชญาทางสังคมการเมืองและกฎหมายซึ่งภายหลังได้เป็นพื้นฐานของปรัชญาในการร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนี้

“มนุษย์เกิดมาพร้อมกับอิสระภาพและความเสมอภาคกันในด้านสิทธิ และจะดำรงสิ่งเหล่านี้ตลอดไป การทำให้เกิดความแตกต่างทางสังคมจะสามารถทำได้เพียงเพื่อประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม (*Les hommes naissent et demeurent libres et égaux en droits. Les distinctions sociales ne peuvent être fondées que sur l'utilité commune*)”

สิทธิขั้นพื้นฐานตามคำประกาศฯ นี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส และบุคคลสามารถยกสิทธิขั้นอ้างในศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองได้

คำที่เกี่ยวข้อง FRENCH REVOLUTION, UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, NATURAL RIGHTS, DECLARATION OF VIRGINIA, MAGNA CARTA

DECREE / ROYAL DECREE

กฤษฎีกา /ประกาศ / พระราชกฤษฎีกา

ในความหมายทั่วไป หมายถึง กฎหมาย คำสั่ง หรือกฎหมายที่ออกโดยอำนาจของประมุขของประเทศ เช่น พระมหากษัตริย์หรือประธานาธิบดี ซึ่งการออกกฎหมายนี้จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ในความหมายเฉพาะตามระบอบการปกครองของไทย หมายถึง กฎหมายที่ตราขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีมีได้สองกรณี คือ กรณีแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 187 บัญญัติไว้กว้าง ๆ ว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย” ซึ่งกิจการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ได้แก่ กิจการที่สำคัญอันเกี่ยวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น พระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรหรือพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

กรณีที่สอง เป็นการออกพระราชกฤษฎีกา โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บท เช่น พระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่ให้อำนาจตราพระราชกฤษฎีกาได้ ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่และเวลาใช้กฎหมาย

ในการตราพระราชกฤษฎีกา บุคคลซึ่งใช้อำนาจเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการตามรัฐธรรมนูญ จะต้องนำร่างพระราชกฤษฎีกาขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกานั้น ๆ เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา บังคับใช้ต่อไป

DEFAMATION

การทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศ

การกระทำที่มีลักษณะเป็นการใส่ร้าย การทำให้เสียชื่อเสียง เกียรติยศทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของบุคคลอื่นอันเป็นความผิดในทางอาญาและทางแพ่ง

ลักษณะการกระทำที่เป็นการทำลายชื่อเสียงเกียรติยศมีหลายวิธี เช่น การพูด การเขียน การโฆษณา การตีพิมพ์ด้วยเอกสาร หรือสิ่งใดให้ปรากฏ ความหมาย ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพ หรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เป็นต้น ประการสำคัญ คือ เป็นการทำให้สังคมเสื่อมความเชื่อถือ หรือนับถือบุคคลที่ถูกใส่ความ

กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้บัญญัติความรับผิดของบุคคลในการทำให้บุคคลเสียชื่อเสียงเกียรติยศไว้แตกต่างกัน เช่น กฎหมายประเทศอังกฤษ ความรับผิดทางอาญา ในเรื่องการใส่ความจะต้องเป็นการแสดงข้อความที่เป็นเท็จ ส่วนกฎหมายของบางประเทศ การทำลายชื่อเสียงของบุคคลอื่นมิได้ทั้งการแสดงความที่เป็นเท็จ และการแสดงข้อความจริง เป็นต้น

การกำหนดความรับผิดในการใส่ความทำให้บุคคลอื่นเสียชื่อเสียง ถือว่าเป็นการประกันสิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงให้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 12 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ข้อ 17

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รับรองสิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศของบุคคลไว้ใน มาตรา 35 ว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพ ไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิด หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ”

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้การทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงเกียรติยศเป็นความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท และเป็นการละเมิดตามกฎหมายแพ่ง

ในความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท กำหนดให้บุคคลที่ใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สามและการใส่ความนั้นน่าจะทำให้ผู้ถูกใส่ความเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง เป็นความผิด อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นว่าแม้การกระทำจะทำให้บุคคลที่สามเสียชื่อเสียง แต่ถ้าวินิจฉัยว่าเป็นการแสดงความคิดเห็น

หรือข้อความโดยสุจริตเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ผู้กระทำก็ไม่มีความผิด ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการพูด การแสดงออก กับความรับผิดชอบในการทำให้บุคคลอื่นเสียชื่อเสียง

DEFENDANT / DEFENDER

จำเลย

บุคคลที่ถูกฟ้องต่อศาล คำนี้ใช้ได้ทั้งในคดีอาญา และคดีแพ่ง

ในคดีอาญา “จำเลย” หมายถึง บุคคลที่ถูกฟ้องต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา เพื่อขอให้ศาลลงโทษตามกฎหมาย โดยผู้ฟ้องอาจเป็นบุคคล หรืออัยการในบางประเทศใช้คำว่า “the Accused” แทน คำว่า “Defendant”

กฎหมายสิทธิมนุษยชนได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลยในคดีอาญาไว้หลายประการ เพื่อให้จำเลยมีสิทธิต่อผู้คดีอย่างเป็นธรรม รวมถึงสิทธิที่จะมีทนาย สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นการควบคุมกักขังจำเลยไว้ระหว่างการดำเนินคดีโดยไม่มีเหตุผล จึงเป็นการลดทอนสิทธิของจำเลย อย่างไรก็ตาม การควบคุมตัวมีข้อยกเว้นได้บางกรณี เช่น จำเลยจะหลบหนีไป หรือจะไปคุกคามข่มขู่พยาน เป็นต้น (ดู สิทธิในการประกันตัว THE RIGHTS TO RELEASE ON BAIL)

ในคดีแพ่ง “จำเลย” หมายถึง ผู้ที่ถูกฟ้องต่อศาล เพื่อให้ชำระหนี้ทางแพ่ง หรือขอให้ศาลสั่งให้กระทำการ หรืองดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง มาตรฐานสิทธิมนุษยชนหลายอย่างไม่ครอบคลุมถึงจำเลยในคดีแพ่ง สิทธิขั้นพื้นฐานบางประการสามารถปรับใช้ได้ เช่น สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยศาลที่เป็นธรรม (UDHR ข้อ 10) สิทธิที่จะไม่ถูกจำคุกเพราะไม่ชำระหนี้ทางแพ่ง (ICCPR ข้อ 11) เป็นต้น

อนึ่ง จำเลยในคดีอาญา และคดีแพ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้

คำที่เกี่ยวข้อง THE ACCUSED, THE RIGHTS TO RELEASE ON BAIL

DEPRIVATION OF RIGHTS

การถูกพรากสิทธิ / การถูกลดทอนสิทธิ

สภาพที่ไม่สามารถมีสิทธิ หรือถูกกีดกันไม่ให้เข้าถึงสิทธิ หรือไม่สามารถใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของการเป็นมนุษย์ การขาดปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของบุคคลทั้งในทางวัตถุ ทางจิตใจ หรือสถานภาพทางกฎหมาย เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน การเสี่ยงจากพ่อแม่ หรือการไม่ได้รับการยอมรับสิทธิในฐานะพลเมืองของรัฐ การไม่มีที่ทำกิน เป็นต้น

คำนี้ยังหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันของบุคคล และการกีดกันไม่ให้ใช้สิทธิตามกฎหมายด้วย

ภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนรัฐมีพันธะหน้าที่ในการเคารพ (ดู OBLIGATION TO RESPECT) ปกป้องคุ้มครอง (ดู OBLIGATION TO PROTECT) และบรรลุผล (ดู OBLIGATION TO FULFIL)

DETENTION

1. การควบคุมตัว 2. การกักขัง

1. การควบคุมตัว มาตรการทางกฎหมายที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลไว้ชั่วคราวที่กระทำโดยอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครอง โดยกฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารควบคุมตัวบุคคล เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ขอบธรรมของรัฐได้ เช่น การคุ้มครองความปลอดภัยของสาธารณชน การป้องกันอาชญากรรม การป้องกันโรคติดต่อ หรือการป้องกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การควบคุมตัวจึงไม่ใช่โทษทางอาญา หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นเรื่องอำนาจของศาล เพราะยังไม่มี การพิสูจน์ความผิดของผู้ที่ถูกควบคุมตัว

แม้ว่าการควบคุมตัวบุคคลโดยฝ่ายบริหารสามารถทำได้ แต่กฎหมายสิทธิมนุษยชนได้วางเงื่อนไขว่า การควบคุมบุคคลนั้นจะต้องมีกฎหมายรับรองมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัว และจะต้องไม่ควบคุมตัวไว้นาน

เกินกว่าความจำเป็นที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว นอกจากนั้น บุคคลที่ถูกควบคุมตัวต้องได้รับการประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการควบคุมตัวโดยฝ่ายบริหารมีได้หลายประการ เช่น การควบคุมตัวไว้ระหว่างการสอบสวนความผิด การควบคุมตัวผู้ดื่มสุรามึนเมาอาละวาด การควบคุมตัวผู้หลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น

2. การกักขัง โทษอาญาประเภทหนึ่งที่ถูกลงโทษจะถูกควบคุมตัวไว้ในสถานที่กักขัง ที่กำหนดไว้อันมิใช่ทัณฑสถาน สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน ในความหมายนี้ การกักขังนั้นจะต้องทำโดยคำพิพากษา

นอกจากนั้น คำว่า “Detention” เมื่อใช้ประกอบกับคำนามอาจแปลได้หลายความหมาย เช่น

- Detention Centre สถานที่กักขังเป็นสถานที่สำหรับบุคคลที่ถูกพิพากษาตามโทษกักขัง
- Child Detention House สถานพินิจเด็กและเยาวชนเป็นสถานที่สำหรับควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ซึ่งตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนกำหนดให้แยกออกจากทัณฑสถานสำหรับนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่
- Immigration Detention Centre ศูนย์ควบคุมตัวผู้เข้าเมือง โดยผิดกฎหมายเป็นสถานที่ควบคุมตัวผู้เข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเมืองตามกฎหมาย ซึ่งการเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม

คำที่เกี่ยวข้อง IMPRISONMENT, ARREST, CONFINEMENT, INMATE

DIKA COURT

ศาลฎีกา

ศาลยุติธรรมชั้นสูงสุดของประเทศไทย มีเขตอำนาจทั่วราชอาณาจักร มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายว่าด้วยการยื่นคำอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น (Court of First Instance) ที่คู่ความสามารถอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้โดยตรงตามกฎหมายเฉพาะ

นอกจากนั้น ศาลฎีกา ยังเป็นศาลที่มีอำนาจไต่สวนและพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) (ดู THE CRIMINAL DIVISION FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS)

คำพิพากษาศาลฎีกาถือเป็นที่สุด อย่างไรก็ดีตามในคดีอาญา กรณีที่มีข้อเท็จจริงใหม่ที่อาจมีผลต่อการวินิจฉัย โจทก์หรือจำเลยสามารถยื่นขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

คำว่า “ศาลฎีกา” อาจแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Supreme Court of Thailand” หรือ “The Supreme Court”

คำที่เกี่ยวข้อง ADMINISTRATIVE COURT, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONAL COURT, CRIMINAL COURT

DISSOLUTION POWER

อำนาจในการยุบสภา

อำนาจตามกฎหมายที่ให้บุคคลหรือองค์กรใดมีอำนาจยุบสภานิติบัญญัติที่มีผลให้สถานะของสมาชิกสภานิติบัญญัติสิ้นสุดลงทั้งสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้อำนาจยุบสภาเป็นของพระมหากษัตริย์ โดยการเสนอของฝ่ายบริหาร การยุบสภาจะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้สนองรับพระบรมราชโองการ ดังนั้นโดยข้อเท็จจริงการยุบสภาจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี

ระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาให้อำนาจฝ่ายบริหารในการยุบสภา เพื่อตอบโต้อำนาจการตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติ และบางครั้งมีขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกรัฐสภา เมื่อพรรครัฐบาลอยู่ในสถานะทางการเมือง ที่ได้เปรียบพรรคฝ่ายค้าน

DISTRIBUTIVE JUSTICE

ความเป็นธรรม ที่เกิดจากการจัดสรร

วิธีมองปัญหาเกี่ยวกับความเป็นธรรม โดยถือว่าความเป็นธรรมที่แท้จริง ในสังคมจะมีได้เพราะการจัดสรรให้เกิดขึ้น

ความเป็นธรรมที่เกิดจากการจัดสรรเน้นความสำคัญของผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นมากกว่าเงื่อนไขที่เท่าเทียมกัน ผู้ที่สนับสนุนแนวคิดความเป็นธรรม ที่เกิดจากการจัดสรรเชื่อว่า ในสังคมหนึ่งจะมีกลุ่มผู้เสียเปรียบทางด้าน โอกาสเสมอ ดังนั้นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมที่เป็นผลลัพธ์ จึงเป็นหลักการทางจริยธรรมของสังคม

ความเป็นธรรมที่เกิดจากการจัดสรร เป็นหลักการที่นำไปสู่การจัดสรร ผลประโยชน์และการกำหนดภาระ หน้าที่ ราคา และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ต่าง ๆ กับภาคส่วนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแบ่งปันทรัพยากร สินค้า บริการ และสาธารณูปโภคให้กับสมาชิกในสังคม ดังนั้นแนวความคิดนี้ จึงสนับสนุนการใช้มาตรการพิเศษ หรือมาตรการเชิงยืนยันสิทธิ (Affirmative Measures) เพื่อให้คนที่อยู่ในภาวะด้อยสิทธิ หรือด้อยโอกาส ได้มีสิทธิ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ปัญหาสำคัญของความเป็นธรรมที่เกิดจากการจัดสรร คือ การเลือกระหว่าง ความเป็นธรรมกับความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

DOMESTIC LAW

กฎหมายภายในประเทศ

กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับภายในรัฐ ที่กำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับรัฐ หรือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ที่มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป ใครฝ่าฝืนก็จะได้รับผลร้าย เช่น การถูก

ลงโทษทางอาญา หรือทำให้เสียสิทธิที่พึงได้รับ หรือกฎหมายภายในประเทศอาจเป็นกฎเกณฑ์ที่มีขึ้น เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารปกครองขององค์กรของรัฐ เป็นต้น

ในด้านสิทธิมนุษยชน คำนี้ใช้เพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างกฎเกณฑ์ที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือระหว่างประเทศ หรือที่เรียกว่า “กฎหมายระหว่างประเทศ” (ดู INTERNATIONAL LAW) กับกฎเกณฑ์ที่ใช้ภายในของรัฐ หรือ “กฎหมายภายในประเทศ” เป็นหลักกฎหมายว่ารัฐมีพันธะหน้าที่ระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนั้นรัฐต้องใช้มาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการทำให้กฎหมายภายในประเทศสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

ในกรณีที่รัฐเป็นภาคีสถิติสัญญาระหว่างประเทศ รัฐต้องอนุวัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา โดยรัฐไม่อาจอ้างว่าไม่สามารถปฏิบัติตามสนธิสัญญา เนื่องจากไม่มีกฎหมายภายในหรือขัดต่อกฎหมายภายในได้

คำที่เกี่ยวข้อง INTERNATIONAL LAW, TREATY, OBLIGATION

DOUBLE JEOPARDY

การฟ้องซ้ำในคดีอาญา

หลักกฎหมายอเมริกาที่รับรองสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกฟ้องให้รับโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน ซึ่งได้บัญญัติไว้ในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบทที่เจ็ด มีใจความว่า จะไม่มีบุคคลใดถูกทำให้ได้รับอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายซ้ำเนื่องมาจากกระทำความผิดที่เหมือนกัน (“No person shall ... be subject for the same offence [...] to be twice put in jeopardy of life or limb.”)

คำนี้มีความหมายอย่างเดียวกับภาษิตกฎหมาย “*ne bis in idem*” หรือ “หลักไม่พิจารณาโทษสองครั้งในการกระทำความผิดเดียวกัน” อันเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่มีมานานแต่ยุคกรีก โรมัน และได้รับการรับรองไว้เป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง

หลักกฎหมาย “Double Jeopardy” นั่นคือ การรับรองภาษีตกกฎหมายละติน ที่มีมาแต่โบราณไว้ในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ตามรูปแบบของการบัญญัติรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา

EARTH DAY

วันคุ้มครองโลก

วันที่ 22 เมษายน ของทุกปี เป็นวันที่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme หรือ “UNEP”) กำหนดให้เป็นวันเพื่อการร่วมรำลึกถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากร และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโลก ผู้ที่ผลักดันให้เกิดวันคุ้มครองโลก คือ เกย์ลอร์ด เนลสัน (Gaylord Nelson) วุฒิสมาชิกของสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันเครือข่ายการคุ้มครองโลก (Earth Day Network) ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ร่วมกันจัดงานฉลองวันคุ้มครองโลก เพื่อรณรงค์ให้เกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี

วันคุ้มครองโลกในประเทศไทยมีขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) หลังจากการตายของนายสิบ นาคะเสถียร หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดยอาจารย์และนักศึกษา 16 สถาบัน ได้ร่วมกันจัดงานวันคุ้มครองโลก เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สัตว์ป่าและป่าไม้ในประเทศไทย และได้จัดตั้งมูลนิธิสืบนาคะเสถียร เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ผืนป่าที่เป็นมรดกของโลก

เป้าหมายของวันคุ้มครองโลกที่สำคัญ ได้แก่ การลดภาวะโลกร้อน การรักษาสภาพป่า การให้มีกฎหมายห้ามค้าสัตว์และพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ การรักษาระดับประชากรไว้ให้อยู่ในสภาพที่สมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ และการเสริมสร้างพลังองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกให้ร่วมกันปกป้องโลก

ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL (ECOSOC)

คณะมนตรีเศรษฐกิจ และสังคมแห่งสหประชาชาติ

องค์กรสำคัญขององค์กรหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นโดยกฎบัตรสหประชาชาติ มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างรัฐสมาชิกสหประชาชาติ และความร่วมมือระหว่างสหประชาชาติกับองค์การระหว่างประเทศที่เป็นทบวงชำนาญพิเศษ (Specialise Agencies)

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วยประเทศสมาชิกห้าสิบสี่ประเทศ ได้รับเลือกจากสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ มีวาระดำรงตำแหน่งวาระละสามปี สมาชิกของคณะมนตรีฯ ได้มีการกำหนดสัดส่วนเพื่อให้เป็นตัวแทนของภูมิภาคต่าง ๆ โดยมีสัดส่วนดังนี้

- แอฟริกา สิบสี่ประเทศ
- เอเชีย สิบเอ็ดประเทศ
- ยุโรปตะวันออก หกประเทศ
- ละตินอเมริกาและแคริบเบียน สิบประเทศ
- ยุโรปตะวันตก อเมริกาเหนือ ออสเตรเลียและโอเชียเนีย สิบสามประเทศ

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ เป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน มีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีองค์กรย่อยที่สำคัญ คือ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (ดู UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS)

เมื่อขอบเขตภารกิจด้านเศรษฐกิจและสังคมมีหลายด้าน ประกอบกับงานด้านสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญมากขึ้นใน ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) สมัชชาใหญ่สหประชาชาติจึงได้มีมติให้ยกระดับคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนฯ เป็นคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (ดู UNITED NATIONS

HUMAN RIGHTS COUNCIL) ขึ้น เพื่อดำเนินการส่งเสริม และปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีฐานะเป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่งของสหประชาชาติ เทียบเท่ากับคณะมนตรีเศรษฐกิจ และให้โอนภาระงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งหมดไปอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน

EDUCATION FOR ALL (EFA)

การศึกษาเพื่อปวงชน

แผนการรณรงค์ เพื่อขจัดความไม่รู้หนังสือขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานด้านหนึ่งของยูเนสโก ต่อมาได้มีการประชุมเรื่องการศึกษเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All) ที่จัดขึ้น ณ ตำบลจอมเทียน ใกล้เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เมื่อ ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ในการประชุมดังกล่าว ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโก 155 ประเทศได้รับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยการศึกษเพื่อปวงชน” หรือที่เรียกว่า “ปฏิญญาจอมเทียน”

ปฏิญญาฯ ได้ย้ำว่า การศึกษาเป็นสิทธิอันพึงมีของประชากรโลก เนื่องจากการศึกษาจะช่วยให้นุชนพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในชุมชน และสังคมโลกได้อย่างมั่นคง ดังนั้น ประเทศสมาชิกต้องมีนโยบายในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนของตนอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการแบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ และต้องถือเป็นพันธกิจที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ต้องรีบดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่สำคัญหกประการ ภายในระยะเวลาสิบปี (ภายใน พ.ศ. 2553 หรือ ค.ศ. 2010) เป้าหมายดังกล่าวประกอบด้วย

1. ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้
2. มุ่งเน้นความเสมอภาคของผู้ศึกษา
3. ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา
4. ขยายวิธีการและขอบข่ายของการศึกษาระดับพื้นฐาน
5. ส่งเสริมให้มีบรรยากาศการเรียนรู้
6. เสริมสร้างพันธมิตรทางการศึกษา

องค์การยูเนสโกได้ประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน อีกสองครั้ง คือ ใน ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) ที่กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล และใน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) ที่จอมเทียนฯ เพื่อเป็นการทบทวนและ ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการศึกษาเพื่อปวงชน

คำที่เกี่ยวข้อง ILLITERACY, THE RIGHT TO EDUCATION, (UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION)

ELFI

เอลฟ์ /โครงการเอลฟ์

“เอลฟ์” (ELFI) เป็นชื่อย่อของโครงการ “Enhancing Lives of Female Inmates” ซึ่งเป็นโครงการที่ประเทศไทยผลักดันให้นานาประเทศรับรอง ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ สำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำ รวมทั้งมาตรการลงโทษ และวิธีการที่ไม่ใช่การคุมขังสำหรับผู้กระทำความผิดหญิง หรือเป็นที่รู้จักในชื่อ “ข้อกำหนดกรุงเทพ” หรือ “Bangkok Rules”

โครงการนี้เกิดจากพระดำริของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ซึ่งทรงสนพระทัยในการพัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังหญิง และเด็กติดผู้ต้องขัง โดยพระองค์ทรงประทานความช่วยเหลือ แก่กลุ่มผู้ต้องขังสตรีที่ตั้งครรภ์ เด็กติดผู้ต้องขัง และเด็กผู้กระทำความผิดตามโครงการกำลังใจในพระดำริ จึงกลายเป็นแบบอย่างการปฏิบัติที่ดีต่อผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย

“เอลฟ์” ถือกำเนิดขึ้นใน พ.ศ. 2551 (ค.ศ. 2008) เนื่องจากข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ ที่มีผลบังคับใช้มา ตั้งแต่ ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498) ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ ๆ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิง ทำให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะของเพศหญิง เช่น การมีบุตรติดครรภ์ก่อนได้รับโทษ รวมถึง การดูแลบุตรของผู้ต้องขังหญิงที่เกิดมาในขณะที่ต้องโทษ “เอลฟ์” ได้เสนอให้มีการจัดทำข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง

ในเรือนจำ และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures for Women Offenders) ซึ่งข้อเสนอนี้ได้รับการรับรองจากสมัชชาสหประชาชาติใน ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) เพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของนานาประเทศ

คำที่เกี่ยวข้อง “BANGKOK RULES”

EMERGENCY DECREE พระราชกำหนด / รัฐกำหนด

กฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหารในสถานการณ์อันมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อประโยชน์แห่งรัฐแล้วแต่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ พระราชกำหนดมีผลบังคับทางกฎหมายเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ แต่เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหาร เพื่อประโยชน์ของการบริหารราชการ

ภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) พระราชกำหนดของไทยแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ

1. พระราชกำหนดทั่วไป ประกาศใช้ได้ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยของประเทศ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
2. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา ประกาศใช้ได้ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน ทั้งนี้ ภายในระหว่างสมัยประชุมของรัฐสภาเท่านั้น

ในการตราพระราชกำหนดนั้น คณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาร่าง และเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว นายกรัฐมนตรีจึงจะนำร่างนั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายต่อพระมหากษัตริย์ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ไม่ต้องนำเสนอร่างพระราชกำหนดให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชกำหนดแล้ว คณะรัฐมนตรีต้องเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป เพื่อการพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องจัดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว หรือในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรอนุมัติ แต่วุฒิสภาไม่อนุมัติ และสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร พระราชกำหนดนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้นแล้ว

คำนี้มีความหมายเหมือนกับ “ROYAL ORDINANCE”

ENGLISH BILL OF RIGHTS

บทบัญญัติสิทธิ (ของประชาชนอังกฤษ)

กฎหมายที่รับรองสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอังกฤษ มีชื่อเต็มว่า “พระราชบัญญัติประกาศสิทธิและเสรีภาพของพลกนิกรและการกำหนดเกี่ยวกับการสืบราชสันตติวงศ์” (An Act Declaring the Rights and Liberties of the Subject and Settling the Succession of the Crown) ประกาศใช้ใน ค.ศ. 1689 (พ.ศ. 2232) ในรัชสมัยพระเจ้าวิลเลียมที่สาม ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จัดทำขึ้นโดยรัฐสภา เพื่อต่อรองกับการที่รัฐสภาได้สถาปนาพระเจ้าวิลเลียมที่สามขึ้นเป็นกษัตริย์อังกฤษ หลังจากได้ทำการ “ปฏิวัติอันเรืองโรจน์” สำเร็จ (ดู GLORIOUS REVOLUTION)

“บทบัญญัติสิทธิ” ถือกันว่า เป็นกฎหมายฉบับสำคัญที่เป็นรากฐานของกฎหมายรัฐธรรมนูญประเทศอังกฤษและกฎหมายปกครองสำคัญหลายฉบับของประเทศในเครือจักรภพอังกฤษอีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกาศสิทธิ พ.ศ. 2232 (Claim of Rights Act 1689) ของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศแคนาดา เป็นต้น (ประเทศอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญ

เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ยึดถือจารีตประเพณี และหลักกฎหมายตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ เป็นหลักในการปกครองประเทศ)

สาระสำคัญของบทบัญญัติสิทธิ ได้แก่

- การจำกัดสิทธิต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์ที่เกี่ยวกับการบริหารแผ่นดิน เช่น การห้ามตั้งศาลพิเศษเพื่อพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะห้ามแทรกแซงการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา และห้ามแทรกแซง หรือยับยั้งการออกกฎหมายของรัฐสภา เป็นต้น
- จำกัดสิทธิของพระมหากษัตริย์ที่จะกระทำการใด ๆ โดยไม่ปรึกษารัฐสภา ก่อน เช่น ห้ามออกกฎหมายเกี่ยวกับการเก็บภาษี โดยไม่ได้รับการเห็นชอบจากรัฐสภา และห้ามระดมพล หรือตั้งกองทัพบ ในยามสงบโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา
- ห้ามพระมหากษัตริย์แทรกแซงเสรีภาพของประชาชนในการมีอาวุธ เพื่อป้องกันตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากพระเจ้าเจมส์ที่สอง ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกได้ออกประกาศห้ามชาวคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ที่มีอาวุธ
- การรับรองสิทธิ และเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนในราชอาณาจักร สิทธิดังกล่าวยังถือปฏิบัติต่อมา และได้ขยายไปถึงประชาชนในดินแดนอาณานิคมของอังกฤษด้วย
- การรับรองสิทธิของราษฎรในการที่จะถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์
- การบัญญัติลำดับสิทธิในการสืบสันตติวงศ์ของราชอาณาจักรอังกฤษ

คำที่เกี่ยวข้อง GLORIOUS REVOLUTION

EQUAL WORK EQUAL PAY

งานเท่าเทียมกับ ค่าจ้างเท่ากัน

หลักกฎหมายแรงงานถือว่า บุคคลที่ทำงาน หรือให้บริการที่เหมือนกันสมควรที่จะได้รับค่าตอบแทนจากการจ้างที่เท่ากัน หลักการนี้ได้รับการรับรองโดยตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ข้อ 7) และอนุสัญญา ILO (ILO Convention on Equal Remuneration) ฉบับที่ 100 ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) เป็นต้น

คำนี้ใช้ในบริบทของการห้ามเลือกปฏิบัติทางเพศในการจ่ายค่าจ้างระหว่างหญิงชาย กล่าวคือ หญิงชายจะต้องได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันในการทำงานที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า คำว่า ค่าจ้างนั้นไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเพียงเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำสัปดาห์ที่ตกลงจ่ายกันตามวาระเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงประโยชน์อื่น ๆ ด้วย เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนพิเศษ (โบนัส) เป็นต้น

หลักการนี้ได้พัฒนาขึ้นในกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศเนื่องจากในอดีตนายจ้างมักจะจ่ายค่าจ้างให้กับผู้หญิงต่ำกว่าผู้ชายอย่างมาก โดยไม่ได้พิจารณาถึงผลของงานที่ตนได้รับจากแรงงานของหญิง หลังจากได้มีการจัดทำอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 100 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้ปรับแก้กฎหมายว่าด้วยค่าจ้างที่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายขึ้นในหลายประเทศ อย่างไรก็ดี ตามรายงานของ ILO ในทางปฏิบัติหญิงยังได้รับค่าจ้างต่ำกว่าชายอยู่ทั่วไป แม้ว่าปัจจุบันผู้หญิงจะมีความรู้และประสบการณ์สูงกว่าผู้ชายในการทำงานนั้น ๆ

หลักงานเท่าเทียมกันค่าแรงเท่ากันถือเป็นพันธกรณีขั้นพื้นฐานของกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศประการหนึ่ง

EQUALITY OF OPPORTUNITY

ความเสมอภาคทางโอกาส

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งเห็นว่าการพิจารณาความเสมอภาคของบุคคลนั้น ต้องพิจารณาในเรื่องของความเสมอภาคในสองด้านด้วยกัน คือ ความเสมอภาคทางโอกาส และความเสมอภาคในผลลัพธ์ (ดู EQUALITY OF OUTCOME)

ความเสมอภาคทางโอกาสถือแนวคิดว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการแข่งขัน หรือไขว่คว้าหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับตนเองได้เสมอ ดังนั้น รัฐจะต้องสร้างเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันมากที่สุดในการแข่งขัน นั่นคือ โอกาสที่เท่าเทียมกัน แนวคิดนี้จึงต้องการให้มีการยกเลิกการปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยปราศจากเหตุผลอันชอบธรรม เช่น เชื้อชาติ สีผิว ความพิการทางร่างกาย ความมีอัตลักษณ์ของกลุ่มชน เช่น ภาษา ความเชื่อทางศาสนา หรือเชื้อชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเสมอภาคในทางโอกาส คือ การรับรองความเท่าเทียมของบุคคลทุกคนในทางกฎหมาย (Equality before the Law) นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ การพิจารณาพันธกรณีของรัฐในการสร้างความเสมอภาคนั้น จะต้องพิจารณาทั้งในด้านของความเสมอภาคทางโอกาสและความเสมอภาคในผลลัพธ์ด้วยเสมอ ซึ่งหลักการนี้ได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติของคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทั่วไป

EQUALITY OF OUTCOME

ความเสมอภาคในผลลัพธ์

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งเห็นว่าการพิจารณาว่าบุคคลมีความเสมอนั้น ต้องพิจารณาในเรื่องของความเสมอภาคในสองด้านด้วยกัน คือ ความเสมอภาคทางโอกาส (ดู EQUALITY OF OPPORTUNITY) และความเสมอภาคในผลลัพธ์

ความเสมอภาคในผลลัพธ์ถือแนวคิดที่ว่า โดยสภาพความเป็นจริงมนุษย์มิได้เท่าเทียมกันทุกคน แต่ละคนมีข้อได้เปรียบ เสียเปรียบทั้งทางด้านร่างกาย สังคม ทรัพย์สิน ประสบการณ์ชีวิต และสติปัญญาในการเลือก คิด ตัดสินใจ ดังนั้น ในการแข่งขันเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ถ้ารัฐปล่อยให้ดำเนินไปอย่างเสรี โดยให้ทุกคนแข่งขันกันเองภายใต้เงื่อนไข กฎเกณฑ์ที่เหมือนกัน กลุ่มที่เสียเปรียบดังกล่าวก็จะมีโอกาสได้แข่งขันกับกลุ่มที่ได้เปรียบตามสภาพความเป็นจริงได้ ความเสมอภาคในผลลัพธ์จะต้องเสริมสร้างมาตรการ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันขึ้นในผลท้ายสุด เพื่อให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมที่แท้จริงโดยเฉพาะข้อเสียเปรียบที่บุคคลได้รับติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เช่น ความพิการ อัตลักษณ์ของความเป็นชนกลุ่มน้อย เช่น ภาษา สีผิว ความเชื่อทางศาสนา หรือเชื้อชาติ เป็นต้น ดังนั้น ความเสมอภาคในผลลัพธ์ไม่เพียงแต่ต้องการกฎเกณฑ์กติกาที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงรัฐจะต้องมีมาตรการพิเศษหรือมาตรการเชิงยืนยันสิทธิ (ดู AFFIRMATIVE ACTION) ให้กับบุคคลที่เสียเปรียบตามความเป็นจริงด้วย

ในการพิจารณาพันธหน้าที่ของรัฐในการสร้างความเสมอภาคของบุคคลนั้น คณะกรรมการประจำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนแต่ละฉบับจะให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคในด้านผลลัพธ์มากกว่าความเสมอภาคในด้านกฎหมาย

ETHNIC MINORITY

ชนกลุ่มน้อยทางด้านชาติพันธุ์

กลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์และมีสถานะเป็นพลเมืองของประเทศที่ตนอาศัยอยู่และมีจำนวนสมาชิกน้อยกว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ

กรณีแอฟริกาใต้ในยุคที่มีการปกครองระบอบแบ่งแยกสีผิวที่คนผิวขาวมีจำนวนประชากรน้อยกว่าคนผิวดำ (ซึ่งเป็นคนพื้นเมือง) แต่คนผิวขาวมีอำนาจปกครองประเทศ ดังนั้น คนผิวขาวได้เป็นรัฐบาลปกครองประเทศ จึงไม่ถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยในแอฟริกาใต้

ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์มักจะมีอัตลักษณ์ทางกายภาพและทางสังคม เช่น ธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติในการดำรงชีพ หรือความเชื่อทางศาสนา เป็นต้น แตกต่างจากประชากรกลุ่มใหญ่ ดังนั้นชนกลุ่มน้อยจะเรียกร้องสิทธิที่จะดำรงรักษาอัตลักษณ์เหล่านั้น (ดู THE RIGHTS OF MINORITY)

การเลือกปฏิบัติ การกีดกันการใช้สิทธิ อันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางอัตลักษณ์ ทำให้ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์มีสิทธิด้อยกว่าประชากรกลุ่มใหญ่ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามก็ควรรัฐอาจมีมาตรการพิเศษที่มุ่งส่งเสริมให้ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ได้มีสิทธิ และใช้สิทธิเท่าเทียมกับประชากรส่วนใหญ่ เช่น การที่กฎหมายกำหนดให้วิทยาลัยแพทย์กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำในการรับคนอเมริกันเชื้อสายแอฟริกาเข้าศึกษา ถือว่าเป็นมาตรการเชิงยืนยันสิทธิ เป็นต้น

สิทธิของชนกลุ่มน้อยได้พัฒนาขึ้นจากกฎหมายภายในของประเทศในยุโรป ต่อมาได้รับรองโดยกฎหมายระหว่างประเทศ และใน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้ลงมติรับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของบุคคล ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยทางด้านเชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์ ศาสนา และภาษา (Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities)” ประเด็นปัญหาทางกฎหมายของการให้คำนิยาม คำว่า “ชนกลุ่มน้อย” มีความยุ่งยากมากที่สุดปัญหาหนึ่งในกฎหมายระหว่างประเทศ

อนึ่ง ชนพื้นเมืองดั้งเดิม (Indigenous People) รวมอยู่ในความหมายของชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์

คำที่เกี่ยวข้อง INDIGENOUS PEOPLES, RIGHTS OF THE MINORITIES, ETHNIC CLEANSING, GENOCIDE, DISCRIMINATION, AFFIRMATIVE MEASURE

EUTHANESIA

การุณยฆาต

การทำให้บุคคลอื่นที่อยู่ในวาระสุดท้ายแห่งการมีชีวิตตายอย่างไม่ทุกข์ทรมาน

คำนี้มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ “eu” (ดี) และ “thanatos” (ตาย) รวมกัน หมายถึง ตายดี หรือตายอย่างสงบ

การุณยฆาตมีข้อโต้แย้งในด้านความชอบธรรม โดยบางคนเห็นว่าเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยพ้นจากความทุกข์ทรมานจากโรคร้ายที่รักษาไม่หาย เพื่อจบชีวิตลงอย่างสงบ ปราศจากความทุกข์ทรมานและความเจ็บปวด อันเป็นการจบชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ในขณะที่มีข้อโต้แย้งว่า การุณยฆาตอาจถูกนำมาเป็นช่องทางในการทำลายชีวิตมนุษย์ หรือลดทอนสิทธิความเป็นมนุษย์

ในด้านสิทธิมนุษยชน การุณยฆาต เป็นประเด็นที่ซับซ้อนมาก ประเด็นหนึ่งเพราะเกี่ยวพันกันหลายด้าน เช่น ประเด็นปัญหาว่าเจ้าของชีวิตมีสิทธิที่จะระงับการมีชีวิตของตนเองหรือไม่ ประเด็นเรื่องศีลธรรมของบุคคลที่ตัดสินใจทำการการุณยฆาต (เช่น ญาติผู้ป่วยที่หมดหนทางรักษา เป็นต้น) และหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐในการปกป้องคุ้มครองชีวิตของบุคคล นอกจากนี้ยังมีปัญหาในทางเทคนิคว่า จะใช้สิ่งใดมาเป็นเกณฑ์ตัดสินว่า กรณีใดที่จะยอมให้มีการทำการุณยฆาตได้ เนื่องจากไม่สามารถบอกเจตจำนงของผู้ป่วยได้

กฎหมายอาญาบางประเทศไม่รับรองการการุณยฆาต เช่น กฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนีกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย แม้ว่าผู้ป่วยจะเป็นฝ่ายร้องขอให้หยุดชีวิตของตนก็ตาม แต่กฎหมายอาญาของประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้รับรองการการุณยฆาตว่าถ้าเป็นคำสั่งของผู้ป่วยที่มีสติบริบูรณ์ หรือผู้ป่วยได้เขียนคำสั่งหรือพินัยกรรมไว้ล่วงหน้า และญาติได้นำคำสั่ง หรือพินัยกรรมดังกล่าวไปแสดงต่อแพทย์ เพื่อดำเนินการในลักษณะของการระงับการรักษาหรือเร่งให้เสียชีวิต การกระทำของแพทย์ไม่ผิดกฎหมาย

สำหรับประเทศไทย การรณฆฆาต ได้รับการรับรองโดย มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) กำหนดว่า

“บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติความทรมานจากการเจ็บป่วยได้ การดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อผู้ประกอบอาชีพสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้วมิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดแล้วพ้นจากความผิดทั้งปวง”

FAIR TRIAL, THE RIGHT TO

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี
ด้วยความเป็นธรรม

สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่ง

สิทธินี้ได้รับการรับรองในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 11 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 และอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคของทุกภูมิภาค นอกจากนั้นสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่รับรองโดยนานาอารยประเทศ หลักการนี้ได้รับการรับรองโดยกฎหมายมหาชนของประเทศต่าง ๆ เกือบทุกประเทศ

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างและมืองศ์ประกอบ หรือปัจจัยหลายด้านที่จะทำให้สิทธินี้เกิดเป็นจริงขึ้นเนื่องจากกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น โจทก์ จำเลย อัยการ ทนายความหรือที่ปรึกษาคดี เจ้าพนักงานสอบสวนในคดีอาญาและศาล

ดังนั้นกฎหมายภายในประเทศจึงได้สร้างระเบียบ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินคดี เพื่อให้การดำเนินคดีเกิดความเป็นธรรม กฎเกณฑ์เหล่านี้บัญญัติอยู่ในกฎหมายวิธีพิจารณาความ (Procedural Law) นอกจากนั้นประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมกันกำหนดมาตรฐาน และหลักการเพื่อเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่

ความเป็นธรรมในการดำเนินคดี เช่น องค์หลักการว่าด้วยความเป็นอิสระของผู้พิพากษา/ตุลาการ (ดู BODY OF PRINCIPLES ON THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY) การกำหนดให้ผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะมีทนายความ สิทธิในการนำพยานเข้าสืบและการพิจารณาคดีกระทำ โดยเปิดเผยต่อสาธารณะ เป็นต้น

FALSE TESTIMONY

เบิกความเท็จต่อศาล

การให้ถ้อยคำ หรือแสดงข้อความ ในฐานะเป็นพยานต่อศาลในการพิจารณาคดีกฎหมายกำหนดให้การเบิกความเท็จต่อศาลเป็นความผิดอาญา

ไม่ว่าคดีแพ่งหรือคดีอาญา การเบิกความเท็จนั้น บุคคลผู้เบิกความเท็จ จะต้องรู้มาก่อนแล้วว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นความจริง ถ้าไม่รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นความจริงไม่ถือว่าเป็นการเบิกความเท็จ

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 177 บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเบิกความเท็จต่อศาลว่า

“ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

อนึ่ง จำเลยที่เบิกความในคดีอาญาที่ฟ้องตนว่า กระทำความผิด จะไม่มีความผิดฐานเบิกความเท็จ เนื่องจากแนวคิดตามกฎหมายมีว่า บุคคลทุกคนมีสัญชาตญาณรักตัวเองและจำเป็นต้องปกป้องให้ตนเองพ้นภัย นอกจากนั้นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีว่า บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ เลยก็ได้ เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำสืบพยานหลักฐานให้ศาลเห็นว่า จำเลยกระทำความผิด

FASCISM

ลัทธิฟาสซิสต์

ระบบการปกครองที่ผู้นำของประเทศรวบอำนาจการบริหารทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมไว้ทั้งหมด และมีนโยบายชาตินิยมอย่างรุนแรง ลัทธิทางการเมือง ลัทธินี้เกิดขึ้นในประเทศอิตาลี โดยการนำของนายเบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini) นายกรัฐมนตรีประเทศอิตาลี ระหว่าง ค.ศ. 1919 – 1922 (พ.ศ. 2462 - 2465)

ลักษณะสำคัญของลัทธินี้มีดังนี้

- เน้นการมีพรรคการเมืองพรรคเดียว
- การกำหนดนโยบายปกครองที่ดีควรกระทำโดยชนชั้นนำ (ไม่ใช่ปกครองโดยประชาชน)
- มีการยอมรับกรรมสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกชน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมจะถูกจำกัดและถูกชี้นำโดยรัฐบาล
- เน้นใช้กำลังและความรุนแรง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ผู้นำและให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างกว้างขวาง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของผู้นำ

ลัทธินี้ได้แผ่ขยายไปยังประเทศต่าง ๆ ในอเมริกาใต้ แอฟริกา และเอเชีย อย่างรวดเร็ว ภายหลังจากประเทศเหล่านั้นได้รับการปลดปล่อยจากการเป็นอาณานิคม เนื่องจากต้องการสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ และต้องการผู้นำที่ตัดสินใจอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด

FEMINIST

นักสตรีนิยม / บุคคลที่เรียกร้องสิทธิสตรี

บุคคลที่มีความเชื่อ และเรียกร้องสิทธิที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เดิมนักสตรีนิยมจะเรียกร้องความเท่าเทียมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการทำงาน ต่อมาได้ขยายความสนใจไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การคุกคามทางเพศ และการต่อต้านการเลือกปฏิบัติต่อสตรีด้วย

ในอดีตผู้หญิงมีบทบาททางสังคมค่อนข้างน้อย และความรับผิดชอบต่าง ๆ ภายในครัวเรือนก็ตกเป็นหน้าที่ของผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว โดยมีรูปแบบและความเข้มงวดที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นและวัฒนธรรม เช่น การที่ผู้หญิงไม่มีสิทธิเลือกตั้ง การที่ผู้หญิงไม่สามารถทำนิติกรรมใด ๆ ได้ด้วยตนเอง การที่ผู้หญิงต้องรับผิดชอบกิจการต่าง ๆ ในครัวเรือน โดยไม่มีโอกาสหารายได้จากการงานเลี้ยงตนเอง จะต้องได้รับการเลี้ยงดูจากชายผู้เป็นสามีเท่านั้น หรือการได้รับค่าจ้างต่ำกว่าผู้ชายในงานประเภทเดียวกัน เป็นต้น จนกระทั่งมีการเรียกร้องสิทธิสตรีในด้านต่าง ๆ ขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเหนือเนื้อตัวร่างกายของตน สิทธิที่จะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ สิทธิในการเลือกตั้งสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างเท่ากับเพศชายในงานประเภทเดียวกัน รวมถึงสิทธิบางประเภทที่เป็นสิทธิเฉพาะเพศหญิงเท่านั้น เช่น สิทธิในการลาคลอด เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง WOMEN'S RIGHTS, DISCRIMINATION AGAINST WOMEN, VIOLENCE AGAINST WOMEN, CEDAW, INTERNATIONAL WOMEN'S DAY, EQUAL PAY FOR EQUAL WORK

FINE

1. โทษปรับ 2. ค่าปรับ

1. **โทษปรับ** โทษอาญาชนิดหนึ่ง ที่จำเลยต้องชำระเงินตามจำนวนที่ศาลมีคำพิพากษา ซึ่งจำนวนเงินที่ศาลลงโทษปรับนั้นจะกำหนดไว้ในฐานความผิด ซึ่งศาลอาจพิจารณาลดจำนวนเงินค่าปรับได้ตามเหตุสุดวิสัยของคดี

ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยกำหนดว่า หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา จำเลยอาจถูกยึดทรัพย์สินใช้เป็นค่าปรับ หรือถูกกักขังแทนค่าปรับ อย่างไรก็ตาม หากศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจะไม่ชำระค่าปรับ ศาลอาจสั่งให้กักขังจำเลยแทนค่าปรับไปก่อนก็ได้ โดยกฎหมายจะกำหนดอัตราค่าปรับ ซึ่งคิดจากฐานอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเกณฑ์การกักขังแทนค่าปรับจะคิดเป็นค่าปรับอัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และหากจำเลยเคยถูกควบคุมตัวมาก่อนไม่ว่า จะเป็นชั้นสอบสวนหรือชั้นศาล ศาลจะนำวันที่จำเลยถูกควบคุมตัวมาหักออกจากวันขังด้วย

อนึ่ง ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 11 กำหนดห้ามจำคุกบุคคลเนื่องจากไม่ชำระหนี้ทางแพ่ง

ในความผิดบางอย่างที่ไม่ร้ายแรง เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองอาจกำหนดค่าปรับได้ เช่น การปรับตามกฎหมายจราจร ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับผังเมือง หรือความผิดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ เป็นต้น

2. ค่าปรับ เงินที่จำเลยชำระตามคำพิพากษาของศาล หรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่มีอำนาจปรับตามกฎหมาย

เงินค่าปรับจะตกเป็นของแผ่นดินซึ่งต่างจากค่าเสียหายหรือเบี้ยปรับในคดีแพ่งที่จำเลยจะต้องจ่ายให้โจทก์ยกเว้นคดีละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้เสียหายได้ค่าปรับไปครึ่งหนึ่ง เป็นเพราะว่าการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นเรื่องทางแพ่ง

คำที่เกี่ยวข้อง PENALTY, COMPENSATION, RESTITUTION

FIT AND PROPER

คุณสมบัติ และความประพฤติที่เหมาะสม

คำที่ใช้เรียกเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมทั้งในด้านคุณวุฒิ ความสามารถ และความประพฤติ ในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งนั้นให้เกิดประสิทธิภาพ

เกณฑ์การพิจารณาคูณสมบัติและความประพฤติ มักใช้ในการสรรหาตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ในการบริหารภาครัฐ หรือการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง องค์กรอิสระ รวมถึงการพิจารณาใบอนุญาตวิชาชีพที่ควบคุมโดยรัฐ ตลอดจนผู้ที่ได้รับการโอนอำนาจจากรัฐในการให้บริการสาธารณะ เช่น คุณสมบัติของผู้รับสัมปทาน เป็นต้น คำนี้ยังใช้ในภาคธุรกิจเอกชนในการพิจารณาการดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ๆ เช่น กรรมการบริหารบริษัท เป็นต้น

แต่ละองค์กรจะกำหนดเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคูณสมบัติและความประพฤติให้เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ เช่น คุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) มาตรา 6 ดังนี้

“ประธานกรรมการและกรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (4) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งของพรรคการเมือง
- (5) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (6) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (7) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (8) ไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
- (9) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (10) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือ เพราะประพฤติด้อยอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (11) ไม่เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (12) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(13) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง”

เกณฑ์ที่ใช้สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติและและประพฤติที่เหมาะสม จะใช้คำว่า “Fit and Proper Test” ส่วนการประเมินบุคคลตามเกณฑ์ดังกล่าวใช้ว่า “Fit and Proper Assessment” บุคคลที่ผ่านเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติและประพฤติที่เหมาะสมก็จะเรียกว่า “Fit and Proper Person”

FORFEITURE OF PROPERTY

สินทรัพย์สิ้น

โทษทางอาญาประเภทหนึ่งที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินสั่งให้ทำลาย หรือสั่งให้ทำให้ใช้ไม่ได้ กฎหมายกำหนดประเภทของทรัพย์สินที่ศาลสั่งยึดได้สามประเภทด้วยกัน คือ

1. ทรัพย์สินที่ผู้ใดมิไว้ หรือทำขึ้นเป็นความผิด เช่น ยาเสพติดให้โทษประเภทที่กฎหมายห้าม หรือสินค้านำปลอม
2. ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด เป็นทรัพย์สินที่ผู้ใดครอบครองหรือมิไว้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่จำเลยได้ใช้ทรัพย์สินนั้นกระทำความผิดหรือเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด เช่น มีดที่ใช้ทำร้ายร่างกาย
3. ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เช่น สินบนที่เจ้าพนักงานรับไว้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม้ที่จำเลยลักลอบตัดจากป่าสงวน

FORMAL EDUCATION

การศึกษาในระบบ

กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติผ่านทางการศึกษา การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ ที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษาในระบบของไทย ประกอบไปด้วยการศึกษาระดับพื้นฐาน และการศึกษาในชั้นอุดมศึกษา โดยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังแบ่งออกเป็น ประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้แบ่ง ออกเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก

การศึกษาในระบบมีความสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้กับสังคม สหประชาชาติได้แนะนำประเทศ สมาชิกบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเข้ากับหลักสูตรของการศึกษา ในระบบทุกระดับชั้น

คำที่เกี่ยวข้อง INFORMAL EDUCATION, HUMAN RIGHTS EDUCATION

FREE AND FAIR ELECTION

การเลือกตั้งที่เสรี และยุติธรรม

กระบวนการทางการเมืองที่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในระบอบ ประชาธิปไตยสามารถกำหนดรูปแบบของรัฐบาลและทิศทางนโยบายในอนาคต ของรัฐบาลของประเทศของตน โดยอาศัยการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจการปกครองอย่างสันติ และเพื่อให้ผู้ที่พ่ายแพ้การเลือกตั้งยอมรับผลของการเลือกตั้ง และยอม ถ่ายโอนอำนาจไปสู่รัฐบาลใหม่อย่างราบรื่น

การเลือกตั้งเสรีและยุติธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ต้องประกอบ ไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น

- ประชาชนทุกคนทั้งชายและหญิงต้องมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการจำกัดสิทธิดังกล่าวของชนกลุ่มน้อย หรือผู้พิการ หรือให้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะบุคคลบางกลุ่ม หรือผู้ที่ เป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น

- เสรีภาพในการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- เสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารที่น่าเชื่อถือจากสื่อมวลชน
- เสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองและการรณรงค์หาเสียง เป็นต้น

FREEDOM OF MEDIA

เสรีภาพของสื่อ

เสรีภาพในการสื่อสารกันระหว่างบุคคลหรือการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของบุคคล โดยการใช้เครื่องมือที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร คำว่า Media หมายถึง กิจกรรมที่เป็นสื่อกลาง หรือตัวกลาง เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

เสรีภาพของบุคคลที่จะแสดงออกผ่านเครื่องมือที่เป็นสื่อกลางนั้น จะต้องปราศจากการแทรกแซงโดยมิชอบจากรัฐ เสรีภาพดังกล่าวได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

เสรีภาพของสื่อเป็นสิทธิประกอบด้านหนึ่งของเสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of Expression) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยปญญาสภาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 19 แต่อย่างไรก็ตาม การมีเสรีภาพดังกล่าวอาจมีขอบเขต หรือถูกจำกัดได้ เช่น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือผลประโยชน์ของรัฐ หรือการใช้สื่อเพื่อละเมิดสิทธิของผู้อื่นตามกฎหมายก็ไม่ว่าที่จะกระทำได้ เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง FREEDOM OF THE PRESS, BROADCAST, FREEDOM OF EXPRESSION

FREEDOM OF RELIGION

เสรีภาพทางศาสนา

การปลอดจากการถูกจำกัดของบุคคลที่เกี่ยวกับการมีความเชื่อ ยึดถือ หรือปฏิบัติตามแนวทางของคำสอนทางศาสนา

เสรีภาพทางศาสนา ประกอบด้วยสิทธิในการประกอบศาสนพิธี ตามลัทธิ หรือร่วมกับบุคคลอื่น ทั้งในที่ส่วนตัว หรือที่สาธารณะ รวมทั้งสามารถเข้าร่วมพิธี ปฏิบัติ และเผยแพร่คำสั่งสอนทางศาสนา โดยไม่ต้องเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษจากรัฐบาล หรือถูกโจมตีโดยชนกลุ่มอื่น

เสรีภาพทางศาสนามีความสัมพันธ์กับเสรีภาพด้านอื่น เช่น เสรีภาพในการแสดงออก และการพิมพ์ เสรีภาพในการได้รับข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการรวมกลุ่มสมาคม และเสรีภาพในการชุมนุม เป็นต้น ดังนั้นในการคุ้มครองเสรีภาพทางศาสนา รัฐต้องประกันเสรีภาพเหล่านี้ด้วย

เสรีภาพทางศาสนาได้รับการรับรองโดยข้อ 18 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อ 18 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) ได้รับรองสิทธินี้ไว้มาตรา 37 ว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น”

FREEDOM TO TRAVEL ABROAD

เสรีภาพในการเดินทาง ออกนอกประเทศ

อิสรภาพของบุคคลในการเคลื่อนไหว เดินทางข้ามพรมแดนของรัฐ ออกไปจากรัฐ หรือการกลับเข้ามาในรัฐของตน รวมทั้งอิสรภาพในการกำหนด หรือเลือกจุดหมายปลายทางในการเดินทางได้ด้วยตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงที่ไม่ชอบธรรม (ดู JUSTIFIED INTERFERENCE) เสรีภาพในการออกจากดินแดนของรัฐนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย หรือระยะเวลาของบุคคลซึ่งเลือกที่จะอยู่นอกประเทศเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ การย้ายถิ่นฐานอย่างถาวร และการตัดสินใจเกี่ยวกับประเทศจุดหมายปลายทางที่จะเดินทางไป

สิทธินี้มีความสัมพันธ์กับ “การลี้ภัย” ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในช่วงการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เนื่องจากประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ห้ามบุคคลในประเทศซึ่งมักเกรงกลัวการรังควานจากระบอบการปกครองนั้นเดินทางออกนอกประเทศ การรับรองสิทธิในการเดินทางออกนอกประเทศ จึงเป็นการสร้างเกณฑ์มาตรฐานสิทธิระหว่างประเทศให้กับบุคคลที่อยู่ในภาวะถูกกดขี่ เพื่ออ้างความชอบธรรมในการเดินทางลี้ภัยได้ ซึ่งต่อมาจึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 (Convention relating to the Status of Refugees 1951) ขึ้น

เสรีภาพในการเดินทางออกนอกประเทศ เป็นอิสรภาพประเภทหนึ่งจัดอยู่ในอิสรภาพในการเคลื่อนไหว (Freedom of Movement) ซึ่งได้รับการคุ้มครองโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากนั้นยังได้รับการรับรองโดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 12 ซึ่งกำหนดว่า “บุคคลทุกคนย่อมมีเสรีที่จะออกจากรประเทศใด ๆ รวมทั้งประเทศของตนได้”

การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางอาจทำได้ตามหลัก “การจำกัดเสรีภาพที่ชอบธรรม” ซึ่งต้องทำได้โดยบัญญัติของกฎหมาย กฎหมายนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ที่สังคมประชาธิปไตยยอมรับ เช่น การป้องกันอาชญากรรม

ข้ามแดน การป้องกันการลักลอบการค้ามนุษย์ การกักกันโรคติดต่อ หรือ การป้องกันอาชญากรรมหลบหนีคดีอาญาไปต่างประเทศ เป็นต้น

FRENCH REVOLUTION

การปฏิวัติฝรั่งเศส

เหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองของฝรั่งเศสใน ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) ที่เกิดจากประชาชนลุกขึ้นต่อต้าน และโค่นล้มสถาบันกษัตริย์ในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบสาธารณรัฐ (Republic Regime) การปฏิวัตินี้ดังกล่าวนำมาสู่การปกครองแบบเผด็จการทหาร ที่นำโดยนโปเลียน โบนาปาร์ตอยู่หลายปีก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยดังเช่นปัจจุบัน

สาเหตุที่นำไปสู่การปฏิวัติมีหลายสาเหตุ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของระบอบฐานันดร หรือระบอบชนชั้นทางสังคมของฝรั่งเศส ซึ่งมีสามฐานันดรอันประกอบด้วย นักบวช (ฐานันดรที่หนึ่ง) ขุนนาง (ฐานันดรที่สอง) และประชาชนที่เป็นชนชั้นกลางและชาวไร่ชาวนา (ฐานันดรที่สาม) นอกจากนั้นการที่กษัตริย์ทรงใช้งบประมาณจำนวนมากในการทำสงครามกับอังกฤษประกอบกับการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยของราชวงศ์ โดยเฉพาะพระนางมารีอังตัวเนต พระราชินี จึงได้เรียกเก็บภาษีจากประชาชนเพิ่มทำให้ประชาชนซึ่งอยู่ในฐานันดรที่สามรู้สึกคับแค้นต่อการถูกกดขี่ประชาชนโดยการนำของนายพล เดอ ลาฟาแยต จึงจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับรัฐบาล และได้มีการทำลายคุกบาสติลล์ ซึ่งเป็นที่คุมขังนักโทษทางการเมือง และนำไปสู่การประหารพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และพระนางมารีอังตัวเนต

ช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส ได้มีการจัดทำคำประกาศสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองฝรั่งเศสขึ้นเพื่อยืนยันความเท่าเทียมของสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และในฐานะที่เป็นพลเมือง คำประกาศฉบับนี้ได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ดู Declaration of the Rights of Man and of the Citizen)

คำที่เกี่ยวข้อง FRENCH REVOLUTION, AMERICAN
REVOLUTION, GLORIOUS REVOLUTION, UNIVERSAL
DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, NATURAL RIGHTS

FROM WOMB TO TOMB

“จากครรภ์มารดา
ถึงเชิงตะกอน”

เป็นคำเรียกอย่างย่อของข้อเขียน “The Quality of Life of a South East Asian : A Chronicle of Hope from Womb to Tomb” ของ ศาสตราจารย์ ปวย อึ้งภากรณ์ ที่เสนอในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาเอเชียตะวันออกเฉียงไกล ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 (ค.ศ. 1973) ต่อมาได้นำมาตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2516 (ค.ศ. 1973) ภายหลังได้มีการแปลเป็นภาษาไทยชื่อว่า “ปฏิทินแห่งชีวิตจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

ข้อเขียนนี้ได้สะท้อนให้เห็นความจำเป็นทั้งในเชิงวัตถุ สังคม กฎหมาย และมโนธรรมในการดำรงอยู่ของความเป็นมนุษย์ นับตั้งแต่บุคคลเป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดาจนคลอดมาเป็นบุคคลจนกระทั่งตาย ทั้งในมิติของปัจเจกชน สมาชิกของครอบครัวและสังคม เช่น ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต การศึกษา ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ข้อเขียน “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” สะท้อนถึง “สิทธิ” ที่นานาประเทศได้ประกาศรับรองเป็นมาตรฐานแห่งความเป็นมนุษย์ร่วมกันของสังคมโลกตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

(ดูข้อเขียน “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ในภาคผนวกที่ 1)

GENERAL PRINCIPLES OF LAW RECOGNISED BY CIVILIZED NATIONS

หลักกฎหมายทั่วไป ที่ได้รับการยอมรับ โดยนานาชาติอารยประเทศ

กฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลักกฎหมายทั่วไปที่ได้รับการยอมรับโดยนานาชาติอารยประเทศ เป็นที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศประเภทหนึ่ง และใช้บังคับได้ทั่วไป

หลักกฎหมายทั่วไป ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เช่น หลักความเท่าเทียม (Equality) หลักการไม่พิจารณาโทษสองครั้งในความผิดเดียวกัน (Double Jeopardy หรือ *ne bis in idem*) หลักการพิจารณาความผิดอาญาต้องทำโดยองค์กรตุลาการที่มีความเป็นอิสระ เป็นต้น

ที่มาของหลักกฎหมายทั่วไป อาจเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ หรือเป็นกฎหมายภายในประเทศก็ได้ เช่น หลักการห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างคนชาติกับคนต่างชาติ (Non-discrimination) หลักการหมดสิ้นหนทางเยียวยาตามกระบวนการยุติธรรมภายใน (Exhaustion of Local Remedy) ซึ่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการคุ้มครองทางกฎหมาย (ดู Denial of Justice) หน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐ (State Responsibilities) ในกรณีที่คนของรัฐก่อความเสียหายต่อรัฐอื่น หลักสนธิสัญญาต้องดีความอย่างสุจริต (Good Faith) หลักการใช้สิทธิต้องไม่ทำให้รัฐอื่นเสียหาย หรือการไม่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต (Abuse of Rights) เป็นต้น

หลักกฎหมายทั่วไป มีความสำคัญอย่างมากในการพิจารณาเรื่องพันธะหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นเกณฑ์ค่านิยมที่เป็นสากล (ดู Universality of Human Rights) หลักการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหลายอย่างเป็นมาตรฐานขั้นต่ำระหว่างประเทศ ดังนั้นกฎหมายนโยบาย และการปฏิบัติของรัฐต่อบุคคลจึงต้องสอดคล้องกับหลักกฎหมายที่รับรองโดยนานาชาติอารยประเทศ

กระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองในประเทศอังกฤษ ในตอนปลายศตวรรษที่สิบเจ็ด (ค.ศ. 1688 - 1689 หรือ พ.ศ. 2231 - 2232) หลังจากพระราชินีอลิซาเบธ (ที่หนึ่ง) สิ้นพระชนม์ ได้เกิดความขัดแย้ง ระหว่างกษัตริย์กับรัฐสภาและศาสนจักร ที่มีมูลเหตุมาจากพระเจ้าเจมส์ ที่สอง ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกออกกฎหมายจำกัด เสรีภาพทางศาสนาของพวกที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ของอังกฤษ รัฐสภาจึงร่วมมือกับประชาชนโค่นล้มพระเจ้าเจมส์ที่สอง และสถาปนาเจ้าชายวิลเลียมขึ้นเป็นกษัตริย์ คือ พระเจ้าวิลเลียมที่สาม ใน ค.ศ. 1688 (พ.ศ. 2231) และพระเจ้าวิลเลียมที่สามทรงสัญญาว่า จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง (Bill of Rights) ที่รัฐสภาร่างขึ้นเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐสภาและให้สิทธิเสรีภาพแก่ ชาวอังกฤษมากขึ้น (ดู ENGLISH BILL OF RIGHTS)

การปฏิวัติครั้งนี้ส่งผลให้การปกครองแบบพระมหากษัตริย์มีอำนาจ เต็ดขาดของอังกฤษสิ้นสุดลงเปลี่ยนมาเป็นระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้ กฎหมายโดยรัฐสภามีอำนาจสูงสุดในทางการเมืองการปกครอง บางครั้ง เรียกการปฏิวัตินี้ว่าการปฏิวัติที่ไม่เสียเลือดเนื้อ (Bloodless Revolution) เนื่องจากไม่มีการสู้รบ และได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่าง กว้างขวาง

หลังจากปฏิวัติ รัฐสภาอังกฤษได้ออกกฎหมายให้สิทธิเสรีภาพ แก่ประชาชนมากขึ้นตามลำดับ เช่น การประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วย ขันติธรรมทางศาสนา (Toleration Act) ค.ศ. 1688 (พ.ศ. 2231) ให้เสรีภาพ ในการนับถือศาสนาแก่พวกโปรเตสแตนต์นิกายต่าง ๆ ที่ไม่ยอมขึ้นต่อนิกาย แองกลิคันซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ

การปฏิวัติอันเรืองโรจน์มีผลต่อแนวคิดการเมืองการปกครองในยุโรป และการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน อย่างมาก

GRASS-ROOTS ORGANISATIONS องค์การรากหญ้า

ในความหมายทางสังคมและการเมือง หมายถึง การที่ชุมชนระดับท้องถิ่นรวมตัวกันเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการเมือง องค์การรากหญ้ามักเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นสละเวลาเพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การช่วยเหลือพรรคในระดับชาติได้

คำว่า “รากหญ้า” ราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำนิยามว่าหมายถึง “ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งมีฐานะยากจน และด้อยโอกาสทางสังคม”

การใช้คำว่า “รากหญ้า” ในทางการเมืองคาดว่าเริ่มจากวุฒิสมาชิกอัลเบิร์ต เจเรโมอาห์ เบเวอร์ริดจ์ แห่งรัฐอินเดียนา สังกัดพรรคก้าวหน้า ที่กล่าวปราศรัย ในปี ค.ศ. 1912 (พ.ศ. 2455) ว่า “พรรคนี้มาจากรากหญ้ามันเติบโตมาจากดินแห่งความต้องการอย่างแรงกล้าของประชาชน”

สำหรับในประเทศไทย คำว่า “รากหญ้า” เป็นคำที่ได้นำมาใช้อย่างกว้างขวางในการรณรงค์ทางการเมืองโดยใช้เปรียบเทียบกับ หมายถึง ประชาชนชั้นล่างของสังคมไทย โดยมากเป็นเกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่มีรายได้น้อย มีภาวะการครองชีพต่ำ

องค์การรากหญ้ามักมีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายทางการเมืองให้สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่นของชุมชน ซึ่งมักเป็นคนชายขอบ (ดู MARGINALISED PEOPLE) องค์การรากหญ่ายังเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกของสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะ หรือสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ดู THE RIGHT TO TAKE PART IN PUBLIC AFFAIRS)

GROSS VIOLATION OF HUMAN RIGHTS

การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

สภาพการณ์ที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอย่างกว้างขวางเป็นระบบในประเทศใดประเทศหนึ่ง ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเอกชน หรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ ซึ่งรัฐไม่สามารถ

ให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จำเป็นของบุคคลได้ การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงทำให้สหประชาชาติสามารถมีข้อมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมที่ 1235 (ดู THE 1235 PROCEDURE) และกระบวนการตามข้อมติที่ 1503 (ดู THE 1503 PROCEDURE)

กฎหมายสิทธิมนุษยชนไม่ได้นิยามความหมายของคำว่า “การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง” ไว้ แต่มีผู้เสนอว่าประกอบด้วย ระดับของความรุนแรงของการละเมิดที่เกิดขึ้น และประเภทของสิทธิที่ถูกละเมิด

ลักษณะของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เช่น การล้างเผ่าพันธุ์ การใช้ระบอบแบ่งแยกผิว การกดขี่ทางศาสนา การทรมาน การฆ่า การใช้กำลังบังคับให้หายตัว การจับกุมคุมขังตามอำเภอใจ / โดยพลการ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวต้องเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเป็นระบบ

คำที่เกี่ยวข้อง “THE 1235 PROCEDURE”, “THE 1503 PROCEDURE”, CRIME AGAINST HUMANITY

GUIDELINES

ข้อชี้แนะ

เอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทาง หรือกำหนดวิธีการปฏิบัติของหน่วยงานที่ดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงานด้านนั้นให้สอดคล้องกัน

คำว่า “ข้อชี้แนะ” มีผู้แปลไว้หลายความหมาย เช่น “ข้อแนะนำ” “คำแนะนำ” “แนวทาง” ในเอกสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมักจะใช้คำว่า “ข้อชี้แนะ”

“ข้อชี้แนะ” ได้นำมาใช้อย่างกว้างขวางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานทั่วไปและหน่วยงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นเกณฑ์สากลที่ต้องการนำเกณฑ์นั้นมาปรับใช้ภายในประเทศในขั้นตอนปฏิบัติงานอาจมีการตีความเกณฑ์คุณค่าเหล่านั้นต่างกันในแต่ละประเทศ หรืออาจมีปัจจัยอย่างอื่นที่ทำให้อาจมีการดำเนินงานที่เป็นรายละเอียดแตกต่างกันระหว่างหน่วยงานภายในประเทศด้วยกัน

ที่ทำงานอย่างเดียวกัน ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของการดำเนินงานดังกล่าว เช่น กฎระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่หลากหลายอาจมีความไม่ชัดเจน ข้อชี้แนะจึงรวมวิธีการเป็นแนวทางมาตรฐานในการปฏิบัติงานเข้าไว้ด้วยกัน

“ข้อชี้แนะ” ที่เป็นเอกสารการดำเนินงานของหน่วยงานราชการของประเทศไทยปรากฏในงานต่าง ๆ เช่น “แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยถูกงูพิษกัด (Guidelines for Management of Patients with Snake Bite)” ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กล่าวถึง วิธีการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีผู้ป่วยถูกงูพิษกัดที่เข้ารับบริการทางการแพทย์ของหน่วยงานในสังกัด

ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ได้มีการจัดทำ ข้อชี้แนะอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางให้กับประเทศต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น

- “ข้อชี้แนะว่าด้วยบทบาทของอัยการ” (Guidelines on the Role of Prosecutors) กล่าวถึง คุณสมบัติ การคัดเลือก และการฝึกอบรม สถานภาพ และเงื่อนไขของการปฏิบัติงานเสรีภาพในการแสดงออก และการสมาคมบทบาทในการดำเนินคดีอาญา อาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้อง การใช้ดุลยพินิจความสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นของรัฐการดำเนินการทางวินัย
- “ข้อชี้แนะสหประชาชาติสำหรับการป้องกันเด็กจากการกระทำความผิด” (The United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency) หรือมักเรียกสั้น ๆ ว่า “ข้อชี้แนะแห่งกรุงริยาดห์” (The Riyadh Guidelines)

ข้อชี้แนะสำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Guidelines for Action on Children in the Criminal Justice System) ซึ่งเป็นเอกสารที่สำคัญที่ถูกกล่าวอ้างโดยสังคมโลกเสมอ ๆ ในการปฏิบัติที่ดีต่อเด็กที่กระทำผิดตามกฎหมาย

คำเรียกย่อ ของโครงการของสหประชาชาติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ผังเมือง และสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย มีชื่อเต็มว่า “โครงการการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Settlement Programme)” อันเป็นงานด้านหนึ่งของสหประชาชาติที่ริเริ่มใน ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) และต่อมาใน ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) สมัชชาสหประชาชาติได้มีมติให้ยกสถานะขึ้นเป็นโครงการที่มีลักษณะถาวรและเป็นทางการมากขึ้น ให้มีหน้าที่ในการส่งเสริมความยั่งยืนทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนและเมือง การสร้างที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอให้แก่ทุกคน “อาบิถัท” มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา

ในการดำเนินงาน “อาบิถัท” จะเน้นความร่วมมือในรูปแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐบาล หน่วยงานท้องถิ่นและองค์กรเอกชน กิจกรรมความร่วมมือทางด้านวิชาการจะครอบคลุมโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง การลดปัญหาความยากจน การปรับโครงสร้างและการฟื้นฟูหลังเผชิญเหตุโรคระบาด และการบริหารจัดการน้ำ

นับแต่ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) อาบิถัทได้เน้นการดำเนินงานที่ให้การสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของประชาชนและการมีน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs)

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT TO SHELTER, THE RIGHT TO WATER, MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS

HARASSMENT

การคุกคาม / การรังควาน / การทำให้ได้รับความอับอาย

การกระทำที่แสดงออกด้วยวาจา หรือการกระทำ ที่เป็นความก้าวร้าว รุนแรง เย้ยหยันที่เป็นการรบกวนต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อย หวาดกลัว เดือดร้อนรำคาญ หรืออับอายขายหน้า

การคุกคาม / การรังควาน / การทำให้ได้รับความอับอาย เป็นการแสดงออกซึ่งการไม่เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อันเป็นการไม่ยอมรับในความเสมอภาคและความหลากหลาย (Equality and Diversity) ของบุคคล ทำให้แสดงพฤติกรรมที่ล่วงเกิน หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างจากตนเอง เช่น การมีอคติต่อเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ผู้มีความพิการ เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง SEXUAL HARASSMENT

HIJACKING

การจี้เครื่องบิน / การจี้อากาศยาน / การจี้ยานพาหนะ

ในทางกฎหมาย หมายถึง การเข้ายึด หรือควบคุมบังคับอากาศยาน การใช้กำลัง หรือขู่เข็ญว่าจะก่อให้เกิดอันตรายขณะที่บิน ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศการจี้เครื่องบิน / จี้อากาศยานเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ หรือความผิดสากล ที่ทุกประเทศมีอำนาจพิจารณาตีผู้กระทำผิดได้ แม้ความผิดนั้นจะไม่กระทบกระเทือน หรือก่อความเสียหายต่อประเทศนั้น และได้กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกันปราบปรามอาชญากรรมนี้โดยให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในกรณีที่มีการร้องขอจากประเทศที่มีอำนาจดำเนินคดี ผู้กระทำความผิดนี้เรียกว่า HIJACKER (โจรจี้เครื่องบิน / คนร้ายจี้เครื่องบิน)

ในภาษาพูดทั่วไปคำนี้หมายถึงการจี้ยานพาหนะนั้นในขณะที่เคลื่อนที่

คำที่เกี่ยวข้อง PIRACY, ROBBERY

HOLOCAUST, (THE)

การกำจัดล้าง / โฮโลคอสต์

คำนี้ถ้าไม่มี Article “the” มีความหมายทั่วไป หมายถึง เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทรัพย์สิน อาคารบ้านเรือน ถูกทำลายเสียหายอย่างยับเยิน และก่อให้เกิดคนตายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เป็นผลจากสงคราม การระเบิด หรือไฟไหม้

คำนี้ถ้ามี Article “the” นำหน้า (“The Holocaust”) จะมีความหมายเฉพาะ หมายถึง การทำลายล้างชาวยิวในยุโรปช่วงระหว่าง ค.ศ. 1940 - 1945 (พ.ศ. 2483 - 2488) ซึ่งทำตามแผนการอันเป็นนโยบายของรัฐบาลพรรคนาซีของประเทศเยอรมนี ที่มีความเชื่อว่าเชื้อชาติเยอรมันศักดิ์สูงกว่าเชื้อชาติยิว และเชื้อชาติยิวควรจะต้องถูกกำจัดออกจากสังคมเยอรมัน อันเป็นผลให้ชาวยิวประมาณหกล้านคน หรือสามในสี่ของจำนวนชาวยิวในยุโรป ถูกฆ่าตาย

อนึ่ง แม้ว่าเหตุการณ์ “โฮโลคอสต์” จะหมายถึง การทำลายล้างชาวยิว แต่พรรคนาซียังได้ทำลายล้างกลุ่มเชื้อชาติ หรือกลุ่มบุคคลอื่นด้วย เช่น ชาวยิปซี หรือโรมา (Roma) คนพิการทางกายหรือทางจิต และคนรักเพศเดียวกัน (Homosexual)

คำว่า “โฮโลคอสต์” มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก ซึ่งแปลว่า “การเผาเพื่อบูชาขัยญ” เนื่องจากวิธีการในการทำลายล้าง คือ การเผาโดยเตาเผาในค่ายกักกัน ที่พรรคนาซีนำมาใช้ตามแผนการ “ทางออกสุดท้ายสำหรับชาวยิว (Final Solution)” เพราะพรรคนาซีเห็นว่าเป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองน้อยที่สุด

HOME DETENTION/ HOME CONFINEMENT

การกักขัง / การคุมขังไว้ในเคสสถาน

มาตรการทางกฎหมายที่เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของบุคคล เป็นมาตรการลงโทษทางเลือกที่ทดแทนการจำคุกเพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจากนักโทษที่ถูกคุมขังในระบบเรือนจำปกติ และเป็นการลดภาระการลงโทษ

โดยทั่วไปการกักขังหรือการคุมขังไว้ในเคหสถานจะจำกัดให้ผู้ที่ถูกลงโทษอยู่ในบริเวณบ้านตนเอง แต่จะไม่มีการควบคุมตัวไว้ในบ้านตลอดเวลา ผู้ถูกควบคุมตัวจะได้รับอนุญาตให้เดินทางไปประกอบอาชีพได้ภายใต้การสอดส่องติดตามหรือต้องรายงานต่อเจ้าพนักงาน

คำที่เกี่ยวข้อง HOUSE ARREST, DETENTION, IMPRISONMENT, FREEDOM OF MOVEMENT

HOMOSEXUALITY

คนรักร่วมเพศด้วยกัน

บุคคลที่มีความชอบ หรือความพึงพอใจทางเพศต่อคนเพศเดียวกันกับตนเอง แต่ยังมีการใช้ชีวิต และการแสดงออกในการดำเนินชีวิตในเพศของตนและไม่ได้ต้องการแปลงเพศ เช่น เกย์ (ชายรักชาย) หรือเลสเบี้ยน (หญิงรักหญิง) ซึ่งต่างจากพวกคนข้ามเพศ ที่มีสภาพกายภาพทางเพศไม่ตรงกับอัตลักษณ์ทางเพศที่ตนต้องการ (ดู TRANSGENDER)

ทัศนคติของสังคมที่มีต่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนเพศเดียวกันมีความแตกต่างกัน บางสังคมใจกว้างยอมรับเพราะถือว่าเป็นเสรีภาพส่วนบุคคลไม่ได้ก่ออันตราย หรือทำลายคุณค่าทางศีลธรรมของสังคมบางประเทศมีกฎหมายยอมรับการสมรสของบุคคลเพศเดียวกันได้

บางสังคมไม่ยอมรับคนรักร่วมเพศด้วยกันจึงทำให้มีการเลือกปฏิบัติหรือรังเกียจเหยียดฉันทันที ตลอดจนการคุกคามพวกรักร่วมเพศด้วยกัน

การรังเกียจเหยียดฉันทันทีคนรักร่วมเพศด้วยกันมีหลายรูปแบบและหลายระดับนับตั้งแต่ชุมชน เช่น การประกาศนโยบายของรัฐ หรือของท้องถิ่นที่ทำให้บุคคลรักร่วมเพศด้วยกันอับอายขายหน้า หรือประจาน บางประเทศมีกฎหมายอาญากำหนดให้บุคคลมีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกันเป็นความผิดอาญา และบางประเทศถือเป็นความผิดรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิต

HOUSE ARREST

การควบคุมตัวไว้ในเคหสถาน

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้โดยฝ่ายบริหาร อันเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคล เป็นการควบคุมตัวโดยที่ยังไม่มีการพิพากษาความผิด หรือเป็นการควบคุมเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหาร หรือการปกครอง มักใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารดำเนินการใช้มาตรการดังกล่าวได้ ซึ่งมักจะประกอบด้วยการจำกัดเสรีภาพในการติดต่อกับบุคคลภายนอก ห้ามการติดต่อสื่อสาร หรืออาจอนุญาตให้ทำได้แต่อยู่ภายใต้การสอดส่องติดตามของเจ้าหน้าที่

การควบคุมตัวไว้ในเคหสถาน แม้กระทำในสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้ากระทำโดยพลการ ไม่มีมูลเหตุที่อ้างความชอบธรรมในการควบคุมตัว เช่น ไม่มีภัยจากบุคคลนั้นอย่างแท้จริง หรือควบคุมตัวเป็นเวลานานเกินสมควร ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น รัฐบาลทหารเมียนมาร์ควบคุมตัวนางออง ซาน ซูจี ไว้ในบ้าน เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง HOME DETENTION, HOME CONFINEMENT, ARRESTED PERSON, THE SUSPECT

HUMAN DIGNITY

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

คุณค่าของบุคคลอันมีลักษณะเฉพาะเนื่องจากผู้นั้นเป็นมนุษย์ คุณค่านี้ไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขใด ๆ ไม่ว่าเพศ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ สีผิว ความเชื่อทางศาสนา สถานภาพทางสังคม ความมั่งคั่งของทรัพย์สิน และไม่ถูกจำกัดด้วยวัย ความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา หรือทางกาย

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิทธิประการหนึ่งของบุคคล ทำให้บุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพต่อเจ้าของสิทธิโดยการปฏิบัติให้สอดคล้องกับคุณค่ามนุษย์ในตัวบุคคล ในขณะที่ตัวองค์กรทางสังคมการเมืองมีหน้าที่ต้องเคารพคุณค่าของมนุษย์ เพราะองค์กรเหล่านั้นก่อตั้งขึ้นและดำรงอยู่ได้เพื่อสนองประโยชน์ของมนุษย์

แนวคิดทางปรัชญาการเมืองเห็นว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่จะช่วยจรรโลงให้มนุษย์พัฒนาคุณค่าในตัวเองได้อย่างเต็มที่ตามความ

สามารถของแต่ละคน เจื่อนไขที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้อย่างเต็มที่ประกอบด้วยสิทธิทางด้านชีวิตและร่างกาย อิสราภาพ และความเสมอภาค

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นปรัชญาทางมโนธรรมที่เป็นพื้นฐาน ในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยการให้คุณค่ากับมนุษย์ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ไม่ได้อิงอยู่กับแนวคิดเรื่องคุณค่าทางศาสนาใดศาสนาหนึ่ง โดยเฉพาะดังปรากฏในอารัมภบทของปฏิญญาว่า

“ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกัน และไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษยชาติ เป็นพื้นฐานแห่งอิสรภาพความยุติธรรมและสันติภาพในพิภพ.... โดยที่ประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันอีกครั้งไว้ในกฎบัตรถึง ศรัทธาในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ และในความเท่าเทียมกันของบรรดาชายและหญิง และได้มุ่งมั่น ที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้น ในอิสรภาพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น...ฉะนั้น บัดนี้ สมัชชาสหประชาชาติ จึงประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้น”

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้รับรองในกฎหมายไทยครั้งแรกโดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ค.ศ. 1997) มาตรา 4 ซึ่งบัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) รับรองไว้อย่างเดียวกันในมาตรา 4 เช่นกัน

HUMAN RIGHTS DAY

วันสิทธิมนุษยชนสากล

สหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 10 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญ เพื่อรำลึกถึงการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนใน ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ซึ่งเป็นเอกสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ อันเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน การประกาศวันสิทธิมนุษยชน

อย่างเป็นทางการมีขึ้นในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อ ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)

สหประชาชาติถือวันนี้เป็นโอกาสพิเศษเพื่อเรียกร้องให้นานาประเทศใส่ใจปัญหาสิทธิมนุษยชนประเด็นต่าง ๆ นอกจากนั้นยังถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติว่าพิธีมอบรางวัลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและรางวัลสิทธิมนุษยชนศึกษาขององค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมจะทำในวันนี้

นานาประเทศได้จัดกิจกรรมขึ้นเพื่อรำลึกถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน เช่น การจัดนิทรรศการ การประชุมอภิปรายทางวิชาการ และการเดินขบวนเพื่อรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, UNITED NATIONS, UN HUMAN RIGHTS PRIZE

HUMAN RIGHTS EDUCATION

สิทธิมนุษยชนศึกษา

การฝึกอบรม ถ่ายทอด เผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนอันเป็นสากลผ่านทางการให้ความรู้ และทักษะ และเพื่อเพาะบ่มทัศนคติที่นำไปสู่การสร้างเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

สิทธิมนุษยชนศึกษา มีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริม ปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ สหประชาชาติได้ประกาศให้ พ.ศ. 2538 - 2547 (ค.ศ. 1995 - 2004) เป็นทศวรรษแห่งสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับสหประชาชาติ (United Nations Decade for Human Rights Education)

ใน ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้จัดทำ United Nations Guidelines for National Plan of Action for Human Rights Education หรือ ข้อชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยแผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนศึกษาระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปรับใช้ ข้อชี้แนะนี้ได้แนะนำว่าเป้าหมายที่สำคัญของสิทธิมนุษยชนศึกษาห้าประการคือ

- หนึ่ง การทำให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- สอง การส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพและสำนึกแห่งการมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้อย่างเต็มความสามารถ
- สาม การส่งเสริมความเข้าใจอันดี ความอดกลั้น ยอมรับความแตกต่าง ความเสมอภาคทางเพศ ความเสมอภาคระหว่างชนชาติที่มีความแตกต่างกัน ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
- สี่ การทำให้บุคคลสามารถเข้ามีส่วนร่วมในสังคมที่มีเสรีภาพได้อย่างแท้จริง
- ห้า การสนับสนุนเป้าหมายของสหประชาชาติในการส่งเสริมและรักษาสันติภาพ

ในการประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่กรุงเวียนนา ใน ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) ที่ประชุมได้ย้ำว่าสิทธิมนุษยชนศึกษา การฝึกอบรม และการให้ข้อมูลข่าวสาร ต่อสาธารณชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินการสิทธิมนุษยชนทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

สิทธิมนุษยชนศึกษาเป็นการส่งเสริมค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่จะทำให้บุคคลได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการมีสิทธิของตนเองและสิทธิผู้อื่น นอกจากนั้น จะช่วยในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบร่วมกัน ในการทำให้สิทธิมนุษยชนเกิดเป็นจริงขึ้นได้ในแต่ละสังคม และในระดับโลก อันจะช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในระยะยาว และเป็นการแสดงถึงการลงทุนทางสังคมเพื่อที่นำไปสู่เป้าหมายของสังคมที่เป็นธรรม จะทำให้ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

คำที่เกี่ยวข้อง UN DECLARATION ON HUMAN RIGHTS
EDUCATION AND TRAINING, UNITED NATIONS DECADE
FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION

HUMAN TRAFFICKING

การค้ามนุษย์

รูปแบบหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลอื่นเป็นการขัดต่อกฎหมายและทำให้บุคคลนั้นถูกลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บุคคลที่ถูกค้ามักจะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง บางกรณีบุคคลนั้นจะมีสภาพคล้ายทาส หรือทาสรูปแบบใหม่ (ดู Modern Forms of Slavery)

ลักษณะของการค้ามนุษย์มักจะประกอบด้วยการกระทำของบุคคลหรือองค์กรอาชญากรรม เพื่อจัดหา หรือเป็นธุระจัดหา ตลอดจนมีการนำพาไป การส่ง และรับตัวเหยื่อ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นเด็กหรือผู้หญิงโดยใช้วิธีการขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือวิธีการอื่นที่บุคคลที่ถูกค้าไม่สมัครใจ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลนั้นให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล

การค้ามนุษย์มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประโยชน์จากมนุษย์โดยมิชอบ (Exploitation in Human) เช่น การค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ เอาคนลงเป็นทาส ตัดอวัยวะออกจากร่างกาย การใช้บุคคลที่ถูกค้ากระทำการที่ผิดกฎหมายอาญา หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

ในข้อ 3 ของ “พิธีสารเพื่อการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก พ.ศ. 2543 (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children 2000)” หรือเรียกอย่างย่อว่า “พิธีสารป้องกันการค้ามนุษย์” ซึ่งเพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organised Crime) ได้นิยามคำว่า “การค้ามนุษย์ไว้อย่างกว้าง” โดยหมายถึง

“การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือการรับไว้ ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลังหรือด้วยการบีบบังคับ ในรูปแบบอื่นใดด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสียงภัย จากการค้ามนุษย์โดยมิชอบหรือมีการให้ หรือรับเงินหรือผลประโยชน์ เพื่อให้ได้มา ซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อย ที่สุด ให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลง เป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับหรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย ให้ถือว่า การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งเด็ก เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์เป็นการค้ามนุษย์ แม้ว่าจะไม่มีการใช้วิธีการใด ๆ ที่ระบุไว้”

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องของ SLAVERY, EXPLOITATION, “TRAFFICKING PROTOCOL”, ORGANISED CRIMES

ILLITERACY

การไม่รู้หนังสือ

สภาพการอ่านไม่ออกหรือเขียนไม่ได้ของบุคคล หรือของประชากร ของประเทศ การไม่รู้หนังสือเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาบุคคล ให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน อีกทั้งยังเป็นปัญหาสังคม การไม่รู้หนังสือ แบ่งได้เป็นสองประเภท คือ การไม่รู้หนังสือในเด็ก (Child Illiteracy) และการไม่รู้หนังสือในผู้ใหญ่ (Adult Illiteracy)

สาเหตุสำคัญของการไม่รู้หนังสือ คือ การขาดโอกาสเข้าศึกษา แม้ว่า เกือบทุกประเทศจะจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่า (ดู THE RIGHT TO EDUCATION) แต่ยังมีเด็กวัยเรียนอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากความไม่เท่าเทียมในโอกาส นอกจากนั้น เด็กกลุ่มพิเศษ เช่น เด็กที่ไม่มีสัญชาติ เด็กที่เป็นคนไร้รัฐ เด็กที่อยู่ในภาคแรงงาน เด็กพลัดถิ่น

เด็กยากจน เด็กเร่ร่อน และเด็กที่เป็นคนชายขอบ มักขาดโอกาสในการได้รับการศึกษา

สหประชาชาติให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้โดยถือเป็นเป้าหมายหลักหนึ่งในแปดด้านของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สหประชาชาติและประเทศต่าง ๆ ต้องมุ่งมั่นและเร่งรีบให้บรรลุผลสำเร็จ

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการไม่รู้หนังสือมานับตั้งแต่ก่อตั้งองค์การฯ และได้จัดให้มีการประชุมระดับโลกของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการไม่รู้หนังสือ ขึ้นใน พ.ศ. 2508 (World Conference of Ministers of Education on the Eradication of Illiteracy 1965) ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน ในการประชุมดังกล่าวได้มีมติรับรองให้วันที่ 8 กันยายน อันเป็นวันเริ่มต้นของการประชุมเป็น “วันแห่งการรู้หนังสือโลก (World Literacy Day)” นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) UNESCO ได้จัดประชุมเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All : EFA) ขึ้น ณ จอมเทียน พัทยา ประเทศไทยได้เน้นถึงการให้โอกาสแก่คนทุกกลุ่มเข้าถึงการศึกษาเพื่อเป็นการจัดการไม่รู้หนังสือ

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT TO EDUCATION, EDUCATION FOR ALL, MDG, CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD, VIENNA DECLARATION AND PROGRAMME OF ACTION

IMPEACHMENT

การถอดถอนบุคคล ออกจากตำแหน่งทางการเมือง

มาตรการทางกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่ดำเนินการไต่สวนเพื่อการถอดถอนบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่ง อันเป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อการควบคุมการบริหารและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งการบริหารระดับสูง

หรือการฟ้องร้องกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารระดับสูงของรัฐบาล โดยสภาผู้แทนราษฎรหรือโดยสภาสูง (วุฒิสภา)

การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งทางการเมืองเป็นกลไกที่ใช้ในการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารโดยเปิดโอกาสให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง เพราะเหตุว่าหากปล่อยให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งต่อไปจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือภัยอันตรายต่อประเทศชาติและประชาชน

รัฐธรรมนูญของหลายประเทศ กำหนดรูปแบบและกระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งไว้ต่างกันแต่มีลักษณะที่สำคัญคือ

- เป็นระบบการควบคุมผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในฝ่ายบริหารเป็นหลัก
- เป็นการควบคุมในด้านตัวบุคคลเนื่องมาจากการกระทำความผิดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงขณะดำรงตำแหน่ง
- เป็นกระบวนการการควบคุมทางการเมือง ไม่ใช่การกระทำโดยฝ่ายตุลาการ
- องค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน
- การถอดถอนบุคคลจะมีกฎหมายกำหนดวิธีการและกลไกไว้โดยชัดแจ้ง

IMPRISONMENT

การจำคุก

โทษอาญาประเภทหนึ่งซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของบุคคล โดยผู้ที่ถูกลงโทษจะถูกควบคุมตัวไว้ในทัณฑสถาน การจำคุกเป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่มีมานานับแต่สมัยโบราณ ในทางทฤษฎีถือว่าเป็นมาตรการควบคุมไปกับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมบุคคล ในขณะเดียวกันเป็นการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม (ดู PENOLOGY)

อัตราโทษจำคุกตามกฎหมายไทยจะกำหนดไว้ในฐานความผิดแต่ละฐาน ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาในการจำคุกจำเลยได้ ในการคำนวณระยะเวลาจำคุกนั้นจะนับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วยและนับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นเดือนก็นับสามสิบวันเต็มเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีให้คำนวณตามปีปฏิทิน

อัตราโทษจำคุกสูงสุดตามกฎหมายไทย คือ จำคุกตลอดชีวิต (Life Imprisonment) แต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าหลายประเทศยกเลิกโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยหันมาให้ความสำคัญกับการใช้โทษจำคุกให้มีประสิทธิภาพแทนการจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกระยะยาว

INDIVIDUALISM

ปัจเจกชนนิยม

ปรัชญาการดำเนินชีวิตที่ก่อผลในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ให้ความสำคัญกับประโยชน์ของปัจเจกชนหรือบุคคลแต่ละคน โดยเห็นว่าปัจเจกชนมีจุดมุ่งหมายในตัวเอง ในขณะที่สังคมไม่มีความเป็นจริงในตัวเองและไม่มีผลประโยชน์หรือจุดมุ่งหมายใดที่เป็นอิสระจากปัจเจกชนหรืออีกนัยหนึ่งผลประโยชน์ที่แท้จริงของส่วนรวมและของชาติก็คือผลประโยชน์ส่วนตัวของประชาชนทุกคนที่มารวมกัน ทศนคตินี้เห็นว่าโครงสร้างและสถาบันทางสังคมการเมืองจะต้องเปิดโอกาสให้คนแต่ละคนหาผลประโยชน์ หรือสิ่งสนองความต้องการของตนเองได้อย่างมากที่สุดโดยไม่ไปกระทบกับการหาผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้อื่นเท่านั้น

คติแบบปัจเจกชนนิยมส่งผลอย่างมากต่อแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน ปัจเจกชนนิยมมีความสัมพันธ์กับเสรีภาพ อิสระภาพ ความเสมอภาค และสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะไม่ถูกแทรกแซงโดยไม่ชอบธรรมจากรัฐ

INFORMED, THE RIGHT TO BE

1. สิทธิที่จะได้รับการแจ้ง
(กฎหมายอาญา)
2. สิทธิที่จะได้รับข้อมูล

1. สิทธิที่จะได้รับการแจ้ง สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลผู้ถูกจับกุมตัว โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจจับกุม เพื่อนำตัวบุคคลนั้นดำเนินการ ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้บุคคลที่ถูกจับกุมตัว ได้ทราบข้อหาความผิดและการกระทำที่เป็นความผิด รวมถึง ได้ทราบสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นตามกฎหมายภายหลัง ที่บุคคลนั้นถูกจับกุมตัว เช่น สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ สิทธิที่จะได้ รับการแจ้งนี้ได้รับการยอมรับในระดับสากลทั้งในระบบกระบวนการ ยุติธรรมระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ

กฎหมายของบางประเทศกำหนดรับรองสิทธิในการรับแจ้งข้อหา อย่างเดียว บางประเทศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่จับกุมต้องแจ้งสิทธิของผู้ต้องหา ถ้าไม่แจ้งสิทธิถือว่าเป็นการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การได้รับแจ้งข้อกล่าวหาทำให้บุคคลที่ถูกจับกุมรู้ว่าสิ่งที่กระทำลงไป มีความผิดอย่างไร เพื่อสามารถอธิบายหรือโต้แย้งได้ นอกจากนั้น เป็นการป้องกันไม่ให้รัฐจับกุม / ควบคุมตัวบุคคลตามอำเภอใจ

กฎหมายไทยได้รับรองสิทธินี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 ซึ่งบัญญัติว่า

“ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูก จับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้ง ด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำ ของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งตน ไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิด ความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาต

ให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย”

- 2. สิทธิที่จะได้รับข้อมูล** สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะได้ทราบข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของบุคคลนั้นในเรื่องต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของตัวเอง สิทธินี้เกิดจากแนวคิดเรื่องเสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคล และสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสาธารณะ

สิทธิที่จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร หรือการจัดการของรัฐได้รับรองในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 21 เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่อาจกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้น หรือข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคลนั่นเอง เช่น ข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ สิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเข้าทำสัญญากับภาครัฐหรือเอกชน

โดยนัยนี้สิทธิที่จะได้รับข้อมูลนี้ทำให้ผู้ผลิตต้องมีหน้าที่ที่จะต้องให้ข้อมูลอย่างเพียงพอแก่ผู้บริโภคเพื่อให้เกิดปัญหาและได้รับข้อมูลสินค้าที่เขาเลือกที่จะบริโภค ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้านั้นจะต้องเป็นจริงทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์ให้การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการเงิน การโฆษณา ฉลาก และบรรจุภัณฑ์ ปัจจุบันสิทธิในข้อนี้ได้ถูกกำหนดเป็นสิทธิตามกฎหมายในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจทั้งหลาย

INJURED PERSON

ผู้เสียหาย

บุคคลที่ได้รับผลร้ายหรือสิทธิถูกละเมิดจากการกระทำความผิดทางอาญา ทางปกครอง หรือทางแพ่ง ผู้เสียหายอาจเป็นผู้ที่ถูกกระทำความผิดโดยตรงจากการละเมิดกฎหมาย เช่น เป็นผู้ถูกระทำความผิดในคดีอาญา เช่น ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกลักทรัพย์ หรือถูกละเมิด หรือเสียหายจากการผิดสัญญา ผู้เสียหายอาจเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้

เป็นหลักกฎหมายว่า ผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิจะต้องได้รับการเยียวยาตามกฎหมาย การใช้สิทธิเยียวยาความเสียหายขึ้นอยู่กับวิธีการที่กฎหมายกำหนด เช่น การฟ้องเป็นคดีเอง หรือนำเรื่องไปร้องทุกข์

ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือยื่นคำร้องเพื่อขอรับการเยียวยาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบได้โดยตรง

คำว่า “ผู้เสียหาย” ยังมีความหมายเฉพาะตามกฎหมายต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ๆ เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดอาญาฐานใด ๆ หรือถูกละเมิดสิทธิตามที่กฎหมายที่ได้รับรองไว้จากการกระทำความผิดอาญา คำนี้ใช้สำหรับความหมายในกฎหมายอาญา รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายด้วย

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ที่ต้องการชดเชยความเสียหายของบุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และบุคคลที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี ซึ่งต่อมาปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด ให้ได้รับค่าชดเชยความเสียหาย โดยได้บัญญัติคำว่า “ผู้เสียหาย” ไว้หมายความว่า “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น”

INMATE

ผู้ถูกควบคุมตัวรวมอยู่กับคนอื่น

บุคคลที่ถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนที่โดยให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การจำกัดดังกล่าวอาจกระทำโดยรัฐ โดยให้อยู่ในสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ห้องขังของสถานีตำรวจ เรือนจำ สถานพินิจ หรือในสถาบันที่ไม่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น โรงพยาบาลจิตเวช ค่ายทหาร หรือศูนย์บำบัดยาเสพติด เป็นต้น

คำนี้ยังมีความหมายถึงผู้ที่ถูกควบคุมตัวรวมกันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การควบคุมตัวที่ทำโดยกลุ่มกองกำลังติดอาวุธนอกกฎหมาย กลุ่มอาชญากร เช่น กลุ่มอาชญากรค้ายาเสพติด เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง DEPRIVATION OF LIBERTY, DETENTION, ADMINISTRATIVE DETENTION, THE RIGHT TO PERSONAL SECURITY

INQUISITORIAL SYSTEM

ระบบไต่สวน

ระบบกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาในศาล โดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งใช้อยู่ในประเทศที่เป็นระบบประมวลกฎหมาย หรือซีวิลลอว์ (Civil Law) ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายศาสนาแคนอนลอว์ (Canon Law) ของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่ให้พระเป็นผู้ไต่สวนและซักถามผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้โดยตรง

การพิจารณาคดีระบบนี้มีแนวความคิดว่าการตัดสินคดีถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับ การไต่สวนพยานหลักฐานที่สร้างขึ้นอย่างรอบคอบ ดังนั้นศาลจึงมีหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงต่าง ๆ การไต่สวนในชั้นศาลนี้เป็นการดำเนินของฝ่ายตุลาการซึ่งอาศัยสำนวนพยานหลักฐานที่จัดทำขึ้นเบื้องต้นโดยเจ้าพนักงานสอบสวน หรืออัยการซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร

ศาลจะมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการประเด็นการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานหรือสอบสวนผู้ต้องสงสัยเพิ่มเติมได้ ในระบบนี้อัยการจะมีบทบาทอย่างจำกัดในการซักถามพยาน และระเบียบวิธีพิจารณาคดีจะไม่เคร่งครัดอย่างเช่นระบบกล่าวหา (ดู “ระบบกล่าวหา” ACCUSATORIAL / ADVERSARY SYSTEM)

ประเทศไทยได้นำระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาความผิดอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และวิธีพิจารณาความในศาลปกครอง

คำที่เกี่ยวข้อง ACCUSATORIAL / ADVERSARY SYSTEM, THE CRIMINAL DIVISION OF THE SUPREME COURT FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS, ADMINISTRATIVE COURT, COMMON LAW, CIVIL LAW

INSANITY

วิกลจริต

สภาพความบกพร่องทางจิตของบุคคล จนทำให้ไม่สามารถรู้ผิดชอบชั่วดีในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป กฎหมายอาญายกเว้นโทษให้บุคคลที่กระทำความผิดนั้น เพราะกฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ลงโทษคนที่มีความประพฤติชั่วร้าย การกระทำของคนวิกลจริตถือว่ากระทำด้วยจิตใจชั่วร้ายไม่ได้ ทั้งนี้หลักกฎหมายอาญามีว่าบุคคลที่ “กระทำความผิดขณะวิกลจริต” ได้รับการยกเว้นโทษ

ความวิกลจริตตามกฎหมายอาจมีความหมายต่างจากที่ใช้ในทางการแพทย์ หรือทางจิตวิทยา โดยกฎหมายพิจารณาภาวะความรู้สำนึกในการกระทำต่อความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 กำหนดว่า ผู้กระทำความผิดขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะจิตบกพร่องโรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าขณะกระทำความผิดบุคคลนั้นยังสามารถรู้ผิดชอบชั่วดีอยู่บ้าง จะต้องรับโทษ โดยศาลจะลดโทษลงเพียงใดก็ได้

ในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือในชั้นการสืบพยานหลักฐานในศาล ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นคนวิกลจริตไม่สามารถต่อสู้คดีได้จะต้องงดกระบวนการดำเนินคดีอาญาและต้องส่งบุคคลนั้นไปรักษายังโรงพยาบาล จนกว่าบุคคลนั้นจะหายจึงดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่เป็นคนวิกลจริตระหว่างจำคุก ศาลอาจสั่งให้ทุเลาการจำคุกไปก่อนโดยให้อยู่ในสถานพยาบาล นอกจากนั้นจะต้องไม่ทำการลงโทษประหารชีวิตระหว่างที่เป็นคนวิกลจริต

INTERNATIONAL COMMITTEE OF RED CROSS AND RED CRESCENT (ICRC)

คณะกรรมการกาชาด
ระหว่างประเทศ

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ หรือที่เรียกว่า “Red Cross” หรือ “กาชาดสากล” เป็นองค์กรอิสระ ตั้งขึ้นตามกฎหมายระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องและช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เป็นเหยื่อของสงครามและความรุนแรงทางอาวุธ และไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในความขัดแย้งระหว่างประเทศ มีคณะกรรมการฯ รับอาณัติถาวร (Permanent Mandate) ในการช่วยเหลือเชลย ผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้ป่วยจากความขัดแย้งของสงคราม โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าคนดังกล่าวจะอยู่ฝ่ายใด รวมถึงงานบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากธรรมชาติและอุบัติเหตุ

ICRC เป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (International Humanitarian Law) ตลอดจนการติดตามการปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ICRC มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ และมีสำนักงานผู้แทนในประเทศต่าง ๆ กว่า 80 ประเทศ

หน้าที่หลักของ ICRC ได้แก่

- การคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม โดยปกป้องสิทธิของบุคคลเหล่านี้ตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ
- การให้ความคุ้มครองเชลยสงครามและผู้ถูกจับขัง โดย ICRC ได้รับมอบหมายจากบรรดาอนุสัญญาเจนีวา (Geneva Conventions) ให้สามารถเข้าเยี่ยมเชลยสงครามและผู้ถูกจับขัง เพื่อประกันว่าเชลยสงครามและผู้ถูกจับขังได้รับความเคารพในชีวิตและศักดิ์ศรี ไม่ถูกทรมาน ไม่มีการปฏิบัติอย่างเลวร้าย และไม่มีการละเมิดสิทธิของเชลยสงครามและผู้ถูกจับขัง ตามมาตรฐานสากล
- การปกป้องพลเรือนในยามสงคราม ซึ่งตามหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กำหนดไว้ว่าพลเรือนที่ไม่ได้มีหน้าที่ในการสู้รบต้องไม่ตกเป็นเป้าโจมตี และตามอนุสัญญาเจนีวาใน ค.ศ. 1949

(พ.ศ. 2492) และพิธีสารใน ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) ซึ่งมีบทบัญญัติเฉพาะในการคุ้มครองพลเรือนมิให้ถูกละเมิด

- หน้าที่อื่น ๆ เช่น การรวบรวมครอบครัวที่พลัดพรากกันเนื่องมาจากสงครามให้ได้กลับมาพบกัน การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม การรณรงค์ด้านกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เพื่อหยุดยั้งสงคราม และการใช้การทูตเพื่อมนุษยธรรม เป็นต้น

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพรวมสามครั้งคือ ใน ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2450) ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) และ ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) นอกจากนั้น นายอองรี ดูนองต์ (Henry Dunant) ผู้ก่อตั้งคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศเป็นคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบล (ได้รับใน ค.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444))

คำที่เกี่ยวข้อง GENEVA CONVENTIONS, COMMON ARTICLE 3, NOBEL PEACE PRIZE

INTERNATIONAL LAW

กฎหมายระหว่างประเทศ

กฎเกณฑ์ ระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติที่มีสภาพบังคับใช้กับรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นบุคคลระหว่างประเทศ ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บางทีเรียกกฎเกณฑ์เหล่านี้ว่า “Law among Nations หรือ กฎหมายนานาชาติ”

กฎหมายระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็นสามสาขาใหญ่ ๆ ได้แก่

- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง (Public International Law) เป็นเรื่องกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐตลอดจนองค์การระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นบุคคลในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของรัฐ ความสัมพันธ์ทางการทูต สนธิสัญญา การทำสงคราม และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Private International Law) เป็นกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐที่ต่างกัน ทำให้กฎหมายที่ใช้กับบุคคลอาจมีความแตกต่างกันในทางแพ่ง เช่น การสมรส การหย่า การได้สัญชาติ การสูญเสียสัญชาติ เป็นต้น
- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา (International Criminal Law) เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐเกี่ยวกับคดีอาญาและความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อพลเมืองของรัฐกระทำความผิดกฎหมายอาญา เช่น การกำหนดอำนาจที่จะบังคับและปฏิบัติต่อชาวต่างประเทศ เป็นต้น

โดยที่สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่เป็นสากลที่นานาประเทศรับรองขึ้นเพื่อรักษาระเบียบระหว่างประเทศ กฎหมายสิทธิมนุษยชนที่พัฒนาขึ้นจึงมีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ

รัฐมีพันธหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้จริง (*lex lata*) ที่เกิดจากสนธิสัญญาที่รัฐเป็นภาคี จารีตประเพณีระหว่างประเทศ หรือตามหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนั้น รัฐควรจะต้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นกฎหมายที่ควรมี (*lex ferenda*) ที่เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ

คำที่เกี่ยวข้อง DOMESTIC LAW, *LEX LATA*, *LEX FERENDA*

INTERNATIONAL WOMEN'S DAY

วันสตรีสากล

วันที่ 8 มีนาคม ของทุกปี เป็นวันที่นานาประเทศใช้เป็นวาระเฉลิมฉลองความก้าวหน้าของสตรี และเพื่อรำลึกถึงกระบวนการต่อสู้เรียกร้องสิทธิสตรีทั่วโลก พร้อมทั้งใช้เป็นโอกาสเรียกร้องสิทธิสตรีหรือผลักดันข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิทธิสตรีสู่รัฐบาลผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมชุมนุมเดินขบวน การยื่นข้อเรียกร้อง และหลายประเทศได้มีการประกาศเกียรติคุณสตรีที่อุทิศตนให้กับสังคม

ประวัติวันสิทธิสตรีสากลได้มาจากขบวนการเรียกร้องสิทธิคนงานสตรีโรงงานทอผ้าในนครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ที่จัดการชุมนุมประท้วงใน ค.ศ. 1857 (พ.ศ. 2400) เพื่อให้นายจ้างปรับปรุงสภาพการจ้างงานที่กดขี่แรงงานสตรี เช่น การทำงานวันละสิบห้าชั่วโมงให้เหลือวันละแปดชั่วโมง และเรียกร้องค่าจ้างที่เป็นธรรมจากนายจ้าง ต่อมาในประเทศเยอรมนี นางคลารา แซพคิน ผู้นำกรรมกรหญิงชาวเยอรมันได้นำต๋หยุดงานและชุมนุมประท้วงขึ้นในวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 1907 (พ.ศ. 2450) เพื่อเรียกร้องสิทธิแรงงานและสิทธิเลือกตั้ง เมื่อมีการประชุมสมัชชาสตรีสังคมนิยมระหว่างประเทศใน ค.ศ. 1910 (พ.ศ. 2453) ที่ประชุมได้มีมติให้วันที่ 8 มีนาคม ของทุกปีเป็นวันสตรีสากลตามข้อเสนอของนางแซพคิน

ในประเทศไทย หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้จัดกิจกรรมเพื่อร่วมเฉลิมฉลองวันสตรีสากลนี้ตลอดมา และได้มีการก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989)

INTERROGATION / INQUISITION / INQUIRY

การสอบสวน

กระบวนการในการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา และเพื่อให้ได้ตัวบุคคลที่กระทำความผิดมาดำเนินคดีหรือเพื่อพิสูจน์ความผิดของบุคคล คำว่า “พยาน” หมายถึง พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ

การสอบสวนจะกระทำโดยพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานอื่น เช่น เจ้าพนักงานศุลกากร เจ้าพนักงานสรรพสามิต สารวัตรทหาร หรือเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การสอบสวนเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานในการสืบสวน จับกุม ค้นยึดสิ่งของ ปลดปล่อยชั่วคราว หรือขออนุญาตศาลให้ควบคุมตัวบุคคลไว้ชั่วคราวระหว่างสอบสวนได้ เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้น

เจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนและความเห็นไปยังเจ้าพนักงานอัยการต่อไป พนักงานอัยการอาจสั่งฟ้อง ไม่ฟ้อง หรือให้เจ้าพนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติมได้

มาตรฐานสิทธิมนุษยชนได้กำหนดแนวปฏิบัติต่อผู้ต้องหาไว้ว่า การสอบสวนจะต้องกระทำโดยไม่ชักช้า ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาการประกันตัวต้องถือว่าผู้ที่ถูกสอบสวนยังเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเช่นนักโทษมิได้ และจะต้องปฏิบัติต่อบุคคลนั้นอย่างเคารพต่อศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถควบคุมตัวเพื่อการสอบสวนได้ไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับตั้งแต่วิธีมาถึงสถานที่สอบสวน กรณีที่จำเป็นต้องควบคุมตัวเกินกว่านั้นต้องขออนุญาตศาลเป็นครั้ง ๆ ไป แต่เมื่อรวมกันแล้วจะควบคุมตัวได้ไม่เกินแปดสิบสี่วัน

JOHANNESBURG PRINCIPLES

หลักการโยฮันเนสเบิร์ก

คำเรียกอย่างย่อของ “หลักการโยฮันเนสเบิร์กว่าด้วยความมั่นคงของรัฐ เสรีภาพในการแสดงออก และการเข้าถึงข้อมูล (The Johannesburg Principles on National Security, Freedom of Expression and Access to Information)” ซึ่งหลักการนี้เกิดจากการรับรองโดยคณะผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวกับการแสดงออก ที่ประชุมกันที่เมืองโยฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538)

หลักการดังกล่าวมุ่งสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางในการใช้อำนาจของรัฐในการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หลักการนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างดุลยภาพขึ้นระหว่างความมั่นคงปลอดภัยของรัฐกับอิสรภาพของบุคคลในการแสดงออก และเข้าถึงข้อมูล เพื่อป้องกันไม่ให้รัฐใช้เหตุผลด้านความมั่นคงโดยไม่มีขอบเขต หรือไม่มีเหตุผลเพียงพอ

หลักการดังกล่าวประกอบไปด้วยข้อบท 25 ข้อ แบ่งเป็นสี่ส่วน คือ หลักการทั่วไป หลักการเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก หลักการเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย และหลักการเรื่องอื่น ๆ

คำที่เกี่ยวข้อง FREEDOM OF EXPRESSION, CENSORSHIP,
FREEDOM OF INFORMATION, NATIONAL SECURITY,
CONFIDENTIALITY

JOSE AYALA LASSO

โฮเซ อายาลา ลาสโซ

นักการทูตชาวเอกวาดอร์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติคนแรก เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม ค.ศ. 1939 (พ.ศ. 2482) เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเอกวาดอร์สามสมัย และเคยดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติสองสมัย

หลังจากประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนใน ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536) สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้มีมติให้มีตำแหน่งข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนสหประชาชาติขึ้น โดยให้มีภาระหน้าที่ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านตามข้อมติในคราวการประชุมวันที่ 20 ธันวาคม 1993 (พ.ศ. 2536) นายอายาลา ลาสโซ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ฯ คนแรก ดำรงตำแหน่งระหว่างเดือนเมษายน ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) (ดูรายชื่อข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในภาคผนวกที่ 2)

ภารกิจสำคัญของนายอายาลา ลาสโซ คือ การปฏิรูปศูนย์สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Centre for Human Rights) เดิม ที่ได้เปลี่ยนเป็น “สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights) เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่ทำงานเชิงรุก และเป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนทุกด้านภายหลังจากมีการแต่งตั้งตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ฯ ขึ้น

นายอายาลา ลาสโซ ยังมีบทบาทในการจัดทำโครงสร้างของสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งโครงการและแผนการต่าง ๆ ในระยะเริ่มแรกของสำนักงานฯ เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ สอดคล้องกับปณิญาและแผนปฏิบัติการกรุงเวียนนาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Vienna Declaration and Programme of Action) ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536)

คำที่เกี่ยวข้อง HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS,
VIENNA DECLARATION AND PROGRAMME OF ACTION, WORLD
CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS

JUDGMENT

1. การตัดสิน 2. คำพิพากษา / คำวินิจฉัย

1. **การตัดสิน** ในความหมายทั่วไป หมายถึง ความสามารถในการใช้เหตุผลหาข้อสรุปหลังจากพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดในการกระทำการใดของบุคคลหรือของหน่วยงาน

2. **คำพิพากษา / คำวินิจฉัย** หมายถึง คำตัดสินอันเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพิจารณาคดี ที่ทำอย่างเป็นทางการของศาลหรือองค์กรตุลาการ เพื่อเป็นการระบับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี คำพิพากษจะต้องแสดงผลทางกฎหมายที่อธิบายการชี้ขาดประเด็นข้อพิพาท และกำหนดสิทธิหรือหน้าที่ของโจทก์และจำเลย

ในคดีอาญาคำพิพากษาจะต้องชี้ว่าจำเลย “ผิดหรือไม่ผิด” และถ้าผิดจะลงโทษอย่างไร ในประเทศที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ซึ่งใช้ลูกขุนคณะลูกขุนจะมี “คำตัดสิน (Verdict)” ว่า “ผิดหรือไม่ผิด (Guilty or not Guilty)” ส่วนผู้พิพากษาจะมีหน้าที่ทำคำพิพากษาเพื่ออธิบายข้อกฎหมายประกอบ “คำตัดสินว่าผิดหรือไม่ผิด”

โจทก์หรือจำเลยที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาอาจอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลที่สูงกว่าได้ (ดู APPEAL)

อนึ่ง ในประเทศอังกฤษมีความแตกต่างในการเขียนระหว่างความหมายแรกและความหมายที่สอง โดยความหมายแรกจะใช้ว่า “Judgement” (มี e) ส่วนความหมายที่สองจะใช้ว่า “Judgment” (ไม่มี e) ส่วนประเทศอื่น มักใช้ “Judgment” ทั้งสองความหมาย

JUDICIAL REVIEW

การพิจารณาทบทวนโดยศาล

กระบวนการที่ศาลใช้อำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการใช้อำนาจอินิจฉัย สั่งการ หรือกระทำการใดขององค์กรของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ โดยศาลมีอำนาจวินิจฉัย พิพากษาให้การใช้อำนาจหน้าที่ที่ทำโดยองค์กรของรัฐไม่มีผลทางกฎหมายได้

การพิจารณาทบทวนโดยศาลมีขึ้นตามหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจ อธิปไตยที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (Check and Balance) ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

ระบบการพิจารณาทบทวนโดยศาลแบ่งได้เป็นสองระบบคือ ระบบที่ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาทบทวนความชอบด้วยกฎหมายในการใช้อำนาจขององค์กรฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า “ระบบศาลเดี่ยว” เช่น ระบบที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ และระบบที่มีศาลเฉพาะ เช่น ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาเรื่องดังกล่าว ซึ่งเรียกว่า “ระบบศาลคู่” ดังที่ใช้อยู่ในประเทศไทย ฝรั่งเศส และเยอรมนี เป็นต้น

อนึ่ง ในประเทศไทย ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตัดสินว่ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

คำที่เกี่ยวข้อง COURT OF JUSTICE, ADMINISTRATIVE COURT, ADMINISTRATIVE CASE, SEPARATION OF POWER

JUSTICE DAY / INTERNATIONAL JUSTICE DAY

วันความยุติธรรม สากล

วันที่ 17 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันที่รัฐภาคีธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศได้ประกาศให้เป็นวันสำคัญเพื่อรำลึกถึงการก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศเนื่องจากวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) เป็นวันที่ได้มีรัฐให้สัตยาบันธรรมนูญศาลฯ ครบจำนวนหกสิบรัฐ ทำให้ศาลอาญาระหว่างประเทศมีผลเริ่มดำเนินการได้ การประกาศวันความยุติธรรมสากลอย่างเป็นทางการมีขึ้นในการประชุมสมัชชารัฐภาคี (Assembly of the State

Parties) ธรรมนูญแห่งกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ณ กรุงคัมพาลา ประเทศยูกันดาใน ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553)

หลักการสำคัญของธรรมนูญกรุงโรม คือ การสร้างความยุติธรรมระหว่างประเทศและการยับยั้งหรือยุติความเชื่อและวิถีแห่งการอยู่เหนือกฎหมาย (Impunity)

คำที่เกี่ยวข้อง INTERNATIONAL CRIMINAL COURT, ROME STATUTE, IMPUNITY

JUVENILE COURT

ศาลเยาวชน

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาไต่สวนและพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา

ประเทศต่าง ๆ มีกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต่างจากผู้ใหญ่กระทำความผิด เนื่องจากเห็นว่าเด็กเป็นผู้ที่ยังพัฒนาสติปัญญา ความสามารถในการคิด ตัดสินใจได้ไม่เต็มที่เท่าผู้ใหญ่และยังขาดประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นอาจกระทำความผิดไปด้วยการขาดสติยั้งคิด ดังนั้นเมื่อเด็กกระทำความผิดควรจะต้องค้นหาสาเหตุของการกระทำความผิดมากกว่าที่จะพิสูจน์ความผิดของการกระทำ กระบวนการพิจารณาในศาลเด็กและเยาวชนจึงมุ่งที่จะคุ้มครองเด็ก สวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่อการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟู ยิ่งกว่าการลงโทษ

ประเทศไทยได้มีประกาศจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนามาเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว (Juvenile and Family Court) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) เพื่อให้มีอำนาจรับคดีเกี่ยวกับครอบครัวไว้พิจารณาได้

ในการดำเนินคดีอาญาเด็กที่กระทำผิดมักใช้การพิจารณาเป็นการลับเพื่อป้องกันความรู้สึกว่าเด็กมีบาปติดตัว (ดู Trial, *in camera*) คำนี้ในบางครั้งใช้ Young Offender's Court ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน

JUVENILE DELINQUENCY

การกระทำผิดของเด็ก และเยาวชน

การกระทำความผิดทางอาญาโดยบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ คำนี้นี้ใช้เพื่อแยกการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายอาญาระหว่างเด็กและเยาวชนกับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พยายามให้ใช้มาตรการอื่นที่ไม่ใช่มาตรการลงโทษอาญากับเด็ก ประเทศส่วนใหญ่จะให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อเด็กที่กระทำความผิดแตกต่างจากผู้ใหญ่ เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นตราบาปของชีวิต

ประเทศต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์ความรับผิดชอบทางอาญา (Criminal Responsibilities) กับเด็กแตกต่างกัน ประเทศไทยกำหนดยกเว้นการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลที่อายุต่ำกว่าสิบปี ส่วนบุคคลที่อายุเกินกว่าสิบปีขึ้นไปศาลอาจใช้ดุลพินิจไม่ลงโทษแต่อาจใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัยแทนได้ เช่น การบำบัดความประพฤติในสถานพินิจ ให้ทำงานบริการสังคม หรือชุมชนบำบัดแทนการลงโทษทางอาญา เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง YOUNG OFFENDER, CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD

LEAGUE OF NATIONS

สันนิบาตชาติ

องค์การระหว่างประเทศ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ นครเจนีวา สหพันธรัฐสวิสเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1919 (พ.ศ. 2462) ตามสนธิสัญญาแวร์ซาย หลังจากการประชุมสันติภาพที่ปารีสระหว่างประเทศในหมู่ผู้ชนะสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันสงครามและความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี รวมถึงดำเนินการพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น สิทธิแรงงาน การยกเลิกการค้าทาส ยาเสพติด การค้าอาวุธ เป็นต้น

สันนิบาตชาติเป็นองค์การระหว่างประเทศองค์การแรกที่มีการกิจกรรมครอบคลุมรอบด้าน แต่เนื่องจากไม่มีกองกำลังของตนเอง จึงต้องพึ่งพาชาติมหาอำนาจในการดำเนินการตามคำสั่ง สันนิบาตชาติถูกล้มเลิกไประหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อเยอรมนีเข้ายึดครองโปแลนด์ใน ค.ศ. 1939 (พ.ศ. 2482) ต่อมาเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงจึงได้มีการจัดตั้งสหประชาชาติ (United Nations) ขึ้นมาดำเนินงานแทน

สันนิบาตชาติ ก่อตั้งโดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสันนิบาตชาติ (Covenant of the League of Nations) ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสันนิบาตชาติ มีองค์กรที่สำคัญสามองค์กรคือ

1. **สมัชชา (Assembly)** เป็นที่ประชุมใหญ่ขององค์การ ประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิกทั้งหมด มีหน้าที่พิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสันติภาพของโลก ในสมัชชาประกอบด้วยคณะกรรมการธิการด้านต่าง ๆ หลายคณะ เมื่อสันนิบาตชาติยุบไป คณะกรรมการธิการหลายคณะได้ถ่ายโอนไปสังกัดสหประชาชาติ เช่น คณะกรรมการธิการว่าด้วยทาส ทำหน้าที่ขจัดระบบทาสและการบังคับขายประเวณีโดยเฉพาะในประเทศอาณานิคม คณะกรรมการเพื่อผู้ลี้ภัย (ต่อมากลายเป็นสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ) คณะกรรมการศึกษาสถานะทางกฎหมายของสตรี (ต่อมากลายเป็นคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพของสตรี) คณะกรรมการเพื่อความร่วมมือทางปัญญา (ต่อมากลายเป็นองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก)
2. **คณะมนตรี (Council)** ประกอบด้วยสมาชิกถาวรสี่ประเทศ คือ ฝรั่งเศส อังกฤษ อิตาลี และญี่ปุ่น และสมาชิกประเภทไม่ถาวรที่มาจากการเลือกตั้งอีกสี่ประเทศ ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสมัชชา
3. **สำนักงานเลขาธิการ (Secretary-General)** โดยมีเลขาธิการทำหน้าที่จัดทำรายงาน รักษาเอกสาร ดำเนินการศึกษาวิจัย และประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีองค์การเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นสมาชิกสมทบอีกหลายองค์กร เช่น

- ศาลยุติธรรมประจำระหว่างประเทศ (International Permanent Court of Justice หรือ IPCJ) ต่อมากลายเป็นศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice หรือ ICJ)
- องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organisation หรือ ILO)
- องค์การอนามัย (Health Organisation) ต่อมากลายเป็นองค์การอนามัยโลก (World Health Organisation หรือ WHO)

วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของสันนิบาตชาติ คือ การพยายามปลดปล่อยประเทศอาณานิคมให้ได้รับเอกราชโดยการยึดอาณานิคมจากประเทศที่แพ้สงครามให้ประเทศที่ชนะสงครามดูแลภายใต้อาณัติของสันนิบาตชาติ แต่วัตถุประสงค์นี้ไม่บรรลุผลเมื่อประเทศมหาอำนาจที่ชนะสงครามไม่ยินยอมให้ประเทศอาณานิคมที่ตนดูแลได้รับเอกราช และกลายเป็นเจ้าอาณานิคมใหม่เสียเอง ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการมีอาณานิคมและไม่มีอาณานิคมเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่สอง

คำที่เกี่ยวข้อง INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE, UNITED NATIONS, ILO, WHO, UNESCO

LEGISLATIVE BRANCH

ฝ่ายนิติบัญญัติ

สถาบันทางการเมืองที่มีหน้าที่พิจารณากฎหมายและออกกฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัติในระบอบประชาธิปไตย คือ รัฐสภา ซึ่งอาจจะเป็นสภาเดียว หรือสองสภา กรณีที่เป็นแบบสภาเดียว สมาชิกรัฐสภาจะเป็นสภาผู้แทนราษฎร กรณีที่เป็นแบบสองสภาจะประกอบด้วยสภาสูง และสภาล่าง ซึ่งอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น ฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศไทยประกอบด้วยวุฒิสภา (Senate) หรือที่เรียกว่า “สภาสูง” และสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) หรือที่เรียกว่า

“สภาล่าง” ในประเทศอังกฤษ สภาสูง เรียกว่า สภาขุนนาง (House of Lords) ส่วนสภาล่าง เรียกว่า สภาสามัญ (House of Commons)

หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของฝ่ายนิติบัญญัติในระบบประชาธิปไตย คือ การควบคุมฝ่ายบริหารให้ดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และไม่ให้อำนาจโดยมิชอบ เครื่องมือสำคัญสองประการ คือ การอภิปราย ไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารต่อรัฐสภา และการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประเพณีทางการเมืองมีหลักว่า ถ้าสภานิติบัญญัติไม่อนุมัติร่างงบประมาณประจำปีหรือกฎหมายการเงินที่เสนอโดยฝ่ายบริหาร คณะรัฐมนตรีต้องลาออกทั้งคณะ

ในการปกครองท้องถิ่น ฝ่ายนิติบัญญัติ หมายถึง สภาท้องถิ่น

LESE MAJESTE

การทำลายเกียรติยศประมุขแห่งรัฐ

คำนี้อ่านว่า “เลซ มาเจสเต” เป็นภาษาฝรั่งเศสมาจากภาษาละติน คือ *laesa maiestas* แปลว่า ทำร้ายเกียรติยศ “Injury Majesty”

ลักษณะความผิดอาญาประเภทหนึ่งต่อบุคคลซึ่งเป็นกษัตริย์ หรือผู้ใช้อำนาจในฐานะองค์ประมุขของรัฐในลักษณะที่เป็นการกระทำที่เป็นการทำร้ายหรือคุกคามต่อบุคคลนั้น หรือกระทำต่อชื่อเสียงเกียรติยศ โดยการดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลนั้น

ความผิดลักษณะนี้มีมานับแต่ยุคโรมัน ความผิดฐานนี้ หมายถึง การกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อจักรพรรดิ และเป็นกบฏต่อจักรวรรดิโรมัน การต่อต้านอำนาจจักรพรรดิเป็นปฏิปักษ์ต่ออาณาจักรโรมันในขณะเดียวกันการทำให้จักรพรรดิโรมันเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงถือว่าเป็นกบฏ ทั้งนี้เพราะจักรพรรดิ คือ องค์อธิปัตย์ของโรมัน แนวคิดนี้ตกทอดมาถึงยุคสมัยที่ประเทศต่าง ๆ ปกครองโดยระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ต้องการรักษาอำนาจของกษัตริย์ไว้ในปัจจุบันที่เป็นยุคสมัยที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ความผิดนี้มีความหมายแคบลงเป็นการกระทำต่อชื่อเสียงเกียรติยศของกษัตริย์ในฐานะที่เป็นประมุขของรัฐโดยตรง หลายประเทศไม่ถือว่าเป็นความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดนี้จึงแยกออกจากความผิดฐานกบฏ

ประเทศในทวีปยุโรปหลายประเทศที่มีกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ เช่น เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ และสเปน มีกฎหมายอาญา ความผิดฐานทำลายเกียรติยศประมุขแห่งรัฐ และรัฐต่างประเทศไว้ แต่กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดและความรุนแรงของโทษไว้แตกต่างกัน หลายประเทศที่ไม่มีกษัตริย์ก็ยังมีกฎหมายอาญากำหนดให้ การทำลายเกียรติยศประมุขแห่งรัฐต่างประเทศเป็นความผิดอาญา เช่น กฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และโปแลนด์ เป็นต้น

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยกำหนดความผิดเกี่ยวกับการทำลายชื่อเสียงเกียรติยศประมุขแห่งรัฐไว้ในมาตรา 112 “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี” และกำหนดการกระทำที่เป็นการทำลายชื่อเสียงเกียรติยศประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐต่างประเทศเป็นความผิดอาญา

LETHAL INJECTION

การฉีดยาพิษให้ตาย

วิธีการลงโทษประหารชีวิตประเภทหนึ่งที่ผู้ต้องโทษถูกฉีดยาพิษ หรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายในปริมาณที่ทำให้บุคคลนั้นตาย หลายประเทศได้ใช้การฉีดยาพิษให้ตายแทนที่การลงโทษประหารชีวิตวิธีอื่น เช่น การปล่อยกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ร่างกาย (Electrocution) การแขวนคอ (Hanging) การยิงให้ตาย (Firing Squad) และการใช้แก๊สพิษ (Gas Chamber) เพื่อให้ผู้ถูกประหารไม่เจ็บปวด ทรมานก่อนตาย การฉีดยาพิษให้ตายได้นำมาใช้ครั้งแรกที่มลรัฐเท็กซัส ใน ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ปัจจุบันมีหลายประเทศใช้วิธีการประหารชีวิตแบบนี้รวมทั้งประเทศไทย

วิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาพิษมีขั้นตอนสำคัญสองขั้นตอน คือ จะมีการฉีดยาที่ทำให้นักโทษหลับ หรือไม่มีสติก่อน หลังจากนั้นจะฉีดยาพิษ ซึ่งจะออกฤทธิ์ทำให้หยุดการหายใจ และหัวใจหยุดเต้นในที่สุด การฉีดยาเริ่มแรกจะปล่อยยา Sodium Chloride เข้าไปให้หลับหรือหมดสติ จากนั้นจึงปล่อย Pancuroniumbromide ทำให้กล้ามเนื้ออ่อนคลาย ปอด กระบังลม

หยุดการทำงาน และ Potassium Chloride ทำให้หัวใจหยุดการทำงานตามลำดับ

อนึ่ง การฉีดยาพิษให้ตาย ได้นำมาใช้ใน “การุณยฆาต (Euthanasia)” เพื่อช่วยบุคคลที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากโรคหรืออาการบาดเจ็บที่รักษาไม่หายให้ตายโดยไม่ทรมานซึ่งต้องทำโดยแพทย์ และต้องมีกฎหมายรับรองให้ทำได้ในบางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง DEATH PENALTY, DEATH SENTENCE, EUTHANASIA

LIFE SENTENCE / LIFE IMPRISONMENT

โทษจำคุกตลอดชีวิต

อัตราสูงสุดของโทษจำคุกใช้กับความผิดที่รุนแรง เช่น ความผิดฐานประทุษร้ายต่อพระมหากษัตริย์ ฐานกบฏ วางเพลิงทำให้มีคนตาย และฆ่าคนโดยเจตนา เป็นต้น

ในทางปฏิบัติโทษจำคุกตลอดชีวิตอาจมีได้สองทาง คือ มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต หรืออาจเกิดจากการลดโทษ เปลี่ยนแปลงโทษ หรือมีการอภัยโทษจากโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษามาเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต

บางประเทศ เช่น สเปน โปรตุเกส และอีกหลายประเทศในอเมริกาใต้ ได้ยกเลิกโทษจำคุกตลอดชีวิต เพราะเชื่อว่าขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

คำที่เกี่ยวข้อง DEATH SENTENCE, DEATH PENALTY, CAPITAL PUNISHMENT)

LIFE, THE RIGHT TO

สิทธิในชีวิต

สิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดต่อความเป็นมนุษย์ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการมีสิทธิอื่น ๆ ของมนุษย์ จึงเป็นศูนย์รวมของสิทธิมนุษยชนทั้งปวง

ปรัชญาการเมืองเห็นว่าหน้าที่ของรัฐบาล คือ การปกป้องรักษารightsชีวิตของพลเมือง อำนาจการให้เกิดความเป็นอิสระภาพของบุคคล และคุ้มครองทรัพย์สินของบุคคล แนวคิดนี้นำมาสู่การเรียกร้องให้มีการจำกัดอำนาจรัฐในการพรากชีวิตประชาชนพลเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข่นฆ่าประชาชนโดยพลการ หรือจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่กดขี่ ตลอดจนเรียกร้องให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต

สิทธิในชีวิตมีทั้งด้านที่เป็น “อิสระภาพ (Freedom)” ที่รัฐต้องไม่กระทำการอันเป็นการลิดรอนชีวิตของบุคคล เช่น รัฐไม่สังหารเข่นฆ่าบุคคลตามอำเภอใจ หรือการใช้กำลังเกินความจำเป็นของผู้บังคับใช้กฎหมายสังหารบุคคลที่สงสัยว่ากระทำความผิด และด้านที่เป็น “อำนาจเรียกร้อง (Entitlement)” ให้รัฐต้องกระทำการโดยใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อปกป้องรักษาไม่ให้บุคคลเสียชีวิต เช่น การป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ รวมทั้งการจัดการหาหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต การมีโครงการสาธารณะเพื่อป้องกันภัยพิบัติ ทุพภิกขภัย และการป้องกันการขัดแย้งที่จะนำไปสู่การสู้รบที่อาจเป็นเหตุให้ประชาชนเสียชีวิต

รูปแบบหนึ่งที่สะท้อนพันธะหน้าที่ในการเคารพสิทธิในชีวิตของบุคคลก็คือ การบัญญัติรับรองสิทธินี้ไว้ในรัฐธรรมนูญกำหนดให้การพรากชีวิตบุคคลอื่นเป็นความผิดอาญา และกำหนดการเยียวยาความเสียหายโดยกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายมหาชน

สิทธิในชีวิตเป็นสิทธิที่ไม่อาจจะจับชั่วคราวหรือเพิกถอนได้ แม้ในยามที่รัฐได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตราสารสิทธิมนุษยชนระดับระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาคทุกภูมิภาคได้ให้ความสำคัญกับสิทธิในชีวิตไว้ในลำดับต้น ๆ เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ข้อ 6) อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน (ข้อ 2) อนุสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐอเมริกา (ข้อ 4) และอนุสัญญาแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชน (ข้อ 4)

ปัญหาทางจริยศาสตร์เกี่ยวกับสิทธิในชีวิตทำให้ขอบเขตของสิทธิในชีวิตยังไม่ชัดเจนในบางประเด็น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

(ดู DEATH PENALTY) การทำแท้ง และการการุณยฆาต (ดู EUTHANASIA) เป็นต้น

MAASTRICHT GUIDELINES

ข้อแนะนำแห่งมาสทริกค์

เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีขึ้นใน ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) ที่มหาวิทยาลัยมาสทริกค์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อเสนอแนวทางให้กับรัฐต่าง ๆ ในการนำหลักการแห่งลิมเบิร์ก (ดู LIMBURG PRINCIPLES) มาปรับใช้โดยรัฐ เพื่อให้บรรลุพันธหน้าที่ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อแนะนำแห่งมาสทริกค์ได้ย้ำถึงความสำคัญของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อสังคมโลก โดยชี้ว่า การละเลย ไม่เข้าใจ ไม่ได้ตระหนักอย่างเพียงพอในความสำคัญของสิทธิด้านนี้ ทำให้สังคมโลกไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประชากรของโลก จึงเกิดความเหลื่อมล้ำอย่างมากในด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจนที่มีอย่างทั่วไป ความร่ำรวยที่กระจุกตัวในกลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม เป็นต้น

ข้อแนะนำแห่งมาสทริกค์กำหนดกรอบพันธหน้าที่ของรัฐตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสามด้าน คือ การเคารพสิทธิ (Respect) การปกป้องคุ้มครอง (Protect) และการทำให้เกิดขึ้นจริง (Fulfil) โดยรัฐจะต้องดำเนินการมาตรการต่าง ๆ ให้บรรลุหน้าที่ทั้งสามด้าน

หลักการสำคัญในข้อแนะนำนี้ คือ พันธกรณีในการดำเนินการ (Obligation of Conduct) และพันธกรณีในผลสำเร็จหรือผลลัพธ์ (Obligation of Result) รัฐจะต้องดำเนินการโดยมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อทำให้บรรลุถึงการมีสิทธิ และสามารถวัดผลได้โดยมีการกำหนดเป้าหมาย และประเมินผลจากความสำเร็จเทียบกับเป้าหมาย

ข้อแนะนำแห่งมาสทริกค์ยังได้อธิบายข้อขัดข้องที่รัฐมักอ้างว่าขาดแคลนทรัพยากร มีทรัพยากรอย่างจำกัด อย่างไรก็ตามการขาดแคลนทรัพยากร

ไม่ใช่ปัญหาหลักของการดำเนินพันธกรณีที่ไม่สามารถบรรลุผลขั้นต่ำได้ เพราะมีรัฐที่ขาดแคลนทรัพยากรมากกว่าโดยเปรียบเทียบยังสามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้

MAGNA CARTA (Latin) มักนา คาร์ตา / มหากฎบัตร

คำนี้เป็นภาษาละติน แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “Great Charter” บางทีก็ใช้ “*magna carta libertatum*” หรือ “มหากฎบัตรแห่งเสรีภาพ (Great Charter of Liberties)”

เอกสารทางกฎหมายที่พระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษทรงทำขึ้นใน ค.ศ. 1215 (พ.ศ. 1758) ที่เป็นผลจากการบังคับของบรรดาขุนนางและบาทหลวง เพื่อจำกัดการใช้พระราชอำนาจของพระองค์โดยการประกาศให้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานบางประการแก่ราษฎร เอกสารนี้ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง และใช้เป็นกรอบในการปกครองประเทศอังกฤษ

เนื้อหาของมักนา คาร์ตา มีหกสิบสามข้อ (Clauses) แบ่งได้เป็นเก้ากลุ่ม เนื้อหาของกลุ่มที่สำคัญ เช่น การรับรองเสรีภาพของศาสนจักร สิทธิของขุนนางในการถือครองที่ดินในระบบฟิวดัล และความสัมพันธ์ของ “ข้าติดที่ดิน” สิทธิเสรีภาพในการเดินทางของพ่อค้าและเสรีภาพในการทำการค้า การรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย เช่น การลงโทษบุคคลจะต้องทำตามกฎหมาย และห้ามการเก็บภาษีตามอำเภอใจ เป็นต้น

ปัจจุบันความสำคัญของมักนา คาร์ตาทางกฎหมายในประเทศอังกฤษลดความสำคัญลงเนื่องจากได้เปลี่ยนการปกครองมาเป็นระบอบรัฐสภา แต่ยังคงเป็นสัญลักษณ์ของการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประกันโดยกษัตริย์ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ถือว่ากษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารแผ่นดิน

ในทางประวัติศาสตร์และการเมือง มักนา คาร์ตาถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก

คำที่เกี่ยวข้อง ENGLISH BILL OF RIGHTS, VIRGINIA DECLARATION OF RIGHTS, CONSTITUTION, FRENCH REVOLUTION, AMERICAN REVOLUTION, GLORIOUS REVOLUTION, UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, NATURAL RIGHTS

MASS EXODUS

การอพยพหลังไหล ของประชากรจำนวนมาก

วลีนี้ในความหมายทั่วไป หมายถึง การออกเดินทางของผู้คนจำนวนมาก พร้อม ๆ กัน ในคัมภีร์ทางศาสนาคริสต์ หมายถึง การเดินทางของชาวยิว จากดินแดนอียิปต์สู่ปาเลสไตน์ที่นำโดยโมเสส

ในความหมายของสิทธิมนุษยชน หมายถึง การอพยพหลังไหลของประชากรจำนวนมากที่เดินทางพร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ในการอพยพช่วงสั้น ๆ หรือเป็นการย้ายถิ่นฐานถาวรก็ตาม และไม่ว่าการอพยพหลังไหลนั้นจะเกิดจากสาเหตุใดก็ตาม เช่น การหลบหนีจากการสู้รบ การถูกข่มเหงรังควานทางเชื้อชาติ ศาสนา อุดมการณ์ทางการเมือง หรือเนื่องจากความยากจนแร้นแค้น

การอพยพหลังไหลของประชากรจำนวนมาก มีความหมายที่แตกต่างจากคำว่า “การลี้ภัย” (ดู “ผู้ลี้ภัย REFUGEE”) เนื่องจากการลี้ภัย หมายถึง ผู้ที่ต้องการออกจากประเทศของตนหรือถูกบีบบังคับให้ออกจากประเทศของตน เนื่องจากถูกรังควานเพราะเหตุทางเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพสังคม หรือความคิดที่แตกต่างทางการเมือง ซึ่งส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถ หรือไม่สมัครใจที่จะกลับไปประเทศของตน ความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างผู้ลี้ภัยกับผู้เดินทางอพยพหลังไหลจำนวนมาก คือ ผู้อพยพหลังไหลยังคงได้รับความคุ้มครองในประเทศของตน

MEDICAL TREATMENT, THE RIGHT TO

สิทธิ ในการรักษาพยาบาล

สิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่งของมนุษย์ซึ่งสัมพันธ์กับสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ เช่น สิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ เป็นต้น สิทธินี้มีทั้งด้านที่เป็นเสรีภาพ และด้านที่เป็นอำนาจ ในด้านเสรีภาพ หมายถึง บุคคลสามารถที่จะแสวงหา การบริการทางการแพทย์รวมถึงจิตแพทย์ตามความต้องการ ในด้านอำนาจ เป็นสิทธิเรียกร้องให้รัฐต้องมีมาตรการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถ เข้าถึง (Accessible) การบริการทางการแพทย์และพยาบาลที่มีคุณภาพ ที่ยอมรับได้ (Acceptable Quality) มีราคาที่เหมาะสมที่บุคคลทั่วไปสามารถ จ่ายได้ (Affordable Price)

ภายใต้หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน รัฐมีพันธหน้าที่สามด้านในการ ค้ำครองสิทธิในการรักษาพยาบาล คือ

- หน้าที่ในการเคารพ (Duty to Respect) รัฐจะต้องมีกฎหมายรับรอง เสรีภาพของบุคคลที่จะแสวงหาการบริการทางการแพทย์ ซึ่งรวมถึง บุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้ถูกควบคุมตัวโดยรัฐ เช่น ผู้ต้องหาคดี หรือคนป่วยโรคจิต รัฐจะต้องไม่จำกัดเสรีภาพของบุคคล ในการเลือกเข้ารับบริการทางการแพทย์ เช่น กำหนดให้เข้ารับการรักษา พยาบาลตามที่รัฐกำหนดโดยไม่มีเงื่อนไข
- หน้าที่ในการปกป้องคุ้มครอง (Duty to Protect) รัฐจะต้องออก กฎระเบียบและมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถได้รับการ บริการทางการแพทย์ที่เข้าถึงได้ในราคาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ เช่น การออกใบอนุญาตสถานพยาบาลโดยคำนึงถึงความครอบคลุม ถึงพื้นที่ต่าง ๆ การมีประมวลแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับผู้ให้บริการ ทางทางการแพทย์และพยาบาล มาตรฐานความปลอดภัยของเครื่องมือ แพทย์ ควบคุมคุณภาพของแพทย์ พยาบาล เช่น มีระบบใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพแพทย์ พยาบาล รวมถึงป้องกันการโฆษณา ที่ไม่เป็นธรรมและการป้องกันไม่ให้ธุรกิจบริการทางการแพทย์ เอาไรต์เอาเปรียบผู้เข้ารับบริการ เป็นต้น

- หน้าที่ในการทำให้บรรลุการมีสิทธิ (Duty to Fulfil) รัฐจะต้องจัดสรรทรัพยากรอย่างพอเพียง เพื่อให้มีบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล สิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาพยาบาล เช่น โรงพยาบาล เครื่องมือแพทย์ เวชภัณฑ์ ยารักษาโรค รวมถึงการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแพทย์ เพื่อให้สิทธิในการรักษาพยาบาลเป็นจริงได้ โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงความต้องการแพทย์และพยาบาลของบุคคลในกลุ่มพิเศษที่มีความยากลำบากในการเข้าถึงแพทย์และพยาบาล เช่น คนยากจน คนไม่มีสัญชาติ นักโทษ ผู้ถูกควบคุมตัว และคนพิการ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) รับรองสิทธินี้ไว้ในมาตรา 51 ว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย”

MENTAL ILL

ผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช

บุคคลที่เจ็บป่วยทางด้านจิตใจ หรือสภาวะทางจิตผิดปกติ ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมหรือความคิดที่แปลกประหลาด จนไม่สามารถดำเนินชีวิตตามปกติได้ ความเจ็บป่วยทางจิตอาจเกิดจากโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม หรือจากประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายจึงส่งผลต่อจิต

ผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช มักหย่อนความสามารถ หรือขาดโอกาสในการใช้สิทธิ หรือได้รับประโยชน์จากสิทธิ นอกจากนั้นผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยทางจิตเวชถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งอาจกระทำโดยบุคคลที่ใกล้ชิด หรือบุคลากรในสถาบันที่ดูแลรักษาผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช เช่น อาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางเพศ ถูกคุมขังโดยพลการ ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกทรมาน ได้รับการปฏิบัติที่เป็นการลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือตกเป็นเครื่องมือทดลองทางการแพทย์ในมนุษย์โดยที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอมอีกด้วย

กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญามีบทบัญญัติพิเศษที่ใช้กับผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช เช่น ตามกฎหมายแพ่ง บุคคลวิกลจริตหรือสติฟั่นเฟือนจนถึงขั้นจัดการงานไม่ได้ จะต้องอยู่ในความดูแลของบุคคลอื่นและไม่สามารถใช้สิทธิที่พึงมีดังเช่นคนทั่วไปได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลนั้น และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น โดยกำหนดให้บุคคลที่ดูแลผู้ป่วยทางจิตสามารถขอให้ศาลตั้งตนเองเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับนิติกรรม หรือให้ความยินยอมแก่ผู้ป่วยจิตเวชได้

ในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาถ้าผู้กระทำความผิดในขณะนั้นไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน กฎหมายจะยกเว้นโทษให้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้เป็นโรคจิตไป จะเป็นการไม่ปลอดภัยต่อประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งตัวไปควบคุมไว้ในสถานพยาบาลก็ได้

ในชั้นสอบสวนของเจ้าพนักงาน ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ไม่อยู่ในสภาพที่จะต่อสู้คดีได้ พนักงานสอบสวนจะต้องส่งตัวให้แพทย์ตรวจและทำการบำบัดรักษาก่อนจนกว่าจะต่อสู้คดีได้

MILITARY COURT / COURT MARTIAL

ศาลทหาร

องค์กรตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้กระทำความผิดกฎหมายทหาร หรือกฎหมายอาญาอื่นในคดี ซึ่งผู้กระทำเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารในขณะที่กระทำความผิด ตลอดจนมีอำนาจสั่งลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทหารด้วย ผู้พิพากษาศาลทหารเรียกว่า “ตุลาการพระธรรมนูญ”

ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในศาลทหาร ได้แก่

1. อัยการทหาร
2. ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

กระบวนการพิจารณาในศาลทหารเป็นไปตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) โดยกำหนดให้มีนายทหารหนึ่งคนเข้าร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีกับตุลาการพระธรรมนูญด้วยเสมอ และในการ

บังคับคดีเมื่อศาลทหารพิพากษาลงโทษจำเลยแล้วจะไม่ออกหมายไปยังเรือนจำแต่จะออกหมายแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทหารราบและสั่งลงโทษจำเลย

ศาลทหารบางครั้งเรียกว่า COURT OF CHIVALRY

MILITARY JUNTA รัฐบาลทหาร/ คณะผู้พิทักษ์การทหาร

คำว่า junta มาจากภาษาสเปน แปลว่า คณะกรรมการ (Committee)

รูปแบบรัฐบาลที่คณะผู้บริหารประเทศได้อำนาจมาจากการใช้อำนาจทางทหารทำรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลเดิม คณะผู้บริหารในรัฐบาลประกอบด้วย ผู้นำทหารที่มีอำนาจ ซึ่งอาจจะมีพลเรือนเข้าร่วมในคณะบริหารด้วยก็ได้ รัฐบาลทหารมักจะใช้อำนาจปกครองอย่างเบ็ดเสร็จ ทั้งในด้านนิติบัญญัติและบริหาร ในบางกรณีอาจใช้อำนาจทหารแทรกแซง หรือขึ้นนำฝ่ายตุลาการ

การปกครองแบบรัฐบาลทหาร มักจะมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนหลายด้าน โดยเฉพาะเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การชุมนุม การรวมกลุ่มสมาคม เสรีภาพของสื่อมวลชน และมักจะควบคุมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเคร่งครัด เพื่อรักษาอำนาจของคณะผู้บริหารประเทศไว้ ดังนั้นในบางครั้งจึงเรียกระบบการปกครองรัฐบาลทหารที่เป็นเผด็จการว่า “เผด็จการทหาร (Military Dictatorship)”

รัฐบาลทหารมาจากการใช้กำลังยึดอำนาจ ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชนที่แท้จริง จึงขัดกับหลักการสิทธิมนุษยชนที่ให้ความสำคัญกับสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้แทนจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งเป็นกระบวนการในการมีส่วนร่วมในการบริหารสาธารณะที่ได้รับการรับรองโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 21 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 26

คำที่เกี่ยวข้อง FASCISM TOTALITARIANISM

MINISTERIAL REGULATION

กฎกระทรวง

กฎหมายที่ตราขึ้นและประกาศใช้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่มีฐานะเทียบเท่าพระราชบัญญัติ เช่น ประมวลกฎหมาย พระราชกำหนด กฎกระทรวงจะต้องไม่ขัดกับบทกฎหมายใด ๆ ทั้งนี้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาฎกระทรวงว่าขัดต่อกฎหมายหรือไม่ หากขัดต่อกฎหมาย ก็ไม่สามารถใช้บังคับได้

ในการตราฎกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้รักษานำอำนาจตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด เป็นผู้เสนอร่างฎกระทรวงต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา บังคับใช้เป็นกฎหมาย

MIRANDA RULE

หลักการมิแรนด้า

หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานและการนำพยานเข้าสืบในคดีอาญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับกุม โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งข้อหาที่จับกุมและแจ้งสิทธิในคดีอาญาต่อบุคคลในขณะจับกุม เพื่อให้ทราบว่ามีสิทธิอะไรบ้าง สิทธิเหล่านั้น เช่น สิทธิที่จะไม่ให้การถ้าผู้ถูกจับกุมให้การ คำให้การนั้นสามารถใช้เป็นหลักฐานในคดีได้ สิทธิในการพบและปรึกษาทนายความ ถ้าผู้ถูกจับกุมไม่มีทนายความ และผู้ถูกจับกุมต้องการมีทนาย รัฐจะจัดหาให้

หลักการมิแรนด้าเกิดขึ้นจากคำพิพากษาศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ในคดีที่นายมิแรนด้าฟ้องมลรัฐแอริโซนา (Miranda v. Arizona) ซึ่งศาลสูงสุดตัดสินว่าการที่เจ้าพนักงานไม่แจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับกุมนั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาในเรื่องสิทธิในการรับทราบข้อกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า (The Fifth Amendment) และสิทธิในการพบและปรึกษาทนายความ ตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หก (The Sixth Amendment)

ถ้าเจ้าพนักงานไม่ได้แจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับกุมตามหลักการ มิแรนด้า ในการพิจารณาดำเนินคดีนั้นจำเลยสามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ เพื่อขอศาลแจ้งคณะลูกขุนไม่ให้ใช้เป็นพยานหลักฐานในการตัดสินความผิด

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT OF THE ACCUSED, THE RIGHT TO SILENCE, SELF - INCRIMINATION

MISCARRIAGE OF JUSTICE

ความผิดพลาดในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เห็นว่าความผิดพลาดในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอาจเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอน ถ้ามีความผิดพลาดขึ้น ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีใหม่ และได้รับค่าชดเชยความเสียหายจากกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดนั้นไม่ว่าในชั้นพนักงานสอบสวน เช่น การที่ผู้เสียหาย หรือพนักงานสอบสวนสร้างพยานเท็จเพื่อปกป้องผู้ต้องหา หรือในชั้นศาลที่อาจวินิจฉัยผิดพลาด ทั้งนี้เพราะผู้พิพากษามีได้รู้เห็นการกระทำของจำเลย แต่การวินิจฉัยของศาลเกิดจากการฟังพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาแสดงต่อศาล

เจตนารมณ์ของกระบวนการยุติธรรม คือ การค้นหาความจริงเพื่อนำตัวบุคคลที่ทำผิดมาลงโทษ กระบวนการทั้งหมดเป็นการกระทำโดยรัฐ การที่บุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษอาจต้องเสียหายจากการสูญเสียเสรีภาพ หรือชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย ดังนั้นรัฐต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ไห้บุคคลที่บริสุทธิ์ต้องได้รับความเสียหายจากกระบวนการที่ผิดพลาดของรัฐ และจะต้องแก้ไขความผิดพลาดโดยการรื้อฟื้นคดี หรือชดเชยความเสียหายแล้วแต่กรณี

หลักกฎหมายอาญากำหนดว่า บุคคลที่ถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิด โดยกระบวนการที่ไม่ชอบ สามารถที่จะขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาคดีใหม่ได้ (ดู REVIEW OF A CRIMINAL JUDGEMENT) กรณีที่ความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเกิดขึ้นในชั้นพนักงานสอบสวน จำเลยที่ถูกจับกุมควบคุมตัวสามารถได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้

กฎหมายไทยได้บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ดังนี้

- การยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ กฎหมายรองรับไว้เป็นการเฉพาะหากได้ดำเนินการตามวิธีการและพิจารณาคดีใหม่แล้วพบว่าผู้ที่ถูกพิพากษาลงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ย่อมได้คืนสิทธิต่าง ๆ บรรดาที่เสียไปคืนมาเท่าที่ตามความเป็นจริงจะสามารถคืนมาได้
- การแก้ไขเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาภายหลังพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายดังนี้
 - ก) ค่าทดแทนการถูกคุมขังให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา
 - ข) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลรวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจหากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
 - ค) ค่าทดแทนกรณีจำเลยถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดีจำนวนไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง
 - ง) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ระหว่างถูกดำเนินคดี
 - จ) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

MODERN FORMS
OF SLAVERY /
CONTEMPORARY FORMS
OF SLAVERY

รูปแบบใหม่ของสภาวะ
การเป็นทาส /
รูปแบบร่วมสมัย
ของการเป็นทาส

สถานภาพทางสังคม หรือพันธะหน้าที่ตามสัญญาที่ทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถกำหนดตัดสินใจชะตากรรมของตนเอง และต้องยอมรับสภาพที่ถูกบังคับ หรือถูกแสวงประโยชน์จากร่างกายหรือแรงงาน หรือถูกซื้อ หรือขายเยี่ยงทรัพย์สิน หรือสภาพบุคคลที่ถูกบังคับ

ใช้แรงงานอย่างไ้มนุชยธรรม ซึ่งแตกต่างจากการเป็นทาสรูปแบบเดิมที่มี การรับรองโดยกฎหมาย (ดู SLAVERY)

สมาคมต่อต้านการค้าทาสสากล (ดู ANTI-SLAVERY INTERNATIONAL) ซึ่งเป็นองค์การของภาคเอกชนแห่งแรกที่กำลังเฝ้าระวัง เพื่อรณรงค์ให้ยุติการมีทาส ระบุว่ารูปแบบใหม่ของสภาวะการเป็นทาส / รูปแบบร่วมสมัยของการเป็นทาสในลักษณะต่อไปนี้

- แรงงานติดหนี้ (Debt Bonded Labour) เนื่องจากการที่บุคคล ตกเป็นเหยื่อของการกู้ยืมเงินที่มักเป็นสัญญาที่ขูดรีด หรือกลโกง เมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ ลูกหนี้จะถูกบังคับให้ทำงานนานอย่าง ไ้มนุชยธรรม เช่น ทำงานวันละหลายชั่วโมงติดต่อกันแบบไม่มี วันหยุด โดยได้รับค่าตอบแทนเพียงอาหารและที่พักพอยังชีพ เช่น แรงงานต่างด้าวที่ต้องจ่ายค่านายหน้าในการเข้าประเทศ แรงงานเหล่านี้แทบจะไม่มีโอกาสจะชำระหนี้ที่ยืมมาได้หมด และหนี้สินเหล่านี้ อาจตกทอดต่อไปยังลูกหลานพร้อมกับสภาวะ การเป็นทาส
- แรงงานที่ถูกบังคับ (Forced Labour) เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกรัฐบาล พรปรการเมือง หรือคนธรรมาบังคับให้ทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ จะตกอยู่ภายใต้การขู่เข็ญว่าจะใช้กำลัง หรือการลงโทษอื่น ๆ
- แรงงานเด็ก (Child Labour) สภาวะที่เด็กถูกบังคับใช้แรงงาน หรือต้องทำงานในสภาวะที่ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือเป็นอันตราย ซึ่งต้องทำงานเต็มเวลา ทำให้ไม่มีโอกาสได้รับ การศึกษาและนันทนาการที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (Sexual Exploitation of Children) เช่น การให้เด็กค้าประเวณี การใช้เด็กในสื่อลามก และการค้าเด็ก ซึ่งเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกลักพาตัว ขี้ขยา หรือบังคับให้เข้าสู่ตลาดบริการทางเพศ
- การค้ามนุษย์ (Human Trafficking) อันได้แก่การซื้อขายมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหญิงและเด็ก เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ด้วยการใช้กำลังและการหลอกลวง แรงงานหญิงย้ายถิ่น จะตกเป็นเหยื่อของการใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อนำไปสู่การบังคับ ค่าประเวณี หรือการบังคับใช้งาน

- การแต่งงานในวัยเยาว์ หรือโดยการบังคับ (Forced Marriage) โดยที่หญิงและเด็กถูกบังคับให้แต่งงานโดยไม่มีทางเลือก และนำไปสู่การบังคับให้ใช้ชีวิตเยี่ยงทาส ควบคู่ไปกับการตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย

ทาสจากวัฒนธรรมดั้งเดิม หรือทาสจากการถูกซื้อขาย เป็นการขาย และซื้อบุคคลที่ส่วนใหญ่ถูกลักพาตัวมาจากบ้าน แล้วเป็นมรดกสืบทอดกัน ต่อมาหรือยกเป็นทรัพย์สินแก่ผู้อื่น

MONTESQUIEU,
CHARLES LOUIS
DE SECONDAT

ชาร์ล หลุยส์
เดอ เซองดต
มงเตสกีเออ

นักปรัชญาการเมืองและนักประวัติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1689 - 1755 (พ.ศ. 2232 - 2298) ซึ่งเป็นผู้เสนอแนวคิดว่าด้วยการแบ่งแยก อำนาจอธิปไตยในการปกครอง

งานเขียนที่มีชื่อของมงเตสกีเออ คือ “Spirit of Laws” (เจตนารมณ์ของกฎหมาย) ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน ค.ศ. 1748 (พ.ศ. 2391) กล่าวถึงการแบ่งแยกอำนาจในระบอบการปกครองที่เสรีนั้น ถ้าหากปราศจากการถ่วงดุล อำนาจกันระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เสรีภาพอย่างแท้จริงของบุคคลก็จะไม่เกิดขึ้น การถ่วงดุลอำนาจจะเป็นการตรวจสอบ เพื่อการป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิด

มงเตสกีเออเห็นว่าผู้ที่มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะนำอำนาจไปใช้ในทางที่ผิด และมักจะออกกระเียบ กฎหมาย ที่ไม่มีเหตุผลซึ่งไม่เพียงแต่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย เสรีภาพ และผลประโยชน์ของพลเมืองเท่านั้น แต่ยังกระทบผลประโยชน์ และข้อได้เปรียบในการแข่งขันของรัฐด้วย

แนวคิดการเมืองเสรีนิยมและหลักการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจ
ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก และต่อมา
แนวคิดนี้ได้แผ่ขยายไปทั่วโลก

คำที่เกี่ยวข้อง DISSOLUTION OF POWER, AMERICAN
CONSTITUTION, DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN
AND OF CITIZENS

MULE

ผู้ลักลอบขนของผิดกฎหมายข้ามประเทศ

บุคคลที่ลักลอบขนของผิดกฎหมายที่ทำการนำมากับตัว โดยการ
ซุกซ่อนไว้ในสัมภาระการเดินทาง เสื้อผ้า หรือในร่างกาย ซึ่งมักทำครั้งละ
จำนวนหรือปริมาณไม่มาก อันเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการลักลอบขนของ
ข้ามประเทศ โดยบุคคลที่ขนของนั้นอาจตั้งใจทำ หรือถูกบังคับ หรือถูก
หลอกลวงให้ทำ

ในกรณีที่เป็นการขนยาเสพติดเรียกว่า “Drug Mule” หรือ “Easter Egg”
วิธีการหนึ่งที่นิยมทำ คือ การบรรจุยาเสพติดในวัสดุที่ทำจากยาง (เช่น ถูยาง
อนามัย) แล้วกลืนลงในท้อง หรือสอดไว้ในอวัยวะเพศหญิง

คำที่เกี่ยวข้อง HUMAN TRAFFICKING

NATIONALITY

สัญชาติ

สถานะทางกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่
ระหว่างบุคคลกับรัฐ ภายใต้หลักกฎหมายการที่บุคคลมีสัญชาติของรัฐใด
ย่อมทำให้บุคคลนั้น ได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิจากรัฐที่ตนเองมีสัญชาติ
ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ที่ใด ในทางกลับกันบุคคลนั้นก็จะมีหน้าที่ต่อรัฐ เช่น
การเคารพกฎหมายของรัฐ หรือพันธะหน้าที่อื่นที่ก่อขึ้นโดยรัฐ เป็นต้น

ในด้านสิทธิประโยชน์ รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองบุคคล รวมถึงการจัดหา
สิ่งจำเป็นต่าง ๆ ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นพลเมืองของรัฐ ปกตินิติรัฐจะกำหนด
สิทธิประโยชน์ให้เฉพาะแต่บุคคลที่มีสัญชาติของตนเอง เช่น การคุ้มครอง
ทางการทูต (Diplomatic Protection) การให้สวัสดิการสังคม (Welfare)

เป็นต้น การที่บุคคลไม่มีสัญชาติใดทำให้มีสถานะเป็นคนไร้สัญชาติ หรือคนไร้รัฐ (Stateless Person) ซึ่งทำให้ไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 15 กำหนดว่า “บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติ การถอนสัญชาติโดยพลการ หรือปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติของบุคคลใดนั้น จะกระทำมิได้” แต่ในทางปฏิบัติ การได้สัญชาติขึ้นอยู่กับกฎหมายภายใน หรือกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของแต่ละประเทศ การได้สัญชาติของบุคคลอาจได้มาโดยการเกิด หรือภายหลังการเกิด

แนวปฏิบัติของการให้สัญชาติโดยการเกิด สามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่มคือ

1. กลุ่มประเทศที่ยึดความสำคัญของสายโลหิต (หรือหลักสายโลหิต ภาษาละตินคือ *jus sanguinis*) เป็นการให้สัญชาติแก่เด็กที่เกิดตามสัญชาติของบิดา หรือมารดา โดยไม่คำนึงว่าเกิดในประเทศใด
2. กลุ่มประเทศที่ยึดถือความสำคัญของดินแดนที่เกิด (หรือหลักดินแดน ภาษาละติน คือ *jus soli*) เป็นการให้สัญชาติแก่เด็กที่เกิดในดินแดนของรัฐโดยไม่คำนึงว่าบิดามารดามีสัญชาติใด หลักนี้มีข้อยกเว้นสำหรับเด็กที่เกิดจากบุคคลในคณะผู้แทนทางการทูต หรือเจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ

การได้สัญชาติภายหลังการเกิดอาจทำโดยการขอสัญชาติ หรือโดยการสมรส ประเทศไทยยึดหลักสายโลหิตเป็นสำคัญในการให้สัญชาติ อย่างไรก็ตามกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติของประเทศไทยให้สิทธิเด็กที่เกิดจากบิดา มารดาที่เป็นคนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยอาจมีสัญชาติไทยได้

NATURAL RIGHTS

สิทธิตามธรรมชาติ

ความคิดทางปรัชญาเกี่ยวกับระบบของสิทธิหรือความยุติธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธินี้เองโดยธรรมชาติ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสังคม ประเพณี ความเชื่อ เผ่าพันธุ์ หรือระบอบการปกครอง ซึ่งแตกต่างจากกฎเกณฑ์ที่ก่อตั้งโดยสังคม หรือโดยผู้ปกครอง

แนวคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติมีมาตั้งแต่ยุคโบราณ เช่น บทละครเรื่อง อานติโกเน (ดู ANTEGONE) ของโซโฟคลีสที่เสนอว่าสิทธิธรรมชาติที่พระเจ้ามอบให้กับมนุษย์นั้นอยู่นอกกฎหมายของบ้านเมืองหรือเจ้าผู้ครองนคร

สิทธิธรรมชาติของมนุษย์ได้รับการอธิบายให้ชัดเจนขึ้นโดยนักปรัชญาการเมืองในยุคเรืองปัญญา (Enlightenment) เช่น จอห์น ล็อก (John Locke) โทมัส ฮ็อบส์ (Thomas Hobbes)ฌอง ฌาค รุสโซ (Jean Jacques Rousseau) และ จอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stuart Mill) ที่เสนอว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยสภาพธรรมชาติ มีความเป็นอิสระ และเท่าเทียมกัน แต่เมื่อมาอยู่รวมกันจำเป็นต้องสละสิทธิบางอย่างของแต่ละคนให้กับองค์อธิปัตย์ เพื่อประโยชน์ของบุคคลนั้นเอง แต่สิทธิพื้นฐานบางประการไม่สามารถสละหรือโอนได้ เช่น สิทธิในชีวิต อิสระภาพ เสรีภาพ ความมั่นคงในชีวิตและร่างกาย

สิทธิตามธรรมชาติ ได้นำมาใช้เป็นเหตุผลในการเรียกร้องความชอบธรรมของคนที่อยู่ในภาวะถูกกดขี่ข่มเหงโดยระบบการปกครองที่ไม่เป็นธรรม และใช้โต้แย้งทฤษฎีเทวสิทธิ (Divine King หรือ Divine Right) ที่เสนอว่า กษัตริย์ได้รับมอบอำนาจจากพระเจ้าให้ปกครองพลเมืองและมีอำนาจสูงสุดเด็ดขาดแต่ผู้เดียว

ในคำประกาศอิสรภาพอเมริกาอ้างว่า ประชาชนอเมริกาใช้สิทธิเรียกร้องอิสรภาพที่ได้มาจากกฎธรรมชาติ และสิทธินั้นมิได้เป็นของขวัญที่ได้รับจากฝ่ายบริหาร (ดู AMERICAN REVOLUTION) สิทธิตามธรรมชาติยังมีอิทธิพลต่อการปฏิวัติฝรั่งเศส โดยใช้เป็นเหตุผลเพื่อการปลดปล่อยให้พลเมืองมีอิสรภาพดังปรากฏในปฏิญญาฝรั่งเศสว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และพลเมือง ว่า “มนุษย์เกิดมาอิสระและเท่าเทียมกันในสิทธิ และจะดำรงสิ่งนี้ตลอดไป (Men are Born and Remain Free and Equal in Rights.)” และปฏิญญาได้ย้ำว่าหน้าที่ของรัฐบาลทุกรัฐบาลที่มีต่อพลเมืองก็คือ การดำรงรักษาสหิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Human Rights) พัฒนามาจากสิทธิตามธรรมชาติ นักปรัชญาหลายคนเห็นว่าสิทธิตามธรรมชาติกับสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งเดียวกัน เพียงแต่เรียกชื่อต่างกัน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ได้รับอิทธิพลทางแนวคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติผ่านทางคำประกาศอิสรภาพอเมริกา และคำประกาศว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และสิทธิพลเมืองของฝรั่งเศส เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายตอนที่สะท้อนปรัชญาเรื่องสิทธิตามธรรมชาติ เช่น ในประโยคแรกของอารัมภบทที่กล่าวว่า “โดยที่การยอมรับศักดิ์ศรีแต่กำเนิดประจำตัวและสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งมวลแห่งครอบครัวมนุษยชาติอันเป็นหลักการแห่งอิสรภาพความยุติธรรมและสันติภาพในโลก” และในข้อ 1 ที่กล่าวว่า “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคในศักดิ์ศรีและสิทธิ ต่างได้รับ มีเหตุผล และมีโนธรรมแห่งตนและควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญูณแห่งภราดรภาพ”

NE BIS IN IDEM
(Latin)

ไม่พิจารณาโทษสองครั้ง
ในการกระทำความผิดเดียวกัน

ภาชิตกฏหมายภาษาละติน อ่านว่า “เน บิส อิน อี้เด็ม” แปลตามศัพท์ว่า “Not Twice for the Same Thing”

เป็นหลักทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ดู CRIMINAL PROCEDURE LAW) ว่าบุคคลที่กระทำผิดจะไม่ถูกพิจารณาโดยศาลซ้ำในความผิดที่ถูกฟ้องซึ่งได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลไปแล้ว หลักนี้ได้รับการรับรองโดยกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเป็นหลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมายคอมมอนลอว์ของประเทศสหรัฐอเมริกา รับรองหลักการนี้ไว้ในความหมายของคำว่า “Double Jeopardy”

หลักการไม่พิจารณาโทษสองครั้งในการกระทำความผิดเดียวกันทำให้เกิดบทบัญญัติห้ามฟ้องซ้ำในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้นถ้าโจทก์เคยฟ้องจำเลยในการกระทำนั้นแล้ว ไม่ว่าศาลได้พิพากษาให้ลงโทษจำเลย หรือยกฟ้องโจทก์จะฟ้องจำเลยในความผิดนั้นอีกไม่ได้

ในการขอส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าจำเลยเคยถูกพิจารณาไต่สวนความผิดที่เป็นข้อหาที่ใช้ในการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมาแล้วในศาลของประเทศที่ถูกขอให้ส่งบุคคลนั้น ประเทศที่ถูกขอสามารถปฏิเสธการส่งบุคคลนั้นได้

ในกรณีที่มีหลายความผิดถ้าได้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ประเทศที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะพิจารณาความผิดที่บุคคลนั้นเคยได้รับการพิจารณาคดีโดยศาลในอีกประเทศที่ส่งตัวอีกไม่ได้

คำที่เกี่ยวข้อง CRIMINAL PROCEDURE LAW, DOUBLE JEOPARDY

NEGLIGENCE

ประมาท (กฎหมายอาญา)
ประมาทเลินเล่อ (กฎหมายแพ่ง)

การกระทำที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้ในการป้องกันความเสี่ยงเพื่อไม่ให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย

ทฤษฎีทางกฎหมายถือว่าบุคคลทุกคนมีหน้าที่ในการระวังป้องกัน (Duty of Care) ไม่ให้ตนเองก่อความเสียหายต่อบุคคลอื่น ดังนั้นถ้าบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น บุคคลนั้นก็จะต้องพิสูจน์ว่าตนเองได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอแล้ว และไม่ได้บกพร่องต่อหน้าที่ในการระวังป้องกันดังกล่าว

ในทางกฎหมายอาญาเป็นหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบทางอาญาเมื่อ “กระทำโดยเจตนา” เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดแม้กระทำโดยประมาท

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 ประมาท คือ การกระทำที่ไม่เจตนา แต่ผู้กระทำไม่ได้ใช้ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัย และพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่ไม่ได้ใช้อย่างเพียงพอ

ในทางกฎหมายแพ่ง ความประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความรับผิดทางแพ่ง คือ จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อ ซึ่งในกฎหมายไทย ได้บัญญัติไว้ในหลักกฎหมายเรื่องละเมิด

NO CRIME, NO PUNISHMENT WITHOUT A LAW

ไม่มีความผิด
ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย

หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายอาญา มาจากภาษาละตินคือ *nullum crimen sine lege* (No Crime without a Law หรือ “ไม่มีการกระทำความผิดอาญาถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด”) และ *nulla poena sine lege* (No Punishment without a Law หรือ “ไม่มีโทษถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด”) ซึ่งพัฒนามาเป็นหลักไม่ใช้กฎหมายย้อนหลัง หรือ Non-retroactive Law หรือ Prohibition of *ex post facto* Law (ดู RETROACTIVE LAW) หมายความว่า จะลงโทษอาญาต่อบุคคลได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น หลักการนี้สอดคล้องกับหลักเสรีภาพของบุคคลเพราะเป็นการประกันว่าบุคคลจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การรับโทษทางอาญาก็ต่อเมื่อตนรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและมีโทษ ดังนั้นการออกกฎหมายย้อนหลังเพื่อเอาความผิดในสิ่งที่ล่วงเลยมาแล้ว เป็นการขัดขวางต่อเจตจำนงเสรีของบุคคลในการตัดสินใจกระทำการใด ๆ

หลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” เป็นหลักสากลซึ่งได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญของเกือบทุกประเทศ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 39 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด”

นอกจากนั้นหลักนี้ยังหมายถึงการยกเลิกความผิด หรือยกเลิกโทษให้กับบุคคลที่กระทำผิดแล้ว แต่ต่อมาได้มีกฎหมายใหม่ยกเลิกความผิดนั้น หลักการนี้ได้รับการรับรองไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 ของไทย ที่บัญญัติว่า “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้น ไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีการคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”

คำที่เกี่ยวข้อง CRIMINAL LAW, CRIMINAL CODE, PENALTY, RETROACTIVE LAW, EX-POST FACTO LAW

NOBEL PRIZE / NOBEL PEACE PRIZE รางวัลโนเบล

รางวัลนานาชาติประจำปีที่มอบให้กับบุคคลผู้มีผลงานที่สร้างคุณประโยชน์ต่อมนุษยชาติ ชื่อรางวัลตั้งขึ้นตามชื่อของ นายอัลเฟรด เบร์นาร์ด โนเบล มหาเศรษฐีและนักเคมีชาวสวีเดนผู้ประดิษฐ์ดินระเบิดไดนาไมท์เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ต่อมานายโนเบลเสียใจกับการที่ผลงานประดิษฐ์ของตนถูกนำมาใช้เป็นอาวุธสงครามทำให้คนตายเป็นจำนวนมาก เขาจึงทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้กองทุน

รางวัลโนเบลได้รับการยอมรับว่าเป็นรางวัลที่มีเกียรติสูงสุด เดิมมีห้าสาขา คือ เคมี การแพทย์ วรรณกรรม สันติภาพ และฟิสิกส์ ต่อมาใน ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) ได้เพิ่มรางวัลสาขาเศรษฐศาสตร์ ขึ้นอีกหนึ่งรางวัล การมอบรางวัลโนเบลครั้งแรกมีขึ้นใน ค.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444) ปัจจุบันพิธีมอบรางวัลจะทำในวันที่ 10 ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันที่นายอัลเฟรด โนเบลเสียชีวิต

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาองค์กรสิทธิมนุษยชนและบุคคลที่อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชนได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพอยู่เนือง ๆ เช่น

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of Red Cross หรือ ICRC) ได้รับรางวัลนี้สามครั้ง ใน ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2450) ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) และ ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506)

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees หรือ UNHCR) ได้รับรางวัลนี้สองครั้งใน ค.ศ. 1954 (พ.ศ. 2497) และ ค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524)

องค์การนิรโทษกรรมสากล หรือแอมเนสตีอินเตอร์เนชันแนล (Amnesty International) ได้รับรางวัลใน ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520)

แมซีเทเรซา สตรีผู้ทำงานเพื่อเด็กในสลัมในประเทศอินเดียได้รับรางวัลใน ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522)

นางออง ซาน ซูจี นักต่อสู้ประชาธิปไตยในพม่าได้รับการประกาศเป็นผู้ได้รับรางวัลใน ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) ได้รับจริงเมื่อ ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555)

นายเนลสัน แมนเดลา ผู้ต่อสู้เพื่อสิทธิของคนผิวดำและนำไปสู่การยุติระบบเหยียดผิวในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ได้รับรางวัลโนเบลใน ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536)

NON-REFOULEMENT หลักการไม่ผลักดันกลับไปเสี่ยงภัย

หลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ลี้ภัย ที่กำหนดไม่ให้รัฐส่งตัวผู้ลี้ภัยที่เป็นการฝ่าฝืนความต้องการของผู้ลี้ภัย กลับไปยังดินแดนที่ผู้ลี้ภัยลี้ภัยออกมา ถ้ามีสาเหตุที่เชื่อได้ว่าบุคคลนั้นอาจเสี่ยงต่อการถูกประหัตประหารในประเทศที่จะถูกส่งตัวกลับ

หลักเกณฑ์นี้ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 (Convention relating to the Status of Refugees 1951) อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน การปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี พ.ศ. 2527 (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984 หรือ CAT) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พ.ศ. 2509 (International Covenant on Civil and Political Rights 1966 หรือ ICCPR) เป็นต้น

ปัจจุบันหลักการไม่ผลักดันกลับไปเสี่ยงภัยถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและมีผลผูกพันรัฐทุกรัฐ ดังนั้นแม้ว่ารัฐจะมีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าเมือง หรือไม่รับผู้ลี้ภัย แต่รัฐมีพันธหน้าที่ต้องไม่ส่งตัวผู้ลี้ภัยนั้นกลับไปยังประเทศต้นทาง ถ้าบุคคลนั้นต้องเสี่ยงต่อการถูกประหัตประหาร

หลักการไม่ผลักดันกลับ ได้นำมาปรับใช้กับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยรัฐที่ถูกร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจปฏิเสธการส่งตัวได้ ถ้าบุคคลนั้นอาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง เช่น เสี่ยงต่อการรับโทษประหารชีวิต การถูกทรมาน สภาพอันเลวร้ายของห้องขังหรือเรือนจำ หรือกระบวนการยุติธรรมที่ลำเอียง (ดู EXTRADITION)

คำที่เกี่ยวข้อง WELL-FOUNDED FEAR OF PERSECUTION, REFUGEE, DISPLACED PERSON, EXTRADITION, TORTURE, DEATH SENTENCE, LEGAL BINDING

OMBUDSMAN

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาจากภาษาสวีเดน คือ “อุมบูตส์มาน” ตามความหมายเดิม คือ คนกลาง หรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ รัฐสภา หรือฝ่ายบริหาร ให้มีหน้าที่ดูแลประโยชน์สุขของประชาชน รวมถึงรับฟังคำร้องเรียนและสอบสวนกรณีประชาชนร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐและรายงานต่อองค์กรที่แต่งตั้ง ปัจจุบันคำนี้มีความหมายกว้างขึ้น หมายถึง บุคคล หรือองค์กรที่จัดตั้งโดยรัฐ เพื่อให้ทำหน้าที่ดังกล่าว

แนวคิดเรื่องผู้ตรวจการแผ่นดินมีมาช้านาน เช่น ในประเทศจีนโบราณ หรือในประเทศไทยที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้แทนพระองค์ดูแลทุกข์สุขของประชาชนต่างพระเนตรพระกรรณ แต่รูปแบบที่ใช้ในความหมายปัจจุบัน มีกำเนิดจากประเทศสวีเดนในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่ได้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการรัฐสภา ต่อมารูปแบบนี้ได้แพร่หลายไปในหลายประเทศ เช่น ประเทศฟินแลนด์ นอร์เวย์ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

ในประเทศไทย ได้มีการจัดตั้ง “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” ขึ้นใน พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) ได้กำหนดให้เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงแล้วรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน มีดังนี้

- รับคำร้องเรียนการละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบของเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นฝ่ายบริหาร

- ตรวจสอบการละเลยการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรในกระบวนการยุติธรรมแต่ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล
- ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- เสนอเรื่องพร้อมให้ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เช่น หากมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือคำสั่งทางปกครอง

อนึ่ง คำนี้ได้นำไปใช้ในความหมายทั่วไป หมายถึง ผู้ตรวจการเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วย เช่น Health Ombudsman (ผู้ตรวจการสุขภาพ) และ Financial Ombudsman (ผู้ตรวจการการเงิน) ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง ADMINISTRATIVE COURT, CONSTITUTIONAL COURT

ON LIBERTY

“ว่าด้วยเสรีภาพ”

ชื่อหนังสือที่เขียนโดย จอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stewart Mill) นักปรัชญาชาวอังกฤษมีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1806 - 1873 (พ.ศ. 2349 - 2416) พิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. 1834 (พ.ศ. 2377) เพื่อสนับสนุนแนวคิดเสรีนิยมตามแบบของเบนธัม (ดู BENTHAM, JEREMY) โดยเขาเสริมความเห็นทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เกี่ยวกับการตัดสินใจของบุคคลว่า ความพอใจสูงสุด คือ เกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์และเห็นว่าเสรีภาพ คือ การที่รัฐส่งเสริมเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรี ดังนั้นเสรีภาพจึงเป็นทั้งจุดมุ่งหมาย (Purpose) และเป้าหมาย (Goal) ที่สำคัญของสังคม รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมให้ปัจเจกชนได้ทำตามความต้องการของตนเองเพื่อเขาจะได้บรรลุถึงการพัฒนาทางความคิด และเป็นคนที่มีความคุ้มค่าของสังคม

หนังสือ “ว่าด้วยเสรีภาพ” เสนอแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับปัจเจกชน จอห์น สจ๊วต มิลล์ เห็นว่าศัตรูที่สำคัญของเสรีภาพไม่ใช่รัฐบาล

แต่เป็นสังคมที่มีสภาพเป็นทรราชย์ หรือที่เขาเรียกว่า ทรราชย์โดยคนส่วนใหญ่ (Tyrant of the Majority) มิลล์เห็นว่ารัฐบาลสามารถแทรกแซงเสรีภาพปัจเจกชนได้ ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นเป็นการเพิ่มพูนประโยชน์สุขของสังคม เช่น การแทรกแซงเสรีภาพเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัย หรือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ไม่เสมอภาค และเห็นว่าปัจเจกชนมีเสรีภาพทำสิ่งใดได้ตราบนานเท่าที่ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้สังคม เสรีภาพของปัจเจกชนจึงแยกไม่ออกจากเสรีภาพของสังคม ดังนั้น หลักอรรถประโยชน์ (Principle of Utility) จึงต่างจากการกระทำที่เอาแต่ได้ของบุคคล

คำที่เกี่ยวข้อง BENTHAM, JEREMY; LOCKE, JOHN

OPEN TRIAL / PUBLIC TRIAL การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย

รูปแบบ หรือวิธีการพิจารณาคดีในศาลที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าร่วมฟังการไต่สวนสืบพยานในศาล เพื่อเป็นสักขีพยานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีอาญา ซึ่งจำเลยมีโอกาสดูหน้ากับพยานโจทก์ที่กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิด ในการพิสูจน์ความจริงในคดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก เว้นแต่มีความจำเป็นในการคุ้มครองพยาน เด็ก เยาวชน ชื่อเสียง เกียรติยศของผู้เสียหายหรือเพื่อรักษาความลับหรือความมั่นคงของรัฐ (ดู TRIAL IN CAMERA)

ในคดีอาญาถือเป็นหลักการว่ารัฐจะต้องให้การรับรองสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย เพื่อให้คดีนั้นดำเนินไปด้วยความเป็นธรรมและถูกต้อง และเป็นการลดโอกาสที่จะเกิดการเบี่ยงเบนความชอบธรรมโดยอคติ ตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่ชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี รวมทั้งลดปัญหาเรื่องคำวินิจฉัยที่อาจเกิดจากอคตินั้น

ความสำคัญของสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยสามารถพิจารณาได้สองด้าน คือ ด้านแรก เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา ซึ่งการพิจารณาโดยเปิดเผยในคดีอาญามุ่งคุ้มครองจำเลยในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเป็นหลักประกันว่าจำเลยจะไม่ถูกข่มขู่ กลั่นแกล้ง หรือถูกพิจารณาคดีตามอำเภอใจ ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้ ยังเป็นการป้องกันพยานเบิกความเท็จ ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นการคุ้มครอง

สาธารณชน เพื่อป้องกันไม่ให้ตุลาการใช้อำนาจโดยไม่มีความรับผิดชอบ อันจะส่งผลร้ายต่อสังคมโดยรวม เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาในศาลไม่ใช่เรื่อง ที่เกี่ยวข้องเฉพาะสิทธิหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลของจำเลยคนเดียว แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งหมดที่อยู่ร่วมกัน ในสังคมเป็นเสมือน สิทธิของสาธารณชนที่มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสาธารณชนด้วย โดยประชาชนมีสิทธิที่จะตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐในกระบวนการ ยุติธรรม

เป็นหลักกฎหมายทั่วไปว่าบุคคลที่ถูกฟ้องคดีอาญาจะต้องได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย หลักการนี้ได้รับการรับรองไว้ในข้อ 10 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อ 14 ของกติการะหว่าง ประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง นอกจากนั้น นานา อารยประเทศมักจะประกันสิทธินี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ในมาตรา 6 ของ “บทบัญญัติสิทธิประชาชนอเมริกา” (ดู AMERICAN BILL OF RIGHTS) ที่บัญญัติว่า “ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงจำเลยพึงมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผย และจักมีสิทธิเผชิญหน้ากับพยานที่ให้การ ในทางยืนยันความผิดของตน”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 40 ได้รับรองสิทธิไว้ว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้..... (2) สิทธิพื้นฐาน ในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่อง การได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสาร อย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษา หรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครองคดีและและการได้รับทราบเหตุผลประกอบ คำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง”

คำตรงกันข้ามกับคำนี้คือ การพิจารณาเป็นการลับ (ดู TRIAL IN CAMERA)

ORGANISED CRIME

อาชญากรรมที่มีการจัดตั้ง

กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่มีลักษณะเป็นการจัดตั้ง และมีการดำเนินการอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อกระทำความผิดอาญาร้ายแรง

อาชญากรรมประเภทนี้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีการประสานงานตลอดจนแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างบุคคลผู้ลงมือกระทำความผิดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปฏิบัติการระดับล่าง ดังนั้นการสืบสาวความผิดให้ถึงตัวผู้บงการที่ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงจึงมีความยากลำบาก

อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งจะไม่มีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ทางการเมืองในการดำเนินงาน มักใช้อิทธิพลทางการเงิน ทางการเมือง หรือใช้ความรุนแรงข่มขู่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผล รวมทั้งการติดสินบนเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบทางอาญา

อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งเป็นภัยต่อสังคมระหว่างประเทศ ดังนั้นใน ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) สหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้ง (United Nations Convention against Transnational Organised Crime หรือ CTOC) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความร่วมมือในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ เช่น การกำหนดลักษณะความผิดในกฎหมายอาญา การให้ข้อมูลข่าวสาร การสอบสวนสืบสวน การยึดทรัพย์ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน รวมถึงช่วยเหลือทางด้านเทคนิค อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ใน ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมเจรจาและรับรองข้อบทของสนธิสัญญา (ดู SIGNATURE SUBJECT TO RATIFICATION) แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบัน ดังนั้นประเทศไทยจึงยังไม่ผูกพันอนุสัญญานี้ (ข้อมูลจนถึงเดือนตุลาคม 2555)

PARDON, THE RIGHT TO

สิทธิที่จะได้รับการอภัยโทษ

สิทธิของนักโทษที่จะยื่นเรื่องขอให้ประมุขของรัฐยกโทษให้สำหรับการกระทำความผิดของตนเป็นแนวปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ที่กำหนดให้การอภัยโทษเป็นอำนาจของประมุขของรัฐ เช่น พระมหากษัตริย์ สุลต่าน หรือประธานาธิบดี ประกาศยกโทษแก่บุคคลที่ได้รับโทษทางอาญา อำนาจ

ดังกล่าวมักจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

การอภัยโทษเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษมาเป็นระยะเวลาหนึ่งและได้สำนึกความผิดของตนที่จะกลับตนเป็นคนดี ได้กลับคืนสู่สังคมเพื่อใช้ชีวิตกับครอบครัวและญาติมิตรอย่างเป็นปกติสุขและประกอบสัมมาอาชีพออย่างสุจริตในภายหลัง

สำหรับประเทศไทย พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษจำคุกให้ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งมีสองวิธี คือ การพระราชทานอภัยโทษเป็นรายบุคคลแก่ผู้ต้องโทษซึ่งทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานพระมหากษัตริย์กรุณาขึ้นมา และการพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเสนอให้มีการพระราชทานอภัยโทษ โดยรัฐบาลจะใช้หลักการพิจารณาตัวผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลประกอบกับนโยบายทางอาญาของรัฐ

PEACEFUL ASSEMBLY, FREEDOM OF

เสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบ

สิทธิของบุคคลในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง หรือเรียกร้องสิทธิประโยชน์โดยร่วมกันกับบุคคลอื่น การชุมนุมนั้นต้องมีความตั้งใจ (Intention) ที่จะเข้าร่วมกันของบุคคลหลายคนเป็นการชั่วคราว (Temporary Gathering of Several Persons) และมีวัตถุประสงค์อันเฉพาะ (Specific Purpose) เพื่อแสดงออกทางการเมือง เช่น การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย การชุมนุมของสมาชิกสหภาพแรงงานเรียกร้องขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ การชุมนุมคัดค้านนโยบายรัฐบาล ซึ่งต่างจากการพบปะพูดคุยทั่วไปของบุคคล หรือการเข้าร่วมพิธีกรรมทางสังคม

สิทธินี้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของสังคมเสรีประชาธิปไตย จัดอยู่ในสิทธิทางการเมืองรัฐจึงต้องคุ้มครองสิทธิในการชุมนุมโดยสันติ โดยครอบคลุมถึงบุคคลที่เตรียมการชุมนุม จัดการ หรือดำเนินการชุมนุม และบุคคลที่เข้าร่วมชุมนุม

สิทธินี้ได้รับการรับรองโดยกติการะหว่างประเทศ ข้อ 21 และตราสารสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคทุกภูมิภาค แต่เฉพาะ “การชุมนุมโดยสันติ”

หรือ “ชุมนุมโดยสงบ” เท่านั้นที่ได้รับการคุ้มครองภายใต้หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน โดยนัยนี้ การชุมนุมที่ไม่ได้เป็นไปโดยสันติ การชุมนุมที่ก่อความรุนแรง (Violence) ย่อมไม่ได้รับการคุ้มครอง

ตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่รับรองเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบกำหนดเงื่อนไขการจำกัดเสรีภาพโดยชอบธรรมไว้ในทำนองเดียวกัน คือ ต้องจำกัดโดยกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประโยชน์ที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย และมาตรการจำกัดนั้นต้องมีความได้สัดส่วนกับเสรีภาพที่ถูกจำกัด เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกำหนดว่า

“สิทธิในการชุมนุมโดยสงบย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้จะกระทำมิได้นอกจากจะกำหนดโดยกฎหมายและเพียงเท่าที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ หรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองเสรีภาพในการชุมนุม และได้กำหนดเงื่อนไขการจำกัดเสรีภาพไว้ทำนองเดียวกันกับหลักการนี้

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการคุ้มครองสิทธินี้คือ การพิจารณาว่าการชุมนุมลักษณะใดที่ถือว่าเป็น “ความรุนแรง” เรื่องนี้มีหลักว่า “ความรุนแรง” นั้นต้องพิจารณาจากลักษณะของการชุมนุม มิใช่พิจารณาจาก “เนื้อหา” หรือ “สาร” ที่ผู้ชุมนุมต้องการสะท้อนความคิดเห็น นอกจากนั้นยังมีหลักว่า การชุมนุมโดยการใช้อาวุธ การชุมนุมที่มีเป้าหมายสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลที่ไม่ร่วมชุมนุมเพื่อบีบบังคับให้รัฐหรือองค์กรใดตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ชุมนุม การชุมนุมเพื่อปลุกปั่นให้มีความเกลียดชังขึ้นระหว่างกลุ่มชน เป็นการชุมนุมที่ใช้ความรุนแรง

การชุมนุมโดยสันติในที่สาธารณะเป็นเสรีภาพจึงไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อน รัฐต้องให้ความคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่เป็นการชุมนุมที่ขัดต่อกฎหมาย เช่น จงใจขัดขวางการจราจร รัฐสามารถจำกัดการชุมนุมได้เพื่อให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมายได้ หรือการชุมนุมที่ก่อความรุนแรง รัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษาความปลอดภัยของสังคม

และสลายการชุมนุมได้ แต่วิธีการสลายการชุมนุมนั้นจะต้องสอดคล้องกับหลักการตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน เช่น หลักความได้สัดส่วน และมาตรฐานสากล เช่น ประมวลแนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย (Code of Conduct for Law Enforcement Officials) และกฎการใช้กำลังในการปะทะ (Rules of Engagement)

PENAL CODE / CRIMINAL CODE

ประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาที่มีการจัดทำขึ้นโดยมีการรวบรวมหลักการทางกฎหมายวิธีการปรับใช้ และลักษณะความผิด แล้วแยกเป็นหมวดหมู่ที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยปัจจุบันได้มีการประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) โดยการแก้ไขปรับปรุงจากกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2452 (ค.ศ. 1809)) ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสามภาคคือ

ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายอาญาทั่วไป เช่น การกระทำที่เป็นความรับผิดชอบทางอาญาหลักไม่มีกฎหมายไม่มีความผิด หลักไม่ใช้กฎหมายย้อนหลัง ประเภทของโทษทางอาญา เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ และการลดโทษ เป็นต้น

ภาค 2 ความผิด เป็นการรวบรวมบทบัญญัติความผิดอาญาที่สำคัญหรือเป็นความผิดที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสังคม เช่น ความผิดฐานฆ่า ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ปล้น ฉ้อโกง ปลอมแปลงเอกสาร ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น

ภาค 3 ละหุโทษ เป็นการบัญญัติความผิดทางอาญาซึ่งมีลักษณะเป็นความผิดเล็กน้อยไม่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น การทะเลาะวิวาทในที่สาธารณะ การพกพาอาวุธไปในเมืองโดยไม่มีเหตุอันควร อนึ่ง ความผิดละหุโทษ คือความผิดที่ไม่ต้องมีเจตนาในการทำผิดและระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำที่เกี่ยวข้อง PENALTY, CRIMINAL LAW, CIVIL LAW

PENALTY

โทษ (อาญา)

มาตรการที่เป็นสภาพบังคับที่กฎหมายกำหนดไว้ลงโทษผู้กระทำความผิด โทษทางกฎหมายอาญาจะแตกต่างกันไปตามสภาพสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ แต่หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนมีว่า โทษทางอาญานั้นจะต้องไม่เป็นการทารุณโหดร้าย หรือลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้ที่ถูกลงโทษ การลงโทษทางกาย เช่น การเขียน หรือการตัดอวัยวะ ถือเป็น การลงโทษที่ทารุณโหดร้าย

กฎหมายอาญาของประเทศไทยกำหนดโทษเพื่อให้ศาลสามารถพิพากษาใช้กับจำเลยไว้ห้าประเภทคือ

1. ประหารชีวิต (Execution)
2. จำคุก (Imprisonment)
3. กักขัง (Detention)
4. ปรับ (Fine)
5. ริบทรัพย์สิน (Forfeiture of Property)

นับตั้งแต่ได้จัดทำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) มีหลายประเทศได้ยกเลิก (Abolition) หรือระงับการใช้ (Moratorium) โทษประหารชีวิต นอกจากนั้นบางประเทศถือว่าการลงโทษจำคุกตลอดชีวิต (Life Imprisonment) ขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ

คำที่เกี่ยวข้อง DEATH SENTENCE, LIFE IMPRISONMENT, IMPRISONMENT, FINE, FORFEITURE PROPERTY

PENOLOGY

กัณฑ์วิทยา

วิชาความรู้ หรือวิทยาการเกี่ยวกับโทษทางอาญา และวิธีการลงโทษ ผู้กระทำผิด ทฤษฎีวิทยาในปัจจุบันมีวิวัฒนาการมาจากขบวนการปฏิรูประบบเรือนจำในยุโรปในตอนปลายศตวรรษที่สิบเก้า ซึ่งเปลี่ยนแปลงความคิดจากเดิมที่เห็นว่าระบบทัณฑสถานเป็นการควบคุมบุคคลที่เป็นอันตรายต่อสังคมไว้ให้ออกจากสังคม มาเป็นการเน้นบทบาทของการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้กระทำผิดให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

ปัจจุบันทฤษฎีวิทยาเป็นแขนงหนึ่งของอาชญวิทยา (Criminology) หรือวิชาว่าด้วยอาชญากรรมซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรม และการป้องกันอาชญากรรม จัดอยู่ในสาขาสังคมวิทยา (Sociology)

คำที่เกี่ยวข้อง CRIMINAL LAW, PENAL CODE, PENALTY

PERPETRATOR

อาชญากรที่ทำความผิดร้ายแรง / ฆาตกร

ผู้กระทำความผิด หรือผู้ใช้ หรือบงการให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรง หรือผู้ที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง โดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำด้วยเจตนาที่ชั่วร้าย

บางที่ใช้คำว่า “ฆาตกร” เรียกบุคคลที่ฆ่าผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความตาย

คำที่เกี่ยวข้อง CRIME, GROSS HUMAN RIGHTS VIOLATION, MURDERER

PLEA BARGAINING

การต่อรองใบเรื่องคำให้การ

การเจรจาระหว่างอัยการกับจำเลยในคดีอาญาเพื่อให้จำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดเพื่อแลกกับการที่อัยการตกลงว่าจะฟ้องจำเลยในคดีที่มีโทษเบากว่าที่ได้กระทำความผิด การต่อรองใบเรื่องคำให้การจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย และจะต้องทำเป็นสัญญา ในบางกรณีถ้าจำเลยยอมรับสารภาพ คดีก็จะระงับโดยไม่ต้องมีการไต่สวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์ บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และอินเดีย ได้บัญญัติรับรองการต่อรองในเรื่อง คำให้การ โดยกำหนดเงื่อนไขของการต่อรองเพื่อไม่ให้จำเลยเสียโอกาส ในการต่อสู้คดี

ส่วนในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายจะไม่มีการต่อรองคำให้การ เพราะในระบบนี้จะยึดถือการค้นหาความจริงจากพยานหลักฐานเป็นสำคัญ และแม้ว่าจำเลยจะรับสารภาพ ศาลก็ยังมีหน้าที่ไต่สวนและสืบพยาน เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยก่อนลงโทษ การจูงใจให้ผู้ต้องหารับสารภาพ โดยสัญญาว่าจะได้รับการลดหย่อนโทษอาจถือได้ว่าจำเลยรับสารภาพ โดยไม่เต็มใจ และเป็นเหตุให้ศาลไม่ใช่เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ (ดู CONFESSION)

คำที่เกี่ยวข้อง CONFESSION, COMMOM LAW

PLEADING

1. คำให้การรับหรือปฏิเสธความผิด ตามฟ้อง (คดีอาญา)
2. คำคู่ความ (คดีแพ่ง)

1. คำให้การรับหรือปฏิเสธความผิดตามฟ้อง ใช้ในคดีอาญาเป็น ถ้อยคำที่จำเลยแถลงต่อศาลในตอนต้นของกระบวนการพิจารณาคดี ในการดำเนินคดีอาญาเมื่อศาลรับคำฟ้องกล่าวหาว่า จำเลยกระทำความผิดอาญาแล้วศาลจะอ่านข้อกล่าวหาให้จำเลยฟัง และถามจำเลยว่าได้กระทำความผิดตามคำฟ้อง หรือไม่ เพื่อให้จำเลยให้การรับหรือปฏิเสธ ถ้าจำเลยให้การยอมรับผิดตามฟ้องก็จะใช้ “Plead Guilty” ถ้าจำเลยให้การว่า ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้องก็จะใช้ “Plead Innocence”

ในคดีอาญา ถึงแม้ว่าจำเลยจะให้การยอมรับผิด แต่ในคดีที่มีอัตราโทษ จำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปี หรือโทษที่สูงกว่า โจทก์ก็ต้องมีหน้าที่นำสืบให้ศาล เชื่ออย่าง “ปราศจากข้อสงสัย (Beyond Doubt)” ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง ถ้าโจทก์พิสูจน์ไม่ได้ ศาลก็จะพิพากษาว่าจำเลยไม่ผิด และปล่อย จำเลย

2. คำคู่ความ (คดีแพ่ง) หมายถึง เอกสารใดๆ ที่โจทก์ หรือจำเลย ได้ยื่นแก่ศาลเพื่อประกอบในสำนวนคดีในการดำเนินการพิจารณาคดี

POLICE CUSTODY

อยู่ในการควบคุมตัวของตำรวจ

อำนาจในการบังคับบุคคลโดยการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว การควบคุมตัวจะต้องกระทำโดยอำนาจของกฎหมาย นับตั้งแต่เวลาที่ถูกจับกุมตัว การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวอาจกระทำโดยการจับกุม หรือการควบคุมตัวที่กระทำโดยหมายศาล หรือเป็นการจับกุมบุคคลที่กระทำผิดซึ่งหน้า ดังนั้นไม่ต้องมีหมายจับ (ดู ARREST)

การควบคุมตัวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอันตรายที่บุคคลที่ถูกควบคุมตัวอาจก่อขึ้น และเพื่อนำตัวบุคคลนั้นเข้าสู่กระบวนการพิจารณาดำเนินคดีโดยศาล เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยขึ้นในสังคม ขณะเดียวกันทำให้สังคมมั่นใจว่าบุคคลที่ก่ออาชญากรรมจะต้องถูกดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นกรณีที่ไม่ปรากฏว่าบุคคลนั้นจะก่ออันตรายขึ้น หรือได้สอบสวนบุคคลนั้นได้ข้อมูลเพียงพอเพียงในการดำเนินคดีแล้ว ควรจะต้องปล่อยตัวบุคคลที่ถูกควบคุมตัวไป ซึ่งอาจปล่อยโดยให้มีหลักประกัน (ดู RELEASE ON BAIL)

คำที่เกี่ยวข้อง ARREST, RELEASE ON BAIL

PREAMBLE

อารัมภบท / คำปรารภ

ข้อความส่วนต้นของหนังสือ หรือเอกสารที่เป็นการเกริ่นนำเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของหนังสือ หรือเอกสาร

อารัมภบท / คำปรารภ ในกฎหมาย หรือตราสารสิทธิมนุษยชน มักจะกล่าวถึงหลักการ วัตถุประสงค์ เจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือตราสารที่จัดทำขึ้น เช่น อารัมภบทของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนส่วนหนึ่งกล่าวว่า

“ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิซึ่งเสมอกัน และไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพ...ดังนั้นบัดนี้สมัชชาจึงประกาศให้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้เป็นมาตรฐานร่วมแห่งความสำเร็จสำหรับประชาชนทั้งหลายและประชาชาติทั้งปวง...”

อาร์มภท / คำปรารภ มีความสำคัญในการตีความกฎหมาย หรือ เอกสารตราสารเพราะเป็นส่วนที่แสดงเจตนารมณ์ในการตรากฎหมาย หรือ จัดทำตราสารฉบับนั้น

คำที่เกี่ยวข้อง INSTRUMENT, INTERPRETATION OF TREATY, UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

PRELIMINARY EXAMINATION

การไต่สวนมูลฟ้อง

กระบวนการพิจารณาคดีความอาญาในขั้นต้นของการนำคดีสู่ศาลเพื่อให้ฝ่ายตุลาการได้ใช้อำนาจพิจารณาพยานหลักฐานเบื้องต้น ว่ามีมูลแห่งคดีที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณาความผิดของจำเลยได้หรือไม่ ในขั้นนี้จะไม่มีการพิจารณาดัดสินความผิดและไม่มีการเรียกจำเลยมาให้การไต่สวน แต่ผู้ที่พิจารณาไต่สวนมูลฟ้องจะพิจารณาแต่เพียงพยานหลักฐานของโจทก์ว่าพอเชื่อได้หรือไม่ว่ามีการกระทำความผิดอาญาขึ้นถ้าผู้ไต่สวนมูลฟ้องเห็นว่าไม่เป็นความผิดก็จะสั่งจำหน่ายคดี หรือยกฟ้อง แต่ถ้าเห็นว่ามีกระทำความผิดอาญาก็สั่งรับเรื่องไว้พิจารณาไต่สวน หรือรับรองคำฟ้องชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพื่อให้โจทก์นำไปฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจต่อไป

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดวิธีไต่สวนมูลฟ้องแตกต่างกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในความผิดบางประเภท ยัยการจะต้องยื่นคำฟ้องชั้นไต่สวนมูลฟ้อง (ดู BILL OF INDICTMENT) ต่อคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) เพื่อให้รับรองคำฟ้องก่อนที่จะฟ้องศาลเพื่อพิจารณาคดี ในประเทศอังกฤษโจทก์ต้องยื่นคำฟ้องประเภทนี้ต่อศาลมาจิสทราท (Court of Magistrate) เพื่อให้รับรองก่อนยื่นคำฟ้องต่อศาล

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court) กำหนดให้อัยการศาลมีหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องก่อนจะรับคำฟ้อง ส่วนศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Court of Human Rights) มีกระบวนการคล้ายกับการไต่สวนมูลฟ้องแต่เรียกว่า “การพิจารณารับเรื่องร้องเรียน” (ดู ADMISSIBILITY) ซึ่งทำโดยผู้พิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป ก่อนจะเริ่มขั้นตอนการพิจารณาคดี

กฎหมายกำหนดให้ไต่สวนมูลฟ้องเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลถูกกลั่นแกล้งจากการฟ้องโดยที่ไม่มีมูลเหตุความผิด เพราะการที่บุคคลถูกฟ้องเป็นจำเลยคดีอาญานั้นทำให้เกิดภาระหน้าที่ในการแก้ต่างคดีและเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลถูกจับกุมควบคุมตัวโดยพลการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการกลั่นฟ้องเป็นคดีอาญา นอกจากนั้นถ้าไม่มีการกลั่นกรองคดี อาจทำให้คดีขึ้นสู่ศาลโดยไม่จำเป็น อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้

ตามกฎหมายไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้แบ่งการไต่สวนมูลฟ้องเป็นสองกรณีคือ กรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หรือผู้เสียหายฟ้องคดี ศาลจะมีคำสั่งให้ทำการไต่สวนมูลฟ้องทุกกรณี ในกรณีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้อง ศาลจะสั่งให้มีการไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการฟ้องโดยอัยการจะต้องมีการพิจารณาพยานหลักฐานโดยพนักงานอัยการจนพอเชื่อได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้อง

คำที่เกี่ยวข้อง PRIVATE PROSECUTION, PUBLIC PROSECUTOR, ATTORNEY-GENERAL, CRIMINAL PROCEDURE LAW

PRE-TRIAL DETENTION การคุมขังก่อนการพิจารณาคดี

การจำกัดเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาโดยให้อยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงานสอบสวนก่อนที่จะมีการนำตัวผู้ต้องหาไปไต่สวนดำเนินคดีในศาลการคุมขังก่อนการพิจารณาจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาที่บุคคลถูกควบคุมตัวโดยฝ่ายบริหาร

บุคคลที่ถูกคุมขังตัวก่อนการพิจารณายังไม่ใช้ผู้กระทำผิด ดังนั้นจึงปฏิบัติต่อบุคคลที่ถูกควบคุมตัวเสมือนนักโทษมิได้ และการคุมขังจะต้องแยกจากนักโทษที่ถูกพิพากษาความผิดแล้ว ปกติในการคุมขังก่อนการพิจารณาผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวในห้องขังของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งอาจเป็นสถานตำรวจ หรือศูนย์ควบคุมตัวก่อนการพิจารณาที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะวัตถุประสงค์ของการคุมขังบุคคลในขั้นตอนนี้มีขึ้นเพื่อการสอบสวนผู้กระทำผิดและเพื่อให้มั่นใจว่าในการฟ้องจะมีตัวจำเลยปรากฏต่อศาล

การคุมขังระหว่างรอการพิจารณามีขึ้นเนื่องจากผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาไม่สามารถหาหลักประกันเพื่อประกันตัวในการปล่อยตัวชั่วคราวหรือเป็นผู้ที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรให้ประกันตัว (ดู RELEASE ON BAIL)

ระยะเวลาในการคุมขังจะต้องให้สั้นที่สุดซึ่งมักกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้นเพื่อป้องกันฝ่ายบริหารควบคุม / คุมขังบุคคลโดยมิชอบ หรือโดยไม่มีเหตุอันควร กฎหมายจึงมักกำหนดให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเหตุผลของฝ่ายบริหารในการขยายระยะเวลาการคุมขังตัวบุคคล

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยกำหนดให้เจ้าพนักงานสอบสวนมีอำนาจคุมขังผู้ต้องหาไว้เพื่อการสอบสวนคดีได้ไม่เกินสามสิบแปด ชั่วโมง นับแต่เวลาที่มาถึงสถานตำรวจ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยืดระยะเวลาได้ไม่เกินสามสิบแปด ชั่วโมง (เท่าที่จำเป็น) แต่รวมกันแล้วต้องไม่ให้เกินสามวัน

ถ้ามีความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสามวัน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น พนักงานสอบสวนหรืออัยการ ต้องยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล ศาลอาจเรียกพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมาชี้แจงเหตุจำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้ โดยใช้อัตราโทษคดีที่ถูกกล่าวหาเป็นเกณฑ์กำหนดระยะเวลาคุมขัง ดังนี้

- ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน
- ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้

แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน สิบแปดวัน

- ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน สิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ขั้นตอนการคุมขังที่เกินอำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนนี้ เรียกว่า “การฝากขัง” โดยผู้ต้องหาจะอยู่ภายใต้อำนาจของศาล ซึ่งปกติเจ้าพนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปฝากขังไว้ที่ทัณฑสถาน

PRINCIPLES FOR THE PROTECTION OF PERSONS WITH MENTAL ILLNESS AND THE IMPROVEMENT OF MENTAL HEALTH CARE	หลักการว่าด้วยการคุ้มครองผู้ป่วยทางจิต และการปรับปรุงการดูแลสุขภาพจิต
--	---

หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับการคุ้มครองและดูแลสุขภาพจิต และการรักษาพยาบาลผู้ป่วยทางจิตเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ใน ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) หลักการฯ ได้ย้มาถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ป่วยทางจิต และได้กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับสถาบัน และบุคลากรในสถานบำบัดโรคจิต หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยทางจิต ควรที่ต้องคำนึง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการรักษาเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วย และต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยทางจิต

หลักการฯ ได้ย้ว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลสุขภาพจิต อย่างดีที่สุดเท่าที่จะมีได้ ซึ่งสิทธินี้จะต้องอยู่ในระบบการประกันสุขภาพ ของประชาชน ผู้ป่วยทางจิตจะต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างมีมนุษยธรรม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุสุขภาพทางจิต การได้รับการปฏิบัติพิเศษหรือการมีมาตรการพิเศษเพื่อสนองความต้องการ หรือทำให้บุคคลที่ป่วยทางจิตมีสภาพดีขึ้น ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

นอกจากนั้นหลักการฯ ได้กำหนดแนวทางในการดูแลรักษาผู้ป่วยทางจิตไว้ เช่น

- ในการตัดสินใจว่าบุคคลใดเป็นผู้ป่วยทางจิตนั้นจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางการแพทย์ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสากล จะต้องไม่บังคับให้บุคคลเข้าตรวจสอบทางการแพทย์เพื่อตัดสินว่าผู้นั้นเป็นผู้ป่วยทางจิต เว้นแต่เป็นไปตามกระบวนการตามกฎหมายที่มีความชอบธรรม
- การใช้ยาจะต้องเป็นไปตามจำเป็นเพื่อให้เกิดผลต่อสุขภาพที่ดีที่สุดเพื่อการบำบัดและวินิจฉัยโรคเท่านั้น ต้องไม่ทำเพื่อเป็นการลงโทษหรือเพื่อความสะดักสะบายนของผู้อื่น
- จะทดลองการรักษาทางการแพทย์โดยปราศจากความยินยอมไม่ได้ เว้นแต่ผู้ป่วยไม่สามารถให้ความยินยอมได้ ความยินยอมของผู้ป่วยนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการให้ข้อมูลที่ถูกต้องรอบด้านเพื่อให้ผู้ป่วยตัดสินใจ
- ต้องใช้วิธีการทุกอย่างเพื่อให้ผู้ป่วยได้ทราบลักษณะของการรักษาและทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้
- จะต้องไม่ใช่เครื่องพันธนาการหรือแยกขังผู้ป่วยโดยผู้ป่วยไม่ยินยอม เว้นแต่เป็นไปตามกระบวนการในการดูแลที่ไม่สามารถเลี่ยงได้
- ผู้ป่วยจะต้องได้รับการเคารพสิทธิในความเป็นส่วนตัว และมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น
- ประชาชนต้องสามารถเข้าถึงสถาบันดูแลสุขภาพจิตได้เช่นเดียวกับสถาบันสุขภาพอื่น
- การรับผู้ป่วยทางจิตในขั้นแรกโดยผู้ป่วยไม่สมัครใจเข้ารับการพยาบาลจะต้องอยู่ในช่วงระยะเวลาอันสั้นเพื่อสังเกตการณ์และรักษาเบื้องต้นระหว่างรอตรวจสอบ
- นักโทษหรือผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับการดูแลด้านสุขภาพจิตที่ดีที่สุดเท่าที่มีได้

คำที่เกี่ยวข้อง MENTAL ILLNESS, THE RIGHT TO HEALTH

PRIVATE PROSECUTION

การฟ้องคดีอาญาโดยราษฎร / การฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหาย

การกล่าวหาบุคคลว่าทำผิดอาญาต่อศาลที่มีอำนาจรับคดีไว้พิจารณา ซึ่งเป็นการกระทำโดยผู้เสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดอาญา หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย หรือทนายของบุคคลดังกล่าวเพื่อให้มีการลงโทษบุคคลที่กระทำความผิด กฎหมายกำหนดให้การฟ้องต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่เรียกว่า “คำฟ้อง” นอกจากนั้นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ว่า

- จะต้องมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดการแก้ล้างฟ้องบุคคล
- ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องก่อนรับคำฟ้อง อันเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นของคดี ซึ่งต่างจากคดีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้อง ซึ่งศาลไม่จำเป็นต้องมีการไต่สวนมูลฟ้อง

คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ อัยการสามารถเข้ามาเป็นโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายได้ และถ้าอัยการเห็นว่าผู้เสียหายกระทำการที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดี อัยการอาจขอให้ศาลสั่งให้ผู้เสียหายระงับการกระทำนั้นได้

PROBABLE CAUSE

มีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควร

มาตรฐานในการใช้เหตุผลพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจดำเนินการทางกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อไม่ให้บุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจสั่งการตัดสินใจโดยพลการอันอาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็น

กฎหมายได้กำหนดให้ใช้มาตรฐานอย่าง “มีเหตุผลเชื่อได้ตามสมควร” กับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้กำหนดให้เจ้าพนักงานสอบสวนและศาลได้พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับพยานหลักฐานและ “มีเหตุผลเชื่อได้ตามสมควร” ในกรณีต่อไปนี้

- ในการจับกุมการที่เจ้าพนักงานจะใช้อำนาจจับโดยไม่มีหมายจับจะต้องมีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควรว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดขึ้น หรือจะก่อความผิดขึ้น
- การค้นตัวบุคคลจะต้องมีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควรว่าบุคคลที่จะถูกค้นตัวมีทรัพย์สินที่เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่จะใช้ก่อความผิด
- ในการค้นเคหสถานโดยไม่มีหมายค้น เจ้าพนักงานจะต้องมีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควร
- การออกหมายจับและหมายค้นศาลจะต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่เสนอโดยเจ้าพนักงานสอบสวนและมีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควรว่าบุคคลที่ถูกขอให้จับกุมได้กระทำความผิด
- การออกหมายขัง ที่จะไม่ให้มีการประกันตัวผู้ต้องหา ศาลจะต้องพิจารณาเหตุผลที่เจ้าพนักงานสอบสวนร้องขอและมีเหตุพอเชื่อได้ตามสมควรว่าผู้ต้องหาจะหลบหนีไปซ่อนตัว พยายาม ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือเหตุอื่น (ดู RELEASE ON BAIL)

อนึ่ง มาตรฐานการพิจารณาการตัดสินใจสั่งการข้างต้นต่างกับมาตรฐานการวินิจฉัยตัดสิน หรือพิพากษาลงความเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดอาญา การจะพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดต้องเชื่อได้โดย “ปราศจากข้อสงสัย (Beyond Doubt)” ว่าจำเลยได้กระทำความผิด

คำที่เกี่ยวข้อง ARREST, BAIL, THE RIGHT TO RELEASE ON BAIL

1. **การภาคทัณฑ์** คือ การลงโทษสถานเบา โดยการตำหนิหรือคาดโทษ ซึ่งอาจใช้กับบุคคลที่กระทำผิดต่อกฎหมาย ระเบียบ วินัย หรือคำสั่งของราชการ หรือขององค์กรเอกชน เช่น ระเบียบโรงเรียน และคำสั่งของนายจ้าง เป็นต้น
2. **การคุมประพฤติ** ใช้ในบริบทของกระบวนการยุติธรรมทางเลือก หมายถึง มาตรการกฎหมายที่ศาลอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงรอการลงโทษ หรือนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ โดยต้องมารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตามที่ศาลกำหนด และมีกระบวนการสอดส่องดูแลเพื่อให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องถูกควบคุมตัวอยู่ในทัณฑสถาน

การคุมประพฤติแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ

1. งานสืบเสาะและพินิจ เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง ประวัติ ภูมิหลังทางสังคม และรายละเอียดต่าง ๆ ของจำเลยหรือผู้ต้องขัง ก่อนศาลพิจารณาพิพากษาคดีโดยพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วนำข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์ประเมิน และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาล เพื่อใช้ประกอบดุลยพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีว่าจะใช้มาตรการใดที่เหมาะสมต่อจำเลย
2. งานควบคุมและสอดส่อง เป็นกระบวนการติดตาม ควบคุมดูแล และช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวจากทัณฑสถาน ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดสามารถปรับตัวอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติ ตลอดจนป้องกันไม่ให้อวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

ประเทศไทยนำระบบการคุมประพฤติดูแลมาใช้ครั้งแรกกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ใน พ.ศ. 2495 (ค.ศ 1952) และได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการคุมประพฤติผู้กระทำผิดทั่วไปไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) แต่ไม่มีการนำมาใช้ในทางปฏิบัติจริง

ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 (ค.ศ. 1979) ขึ้น พร้อมกับมีการตั้งสำนักงานคุ้มครองเด็กกลางขึ้นในกระทรวงยุติธรรม และต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกรมคุ้มครองประพฤติ สังกัดกระทรวงยุติธรรมใน พ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1992)

PROSECUTOR / PUBLIC PROSECUTOR

อัยการ

เจ้าพนักงานของรัฐที่ทำหน้าที่ฟ้องจำเลยในคดีอาญาต่อศาล และเป็นผู้รับผิดชอบในคดีที่ฟ้องในฐานะที่เป็นโจทก์ ในกระบวนการพิจารณาความตลอดทั้งกระบวนการ

เกือบทุกประเทศกำหนดให้การฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาเป็นหน้าที่ของรัฐโดยมีอัยการทำหน้าที่เสมือนเป็นทนายของประชาชน ส่วนในประเทศอังกฤษเดิมการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาถือว่าการพิพาทระหว่างบุคคลที่เป็นคู่ความ การฟ้องคดีอาญาจะดำเนินโดยบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา ต่อมาใน ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) ได้ตั้งสำนักงานอัยการหลวง (Crown Prosecution Service) ขึ้นทำหน้าที่ฟ้องคดีอาญา อย่างไรก็ตามบุคคลที่ได้รับความเสียหายยังคงมีอำนาจฟ้องคดีได้เช่นกัน ดังนั้นคำว่า “Prosecutor” ในระบบกฎหมายอังกฤษจึงหมายถึงอัยการ หรือทนายความของผู้เสียหายที่ฟ้องบุคคลเป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาล และเรียกรวมการฟ้องคดีอาญาโดยราษฎรว่า “Private Prosecution”

สำหรับประเทศไทย ระบบกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษ ดังนั้นนอกจากอัยการแล้ว ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีอาญาได้ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย (ดู Private Prosecution)

PROSECUTOR- GENERAL

อัยการสูงสุด

บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานในฝ่ายบริหารมีหน้าที่ให้คำปรึกษากฎหมายแก่รัฐ และรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการดำเนินคดีแทนรัฐ (ดู SOLICITOR-GENERAL)

คำนี้มักใช้ในประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ ส่วนในประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์จะใช้คำว่า Solicitor-General ส่วนประเทศไทยใช้คำว่า Attorney-General

คำที่เกี่ยวข้อง ATTORNEY-GENERAL, SOLICITOR-GENERAL

PUBLIC HEALTH

การสาธารณสุข

ความมั่นคงปลอดภัยทางสุขภาพ อนามัย และสภาพความอยู่ดีทางสังคมของประชาชนทั้งมวล ไม่ได้มุ่งหมายถึงสุขภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

องค์การอนามัยโลกได้ให้นิยามคำว่า “Health (อนามัย)” ไว้ว่า “สภาวะที่ประชาชนมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และความเป็นอยู่ในสังคมที่ดี ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่การปลอดจากโรค หรือได้รับการรักษาพยาบาล”

การสาธารณสุขเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของรัฐที่มีต่อประชาชน ดังนั้น รัฐจึงต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ ตลอดจนการป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ มลพิษ สินค้าที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งเสริมสร้างปัจจัยทางสังคมที่จะนำไปสู่ความอยู่ดีทางสังคม เช่น สภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับแม่และเด็ก คนพิการ หรือคนด้อยโอกาส ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่นำไปสู่สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี

ปญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 25 ได้รับรองสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขไว้ว่า “บุคคลมีสิทธิที่จะมีมาตรฐานในการดำรงชีพ และการกินอยู่ดีของครอบครัวหรือรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล”

อนึ่ง รัฐอาจใช้การสาธารณสุขเป็นเหตุผลในการแทรกแซงสิทธิเสรีภาพ หรือใช้ในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างชอบธรรมได้ (ดู LEGITIMATE INTERFERENCE และ LIMITATION / RESTRICTION)

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT TO HEALTH, OBLIGATION, LEGITIMATE INTERFERENCE

REHABILITATION

การฟื้นฟู

การฟื้นฟูในทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หมายถึง การบำบัด การให้การศึกษา หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวกลับใจ ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก และสามารถกลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ทฤษฎีทางทัณฑวิทยาสมัยใหม่เชื่อว่า มนุษย์มีพื้นฐานจิตใจที่ดี ไม่ได้เลวร้ายอย่างถาวร ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะกลับมามีชีวิตเช่นคนปกติ และดำรงชีวิตเพื่อตนเองและส่วนรวมได้ ดังนั้นเป้าหมายหลักของการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด คือ การป้องกันการกระทำผิดเป็นนิสัย โดยการบำบัด ให้ความรู้ และปรับทัศนคติของผู้กระทำความผิด ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับสังคมมากกว่าที่จะเป็นผลร้าย

REVIEW OF A CRIMINAL JUDGEMENT

การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้น พิจารณาใหม่

ขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาที่มีขึ้นภายหลังจากได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาแล้ว และต่อมามีพฤติกรรมหรือข้อเท็จจริงบางประการที่อาจมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา

กฎหมายอาญานั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดจริง แต่กระบวนการพิจารณาไต่สวนในศาลอาจมีความผิดพลาดขึ้นได้แม้ว่าศาลจะใช้เหตุผลในการพิพากษาหลักฐานอย่างรอบคอบแล้วก็ตาม กฎหมายจึงได้กำหนดให้มีการรื้อฟื้นคดีนั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้โดยกำหนดเงื่อนไขไว้เพื่อไม่ให้กระทบต่อประสิทธิภาพของระบบยุติธรรม

ตามกฎหมายไทย พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญา พ.ศ. 2526 (ค.ศ. 1983) ได้กำหนดเงื่อนไขในการขอให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ได้ หากมีเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

1. พยานบุคคลในคดีเดิมซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดีถึงที่สุดปรากฏในภายหลังว่าเบิกความเท็จ หรือไม่ตรงตามความจริง

2. พยานหลักฐานอื่นในคดีเดิมนอกจากพยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาในคดีที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดปรากฏในภายหลังว่าเป็นพยานหลักฐานปลอม หรือเป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง
3. มีหลักฐานใหม่อันขัดแย้งและสำคัญแก่คดี ซึ่งถ้าได้นำมาสืบในคดีถึงที่สุดจะแสดงว่าบุคคลที่ได้รับโทษทางอาญานั้นไม่ได้กระทำความผิด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ค.ศ. 1997) ได้รับรองสิทธิในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ไว้ใน มาตรา 247 ว่า “บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุด บุคคลนั้น ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการ อาจร้องขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ และหากปรากฏตามคำพิพากษาของศาลที่รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ว่าบุคคลนั้นมีได้เป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสิทธิที่เสียไปเพราะผลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ” แต่สิทธินี้ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (พ.ศ. 2007)

คำที่เกี่ยวข้อง DOUBLE JEOPARDY, NE BIS IN IDEM

**RIGHT TO RELEASE
ON BAIL, THE**

**สิทธิในการได้รับการปล่อยตัว
ชั่วคราว / สิทธิในการประกันตัว**

สิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการดำเนินคดีอาญาของผู้ถูกคุมขังในชั้นสอบสวน (ผู้ต้องหา) หรือในชั้นพิจารณาคดีในศาล (จำเลย) ที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด โดยมีเงื่อนไขว่าบุคคลนั้นจะต้องมาปรากฏตัวต่อพนักงานหรือศาลเมื่อมีหมายเรียก

สิทธินี้พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ กับสิทธิที่จะไม่ถูกคุมขังโดยพลการ และความจำเป็นในการควบคุมตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไปปรากฏตัวในศาลเนื่องจากหลักกฎหมายอาญามีว่าต้องพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยซึ่งจำเป็นต้องนำตัวจำเลยไปศาลในการพิจารณาคดี ดังที่กติการะหว่าง

ประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ 9
กำหนดว่า

“มิให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลที่รอการพิจารณาคดี
แต่การปล่อยตัวอาจกำหนดให้มีการประกันว่าจะมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดี
ในขั้นตอนอื่นของกระบวนการพิจารณา และจะมาปรากฏตัวเพื่อการบังคับ
ตามคำพิพากษา”

กฎหมายไทยกำหนดให้มีการอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวเป็นหลัก และการ
ไม่อนุญาตเป็นข้อยกเว้น การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวจะกระทำได้เมื่อมีเหตุอันควร
เชื่อว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยจะหลบหนีไป หรือจะไปก่ออันตรายประการอื่น
หรือปล่อยไปแล้วบุคคลนั้นจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะเป็นอุปสรรค
ต่อการสอบสวนหรือการดำเนินคดี

การปล่อยชั่วคราวจะกำหนดให้มีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ รัฐธรรมนูญ
ของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยได้บัญญัติห้ามการเรียกหลักประกันสูงเกิน
ความจำเป็น หลักประกันจะกำหนดเป็นจำนวนเงินที่บุคคลต้องจ่าย หรือกำหนด
เป็นทรัพย์สินก็ได้ และอาจจะกำหนดให้บุคคลที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น
ต้องมารายงานตัวเป็นระยะ ๆ ได้

SEARCH POWERS / POWERS TO SEARCH อำนาจค้น

อำนาจที่กฎหมายมอบให้กับเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เฉพาะในการค้นตัว
บุคคล หรือสิ่งของ รวมถึงการเข้าไปในเคหสถานของบุคคลเพื่อป้องกัน
อาชญากรรม หรือให้ได้หลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของบุคคล ในการค้น
กฎหมายจะให้อำนาจเจ้าพนักงานในการยึดสิ่งของที่สงสัยว่าบุคคลนั้นได้ใช้
หรืออาจจะใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นสิ่งของที่ได้อาจจากการกระทำ
ความผิด ดังนั้นจึงมีคำที่ใช้เรียกอำนาจนี้ว่า “Search and Seizure”

ในการค้นตัวบุคคล หรือสิ่งของ หรือการเข้าไปในเคหสถานเพื่อการค้น
ถือว่าเป็นการรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ดังนั้นกฎหมาย
จึงกำหนดเงื่อนไขที่เคร่งครัดในการดำเนินการค้นเพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิ
ส่วนบุคคลและป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจโดยไม่ชอบ เช่น การกำหนด
ให้มีความจำเป็น หรือกรณีที่ไม่มีความจำเป็นจะต้องมีเหตุที่พอเชื่อได้ว่าบุคคลนั้น

จะกระทำความผิดหรือได้กระทำความผิด ในกรณีที่มีการตรวจค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย บุคคลย่อมมีสิทธิปฏิเสธที่จะถูกตรวจค้นโดยไม่ถือว่าเป็นการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

ตามกฎหมายไทยอำนาจการค้นตามกฎหมายแบ่งได้สองประเภท คือ การค้นตัวบุคคล และการค้นเคหสถาน หรือที่รโหฐาน

- การค้นตัวบุคคล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดว่า เจ้าพนักงานตำรวจจะค้นตัวได้ต่อเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือเพื่อยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานเอาผิดกับผู้ต้องหาได้ ในกรณีที่ยังไม่ปรากฏความผิดจะทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถานมิได้ เว้นแต่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด ส่วนการค้นตัวบุคคลหลังจับกุมตัวแล้ว เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น
- การค้นเคหสถาน หรือค้นที่รโหฐาน หมายถึง ที่ต่างๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณะที่บุคคลทั่วไป หรือประชาชนจะเข้าออกตามอำเภอใจ เช่น บ้านพักอาศัยกฎหมายกำหนดห้ามมิให้ค้นที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น (Writ of Search) เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้
 - เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติการณ์อื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่นั้น
 - เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
 - เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

- เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าความล่าช้าในการนำหมายค้นมาจะทำให้มีการโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน
- เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านตามหมายจับ หรือเป็นการจับที่เป็นความผิดซึ่งหน้า

คำที่เกี่ยวข้อง ARRESTED PERSON, THE RIGHT TO PRIVACY, MIRANDA RULE

SECRET BALLOT

การลงคะแนนเป็นการลับ /
การลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อ

รูปแบบหนึ่งของการออกเสียงลงमतออกเสียงเลือกตั้งตามวิธีการของระบอบประชาธิปไตยเพื่อเป็นการประกันว่าผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะสามารถใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งอย่างอิสระ เสรี ปราศจากการถูกข่มขู่ ตีตลบotten เพื่อให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งมีโอกาสพิจารณาเลือกสรรตัวบุคคลที่ต้องการอย่างแท้จริง

ออสเตรเลียนับเป็นประเทศแรกที่ใช้วิธีการลงคะแนนเป็นการลับ / การลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อ ดังนั้นบางครั้งจึงเรียกววิธีการลงคะแนนเสียงแบบนี้ว่า “การลงคะแนนเสียงแบบออสเตรเลีย หรือ Australian Ballot” ในประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแมสซาชูเซตส์เป็นมลรัฐแรกที่จัดให้มีการลงคะแนนเสียงลับ จึงเรียกกันต่อมาว่า “การลงคะแนนเสียงแบบแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Ballot)”

แนวปฏิบัติในการจัดการเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาที่เป็นการลงคะแนนเป็นการลับ / การลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อ มีองค์ประกอบดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องมาจากงบประมาณแผ่นดิน

2. ต้องพิมพ์ชื่อของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งทุกคน และทุกพรรคในบัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งในใบประกาศรายชื่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง
3. บัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องมอบให้กับผู้ลงคะแนนเสียงในสถานที่ลงคะแนนเสียงเท่านั้น
4. การลงคะแนนจะต้องทำโดยไม่เปิดเผย หรือไม่ทำให้บุคคลอื่นสามารถล่วงรู้ว่าคุณลงคะแนนได้ลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด หรือพรรคใด

สำหรับประเทศไทย ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ระบุนิยามของการลงคะแนนเสียงลับไว้ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นิยามการเลือกตั้งโดยลับ หมายถึง การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใด หรือออกเสียงอย่างไร

SELF-DEFENCE

การป้องกันสิทธิตนเอง / การป้องกันตัว

การป้องกันสิทธิ ในความหมายทั่วไปอย่างกว้าง คือ การอ้างสิทธิเพื่อความชอบธรรมในการปกป้องตนเองเพื่อตอบโต้ผู้ที่ละเมิด หลักการนี้ได้ปรากฏในระบบกฎหมายของทุกประเทศ

หลักในเรื่องการป้องกันสิทธิเป็นการรับรองสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ซึ่งในความเป็นจริงรัฐไม่อาจที่จะคุ้มครองสิทธิในด้านต่าง ๆ ของบุคคลได้ทันกาลทุกเรื่อง ดังนั้นกฎหมายจึงรับรองสิทธิของบุคคลที่จะปกป้องสิทธิของตนเอง คำนี้บางครั้งจึงใช้คำว่า “การป้องกันสิทธิของตนโดยปัจเจกชน (Private Self-defence)”

ในประเทศไทยหลักกฎหมายนี้ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็น

ยกเว้นรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้น
เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

ในกฎหมายระหว่างประเทศ หมายถึง สิทธิในการป้องกันตนเองของรัฐ
ซึ่งสิทธินี้เป็นไปตามหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ ที่ยอมรับว่ารัฐ
อาจใช้มาตรการใด ๆ เพื่อป้องกันอธิปไตยของรัฐได้ภายใต้กฎหมายระหว่าง
ประเทศ แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐอื่น การที่รัฐใช้มาตรการป้องกัน
ตนเอง ทำให้รัฐไม่ต้องมีความรับผิดชอบระหว่างประเทศ

SELF-INCRIMINATION

การให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

การกระทำโดยการให้ถ้อยคำ หรือแสดงโดยประการอื่นของบุคคล
ที่แสดงว่าตนได้กระทำ มีส่วนในการกระทำ หรือเกี่ยวข้องกับการทำความผิด
อาญาอันเป็นเหตุให้ต้องถูกฟ้องคดี หรือถูกพิพากษาว่ากระทำผิด

หลักการทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนรับรองสิทธิของบุคคลที่ถูก
ดำเนินการในคดีอาญาที่จะไม่ถูกบังคับให้การรับสารภาพ หรือให้การใด
ที่เป็นการปรักปรำหรือเป็นผลร้ายต่อตนเอง รวมถึงมีสิทธิที่จะไม่ให้การ
(ดู THE RIGHT TO SILENCE) หลักการนี้พัฒนามาจากแนวคิดเรื่อง
การสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด
ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด ดังนั้นผู้ถูกกล่าวหา หรือถูกฟ้องในคดีอาญา
จึงไม่มีหน้าที่พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง แต่เป็นหน้าที่ของผู้ที่กล่าวหา
หรือโจทก์ ที่จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดขึ้น

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
ได้รับรองสิทธินี้ไว้ในข้อ 14 วรรค 3 ว่า “ในการพิจารณาคดีอาญา บุคคล
ทุกคนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดย่อมมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันขั้นต่ำ
ดังต่อไปนี้โดยเสมอภาค...(ข) สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้เปิดเผยความเป็นปักษ์
ต่อตนเอง หรือให้รับสารภาพผิด” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 40(4) ได้รับรองสิทธินี้ไว้ทำนอง
เดียวกันว่า “ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย
หรือพยานในคดี มีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตาม
กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง

รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง”

การให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอาจมีได้ตั้งแต่ในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน ของเจ้าพนักงานสอบสวน และในชั้นไต่สวนพิจารณาคดีโดยศาล

ผลทางกฎหมายของหลักการนี้คือ บางประเทศได้มีกฎหมายกำหนด ให้อยานหลักฐานที่ได้มาโดยการบังคับให้จำเลยให้การ เป็นพยานที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จะให้ศาลใช้ในการชั่งน้ำหนักพิจารณาความผิดจำเลยไม่ได้

SEXUAL HARASSMENT

การคุกคามทางเพศ / การรังควานทางเพศ

การแสดงกริยาท่าทาง คำพูด ล้วงเกินเชิงขู่สาว หรือการบังคับขู่เข็ญ กลั่นแกล้ง กดขี่ข่มเหง จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกรังควาน ต้องยินยอมหรือจำยอม ต่อผู้กระทำ เกิดความรู้สึกหวาดกลัว หรือได้รับความอับอาย ซึ่งการคุกคาม ทางเพศ หรือการรังควานทางเพศนั้นอาจมีลักษณะเป็นการกระทำต่อเพศ ตรงข้าม หรือกระทำต่อเพศเดียวกันก็ได้

การคุกคามทางเพศ หรือการรังควานทางเพศมิได้จำกัดแต่เฉพาะการ กระทำทางเพศต่อตัวผู้ถูกรังควานโดยตรงเท่านั้น แต่รวมถึงการกระทำให้เกิด สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตร อันก่อให้เกิดความอึดอัดไม่สบายใจ โดยมีพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การติดภาพหญิงในสภาพโป๊อนาจารไว้ในสถานที่ทำงาน หรือการเขียนข้อความในเรื่องเพศไว้ในที่ทำงาน การนำ ภาพลามกอนาจารไว้ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ การพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับ เรื่องเพศหรือสรีระร่างกายของลูกจ้าง

การคุกคามทางเพศ หรือการรังควานทางเพศ มักใช้กับการต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ต่อผู้ที่อยู่ในสถานะด้อยกว่า เช่น ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขหรือความพึงพอใจในเรื่องเพศ เช่น ขอให้ มีเพศสัมพันธ์ การยินยอมให้จับต้องสัมผัสร่างกายโดยเสนอผลประโยชน์ เป็นการตอบแทน เช่น การขึ้นเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง หากลูกจ้างไม่ยินยอม จะได้รับผลร้าย เช่น ถูกลงโทษทางวินัย กลั่นแกล้งโยกย้ายหน้าที่ ไม่ให้ ทำงานล่วงเวลา เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง HARASSMENT, VIOLENCE AGAINST WOMEN, SEXUAL VIOLENCE

SEXUAL VIOLENCE

ความรุนแรงทางเพศ

การกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อบุคคลอันมีพื้นฐานมาจากเพศสัมพันธ์หรือมีวัตถุประสงค์ทางเพศ ส่วนใหญ่เหยื่อของการกระทำมักเป็นผู้หญิงซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับวัย ฐานะ อาชีพ หรือสภาพทางกาย เนื่องจากค่านิยมหรือเจตคติทางสังคมที่ถือว่า ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง จึงเป็นสาเหตุหลักของการใช้ความรุนแรงทางเพศกับผู้หญิง

รูปแบบของความรุนแรงทางเพศมักเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศ ซึ่งเป็นการกระทำต่อผู้หญิง เช่น การกระทำอนาจาร การลวนลามทางวาจา การพูดส่อเสียดจนเกิดความเสียหาย การลวนลามทางกาย เช่น กอด จับสัมผัสจับต้องร่างกาย ตลอดจนถึงการข่มขืนกระทำชำเราโดยการใช้กำลังประทุษร้าย และการข่มขืนกระทำชำเราแล้วฆ่า เป็นต้น

ความรุนแรงทางเพศยังมีความเชื่อมโยงกับความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) เช่น สามีบังคับให้ภรรยามีเพศสัมพันธ์ หรือการบังคับให้ภรรยารับการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยถ้าภรรยาปฏิเสธก็จะถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

การใช้ความรุนแรงทางเพศนอกจากเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วยังสะท้อนอำนาจนิยมทางเพศของสังคมและแสดงถึงการไม่ยอมรับความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

คำที่เกี่ยวข้อง DOMESTIC VIOLENCE

SHADOW REPORT

รายงานเงา

รายงานขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคประชาชน สถาบันการศึกษา หรือองค์กรอิสระ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศภายใต้กระบวนการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่าง

ประเทศ ทั้งที่เป็นกระบวนการตามกฎหมาย (ดู CHARTER BASED MECHANISM) และกระบวนการตามสนธิสัญญา (ดู TREATY BASED MECHANISM)

รายงานเงาจะใช้ประกอบกับรายงานของรัฐบาลเพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลด้านสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่รัฐบาลเสนอ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เสนอโดยรัฐบาลจะให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือให้ความสำคัญกับประเด็นการรายงานที่ไม่สะท้อนปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้น หรือการให้ความสำคัญกับปัญหาสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ที่ไม่สมดุลกัน

ปัจจุบัน (ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012)) ประเทศไทยมีพันธหน้าที่ที่จะต้องเสนอรายงานที่สำคัญจำนวนแปดฉบับ โดยองค์กรภาคประชาชนจะถือโอกาสเสนอรายงานเงาเพื่อให้ข้อมูลประกอบกัน โดยเสนอต่อองค์กรระหว่างประเทศที่มีหน้าที่รับรายงานไปพิจารณา

รายงานแปดฉบับ ประกอบด้วย

1. รายงานตามกระบวนการการประเมินสถานการณ์ทั่วไปของสิทธิมนุษยชนตามวาระ (ดู UNIVERSAL PERIODIC REVIEW หรือ UPR) ซึ่งเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และรายงานที่จะต้องเสนอต่อคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ อีกเจ็ดฉบับ คือ
2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights หรือ ICESCR)
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights หรือ ICCPR)
4. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women หรือ CEDAW)

5. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination หรือ ICERD)
6. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child หรือ CRC)
7. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติอื่น ๆ หรือ การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment หรือ CAT)
8. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities หรือ CRPD)

รายงานเงาเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญต่อการสร้างรากฐานของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สร้างแรงกดดันทางการเมือง เพื่อให้เกิดการปฏิรูป ผ่านกระบวนการจัดทำรายงานเงา รวมทั้งการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและนโยบายที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน

SLAVERY

สภาวะการเป็นทาส

สถานภาพทางกฎหมาย หรือทางสังคมของบุคคลที่กำหนดให้บุคคลอื่นเป็นเจ้าของสิทธิความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น ทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถกำหนดตัดสินใจชะตากรรมของตนเอง และต้องยอมรับสภาพที่ถูกบังคับ หรือถูกแสวงหาผลประโยชน์จากร่างกายหรือแรงงาน หรือถูกซื้อหรือขายเยี่ยงทรัพย์สิน หรือสภาพบุคคลที่ถูกบังคับใช้แรงงานอย่างไ้มนุษยธรรม

ทาสมีมานานับตั้งแต่ยุคโบราณ สภาพการเป็นทาสมีความแตกต่างกันตามยุคสมัยและสังคม อย่างไรก็ตามมีลักษณะร่วมกัน คือ

- สิทธิและเสรีภาพของทาสกับบุคคลที่เป็นไท (Freeman) มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทาสจะไม่มีอิสรภาพในการดำรงชีวิต ไม่มี

สิทธิในการมีทรัพย์สิน การเดินทาง การตัดสินใจ บางสังคม การตัดสินใจแต่งงานและมีลูกของทาสขึ้นอยู่กับนายทาส

- ทาสมีสถานะทางกฎหมายเป็นเพียงทรัพย์สินของนายทาส ที่สามารถซื้อขายกันได้ บางสังคมกฎหมายกำหนดให้มีสถานะเสมือนสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ทั่วไป บางสังคมกำหนดให้มีสถานะคล้ายกับทรัพย์สินพิเศษเช่นเดียวกับที่ดินหรือโรงเรือน
- ทาสไม่มีสถานะเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงผู้รับผลตามกฎหมาย เช่น เมื่อทาสถูกทำร้ายร่างกาย ทาสไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการเยียวยา สิทธิต่าง ๆ เป็นของนายทาสที่ได้รับการชดเชยจากผู้ที่ทำละเมิดต่อบุคคลที่เป็นทาส

การก่อตั้งอาณานิคมในทวีปอเมริกา และการปฏิวัติอุตสาหกรรมในทวีปยุโรป ส่งผลให้ประเทศยุโรปที่เป็นเจ้าของอาณานิคมต้องการใช้แรงงานในการผลิตสินค้า โดยเฉพาะแรงงานในภาคเกษตรในทวีปอเมริกาที่ต้องใช้แรงงานมาก แต่มีกำลังแรงงานที่เป็นคนพื้นเมืองน้อย ทำให้การค้าทาสขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ในราว ค.ศ. 1600 ถึง 1850 (พ.ศ. 2143 ถึง 2393) จึงเป็นยุคการล่ามนุษย์ในทวีปแอฟริกาเพื่อขายไปเป็นทาสในทวีปอเมริกาและทวีปยุโรป ประมาณว่ามีชาวแอฟริกาว่า 10.3 ล้านคนถูกจับไปเป็นทาสในทวีปอเมริกา ในจำนวนนั้นถูกนำไปใช้เป็นแรงงานปลูกอ้อยในบราซิล และบริเวณหมู่เกาะในทะเลแคริบเบียน และส่วนหนึ่งนำไปเป็นแรงงานปลูกฝ้ายและยาสูบในรัฐทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา

ขบวนการยุติการค้าทาสในเขตอิทธิพลของโลกตะวันตกเกิดจากสำนักทางศาสนาคริสต์ โดยนักปรัชญาได้ตั้งคำถามถึงความเป็นมนุษย์ ต่อมาใน ค.ศ. 1787 (พ.ศ. 2320) ได้มีการก่อตั้งสมาคมยุติการค้าทาสขึ้นในประเทศอังกฤษ (ดู ANTI-SLAVERY SOCIETY) เพื่อรณรงค์ให้ยกเลิกการมีทาส

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ยกเลิกกฎหมายที่รับรองสภาพการเป็นทาสในรูปแบบเดิม และการเป็นทาสถือว่าขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทำให้เกิดสภาพทาสรูปแบบใหม่ เช่น การใช้แรงงานเยี่ยงทาส การบังคับ

ให้เป็นไสเกณี การใช้แรงงานชำระหนี้ (ดู CONTEMPORARY FORMS OF SLAVERY)

การเลิกทาสในประเทศไทยมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นกระบวนการของการปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมที่ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้เวลากว่าสามสิบปี ขั้นตอนการเลิกทาสเริ่มจากประกาศกฎหมายเกษียณอายุลูกทาสลูกไท โดยกำหนดให้ลูกทาสที่เกิดใน พ.ศ. 2411 (ค.ศ. 1868) อันเป็นปีที่พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ มีค่าตัวสูงสุดเมื่ออายุเจ็ดถึงแปดปี หลังจากนั้นค่าตัวจะลดต่ำลงทุกปีจนถึงอายุยี่สิบเอ็ดปี ก็ขาดค่าตัวและถือว่าเป็นไท ดังนั้นลูกทาสที่เกิดใน พ.ศ. 2411 (ค.ศ. 1868) จะเป็นไทใน พ.ศ. 2432 (ค.ศ. 1889) และต่อมาทรงประกาศเลิกทาสในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2448 (ค.ศ. 1905) ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักรถือเป็นการสิ้นสุดระบบทาส เหตุผลของการเลิกทาสให้คนทำงานเต็มทีเพื่อที่จะได้เก็บภาษีไว้บำรุงประเทศ

คำที่เกี่ยวข้อง CONTEMPORARY FORMS OF SLAVERY, ANTI-SLAVERY SOCIETY, CHILD LABOUR, HUMAN TRAFFICKING

SOCIAL CONTRACT

สัญญาประชาคม

ทฤษฎีทางการเมืองที่อธิบายการเกิดขึ้นของสังคมรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลที่เป็นผู้ปกครองกับประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครอง สัญญาประชาคมมีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยยุคปัจจุบัน

ทฤษฎีนี้เริ่มจาก โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) นักปรัชญาชาวอังกฤษ และได้พัฒนาให้มีความชัดเจนขึ้นโดย จอห์น ล็อก (John Locke) นักปรัชญาชาวอังกฤษ และ ฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ตามลำดับ

ฮอบส์เห็นว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน ในภาวะธรรมชาติทุกคนมีอิสรภาพ มีแนวโน้มที่จะประพฤติดความชั่วร้าย ไร้กฎเกณฑ์ และมีความหวาดกลัว ดังนั้นมนุษย์จึงยอมสละเสรีภาพของตัวเองให้กับสังคมเพื่อแลกกับการที่

สังคมทำหน้าที่ปกป้องรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้กับบุคคล ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ สังคมจึงต้องมีอำนาจบังคับเหนือบุคคลโดยการออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายและการตัดสินใจเด็ดขาด เมื่อเสรีภาพของบุคคลขัดกัน ออบส์เรียกอำนาจเด็ดขาดนี้ว่าองค์อธิปัตย์ และเห็นว่าปัจเจกชนไม่สามารถขัดขืนใด ๆ ต่อองค์อธิปัตย์ได้ อย่างไรก็ตามมีสิทธิส่วนหนึ่งที่ปัจเจกชนไม่สามารถสละให้กับรัฐได้ สิทธินั้นเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ เช่น สิทธิในชีวิต และความมั่นคงในชีวิต เป็นต้น

ลอร์ดและรัสโซ ได้ปรับแนวคิดทฤษฎี “สัญญาประชาคม” โดยเสนอว่าปัจเจกชนตกลงยินยอมก่อตั้งสัญญาประชาคมเพราะประโยชน์ของปัจเจกชนเอง เพื่อให้รัฐคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของปัจเจกชน รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นก็เพื่อวัตถุประสงค์นี้ ดังนั้นถ้ารัฐบาลไม่ทำตามหน้าที่ ประชาชนก็มีสิทธิที่จะล้มล้าง หรือเปลี่ยนรัฐบาลได้

ทฤษฎีสัญญาประชาคมมีอิทธิพลต่อนักคิดทางการเมืองหลายคน โดยเฉพาะในช่วงการปฏิวัติอเมริกาและการปฏิวัติฝรั่งเศส เช่น ผู้ร่างรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้นำข้อเขียนของลอร์ดเกี่ยวกับสัญญาประชาคมมาไว้ในส่วนหนึ่งของอารัมภบทรัฐธรรมนูญ

SOLICITOR- GENERAL

อัยการสูงสุด

บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานในฝ่ายบริหารมีหน้าที่ให้คำปรึกษากฎหมายแก่รัฐ และรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการดำเนินคดีแทนรัฐ

คำนี้ส่วนใหญ่ใช้กับประเทศที่มีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ส่วนในระบบซีวิลลอว์ มักใช้ Prosecutor-General บางประเทศ เช่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ใช้ Solicitor-General เพราะอิทธิพลของระบบกฎหมายอเมริกา ที่มีต่อระบบกฎหมายฟิลิปปินส์

สำหรับประเทศไทยใช้ “Attorney-General” เรียกตำแหน่งอัยการสูงสุดในประเทศสหรัฐอเมริกา Attorney-General หมายถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางฝ่ายบริหารโดยได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายในคณะบริหาร นอกจากนั้นแต่ละมลรัฐ

ของประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีอัยการสูงสุดประจำมลรัฐเป็นเจ้าหน้าที่
ด้านกฎหมายสูงสุดของมลรัฐ หลายมลรัฐใช้วิธีการลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป
เพื่อเลือกอัยการสูงสุด

คำที่เกี่ยวข้อง PROSECUTOR-GENERAL

STATE COMPLAINT

คำร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ / การร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ

เอกสารที่รัฐหนึ่งหรือหลายรัฐทำขึ้นอย่างเป็นทางการที่ได้เสนอต่อ
องค์กรที่มีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน เพื่อกล่าวหาว่ารัฐใดละเมิดพันธกรณี
ตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชน

กลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามสนธิสัญญาหลายฉบับของ
สหประชาชาติ ได้จัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐขึ้น โดยให้อำนาจรัฐ
ภาคีสถิตสัญญายื่นเรื่องร้องเรียน (ดู COMPLAINT) ว่ารัฐภาคีใดไม่ปฏิบัติ
ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา เช่น ข้อ 41 - 43
ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
และข้อ 21 ของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือลงโทษอื่น
ที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี

การยื่นเรื่องร้องเรียนดังกล่าวจะทำได้นั้นต่อเมื่อปรากฏว่าประเทศ
ที่ถูกร้องเรียนได้มีการประกาศยอมรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประจำ
สนธิสัญญาดังกล่าวในการไต่สวนระงับข้อพิพาทไว้ก่อนแล้ว

เป็นที่น่าสังเกตว่านับตั้งแต่มีการจัดทำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนขึ้น
ยังไม่มีเคยมีรัฐใดยื่นข้อร้องเรียนภายใต้ระบบสนธิสัญญาของสหประชาชาติ
เลย ทั้งนี้เนื่องจากรัฐภาคีอาจจะเกรงว่าถ้าตนยื่นข้อร้องเรียนว่ารัฐใดละเมิด
สิทธิมนุษยชน ตนเองจะถูกยื่นข้อร้องเรียนตอบได้ว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนได้
อย่างไรก็ดี ข้อร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐมีการใช้ในทางปฏิบัติจริงในระบบ
การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค เช่น ภายใต้อนุสัญญาสิทธิมนุษยชน
ยุโรป กรณีที่สาธารณรัฐไอร์แลนด์ยื่นข้อร้องเรียนต่อศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป
กล่าวหาว่ารัฐบาลสหราชอาณาจักรละเมิดสิทธิมนุษยชนในแคว้นไอร์แลนด์เหนือ
อันเป็นการละเมิดอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนยุโรป

คำที่เกี่ยวข้อง COMPLAINT, COMMUNICATION

STATUTORY RIGHTS

สิทธิตามกฎหมายบัญญัติ

ประโยชน์ อำนาจกระทำการ และความคุ้มครอง ของบุคคลที่เกิดจากการกำหนด หรือการรับรองโดยรัฐที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมาย ตามบทบัญญัติ อันเป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครองบุคคล คำนี้มีความหมายตรงกันข้ามกับ คำว่า “สิทธิตามสัญญา” (ดู CONTRACTUAL RIGHTS)

ทฤษฎีทางกฎหมายเอกชน หรือกฎหมายแพ่ง ยึดถือเสรีภาพ ในการทำสัญญาสัญญาเป็นการก่อตั้งสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคล ในขณะที่ สิทธิตามกฎหมายบัญญัติ เป็นสิทธิที่ก่อตั้ง หรือรับรองโดยกฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมบุคคลมีอำนาจต่อรอง ไม่เท่ากันจึงต้องคุ้มครองบุคคลที่อ่อนแอ หรือมีอำนาจต่อรองน้อยกว่า หรือเพื่อรักษาระเบียบทางเศรษฐกิจไว้ การที่กฎหมายกำหนด หรือรับรอง สิทธิของบุคคลขึ้นเป็นการแทรกแซงเสรีภาพในการทำสัญญาของบุคคล เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมาย ป้องกันการผูกขาด และกฎหมายเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม เป็นต้น

บุคคลอาจทำความตกลงยกเว้น หรือเปลี่ยนแปลงสิทธิตามกฎหมาย บัญญัติได้ถ้าเป็นเพียงกฎหมายที่คุ้มครองปัจเจกชน แต่ถ้าเป็นกฎหมาย ที่มุ่งคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชน เช่น ความสงบเรียบร้อย หรือ ความมั่นคงของสังคม ศีลธรรมอันดี และระเบียบทางเศรษฐกิจของมหาชน จะทำความตกลงให้ขัดกับกฎหมายเหล่านี้ไม่ได้

SUI JURIS

การสุสสุญิติกาวะ

มาจากภาษาละตินอ่านว่า ซูอี ยูริส แปลว่า “ด้วยสิทธิของเขาเอง (Of His/Her Own Right)” หมายถึง สภาวะที่บุคคลสามารถมีและใช้สิทธิ พลเมือง และสิทธิทางสังคมเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ไม่ตกอยู่ในภาวะหย่อน ความสามารถทางกฎหมายในการใช้สิทธิ หรือต้องอยู่ในความดูแลหรือปกครอง ของบุคคลอื่น บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสามารถตัดสินใจและดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับตนเองได้ทั้งสิ้น อันต่างจากบุคคลซึ่งเป็นผู้เยาว์ (Minor) ที่การใช้

สิทธิที่มีตามกฎหมาย (Legal Rights) จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังนั้น การทำนิติกรรมใด ๆ ของผู้เยาว์ที่ไม่ใช่เรื่องที่ต้องทำเองเฉพาะตัว จึงต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวก่อน

กฎหมายของประเทศต่าง ๆ จะใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งแตกต่างกันไป นับตั้งแต่ได้มีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532) ที่กำหนดว่า เด็กคือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีหลายประเทศกำหนดให้อายุสิบแปดปีเป็นเกณฑ์ในการบรรลุนิติภาวะ เดิมกฎหมายใช้วัยของบุคคลเป็นเกณฑ์การกำหนดในการบรรลุนิติภาวะ ต่อมาเปลี่ยนเป็นอายุแทน

ตามกฎหมายไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้บุคคลพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือเมื่อทำการสมรสตามกฎหมาย

SUPREME COURT

ศาลสูงสุด

ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีสูงสุดของประเทศ คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลนี้จะไม่ถูกทบทวนโดยศาลใดอีก คำวินิจฉัยหรือความเห็นในคำพิพากษาศาลสูงสุดมีความสำคัญเพราะเป็นการวางหลักกฎหมายของประเทศ

บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ที่มีศาลประจำมลรัฐ เช่น “The Supreme Court of New York” นั้น ไม่ถือว่าศาลประเภทนี้เป็นศาลสูงสุดเนื่องจากคำพิพากษาของศาลนี้ สามารถถูกทบทวนได้โดยศาลที่สูงกว่า คือ ศาลอุทธรณ์ และศาลสูงสุดแห่งสหพันธรัฐ

ศาลสูงสุดในแต่ละประเทศอาจมีชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น ประเทศออสเตรเลีย เรียกว่า The High Court of Australia ส่วนประเทศอังกฤษ (แคว้นอิงแลนด์และเวลส์) ก่อนการปฏิรูประบบศาลใน ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) ศาลสูงสุดมีสามศาลคือ The Crown Court, The High Court และ The Court of Appeal แต่ปัจจุบันได้จัดตั้ง The Supreme Court of the United Kingdom ขึ้นเป็นศาลเดียว สำหรับประเทศไทยศาลสูงสุดคือ ศาลฎีกา “Dika Court”

ในภาษาพหุมีคำอื่นที่มีความหมายเหมือนกับ “ศาลสูงสุด” หลายคำ เช่น “Court of Last Resort” “High Court” “Appellate Court” / “Court of Appeal” และ “Apex Court” เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง DIKA COURT, COURT OF APPEAL, CONSTITUTIONAL COURT, COURT OF JUSTICE

SUSPECT, THE

ผู้ต้องสงสัย

บุคคลที่ถูกกล่าวหา หรือเชื่อว่ากระทำความผิดอาญา แต่ยังไม่ได้รับการแจ้งข้อหาการกระทำความผิดอาญาจากพนักงาน

กฎหมายกำหนดว่า การจับกุม ควบคุมตัว หรือกักขังผู้ต้องสงสัย โดยไม่ได้แจ้งข้อหากระทำได้ การค้นตัวบุคคล การตรวจค้นทรัพย์สิน หรือยึดของกลางเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคดีจะกระทำมิได้ถ้าไม่มีหมายค้นซึ่งออกโดยศาล

พนักงานสืบสวนอาจมีหมายเรียกเพื่อให้ผู้ต้องสงสัยมาให้ปากคำ หรือให้การได้ถ้าบุคคลนั้นไม่อาจมีความผิดอาญา

คำที่เกี่ยวข้อง THE ACCUSED, DEFENDANT, CONVICTED PERSON

SUSPENDED EXECUTION OF IMPRISONMENT

รอการลงโทษจำคุก

วิธีการที่ศาลใช้ในกรณีที่ศาลเห็นว่า จำเลยที่ถูกตัดสินลงโทษจำคุกนั้น ไม่ได้มีความชั่วร้ายหรือเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ควรมีโอกาสแก้ไขความประพฤติเพื่อประโยชน์ต่อบุคคลนั้นเอง

แนวคิดทางด้านอาชญาวิทยาเห็นว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ทุกคนมีโอกาสทำผิดได้ เมื่อบุคคลได้พลังพลั้งเผลอกระทำผิด ถ้ามิได้กระทำโดยเจตนาชั่วร้ายเป็นนิสัย และการปล่อยให้บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมตามปกติ จะไม่ก่อให้เกิดอันตราย และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพ

ความประพฤติของบุคคลนั้นได้แล้ว สังคมควรให้โอกาสบุคคลนั้นแก้ไข กลับเนื้อกลับตัวเพื่อการพัฒนาตนเอง สุดท้ายสังคมก็จะได้ประโยชน์

ทางด้านทัณฑวิทยามีแนวคิดว่าการลงโทษจำคุกที่ควบคุมตัวบุคคลไว้ในเรือนจำ นอกจากมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลนั้นหลาบจำ รับผิดชอบในผลการกระทำความผิดของตนเองแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักโทษตามโครงการต่าง ๆ ของทัณฑสถานซึ่งจะต้องใช้เวลาการจำคุกระยะสั้น ๆ ไม่อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้และอาจเกิดผลในทางตรงกันข้ามคือบุคคลที่ไม่ได้เป็นอาชญากรโดยนิสัย อาจเรียนรู้อาชญากรรมจากนักโทษในคุก ดังนั้นถ้าสังคมสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลนั้นโดยไม่ต้องใช้ทัณฑสถาน ก็จะเป็นประโยชน์กว่า

กฎหมายอาญาของไทยให้ศาลสามารถสั่งให้รอการลงโทษจำคุกได้กรณีที่ศาลได้ตัดสินว่า จำเลยกระทำความผิดให้ลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี และไม่ปรากฏว่าจำเลยได้เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าเคยได้รับโทษจำคุกมา แต่เป็นโทษที่จำเลยกระทำด้วยความประมาท หรือเป็นความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิตใจ หรือเหตุอันควรปรานีแล้ว ศาลอาจกำหนดให้รอการลงโทษจำคุกนั้นไว้ก่อน แล้วปล่อยตัวไป เพื่อให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสดูแลตัวภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พิพากษา คำพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุกทำพร้อมกับการพิพากษาความผิดของจำเลย กรณีที่จำเลยกระทำความผิดลักษณะเดียวกันอีก ระหว่างที่รอการลงอาญาศาลที่พิจารณาคดีในคดีหลังอาจสั่งให้รวมโทษที่รอการลงโทษจำคุกเข้าไว้ในคดีหลังได้

หลายประเทศได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งใช้มาตรการติดตาม สอดส่องความประพฤติของบุคคลที่อยู่ระหว่างการรอการลงโทษจำคุก มาตรการดังกล่าว เรียกว่า การคุมประพฤติ (Parole) ซึ่งทำโดยเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ (Parole Officer)

THE BEST INTERESTS OF THE CHILD

ประโยชน์สูงสุดของเด็ก

หลักการทางกฎหมายและหลักปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากหลักการในการดำเนินการเพื่อคุ้มครอง ปกป้อง และทำให้สิทธิเด็กเกิดขึ้นจริง มีหลายด้านในบางครั้งหลักการดังกล่าวอาจคลุมเครือ ไม่ชัดเจน หรืออาจแย้งกันเอง นอกจากนั้นสิทธิเด็กอาจขัด หรือแย้งกับสิทธิของบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิของเด็ก หรือหน้าที่ของเด็ก เช่น สิทธิของบิดามารดา หรือหน้าที่ความรับผิดชอบของเด็ก ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงต้องคำนึงว่า สิ่งใดคือผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กที่สำคัญไว้สี่ประการ ได้แก่

- สิทธิที่จะได้ผลประโยชน์สูงสุดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก
- สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม
- สิทธิที่จะมีชีวิตรอด
- สิทธิในการพัฒนา

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมิได้ให้คำนิยามของคำว่าผลประโยชน์สูงสุดของเด็กไว้ชัดเจน ดังนั้น ใน ปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติจึงได้จัดทำแนวทางที่เป็นทางการในการกำหนดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก (Guidelines on Formal Determination of the Best Interests of the Child) ขึ้นเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของ “เป้าหมายแห่งสหัสวรรษ หรือ MDGs” โดยประโยชน์สูงสุดของเด็กต้องพิจารณาจากสองด้าน ได้แก่ หลักทั่วไปในการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กในความเสี่ยงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อเด็กภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่เฉพาะเจาะจง (Measures to Ensure due Attention to the Specific Situation and Risks of Children as a Permanent Consideration) และหลักการกำหนดประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นรายบุคคล (Measures to Identify the Best Interests of an Individual Child)

THE FIFTH AMENDMENT

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)

รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในบทที่ห้าซึ่งรับรองสิทธิที่เกี่ยวกับบุคคลในคดีอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ขอบด้วยกฎหมาย เช่น การฟ้องศาล การสอบสวน และการลงโทษ เป็นต้น เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) เนื่องจากการบัญญัติถึงสิทธิของผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ประกอบไปด้วยสิทธิที่ผู้ต้องหาจะไม่ถูกบังคับให้ต้องให้การอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองในคดีอาญาหรือปรักปรำตนเอง (The Privilege against Self-incrimination) สิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน (Double Jeopardy) สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำการใด ๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคล โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย (Due Process) รวมถึงสิทธิที่จำเลยจะได้รับการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการพิจารณาคดีจากคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) ในคดีอาญาที่ระวางโทษประหารชีวิตหรือคดีอุกฉกรรจ์

ถ้อยคำในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้าได้บัญญัติว่า

“บุคคลใดจะถูกพิจารณาในคดีที่มีโทษถึงประหารชีวิต หรือคดีอาญาอันไม่ปรารถนาอื่นใดไม่ได้ นอกจากคณะลูกขุนใหญ่จะได้แจ้งหรือชี้ขาดเป็นลายลักษณ์อักษรให้พิจารณาคดีนั้นแล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่คดีที่เกิดขึ้นในกองทัพบก กองทัพเรือ หรือในกองกำลังพลอาสาสมัครที่เข้าประจำการยามสงคราม หรือมีความไม่สงบเกิดขึ้น และบุคคลใดจะถูกพิพากษาหรือลงโทษในความผิดอันเดียวกันซ้ำอีกไม่ได้ หรือจะถูกบังคับให้การเป็นปฏิปักษ์แก่ตนเองในคดีอาญาใด ๆ ไม่ได้ หรือจะถูกจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินโดยไม่ต้องด้วยกระบวนการแห่งกฎหมายไม่ได้ และทรัพย์สินของบุคคลใดจะนำไปใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์โดยไม่มีค่าตอบแทนอันชอบธรรมไม่ได้”

อนึ่ง รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นบทบัญญัติดั้งเดิมที่ได้รับการรับรองโดยมลรัฐต่าง ๆ ใน ค.ศ. 1787 (พ.ศ. 2330) และส่วนที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายครั้ง (ดู Amendments)

คำที่เกี่ยวข้อง AMENDMENTS, CONSTITUTION OF THE UNITED STATES OF AMERICA, AMERICAN BILL OF RIGHTS

THE FIRST AMENDMENT

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)

รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในบทที่หนึ่งซึ่งได้รับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในด้านความเชื่อ การนับถือศาสนา การพูด การพิมพ์ การโฆษณา และการชุมนุมโดยสันติของประชาชน บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งแรก เป็นการบัญญัติกฎหมายครั้งสำคัญเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) ถือเป็นจุดสำคัญทางประวัติศาสตร์ในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เนื่องจากเป็นการจำกัดการใช้อำนาจของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาต่อประชาชน

ถ้อยคำในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง บัญญัติว่า

“รัฐสภาจะบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการสถาปนาศาสนา หรือห้ามการปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาโดยเสรี หรือตัดทอนเสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์ โฆษณา หรือสิทธิของประชาชนที่จะร่วมชุมนุมกันโดยสงบ และยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อรัฐบาลไม่ได้”

อนึ่ง รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นบทบัญญัติดั้งเดิมที่ได้รับการรับรองโดยมลรัฐต่าง ๆ ใน ค.ศ. 1787 (พ.ศ. 2330) และส่วนที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายครั้ง (ดู Amendments)

คำที่เกี่ยวข้อง AMENDMENTS, CONSTITUTION OF THE UNITED STATES OF AMERICA, AMERICAN BILL OF RIGHTS

THE RIGHT TO COUNSEL

สิทธิที่จะปรึกษานาย

สิทธิของผู้ต้องหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights หรือ ICCPR) ข้อ 13

สิทธินี้เกิดขึ้นจากปัญหาในทางปฏิบัติที่ว่า การสอบปากคำผู้ต้องหา ผู้ต้องหาอาจอยู่ในสภาวะถูกกดดันจนอาจทำให้ผู้ต้องหาให้การโดยเข้าใจผิด หรือคลาดเคลื่อนอันเป็นผลกระทบต่องผู้ต้องหาอย่างไม่เป็นธรรม บางกรณีผู้ต้องหา หรือจำเลยอาจไม่เข้าใจถ้อยคำทางกฎหมายหรือผลทางกฎหมาย จึงอาจให้การที่เป็นผลร้ายกับตนเอง นอกจากนั้นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างอำนาจของผู้ถูกสอบสวนกับพนักงานสอบสวน อาจทำให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจโดยมิชอบได้ การได้ปรึกษานาย หรือมีทนายเข้าร่วมในการดำเนินคดีจึงทำให้การดำเนินคดีมีความเป็นธรรมมากขึ้น

บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดหาทนายให้กับผู้ต้องหากรณีที่ผู้ต้องหาไม่สามารถหาทนายได้หรือถ้าเจ้าพนักงานไม่อนุญาตให้ทนายเข้าฟังการสอบสวนถือว่าเป็นกระบวนการที่ขาดความชอบธรรมทางกฎหมาย

สิทธิในการมีทนายสามารถแบ่งได้เป็นสองขั้นตอน คือ

1. ทนายในชั้นก่อนฟ้องคดี ผู้ต้องหาสิทธิในการให้ทนายเข้ามารับฟังข้อกล่าวหา
2. ทนายในชั้นศาลซึ่งจำเลยมีสิทธิในการแต่งตั้งทนายเข้ามาเพื่อดำเนินการในการต่อสู้คดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) ได้รับรองสิทธิในการมีทนายไว้ใน มาตรา 242 ดังนี้ “ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวไม่อาจหาทนายความได้ รัฐต้องตั้งทนายความให้ผู้ถูกควบคุมตัวโดยเร็ว” และกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา 7 ทวิ (1) บัญญัติว่า “ผู้ต้องหาที่มีสิทธิพบและปรึกษาทนายความสองต่อสอง”

คำที่เกี่ยวข้อง THE RIGHT TO KEEP SILENCE, CONFESSION, INQUISITORIAL SYSTEM, ACCUSATORIAL SYSTEM, INTERROGATION

TO BE TRIED WITHOUT
UNDUE DELAY,
THE RIGHT

สิทธิที่จะได้รับ
การพิจารณาคดี
โดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น

สิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลยในคดีอาญาที่จะได้รับการพิจารณาไต่สวนความผิดในเวลาโดยเร็ว ไม่เนิ่นช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะอ้างได้

ในคดีอาญาแม้ว่าบุคคลที่ศาลยังไม่พิพากษาว่าผิดจะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ แต่บุคคลที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกลิดรอนสิทธิหลายประการ เช่น อาจถูกคุมขัง ทำให้สูญเสียอิสรภาพ ถูกจำกัดสิทธิในการเดินทาง นอกจากนั้นอาจถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ในระหว่างการดำเนินคดี การพิจารณาคดีที่รวดเร็วจึงทำให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลดังกล่าวได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

รัฐจะต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้คดีอาญาดำเนินไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ทั้งในขั้นตอนก่อนฟ้องและขั้นดำเนินคดีในศาล เช่น การมีพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความสามารถที่พอเพียง มีกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการเลื่อนนัดการนัดฟ้องที่รัดกุม และมีจำนวนอัยการ และตุลาการที่พอเพียงกับปริมาณคดี

คำว่าไม่ชักช้าเกินความจำเป็นนั้นจะต้องไม่ใช่ระยะเวลาที่สั้นเกินไปจนเป็นการรวบรัดจนจำเลยไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อติดต่อหาทนายความ เพื่อเป็นที่ปรึกษาคดี พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็นได้รับรองโดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14(3) ว่า “ในการพิจารณาคดีอาญา บุคคลทุกคนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดย่อมมีสิทธิ

ที่จะได้รับหลักประกันขั้นต้นดังต่อไปนี้โดยเสมอภาค ... (ค) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินจำเป็น” (In the determination of any criminal charge against him, everyone shall be entitled to the following minimum guarantees, in full equality ...)(c) To be tried without undue delay)

TOTALITARIANISM

ลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จ

รูปแบบของระบบการเมืองการปกครองที่ถืออำนาจรัฐเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารประเทศ ทำให้รัฐมีอำนาจเด็ดขาดในการจัด กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จมีความคล้ายคลึงกับลัทธิเผด็จการทหารแบบขั้วจัด เช่น ลัทธิฟาสซิส (Fascism) และลัทธินาซี (Nazism) หรือเผด็จการคอมมิวนิสต์แบบขั้วจัด เช่น คอมมิวนิสต์แบบสตาลิน (Stalinist Communism)

ระบบการปกครองแบบนี้จะยึดถือความคิดว่า รัฐเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด อำนาจของผู้บริหารจึงเป็นอำนาจที่ใช้จัดการทุกอย่างของรัฐ รัฐจึงมีอำนาจควบคุมทุกอย่าง เพื่อความเป็นเอกภาพของรัฐ โดยไม่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน ดังนั้นนโยบายเกี่ยวกับการบริหาร คือ รัฐจะใช้วิธีการควบคุมกิจกรรมทุกอย่างทั้งกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คณะผู้บริหารส่วนกลางเป็นองค์กรที่ผูกขาดอำนาจการตัดสินใจกำหนดนโยบาย มีการควบคุมองค์กรรัฐในระดับย่อย ๆ ตามลำดับอย่างเคร่งครัด โดยกฎระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติ มีมาตรการบังคับให้ประชาชนเชื่อฟัง เคารพ และปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐอย่างเคร่งครัด เช่น การใช้วิธีการทางกฎหมายและการโฆษณาชวนเชื่อที่มักอ้างว่าเพื่อความมั่นคงของชาติ โดยไม่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน ดังนั้นประชาชนจึงเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

TRIAL IN CAMERA

การพิจารณาเป็นการลับ

คำว่า *in camera* เป็นภาษาละติน แปลว่า ในห้อง (In a Chamber)

รูปแบบ หรือวิธีการพิจารณาคดีในศาลที่ไม่ให้บุคคลทั่วไปและสื่อมวลชนเข้าร่วมฟังการไต่สวนสืบพยานในศาลเว้นแต่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีนั้นซึ่งเป็นการยกเว้นหลักทั่วไปของการไต่สวนพิจารณาคดีอาญาที่มีหลักกว่าจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลยและต้องเป็นการพิจารณาโดยเปิดเผย (ดู OPEN TRIAL / PUBLIC TRIAL) เพื่อไม่ให้รัฐใช้กระบวนการยุติธรรมกลั่นแกล้งจำเลย และเป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนตรวจสอบความชอบธรรมและความถูกต้องของกระบวนการยุติธรรม

เนื่องจากบางกรณีการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยอาจจะกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ความมั่นคงของชาติ เช่น คดีความผิดต่อความมั่นคง หรือต้องการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน เช่น ในคดีก่อการร้าย คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มือทมิฬ หรือต้องการคุ้มครองชื่อเสียงเกียรติยศของผู้เสียหาย เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็ก เป็นต้น ดังนั้นจึงยอมให้พิจารณาคดีโดยไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาไต่สวนคดีเข้าร่วมฟังการพิจารณาได้ หลักการนี้เป็นข้อยกเว้นสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย จึงต้องเป็นกรณีที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นโดยแท้จริง หลายประเทศได้วางหลักเกณฑ์ระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการพิจารณาเป็นการลับไว้

ในการพิจารณาในศาลเยาวชนมักจะใช้การพิจารณาเป็นการลับเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกเกิดตราบาปติดตัว ในประเทศไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 177 กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือโดยคำร้องขอของคู่ความฝ่ายใด แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ เพื่อไม่ให้ประชาชนทั่วไปล่วงรู้ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้เท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- โจทก์และทนาย
- จำเลยและทนาย
- ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- ล่าม
- บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล
- พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้กับศาล แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

คำตรงข้ามกับคำนี้คือ การพิจารณาโดยเปิดเผย (Open Trial / Public Trial)

TYRANNY OF THE MAJORITY

เผด็จการ โดยเสียงข้างมาก

สภาพการณ์ที่รัฐบาลหรือองค์กรที่ใช้อำนาจปกครองที่ได้อำนาจมาตามวิถีทางประชาธิปไตยได้ตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย หรือดำเนินการใด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ที่สนับสนุน โดยไม่คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ หรือประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชนที่เป็นเสียงส่วนน้อย

บางทีก็เรียกสภาพการณ์เช่นนี้ว่า Dictatorship of the Majority ในสำนวนไทยมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ “พวกมากลากไป”

แม้ว่าหลักการของประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ แต่ในสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง สิทธิที่เป็นเสียงส่วนน้อย จำต้องได้รับการคุ้มครอง ในการกำหนดนโยบายรัฐจึงต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่เป็นเสียงส่วนน้อยอย่างเท่าเทียมกันกับเสียงส่วนใหญ่ (ดู UNIVERSAL SUFFRAGE)

ULTRA VIRES (Latin)

เกินขอบอำนาจ

มาจากภาษาละติน นิยมอ่านว่า อัล-ตรา-ไว-เรส หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบอำนาจที่ได้กำหนดไว้ หรือได้รับมอบหมาย คำนี้ปรากฏทั้งในกฎหมายมหาชนและเอกชน

ในกฎหมายมหาชน คำนี้ใช้ได้ทั้งกรณีที่เป็นบุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน หมายถึงการที่องค์กร หน่วยงาน หรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบอำนาจ (Subdelegated/ *delegatus*) กระทำเกินกว่าขอบเขตหน้าที่ที่มีอำนาจ หรือที่ได้รับมอบอำนาจจากองค์กร หรือบุคคลที่มอบอำนาจ (Delegate/ *delegare*) ไม่ว่าจะเป็นการมอบหมายนั้นจะมีขึ้นโดยกฎหมาย หรือคำสั่ง

ในกฎหมายเอกชนใช้ได้หลายความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการมอบหมายอำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นจะเกิดจากสัญญา หรือตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ตัวแทนกระทำนอกขอบอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากตัวการ หรือการที่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลกระทำเกินขอบอำนาจที่นิติบุคคลนั้นมีตามกฎหมาย

การกระทำเกินขอบอำนาจสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การกระทำเกินขอบอำนาจในเนื้อหา (Substantive/ *ultra vires*) ซึ่งเป็นการกระทำเกินขอบอำนาจที่มีอยู่ และการกระทำเกินขอบอำนาจในกระบวนการ (Procedural/ *ultra vires*) ซึ่งหมายถึง มีอำนาจตามกฎหมายแต่กระบวนการไม่ถูกต้อง

UNITED NATIONS
“PROTECT, RESPECT AND
REMEDY” FRAMEWORK

กรอบการทำงาน
สหประชาชาติว่าด้วย
การปกป้องคุ้มครอง
การเคารพ และการเยียวยา

แนวทางการดำเนินงานของรัฐและภาคธุรกิจเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบริษัท กรอบดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยนายจอห์น รุกกี (John Ruggie) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนพิเศษของนายโคฟี อันนัน เลขาธิการใหญ่สหประชาชาติเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับ

ความรับผิดชอบของบริษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนฐานะเป็นคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน

ใน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนได้รับรองรายงานชื่อ “กรอบการทำงานสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องคุ้มครอง การเคารพ และการเยียวยา” ที่เสนอโดยนายรักกี ดังนั้นบางทีจึงเรียกแนวทางนี้ว่า “กรอบการดำเนินงานแบบรักกี (Ruggie’s Framework)”

กรอบการทำงานดังกล่าว มีหลักการสำคัญสามประการ คือ

1. รัฐเป็นองค์กรที่อยู่ในลำดับแรกที่มีหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง (Protect) บุคคลไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยบุคคลที่สาม รวมถึงการละเมิดที่เกิดจากบริษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจ
2. ภาคธุรกิจและบริษัทข้ามชาติมีความรับผิดชอบในการเคารพ (Respect) สิทธิมนุษยชนในการดำเนินงานภายใต้หลักกฎหมาย “การใช้ความระมัดระวังอย่างพอเพียง (Due Diligence)” เพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินการตามธุรกิจนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน
3. ขยายการเข้าถึงการเยียวยา (Remedy) การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการเยียวยาโดยกระบวนการทางศาล และไม่ใช้กระบวนการทางศาล หรือโดยมาตรการอื่น เช่น การตั้งกองทุนชดเชย เป็นต้น

ตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนดั้งเดิม รัฐเท่านั้นที่มีพันธะหน้าที่ในการประกันสิทธิมนุษยชน (ดู OBLIGATION TO PROTECT, RESPECT และ FULFIL) บริษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจไม่มีหน้าที่ประกันสิทธิมนุษยชนแก่บุคคล กรอบการดำเนินงานของสหประชาชาติฯ ถือว่าเป็นความพยายามของสหประชาชาติในการเชื่อมโยงความรับผิดชอบของบริษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น

UNITED NATIONS GUIDELINES FOR NATIONAL PLAN OF ACTION FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION

ข้อชี้แนะ
ของสหประชาชาติ
เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการ
แห่งชาติว่าด้วย
สิทธิมนุษยชนศึกษา

เอกสารที่เป็นคำแนะนำ หรือเป็นแนวทาง ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The Office of the High Commissioner for Human Rights หรือ OHCHR) ใน ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับความร่วมมือกันระหว่างรัฐกับรัฐ องค์การระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organisation) องค์การพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organisation) กลุ่มวิชาชีพ ตลอดจนปัจเจกบุคคล และภาคประชาชน ในการกำหนดแผนปฏิบัติการระดับชาติ / แนวปฏิบัติ และการพัฒนาการศึกษา และฝึกอบรมสิทธิมนุษยชน ในวาระที่มีการประกาศให้ ค.ศ. 1995 - 2004 (พ.ศ. 2538 - 2547) เป็น ทศวรรษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน และเสริมภาพขั้นพื้นฐานให้ประชาชนภายในรัฐภาคีสมาชิก

UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS

คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชน
แห่งสหประชาชาติ

องค์กรย่อยภายใต้การดำเนินงานของสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ดำเนินการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ภารกิจเริ่มแรกของคณะกรรมการคือการจัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และต่อมาคณะกรรมการมีบทบาทหลักในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยมีองค์กรย่อยที่สำคัญ คือ คณะอนุกรรมการว่าด้วยการส่งเสริมและการปกป้องสิทธิมนุษยชน (Sub-Commission on the Promotion and Protection of Human Rights)

หลังจากการประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ณ กรุงเวียนนา ที่ประชุมได้เสนอแนะว่าสหประชาชาติควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนและควรยกระดับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ให้เป็นองค์กรหลักของสหประชาชาติเช่นเดียวกับคณะมนตรีความมั่นคงและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ต่อมาใน ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้มีมติให้ยกเลิกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ พร้อมทั้งให้จัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนขึ้นและให้อิโณงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ มาเป็นของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (ดู UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL)

UNITED NATIONS DECLARATION ON HUMAN RIGHTS EDUCATION AND TRAINING

ปฏิญญาสหประชาชาติ
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา
และการฝึกอบรม
ด้านสิทธิมนุษยชน

ตราสารระหว่างประเทศที่รวบรวมหลักการและแนวทางสำคัญสำหรับรัฐในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาและฝึกอบรมด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ ปฏิญญาฯ นี้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนและได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติโดยมีมติรับรองในวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554)

ปฏิญญาฯ ไม่มีผลทางกฎหมายผูกพันรัฐ และไม่ได้รับรองสิทธิมนุษยชนขึ้นมาใหม่แต่อย่างใด แต่ได้รวบรวมหลักการสำคัญ ๆ ไว้ในข้อบทรวม 14 ข้อ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนศึกษารูปแบบต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษานอกระบบ ตลอดจนข้อที่ควรคำนึงในการศึกษาและอบรมด้านสิทธิมนุษยชนโดยมีเป้าหมายให้มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน และให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักการที่สำคัญตามปฏิญญาฯ นี้ เช่น

- ข้อ 1 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความรู้ ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสามารถเข้าถึงสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรมด้านสิทธิมนุษยชน

- ข้อ 3 สิทธิมนุษยชนศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกวัย
- ข้อ 4 สิทธิมนุษยชนศึกษาควรอยู่บนพื้นฐานตามหลักการของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และตราสารระหว่างประเทศ
- ข้อ 5 สิทธิมนุษยชนศึกษาไม่ว่าจะดำเนินการโดยภาครัฐหรือภาคเอกชนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคโดยเฉพาะความเสมอภาคระหว่างเด็กหญิง และเด็กชาย และควรคำนึงถึงบุคคลในกลุ่มที่มีความยากลำบากเป็นพิเศษ เช่น คนพิการ เป็นต้น

UNITED NATIONS
EDUCATIONAL, SCIENTIFIC
AND CULTURAL
ORGANISATION (UNESCO)

องค์การการศึกษา
วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม
แห่งสหประชาชาติ /
องค์การยูเนสโก

“องค์การยูเนสโก” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ยูเนสโก” เป็นองค์การชำนาญพิเศษ องค์การหนึ่งภายใต้องค์การสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีวัตถุประสงค์ คือการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการยอมรับความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิตของคนทุกกลุ่มในโลก เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งอันเป็นชนวนสู่สงคราม นอกจากนี้ ยูเนสโกยังส่งเสริมความร่วมมือของนานาชาติทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้คนและรัฐต่าง ๆ ทั่วโลกเคารพความ ยุติธรรม กฎหมาย สิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์พึงมี โดยไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา

วัตถุประสงค์ข้างต้นปรากฏในธรรมนูญก่อตั้งองค์การยูเนสโกที่ว่า

“ด้วยสงครามเกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์ ดังนั้น จึงต้องสร้างการพิทักษ์สันติภาพ ให้เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ด้วย” (“Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed.”)

องค์การยูเนสโกมีขอบข่ายงานที่กว้างขวางโดยไม่จำกัดเฉพาะงานทางด้านการศึกษาเท่านั้น แต่รวมถึงงานทางด้านวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ สื่อสารมวลชนและสารสนเทศ

องค์การยูเนสโกมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 195 ประเทศ และสมาชิกสมทบอีก 7 ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2555) ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การยูเนสโก ลำดับที่ 49 โดยเป็นภาคีสมาชิกใน ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) และประเทศไทยยังเป็นที่ตั้งสำนักงานยูเนสโกประจำภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก โดยสำนักงานตั้งอยู่ที่ ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

คำที่เกี่ยวข้อง EDUCATION FOR ALL, THE RIGHT TO EDUCATION, ACADEMIC FREEDOM, HUMAN RIGHTS EDUCATION

UNITED NATIONS
ENVIRONMENT
PROGRAMME (UNEP)

โครงการสิ่งแวดล้อม
แห่งสหประชาชาติ /
ยูเอ็นวี

องค์การระหว่างประเทศที่มีภาระหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมระดับโลกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ในการดำเนินงานโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ยูเอ็นจะร่วมมือกับสหประชาชาติและรัฐภาคีสมาชิก ในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามหลักวิทยาศาสตร์ การให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ โดยร่วมมือกับรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ และองค์กรในท้องถิ่นเพื่อบูรณาการนโยบายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนา และการนำนโยบายไปใช้ในเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการกำหนดนโยบายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อนำนโยบายดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการผลักดันให้มีความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ภารกิจของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติครอบคลุมตั้งแต่การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สภาพบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมทางทะเล

และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมของโลก การกำกับดูแลสภาพแวดล้อม และเศรษฐกิจสีเขียว ยุทธศาสตร์หลักในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ได้แก่

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทางลบ
- การลดและป้องกันมลพิษ เช่น การบำบัดของเสีย และการนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น
- การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

คำที่เกี่ยวข้อง AGENDA 21, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, MULTILATERAL ENVIRONMENT AGREEMENT, THE RIGHT TO ENVIRONMENT, BIOLOGICAL DIVERSITY

UNITED NATIONS GUIDELINES ON THE ROLES OF PROSECUTORS

ข้อชี้แนะ ของสหประชาชาติ ว่าด้วยบทบาทของอัยการ

หลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของบุคคลที่ทำหน้าที่อัยการที่จัดทำขึ้นในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการคุ้มครองผู้กระทำความผิดครั้งที่ 8 ณ กรุงฮาวานา ประเทศคิวบา ใน ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) เพื่อเป็นแนวทางแก่ประเทศต่าง ๆ ในการบริหารกระบวนการยุติธรรม

ข้อชี้แนะฯ นี้จัดทำขึ้นเนื่องจากอัยการมีบทบาทสำคัญในการบริหารกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงได้ร่วมประชุมวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่สำคัญของอัยการ โดยการส่งเสริมให้อัยการเคารพหลักการตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาที่มีสิทธิจะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันเป็นที่สุดของศาลยุติธรรมว่าผิด

และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยโดยศาลที่เป็นอิสระ และเที่ยงธรรม เพื่อให้เกิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เที่ยงธรรม และเสมอภาค และการคุ้มครองพลเมืองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อชี้แนะมี 24 ข้อ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- คุณสมบัติ การคัดเลือก และการฝึกอบรม
- สถานภาพและสภาพการทำงาน
- เสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการสมาคม
- บทบาทในกระบวนการทางอาญา
- การดำเนินคดีอาญาที่เป็นทางเลือกอื่น
- การใช้ดุลยพินิจ
- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นของรัฐ
- การนำข้อชี้แนะไปใช้ปฏิบัติ

คำที่เกี่ยวข้อง ATTORNEY-GENERAL, SOLICITOR-GENERAL, PROSECUTOR

UNITED NATIONS HIGH
COMMISSIONER FOR
REFUGEE (UNHCR)

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัย
แห่งสหประชาชาติ /
ยูเอ็นเอชซีอาร์

คำนี้ใช้เรียกทั้งชื่อตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ และชื่อหน่วยงานของข้าหลวงใหญ่ฯ

หน่วยงานด้านมนุษยธรรมของสหประชาชาติ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ นครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ตามมติสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เพื่อให้มีภาระหน้าที่ ดำเนินงานด้านผู้ลี้ภัยต่อจากสำนักงานบริหารเพื่อการบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟู (United Nations Relief and Rehabilitation Administration

หรือ UNRRA) ที่ได้ก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1943 (พ.ศ. 2486) โดยประธานาธิบดี แฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ เพื่อช่วยเหลือการกลับถิ่นฐานเดิมของผู้พลัดถิ่นจำนวนมากที่ประสบกับภัยพิบัติที่เกิดจากการสู้รบในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

ภารกิจหลักของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ คือ การปกป้องผู้ลี้ภัย และสนับสนุนกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยทั่วโลก โดยการเป็นผู้นำและประสานงานในการรวบรวมความช่วยเหลือจากนานาประเทศ เพื่อปกป้องและแก้ปัญหาของผู้ลี้ภัย ภารกิจนี้ครอบคลุมถึงผู้ที่หนีภัยจากการประหัตประหาร และผู้ที่พลัดถิ่นอันเนื่องมาจากภัยพิบัติอีกด้วย

ในการดำเนินงาน UNHCR จะคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะสิทธิที่จะอาศัยอยู่อย่างปลอดภัยในรัฐอื่น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับทางออกที่ยั่งยืน ซึ่งได้แก่การเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมโดยสมัครใจ (Voluntary Repatriation) การปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่นในรัฐแรกรับ (Local Integration) หรือการไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม (Third-Country Resettlement)

นอกจากนั้น UNHCR ยังมีการกิจในการปกป้องและให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมแก่บุคคลในความห่วงใย (Persons of Concern หรือ POCs) และกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ผู้แสวงหาที่พักพิง (Asylum Seekers) ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ (Internally Displaced Persons) บุคคลไร้รัฐ (Stateless Persons) และผู้ที่เดินทางกลับประเทศต้นทาง (Returnees)

UNHCR ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพสองครั้งคือ ใน ค.ศ. 1954 (พ.ศ. 2497) และ ค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524) ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ คนปัจจุบัน ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) คือ นายอันโตนิโอ กูเตร์เรส (Antonio Guterres) อดีตนายกรัชมมนตรีโปรตุเกส

คำที่เกี่ยวข้อง REFUGEE, DISPLACED PERSON, STATELESS PERSON, ASYLUM SEEKER, WELL-FOUNDED FEAR, NON-REFOUELEMON, REFUGEE CONVENTIONS

องค์กรหลักองค์กรหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นใน ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) ตามข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติที่ 60/251 เพื่อให้มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (ดู UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS) เนื่องจากขอบเขต และภาระงานด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติมีมากขึ้น ดังนั้นภาระงานทั้งปวงที่เป็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่อยู่ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจึงได้โอนมาเป็นของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประกอบด้วยสมาชิกสี่สิบเจ็ดประเทศซึ่งได้รับการเลือกโดยการลงคะแนนเสียงจากรัฐภาคีสหประชาชาติ ดังนั้นคณะมนตรีฯ จึงเป็นองค์กรที่ประกอบขึ้นโดยผู้แทนของรัฐ และทำงานในนามของรัฐ อันต่างจากคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนซึ่งทำงานโดยไม่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐ

ในการดำเนินงาน คณะมนตรีฯ มีคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Committee) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสิบแปดคนให้คำแนะนำด้านวิชาการ

คณะมนตรีฯ มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานและให้คำแนะนำด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐสมาชิกของสหประชาชาติตามกระบวนการประเมินสถานการณ์ทั่วไปของสิทธิมนุษยชนตามวาระ หรือ กระบวนการ UPR (ดู UNIVERSAL PERIODIC REVIEW) และมีอำนาจรับเรื่องราวร้องเรียนจากบุคคลว่ารัฐภาคีได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงและเป็นระบบตามกระบวนการตามข้อมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมที่ 1235 และ 1503 (ดู THE 1235 PROCEDURE และ THE 1503 PROCEDURE)

คณะมนตรีฯ มีอำนาจยกประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ หรือสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศใด ๆ ขึ้นศึกษาหรืออภิปรายเพื่อหาทางแก้ปัญหาและอาจแต่งตั้งผู้จัดทำรายงาน ผู้แทน ผู้สังเกตการณ์สิทธิมนุษยชน

ในประเทศสมาชิกได้หรืออาจเสนอให้เลขาธิการสหประชาชาติเพื่อแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวได้

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS PRIZE

รางวัลสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ

คำเรียกอย่างย่อของคำว่า United Nations Prize in the Field of Human Rights ซึ่งเป็นรางวัลที่สหประชาชาติประกาศมอบให้เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณของบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรที่มีผลงานที่โดดเด่นในการอุทิศตนเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

รางวัลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติจะประกาศทุกห้าปี เริ่มมอบรางวัลครั้งแรกใน ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) พิธีมอบรางวัลจะทำในวันที่ 10 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันสิทธิมนุษยชนสากล รางวัลนี้ถือเป็นเกียรติประวัติอย่างสูงแก่ผู้ได้รับโดยไม่มีเงินรางวัลตอบแทน

รางวัลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้กระตุ้นให้หลายประเทศมอบรางวัลสิทธิมนุษยชนระดับชาติ (Human Rights Award / Prize) ขึ้น ซึ่งอาจดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรพัฒนาเอกชน สำหรับประเทศไทยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกาศรางวัลนักสิทธิมนุษยชนดีเด่นเป็นประจำทุกปี

คำที่เกี่ยวข้อง HUMAN RIGHTS DAY, NOBEL PEACE PRIZE, UNESCO/BILBAO HUMAN RIGHTS EDUCATION PRIZE

UNITED NATIONS RULES
FOR THE TREATMENT
OF WOMEN PRISONERS
AND NON-CUSTODIAL
MEASURES FOR WOMEN
OFFENDERS /
BANGKOK RULES

ข้อกำหนด
ของสหประชาชาติ
สำหรับการปฏิบัติต่อ
ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ
และมาตรการที่มีใช้การควบคุม
สำหรับผู้หญิงทำผิดกฎหมาย
/ ข้อกำหนดกรุงเทพฯ

ตราสารระหว่างประเทศที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิง ซึ่งได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติใน ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) หรือเรียกโดยย่อว่าข้อกำหนดกรุงเทพฯ (Bangkok Rules) เกิดขึ้นจากการริเริ่มของประเทศไทยภายใต้โครงการยกระดับชีวิตผู้ต้องขังหญิง (Enhancing Lives of Female Inmates) หรือ “เอลฟี” (ELFI) ในพระตำริของพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

ข้อกำหนดฉบับนี้ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำขึ้น เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้อ้างอิงในการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบด้านราชทัณฑ์ที่เกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิงที่จะนำไปสู่การยกระดับการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้ต้องขังหญิง เช่น การจำแนกลักษณะและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีลักษณะพิเศษแต่ละประเภท การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพที่เป็นความต้องการเฉพาะของผู้ต้องขังหญิง การใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขัง และการดูแลบุตรที่ติดมากับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เป็นต้น

UNITED NATIONS STANDARD MINIMUM RULES FOR THE TREATMENT OF PRISONERS 1955

ข้อกำหนดมาตรฐาน ขั้นต่ำของสหประชาชาติ ว่าด้วยการปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขัง พ.ศ. 2498

ประมวลหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการบริหารเรือนจำ และการปฏิบัติกับผู้ต้องขังเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และคำนึงถึงศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขังข้อกำหนดฯ จัดทำขึ้น ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการคุ้มครอง ผู้กระทำผิด ณ นครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ใน ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498) และต่อมาข้อกำหนดฯ นี้ได้รับการรับรองโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม แห่งสหประชาชาติใน ค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500) และ ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) มักจะเรียกประมวลหลักการฯ นี้สั้น ๆ ว่า “มาตรฐานการปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขัง”

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำฯ ครอบคลุมทั้งหลักการในการจัดการเรือนจำ สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขัง และแนวทางสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรวม ทั้งหมด 95 ข้อที่สำคัญ เช่น

- การย้ำว่าข้อกำหนดนี้มีได้ต้องการกำหนดรายละเอียดของรูปแบบ ของเรือนจำ แต่เป็นการวางหลักการร่วมกันขององค์ประกอบที่สำคัญ ครอบคลุม หลักการ และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและยอมรับได้ในการ จัดการเรือนจำ
- การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องขังจะต้องไม่เลือกปฏิบัติ และการ เคารพความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรมของผู้ต้องขัง
- การจัดทำทะเบียน การจำแนกประเภทของผู้ต้องขัง
- การมีห้องพักที่มีมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อการดำรงชีวิต เช่น สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีพื้นที่และแสงสว่างเพียงพอ มีห้องส้วมและ ห้องอาบน้ำและสิ่งของที่จำเป็นในการทำความสะอาดร่างกาย

- การมีน้ำดื่มที่สะอาด และได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย อย่างเพียงพอมีเวลาในการออกกำลังกายอย่างน้อยวันละหนึ่งชั่วโมง มีเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และไม่เป็นที่อับอายหรือ ทำให้รู้สึกต่ำต้อย หรือตกเป็นเป้าสายตาเมื่อต้องออกไปนอกเรือนจำ
- เรือนจำต้องจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณวุฒิและมีความรู้ ด้านจิตเวช ผู้ต้องขังที่ป่วยและจำเป็นต้องรักษาโดยผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะจะต้องได้รับการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลเฉพาะหรือ โรงพยาบาลทั่วไป บุคลากรทางการแพทย์จะต้องให้คำแนะนำ ต่อผู้อำนวยการ หรือผู้บัญชาการเรือนจำในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพ อาหาร และสุขอนามัยของเรือนจำ
- การห้ามบังคับผู้ต้องขังทำงานที่เป็นหน้าที่ของเรือนจำ เว้นแต่ เพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองหรือกิจกรรมเพื่อสังคม
- การห้ามลงโทษทางกาย ขังในห้องมืด หรือการลงโทษที่ทารุณ ไร้มนุษยธรรมหรือลดทอนความเป็นมนุษย์
- เครื่องพันธนาการ เช่น กุญแจมือ โซ่ตรวน ชุดมัดตัวสำหรับผู้ป่วย โรคจิต จะต้องไม่ใช่เพื่อการลงโทษ เว้นแต่จะใช้เพื่อป้องกันการหลบหนี ระหว่างเคลื่อนย้ายผู้ถูกคุมขัง หรือมีเหตุผลทางการแพทย์
- ผู้ต้องขังจะต้องได้รับแจ้งเกี่ยวกับระเบียบ วินัย ข้อบังคับสำหรับการปฏิบัติตน ทราบ รู้สิทธิ และหน้าที่ของตน รวมถึงวิธียื่นคำร้องทุกข์ต่าง ๆ โดยมีคู่มือ ถ้าผู้ต้องขังเป็นผู้ไม่รู้หนังสือจะได้รับแจ้งด้วยวาจา
- กรณีที่ผู้ต้องขังตาย ป่วย บาดเจ็บสาหัส หรือมีการย้ายผู้ต้องขัง ไปบำบัดรักษา ผู้อำนวยการหรือผู้บัญชาการเรือนจำต้องแจ้ง ให้คู่สมรส ญาติ หรือบุคคลที่ผู้ต้องขังได้แจ้งไว้โดยเร็ว

คำที่เกี่ยวข้อง PRISONER, DETENTION, “ELFI”

สถาบันการศึกษาวิจัยซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นตามมติสมัชชาใหญ่สหประชาชาติใน ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์รวมของนักวิจัยและนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ จากทั่วโลก โดยสนับสนุนให้ทำการศึกษา วิจัยโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งไปสู่การสร้างสันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพด้านงานวิจัย และการฝึกงานในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา

มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ ไม่มีนิสิตนักศึกษา คณะวิชา หรือที่ตั้งมหาวิทยาลัยเป็นของตนเองดังเช่นมหาวิทยาลัยทั่วไป มีเพียงสำนักงานซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น การดำเนินงานจะผ่านเครือข่ายของสถาบันวิจัยและวิชาการรวมทั้งศูนย์ฝึกอบรมและศูนย์วิจัยของสถาบันวิชาการต่าง ๆ ทั่วโลก

ขอบข่ายการศึกษาวิจัยที่สำคัญของมหาวิทยาลัยสหประชาชาติแบ่งได้เป็นห้าส่วนดังนี้

- การเสริมสร้างสันติภาพ ความมั่นคงปลอดภัย และสิทธิมนุษยชน
- การบริหารจัดการที่ดีในการพัฒนา (Development Governance)
- การป้องกันมลภาวะและการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- การศึกษาสภาพแวดล้อมโลก และการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม

UNIVERSAL SUFFRAGE การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป

วิธีการเพื่อให้ได้มติของประชาชนในการตัดสินใจเลือกผู้แทนของประชาชนเพื่อจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการบริการกิจการสาธารณะ และการใช้สิทธิของปัจเจกชนเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปจึงสัมพันธ์กับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง (the Right to Vote) อันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีอุดมการณ์ว่า การปกครองที่ดีต้องเป็นไปเพื่อสนองต่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่พร้อมกับการคุ้มครองคนส่วนน้อย

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปมีนัยสองด้านคือ ด้านแรก เป็นสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสิทธินี้เป็นของราษฎรที่เป็นผู้ใหญ่ทุกคน (the Right of Every Adult Citizen) แม้ว่าแต่เดิมในประเทศที่มีการเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎรจะได้รับรองสิทธิของผู้บรรลุนิติภาวะในการออกเสียงเลือกตั้ง แต่จะมีการจำกัดคุณสมบัติอื่น ๆ ของผู้ที่จะใช้สิทธิ เช่น หลายประเทศได้กำหนดสถานะทางทรัพย์สิน (Property) ต้องเป็นเพศชาย หรือสถานะการสมรส เป็นต้น สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปของสตรีเพิ่งได้รับการรับรองในช่วงทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา โดยประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศแรกที่ได้รับรองสิทธิโดยไม่มีข้อแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ปัจจุบันข้อจำกัดเหล่านี้ผ่อนคลายลงมาก เกือบทุกประเทศได้รับการรับรองความเท่าเทียมของบุคคลในการออกเสียงเลือกตั้ง แม้ว่าจะมีข้อยกเว้นอยู่บ้างในประเทศตะวันออกกลาง

ด้านที่สอง เป็นสิทธิในการสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง (the Right to Run for the Office) ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคลในการเสนอตัวเองเป็นผู้แข่งขันรับการเลือกตั้งไม่ว่าจะโดยสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่ก็ตาม โดยนัยนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงต้องได้รับโอกาสในการนำเสนอแนวคิดและนโยบายต่อผู้ออกเสียงเลือกตั้ง และผู้จัดการเลือกตั้งต้องประกันว่าการเลือกตั้งจะมีขึ้นอย่างเป็นธรรม (Fair) รวมถึงได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยเพื่อให้บุคคลนั้นนำเสนอ

ความเห็นได้อย่างไม่ต้องหวั่นเกรงต่ออิทธิพลใด รวมถึงการเข้าถึงสื่อมวลชน นอกจากนั้นยังต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว และชื่อเสียง ที่อาจจะถูกใส่ร้าย เพื่อทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศจากฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น องค์การที่จัดการเลือกตั้งต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้มีการเลือกตั้งที่เป็นธรรมขึ้น

ทุกประเทศกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป แตกต่างกันไป โดยทั่วไปจะเป็นเรื่องอายุ เช่น บางประเทศกำหนดให้เป็นสิทธิของผู้บรรลุนิติภาวะ เป็นต้น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ค.ศ. 2007) มาตรา 99 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ดังนี้

- เป็นบุคคลสัญชาติไทย แต่ผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
- มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง

นอกจากนี้ มาตรา 100 ได้กำหนดลักษณะของบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ดังนี้

- บุคคลที่เป็นนักบวช นักพรต ภิกษุ หรือสามเณร
- ผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- ผู้ที่ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- บุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

UNLAWFUL ACTION การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การกระทำของบุคคลต่อบุคคลอื่น โดยไม่มีอำนาจ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

กฎหมายที่ให้อำนาจการกระทำการอาจเป็นกฎหมายที่เป็นเนื้อหาสาระ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่ง หรือเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาความต่าง ๆ

ในทุกสังคมจะต้องสร้างหลักความสัมพันธ์ สิทธิหน้าที่ และการปฏิบัติตนของบุคคลที่เรียกว่า กฎหมาย กฎ และระเบียบของสังคม การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของสังคม ย่อมถือว่าเป็นการฝ่าฝืนการประพฤติดี ที่เหมาะสม และในทุกสังคมที่มีวัฒนธรรม จะกำหนดว่าการกระทำใดที่ยอมรับได้ หรือยอมรับไม่ได้ และต้องถูกลงโทษหนักเบาตามสภาพของเรื่องนั้น ๆ

อนึ่ง ในเรื่องละเมิดทางแพ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่บุคคลทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายในการกระทำ แต่ถ้าบุคคลผู้เสียหายยินยอม ถือว่าผู้กระทำมีอำนาจกระทำตามหลัก “ความยินยอมไม่เป็นละเมิด” กล่าวอีกนัยหนึ่งถือว่าผู้กระทำมีอำนาจตามกฎหมายแพ่ง

ความหมายอย่างแคบ ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับราษฎร หมายถึง การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือองค์กรของรัฐต่อบุคคล โดยไม่มีอำนาจ เช่น กลั่นแกล้งจับกุมบุคคลโดยไม่มีคามผิด การทำร้ายร่างกายบุคคลที่ถูกจับกุม การควบคุมตัวบุคคลเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาตให้อำนาจ เป็นต้น

VIOLENCE AGAINST WOMEN ความรุนแรงต่อสตรี

การใช้ความรุนแรงใด ๆ อันสืบเนื่องมาจากแตกต่างระหว่างหญิง ชาย ซึ่งมีผลหรืออาจจะมีผลทำให้เกิดอันตรายหรือความเดือดร้อนทางกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจต่อผู้หญิง ซึ่งความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเกิดขึ้นได้ในทุกมิติของสังคม ทั้งในครอบครัว ในชุมชน สถานที่ทำงาน และสถาบันการศึกษานี้คำว่า Women นั้น หมายรวมถึง เด็กหญิง (Girl) ด้วย

ความรุนแรงต่อสตรีมีหลายรูปแบบเช่น

- ความรุนแรงต่อร่างกาย และจิตใจความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในครอบครัว การทุบตี การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กผู้หญิงในบ้าน การข่มขืนโดยคู่สมรส การขริบอวัยวะเพศสตรี และข้อปฏิบัติตามประเพณีต่าง ๆ อันเป็นอันตรายต่อสตรี ความรุนแรงที่ไม่ได้เกิดจากคู่สมรสและความรุนแรงที่เป็นการหาประโยชน์จากสตรี
- ความรุนแรงต่อร่างกาย ทางเพศและจิตใจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไป รวมถึงการข่มขืน การทารุณกรรมทางเพศ การฉกฉวยทางเพศ การข่มขืนในสถานที่ทำงานในสถาบันการศึกษา และสถานที่ต่าง ๆ การค้าหญิง และการบังคับให้ค้าประเวณี
- การที่รัฐเพิกเฉยต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับสตรี

ความรุนแรงต่อสตรีเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุซึ่งความเสมอภาค การพัฒนา สันติภาพ และความก้าวหน้าของสตรี ความรุนแรงต่อสตรีเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรี และทำให้ประโยชน์ที่สตรีจะได้รับจากสิทธิและเสรีภาพเหล่านั้น ต้องถูกทำลายหรือลดน้อยลง

ความรุนแรงต่อสตรี เป็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงทั่วโลกมานานแล้ว ส่วนหนึ่งเกิดจากความเชื่อและวัฒนธรรมที่เห็นว่าผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งฝังลึกอยู่ในสังคม ดังนั้นใน ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) สหประชาชาติได้รับรองปฏิญญาเพื่อการยุติความรุนแรงต่อสตรีในอารัมภบทของปฏิญญาฯ ได้ชี้ให้เห็นรากเหง้าของปัญหาความรุนแรงต่อสตรีว่า

“ความรุนแรงต่อสตรีเป็นปรากฏการณ์หนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างบุรุษและสตรี ซึ่งนำไปสู่การครอบงำและการเลือกปฏิบัติต่อสตรีโดยบุรุษ และเป็นสิ่งที่ขัดขวางความก้าวหน้าของสตรี และตระหนักว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นกลไกทางสังคมที่โหดร้ายอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้สถานะของสตรีเป็นรองเมื่อเปรียบเทียบกับบุรุษ”

เพื่อแก้ปัญหาในประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมกันรณรงค์เพื่อยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงและสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 25 พฤศจิกายนของทุกปีให้เป็น “วันยุติความรุนแรงต่อสตรี”

VIRGINIA DECLARATION OF RIGHTS 1776

คำประกาศแห่งเวอร์จิเนีย
ว่าด้วยสิทธิ พ.ศ. 2319

เอกสารทางประวัติศาสตร์แสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองเพื่อยืนยันสิทธิของประชาชนในดินแดนอเมริกาในยุคที่ยังเป็นดินแดนอาณานิคมของประเทศในยุโรป คำประกาศฯ ได้จัดทำโดย นายจอร์จ เมสัน (George Mason) นักการเมืองแนวคิดเสรีนิยมซึ่งเป็นผู้ที่ริเริ่มให้เลิกทาสและสนับสนุนการประกาศอิสรภาพของอเมริกา ที่ประชุมประชาชนแห่งเวอร์จิเนียได้รับรองคำประกาศฯ โดยฉันทามติเมื่อ ค.ศ. 1776 (พ.ศ. 2319)

คำประกาศฯ ได้ยืนยันความเป็นอิสระ ความเท่าเทียม และเสรีภาพขั้นพื้นฐานว่าเป็นสิทธิที่ติดตัวมากับมนุษย์ทุกคน การมีรัฐบาลก็เพื่อที่จะคุ้มครองสิ่งเหล่านี้ เมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลล้มเหลวไม่สามารถดำเนินตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ต่อไป ประชาชนที่อยู่ในปกครองก็สามารถเปลี่ยนแปลงหรือล้มล้างรัฐบาลได้

คำประกาศฯ เป็นพื้นฐานในการจัดทำรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (Constitution of the United States of America) และมีอิทธิพลต่อแนวคิดในร่างเอกสารทางกฎหมาย และการเมืองหลายฉบับ เช่น คำประกาศอิสรภาพแห่งอเมริกา (American Declaration of Independence) บทบัญญัติแห่งสิทธิของอเมริกา (American Bill of Rights) คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยย์และสิทธิพลเมืองแห่งฝรั่งเศส พ.ศ. 2332 (Declaration on the Rights of Man and of Citizen 1789) และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2491 (Universal Declaration of Human Rights 1948)

คำที่เกี่ยวข้อง AMERICAN DECLARATION OF INDEPENDENCE, CONSTITUTION OF THE UNITED STATES OF AMERICA, AMERICAN BILL OF RIGHTS, DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN AND OF CITIZEN

WAR CRIME

อาชญากรรมสงคราม

ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การกระทำที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ในการสู้รบ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลที่เป็นสมาชิกของกองกำลังของรัฐ หรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ รวมถึงผู้บังคับบัญชา บุคคลที่กระทำการดังกล่าวโดยการออกคำสั่ง ส่งเสริมหรือรู้เห็นเป็นใจ กับการกระทำที่เกิดขึ้นในภาวะที่มีการขัดกันด้วยอาวุธ ไม่ว่าการขัดกันนั้นจะมีลักษณะระหว่างประเทศหรือเป็นความขัดกันภายในประเทศก็ตาม กฎเกณฑ์ดังกล่าวถือว่าเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ที่มีสภาพบังคับ

กฎหมายภายในประเทศ (ดู DOMESTIC LAW) ของประเทศต่าง ๆ จะบัญญัติลักษณะการกระทำที่ขัดต่อจารีตประเพณีการใช้กำลังสู้รบไว้ในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับทหาร เช่น กฎการใช้กำลัง และข้อห้ามเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อศัตรู เช่น การฆ่าหรือทรมานเชลยศึก การใช้อาวุธเคมีหรืออาวุธชีวภาพ เป็นต้น

ความหมายอย่างแคบ หมายถึง อาชญากรรมประเภทหนึ่งที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาตัดสินของศาลอาญาระหว่างประเทศ ตามข้อ 8 ของธรรมนูญศาลกรุงโรมฯ (ดู ROME STATUTE ON THE INTERNATIONAL CRIMINAL) ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นอาชญากรรมสงครามไว้เป็นสี่กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- การละเมิดอนุสัญญาเจนีวาอย่างร้ายแรง
- การละเมิดกฎหมายและจารีตประเพณีที่ใช้บังคับในการขัดกันด้วยอาวุธ
- การละเมิดข้อ 3 ร่วมของอนุสัญญาเจนีวาสี่ฉบับ ในกรณีที่มีการขัดกันด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ (ดู Common Article 3 of Geneva Conventions)
- การละเมิดกฎหมายและจารีตประเพณีที่ใช้บังคับในการขัดกันด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง

อย่างไรก็ตามข้อ 8 ของธรรมนูญกรุงโรม (ให้ดูธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงเฮก) ได้กำหนดว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำการโดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนหรือนโยบาย หรือเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมดังกล่าวที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

อนึ่ง ศาล ICC (International Criminal Court) ต่างจากศาล ICJ (International Court of Justice) ซึ่งมักเรียกศาล ICJ ว่า “ศาลโลก” ศาลทั้งสองศาลตั้งอยู่ ณ กรุงเฮก ด้วยกัน

คำที่เกี่ยวข้อง GENEVA CONVENTIONS, COMMON ARTICLE 3 OF GENEVA CONVENTIONS, ROME STATUTE ON THE INTERNATIONAL CRIMINAL, GROSS VIOLATION OF HUMAN RIGHTS

WOMEN'S SUFFRAGE / WOMAN SUFFRAGE

สิทธิสตรี ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สิทธิทางการเมืองของสตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง เป็นสิทธิที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental Rights) ที่ช่วยสะท้อนความต้องการของสตรีและการร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านทางผู้แทน สิทธินี้ได้รับการรับรองโดยอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ พ.ศ. 2522 (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women 1979)

จากรายงานของโครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ช่วงสามสิบปีที่ผ่านมา จำนวนสตรีมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของพลเมืองโลก ผลผลิตทางเศรษฐกิจของโลกมากกว่าสองในสามส่วน เกิดจากแรงงานสตรี แต่สตรีได้รับประโยชน์ตอบแทนจากผลผลิตเพียงไม่ถึงหนึ่งในสามส่วน ความไม่เป็นธรรมทางสังคมเช่นนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากโครงสร้างทางสังคมการเมืองที่กีดกันสตรีออกจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากแต่เดิมเกือบทุกประเทศรับรองแต่เพียงสิทธิของผู้ชายในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นกฎหมายและนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดขึ้นจึงไม่ได้ตอบสนองต่อการแก้

ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างหญิงชาย สตรีจึงควรมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อกำหนดนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่อาจกระทบต่อสตรี

ใน ค.ศ. 1893 (พ.ศ. 2436) ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นประเทศแรกที่ยอมรับสิทธิของสตรีในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ประเทศต่าง ๆ เริ่มให้สิทธิสตรีในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป (Universal Suffrage) เมื่อต้นศตวรรษที่ 20 เช่น ประเทศอังกฤษ (ค.ศ. 1918 (พ.ศ. 2461)) สหรัฐอเมริกา (ตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบเก้า ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463)) ประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เริ่มรับรองสิทธินี้ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

ปัจจุบันยังมีบางประเทศที่สตรีไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และบางประเทศกำหนดเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของผู้ลงคะแนนเสียงของสตรีต่างจากบุรุษ เช่น อายุ และระดับการศึกษา เป็นต้น

คำที่เกี่ยวข้อง INTERNATIONAL WOMEN'S DAY, AMENDMENTS

WORLD CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS

การประชุมระดับโลก ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ การนำประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระดับโลกขึ้นพิจารณา เพื่อวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาการส่งเสริมคุ้มครอง และป้องกันสิทธิมนุษยชน

การประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้มีขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน ระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) ในโอกาสครบรอบยี่สิบปีของการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) ซึ่งเป็นการประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรก

การประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนครั้งที่สองจัดขึ้น ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ระหว่างวันที่ 14 - 25 มิถุนายน ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536)

อันเป็นการประชุมด้านสิทธิมนุษยชนครั้งแรกเมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง (ดู COLD WAR)

ในการประชุมระดับโลกครั้งนี้ มีประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เข้าสู่การพิจารณาอย่างกว้างขวางรอบด้าน เช่น

- อุปสรรคที่ขัดขวางความคืบหน้าของการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน และแก้ปัญหาอุปสรรคเหล่านั้น
- ความเกี่ยวพันกันระหว่างการพัฒนาประชาธิปไตย และความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน
- ประเด็นท้าทายใหม่ ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุผลในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน
- การหาหนทางความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน และการที่จะส่งเสริมศักยภาพของสหประชาชาติในการดำเนินงานในเรื่องนี้ให้ได้ผล
- การหาเงินทุนและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

ในการประชุมระดับโลกครั้งที่สองนี้ มีผู้แทนของรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ องค์กรต่าง ๆ ของสหประชาชาติ และสถาบันต่าง ๆ ในระดับประเทศ ตลอดจนองค์กรที่มีใช้รัฐบาลเข้าร่วมรวมแปดร้อยสี่สิบเอ็ดสถาบัน นับว่ามากที่สุด ในประวัติศาสตร์ของการประชุมระหว่างประเทศ โดยที่ประชุมได้รับรองปฏิญญากรุงเวียนนาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Vienna Declaration) เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน (ดู VIENNA DECLARATION)

คำที่เกี่ยวข้อง COLD WAR

**WORLD CONFERENCE
ON WOMEN**

**การประชุมระดับโลกว่าด้วย
บทบาทและสถานะสตรี**

การประชุมระหว่างประเทศจัดขึ้นโดยสหประชาชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับการ

ดำเนินงานด้านความก้าวหน้าของสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสตรี ตลอดจนปัญหาสิทธิมนุษยชนของสตรี ทั้งนี้เนื่องจากสตรีเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพมากที่สุดกลุ่มหนึ่ง

ที่ผ่านมาองค์การสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมโลกว่าด้วยสิทธิสตรีขึ้นรวมสี่ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่หนึ่งใน ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ณ กรุงเม็กซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ภายใต้แนวคิดหลัก คือ ความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ ผลการประชุมครั้งนี้ทำให้สมัชชาสหประชาชาติประกาศให้ ค.ศ. 1976 - 1985 (พ.ศ. 2519 - 2528) เป็นทศวรรษแห่งสหประชาชาติสำหรับสตรี และต่อมาเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ได้มีมติที่ 34/180 รับรอง “อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women หรือ CEDAW)” ขึ้น
- ครั้งที่สอง ใน ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2523) ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก เพื่อทบทวนประเด็นปัญหาและอุปสรรคในช่วง 5 ปีแรกของทศวรรษสตรี โดยที่ประชุมฯ ได้รับรองโครงการปฏิบัติสำหรับช่วง 5 ปีของทศวรรษสตรี ซึ่งเน้นเรื่องสุขภาพ การศึกษา และการทำงานของสตรี
- ครั้งที่สาม ใน ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2528) ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนความสำเร็จของทศวรรษสตรี ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานในช่วงทศวรรษสตรี โดยที่ประชุมมีมติรับรองยุทธศาสตร์ในการมองไปข้างหน้าเพื่อความก้าวหน้าของสตรีแห่งไนโรบี (Nairobi Forward-looking Strategies for the Advancement of Women) ซึ่งเน้นความสำคัญของสตรีในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ผู้วางแผน ตลอดจนในฐานะผู้ให้ประโยชน์และผู้รับประโยชน์จากการพัฒนา

- ครั้งที่สี่ใน ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน จัดขึ้นในวาระครบรอบสิบปีที่สิ้นสุดทศวรรษว่าด้วยสตรี รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาของสตรี โดยรัฐบาลจาก 116 ประเทศได้ลงมติรับรองและลงนามในปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง (Beijing Declaration and Platform for Action หรือ BDPA) ซึ่งเน้นการส่งเสริมความก้าวหน้าในการเสริมสร้างศักยภาพสตรี สิทธิสตรี ความยากจน และการอนุวัติอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ซึ่งเน้นหลักความเสมอภาค (Equality) การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) และพันธหน้าที่ของรัฐ (State Obligation) ในการคุ้มครองสนับสนุน และดำเนินการให้ผู้หญิงได้รับสิทธิและโอกาสในด้านต่าง ๆ ตลอดจนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals หรือ MDGs) และความร่วมมือระหว่างประเทศ

การประชุมครั้งที่ห้าจะจัดขึ้นใน ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ณ นครซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกาและจะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และอื่น ๆ มาใช้เพื่อให้ประชาชนทั่วโลกมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสิทธิสตรี

WORLD
ENVIRONMENTAL DAY (WED)

วันสิ่งแวดล้อมโลก

สหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ 5 มิถุนายนของทุกปีเป็นวันสำคัญระดับโลกเพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการรักษาภาวะแวดล้อมของโลกให้ยั่งยืน จุดเริ่มต้นของวันสิ่งแวดล้อมโลกเกิดจากการประชุมระหว่างประเทศเรื่อง “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์” ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ใน ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) ในการประชุมครั้งนั้น สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (Universal Declaration on Human Environment)

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environmental Programme หรือ UNEP) ใช้วันสิ่งแวดล้อมโลกเพื่อนำประเด็นสิ่งแวดล้อมสู่ความสนใจของสาธารณชน โดยหัวข้อในการรณรงค์จะเปลี่ยนไปในแต่ละปี เช่น

- หัวข้อ “เยาวชน ประชากร และสิ่งแวดล้อม (Youth, Population and Environment)” ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528)
- หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ความจำเป็นในการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดความร่วมมือระดับโลก (Climate Change : Need for Global Partnership)” ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534)
- หัวข้อ “ให้โอกาสโลกฟื้นคืนความสดใสให้ชีวิต (Give Earth a Chance)” ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545)
- หัวข้อ “ป่าไม่มีคุณ เกื้อหนุนสรรพชีวิต คิดถนอมรักษา (Forests : Nature at your Service)” ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554)

(ประเด็นสำหรับรณรงค์สิ่งแวดล้อมแต่ละปี ดูภาคผนวกที่ 3 “คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก”)

ประชาชนในประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การกำหนดให้เป็น “วันปลูกต้นไม้แห่งชาติ” “วันปลอดรถยนต์” และ “วันรีไซเคิล” เป็นต้น

คำเกี่ยวข้อง UNIVERSAL DECLARATION ON HUMAN ENVIRONMENT, UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME, EARTH DAY

WRIT OF SUMMON

หมายเรียกให้มาศาล

คำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรที่ศาลเรียกให้บุคคลมาศาล หมายเรียกจะต้องระบุเหตุที่ต้องเรียกบุคคลนั้นในหมาย เช่น ให้มาให้การต่อศาล เพราะถูกฟ้อง หรือให้มาให้การในฐานะพยาน และต้องระบุวัน และสถานที่ที่ให้บุคคลที่เรียกนั้นไปถึง โดยจะต้องคำนึงถึงระยะทางไกลใกล้เพื่อให้ผู้ถูกเรียกมีโอกาสมาถึงตามวันที่กำหนด

การส่งหมายเรียกผู้ต้องหาให้มาศาลจะต้องส่งให้แก่ผู้ต้องหาโดยตรง หรือให้แก่สามี ภรรยา ญาติ หรือผู้ปกครองของผู้ที่ถูกหมายเรียกเท่านั้น

บุคคลที่ไม่มาศาลเมื่อมีหมายเรียก จะมีความผิดอาญาฐานขัดหมายศาล

YOGYAKARTA PRINCIPLES

หลักการ Yogyakarta Principles

คำเรียกย่อของ “หลักการว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ” (Principles on the Application of International Human Rights Law in relation to Sexual Orientation and Gender Identity) ซึ่งเป็นหลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่จัดทำขึ้นให้เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของบุคคลเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual Orientation) และอัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) ตามมาตรฐานกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

หลักการดังกล่าวเกิดจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศจากทั่วโลกที่เมืองยอกยาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ใน ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) ทั้งนี้เนื่องจากยังมีการเลือกปฏิบัติทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติต่อบุคคล ซึ่งมีสาเหตุมาจากความหลากหลายทางเพศที่ยังดำเนินอยู่ในทุกประเทศ เช่น การมีกฎหมายกำหนดให้การมีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกันเป็นการลามกอนาจารมีความผิดอาญา บางประเทศมีโทษถึงประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ยังไม่ได้คุ้มครองบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงมักตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางร่างกาย หรือถูกทำให้ได้รับความอับอายโดยไม่มีโอกาสได้รับการเยียวยา

นอกจากนั้นยังมีหลายประเทศที่มีการลิดรอนสิทธิบุคคลข้ามเพศ บุคคลที่รักเพศเดียวกันมักถูกสังคมตั้งข้อรังเกียจเหยียดจันท์อันเป็นความคิดที่ถูกครอบงำ โดยความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีเพียงเพศหญิงและชาย เช่น การห้ามบุคคลที่เป็นชายรักชายรับราชการ และมีเพียงไม่กี่ประเทศที่มีการรับรองการสมรสระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน

หลักการยกยอการรื้อฟื้น ตั้งอยู่บนหลักการสองประการของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ คือ ความเป็นสากลและการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในหลักการทั้งหมดจะต้องไม่ถูกกีดกัน แบ่งแยก หรือละเมิด ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศและเพศสภาพ (Gender) ของบุคคล โดยได้เน้นย้ำว่าความโน้มเอียงทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ เป็นส่วนสำคัญของศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลและต้องไม่ถูกใช้เป็นสาเหตุของการเลือกปฏิบัติ หรือการกระทำทารุณกรรม บุคคลที่มีความโน้มเอียงทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ จำต้องมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากสิทธิมนุษยชนเท่าเทียมกับคนทั่วไป เช่น สิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยของบุคคล สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในสังคม และมาตรการป้องกันทางสังคมอื่น ๆ

คำที่เกี่ยวข้อง TRANSGENDER, UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

YOUNG OFFENDER

ผู้ต้องหาคดีที่เป็นเยาวชน/
จำเลยที่เป็นเยาวชน

บุคคลที่เป็นเด็ก หรือเยาวชนที่ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอาญา โดยมีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ในความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ใหญ่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับเด็กจะมีแนวคิดและวิธีการดำเนินการต่างจากผู้ใหญ่ แนวคิดหลักคือการฟื้นฟูให้เด็กกลับคืนสู่สังคมมากกว่าการลงโทษ (ดู JUVENILE DELINQUENCY)

คำว่า “เยาวชน (Young Person หรือ Youth)” ได้ใช้ในกฎหมายอาญาเพื่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาจากบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ ประเทศต่าง ๆ อาจกำหนดอายุของการเป็นเยาวชนที่แตกต่างกัน

คำที่เกี่ยวข้อง JUVENILE DELINQUENCY, JUVENILE COURT

ZIONISM

ลัทธิไซออน / ลัทธิชาตินิยมของชาวยิว

อุดมคติ ของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองที่สนับสนุนการจัดตั้งรัฐชาตียิวโดยการหาที่อยู่เป็นหลักแหล่งและรวบรวมชาวยิวที่อยู่กระจัดกระจายทั่วโลกมารวมกันในประเทศเดียวกัน ณ ดินแดนที่เป็นนครเยรูซาเล็มโบราณ ลัทธิไซออนมีมานานกว่าหนึ่งพันปี และเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในปลายศตวรรษที่สิบเก้า แนวคิดนี้เห็นว่าชาวยิวที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ มักถูกรังเกียจเหยียดจัญท์และถูกรังควานจากรัฐ หรือประชาชนในประเทศที่ชาวยิวอยู่แม้ว่าชาวยิวจะได้ก่อประโยชน์ให้กับสังคมนั้นเพียงใดก็ตาม หนทางเดียวที่แก้ปัญหานี้ก็คือชาวยิวจะต้องร่วมกันจัดตั้งรัฐยิวขึ้นมา

คำว่า ไซออน (Zion) เป็นชื่อภูเขาสูงหนึ่งอยู่ในเยรูซาเล็ม ชาวยิวเชื่อว่าเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ เพราะศาสดาของศาสนาวยิวได้สร้างวิหารไว้บนภูเขาสูงนี้ ชาวยิวจึงใช้เป็นสัญลักษณ์ของอุดมการณ์ในการสถาปนารัฐยิว

แนวคิดตามแบบลัทธิไซออนทำให้เกิดกระบวนการก่อตั้งรัฐยิวขึ้นเป็นประเทศอิสราเอลหลังสงครามโลกครั้งที่สองโดยมีเมืองหลวง คือ เยรูซาเล็ม

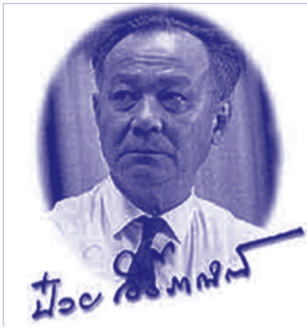
คำที่เกี่ยวข้อง ANTI-SEMITISM, HOLOCAUST

မာဖပပက

ข้อเขียน “จากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอน”

โดย ศาสตราจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ศาสตราจารย์ พันตรี ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (9 มีนาคม พ.ศ. 2459 – 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2542) เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย เคยเป็นผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย สมาชิกขบวนการเสรีไทย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ในปี พ.ศ. 2508 และเป็นเจ้าของข้อเขียน **“คุณภาพชีวิตปฏิทินแห่งความหวังจากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอน”**

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นนักเรียนรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองใน พ.ศ. 2477 (ค.ศ. 1934) หลังสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางกฎหมายและการเมือง ใน พ.ศ. 2481 (ค.ศ. 1938) ได้รับทุนรัฐบาลไปเรียนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และการคลังที่ London School of Economic & Political Science มหาวิทยาลัยลอนดอน โดยเป็นศิษย์เอกของ ศาสตราจารย์เฟรเดอริก ฮาเย็ก (ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสถิติศาสตร์ในปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974))

ดร. ป๋วย เป็นคนไทยคนเดียวในมหาวิทยาลัยนี้ที่สอบได้เกียรตินิยม โดยได้คะแนนสูงสุดจึงได้รับทุนศึกษาต่อระดับปริญญาเอกได้ทันที แต่ในระหว่างนั้นได้เกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น ทำให้ดร.ป๋วยตัดสินใจเข้าร่วมกับขบวนการเสรีไทย ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง นายปรีดี

พนมยงค์ ส่ง ดร.ป่วย ไปเจรจาให้รัฐบาลอังกฤษ ยอมรับว่าขบวนการเสรีไทยเป็นรัฐบาลอันชอบธรรมของไทย เมื่อสงครามโลกยุติ ดร.ป่วยเรียนต่อระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยลอนดอน จนสำเร็จการศึกษาใน พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948)

ดร.ป่วย เข้ารับราชการครั้งแรกในกระทรวงการคลัง ต่อมาในปี พ.ศ. 2495 (ค.ศ. 1952) ดร.ป่วย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของปลัดกระทรวงการคลัง และกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ดร.ป่วย อังภากรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเวลา 12 ปี นับเป็นผู้ว่าการที่อยู่ใน ตำแหน่งนานที่สุด

ในปี พ.ศ. 2507 (ค.ศ. 1964) ดร.ป่วย เข้ารับตำแหน่งคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และจะลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่ถูกนายกรัฐมนตรี ยับยั้งไว้ จนกระทั่งวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2514 (ค.ศ. 1971) ดร.ป่วย จึงได้ลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย รวมเวลาที่ดำรงตำแหน่ง 12 ปี 2 เดือน 4 วัน เพื่อมารับตำแหน่งคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์อย่างเต็มตัวและได้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเวลาต่อมา

วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) ตำรวจ ทหารและกลุ่มกระหิงแดง ได้ทำการปิดล้อมและใช้อาวุธยิงถล่มเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสลายการชุมนุมทางการเมืองของนักศึกษา โดยไม่สนใจต่อข้อร้องของผู้ชุมนุม ที่ต้องการเจรจาโดยสันติ มีผู้ชุมนุมบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก อาจารย์ป่วย จึงออกแถลงการณ์ลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มหาวิทยาลัยได้ให้อาจารย์ป่วยเดินทางออกนอกประเทศ เนื่องจากฝ่ายขวากำลังล่าตัวอาจารย์ป่วย ก่อนที่จะมีการรัฐประหารที่นำโดย พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้าคณะ

อาจารย์ป่วยได้พำนักรักษาในยุโรป จนกระทั่งวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) อาจารย์ป่วย เดินทางกลับมาเมืองไทย หลังจากที่ต้องออกจากบ้านเกิดไปนานหลายปี วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 อาจารย์ป่วย อัมพาตครึ่งซีก ได้ถึงแก่กรรมที่บ้าน ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ รวมอายุได้ 83 ปี

“จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

ข้อเขียนนี้เดิมใช้ชื่อเรื่องว่า “The Quality of Life of a South East Asian : A Chronicle of Hope from Womb to Tomb” เป็นที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า “From Womb to Tomb” ต่อมาผู้แปลเป็นภาษาไทยในชื่อ “ปฏิทินแห่งชีวิตจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” มีเนื้อหาดังนี้

“While in my mother’s womb, I want her to have good nutrition and access to maternal and child welfare care. I don’t want to have as many brothers and sisters as my parents had before me, and I do not want my mother to have a child too soon after me. I don’t care whether my father and mother are formally married, but I need them to live together in reasonable harmony.	“เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอาใจใส่และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิภาพของแม่และเด็ก ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีอยู่ และแม่จะต้องไม่มีลูกอีก nữa พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมายหรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่สำคัญที่พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง
---	--

I want good nutrition for my mother and for me in my first two or three years when my capacity for future mental and physical development is determined. I want to go to school, together with my sister, and to learn a trade, and to have the schools impart social values to me. If I happen to be suitable for higher education, that opportunity should be available. When I leave school I want a job, a meaningful one in which I can feel the satisfaction of making a contribution. I want to live in a law and order society, without molestation. I want my country to relate effectively and equitably to the outside world so that I can have access to the intellectual and technical knowledge of all mankind, as well as the capital from overseas.	ในระหว่าง 2 - 3 ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโต ในระยะที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผม กับตัวผม ได้รับประทานอาหารที่เป็น คุณประโยชน์ ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้ รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมมีสติ ปัญญาเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้นไป ก็ให้มี โอกาสเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวย หรือจน จะอยู่ในเมืองหรือชนบท แร้นแค้น เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่า ตนได้ทำงาน เป็นประโยชน์แก่สังคม บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่จะต้อง มีชื่อ มีแป ไม่มีการข่มขู่ กดขี่ หรือประทุษร้ายกัน ประเทศของผม ควรจะมีความสัมพันธ์อันชอบธรรม และเป็นประโยชน์กับโลกภายนอก ผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิด และวิชาของมนุษยทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาส รับเงินทุนจากต่างประเทศมาใช้เป็น ประโยชน์แก่ส่วนรวม
---	---

I would like my country to get a fair price for the products that I and my fellow citizens create. As a farmer, I would like to have my own plot of land, with a system which gives me access to credit, to new agricultural technology and to markets, and a fair price for my produce. As a worker, I would want to have some share, some sense of participation in the factory in which I work. As a human being, I would like inexpensive newspapers and paperback books, plus access to radio and TV (without too much advertising). I want to enjoy good health, and I expect the Government to provide free preventive medical service and cheap and readily available good curative service.	ผมต้องการให้ชาติของผมได้ขายผลิตผลแก่ต่างประเทศด้วยราคาอันเป็นธรรม ในฐานะที่ผมเป็นชาวนา ผมก็อยากมีที่ดินของผม พอสมควรสำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้ยืมเงินมาขายงาน มีโอกาสรู้วิธีการทำกินแบบใหม่ ๆ มีตลาดดี และขายสินค้าได้ราคายุติธรรม ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกร ผมก็ควรจะมีหุ้นมีส่วนในโรงงาน บริษัทห้างร้านที่ผมทำอยู่ ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้โดยไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณามากเกินไป ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันโรคแก่ผมฟรี กับบริการการแพทย์รักษาพยาบาลอย่างถูกต้องดีเจ็บป่วย เมื่อใดหาหมอพยาบาลได้สะดวก
---	--

I need some leisure time for myself, and to enjoy my family, and want access to some green parks, to the arts, and to traditional social or religious festivities. I want clean air to breathe and clean water to drink. I would like to have the security of co-operative mechanisms in which I join to help others do things which they cannot do alone, and they do the same for me. I need the opportunity to participate in the society around me, and to help shape the decisions of the economic and social as well as the political institutions that so affect my life. I want my wife to have equal opportunity with me, and I want both of us to have access to the knowledge and means of family planning.	ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่างสำหรับ เพลิดเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่ม สามารถมี บทบาท และชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่าง ๆ เทียวงานวัด งานลอยกระทง งานนักขัตฤกษ์ งานกุศลอะไรก็ได้ พอสมควรผมต้องการอากาศบริสุทธิ์ สำหรับหายใจ น้ำดื่มบริสุทธิ์สำหรับ ดื่ม เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้ หรือได้ แต่ไม่ดี ผมก็จะขอความร่วมมือ กับเพื่อนฝูงในรูปสหกรณ์ หรือ สโมสร หรือสหภาพ จะได้ช่วย ซึ่งกันและกัน เรื่องที่ผมจะเรียกร้องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร้องเปล่า ผมยินดี เสียภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัตรา ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคม รอบตัวผม ต้องการมีส่วนในการ วิจัยนโยบายชะตาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ เมียผมก็ต้องการโอกาสต่าง ๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควร จะได้รับความรู้และวิธีการวางแผน ครอบครัว
--	--

In my old age, it would be nice to have some form of social security to which I have contributed. When I die, if I happen to have some money left, I would wish the Government to take some of it, leaving an adequate amount for my widow. With this money the Government should make it possible for others to enjoy life too. These are what life is all about, and what development should seek to achieve for all.”	เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษเมื่อตายแล้ว ยังมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่ เก็บไว้ให้เมียผมพอใจในชีวิตของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้ เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นรัฐบาลควรเก็บไปหมดจะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่น ๆ บ้าง ตายแล้ว เผาผมเกิดอย่างฝั่ง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัยและทำกิน และอย่าทำพิธีรีตองในงานศพให้วุ่นวายไป นี่แหละคือความหมายของชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่จะควรให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน”
---	---

ภาคผนวกที่ 2

รายชื่อและวาระการดำรงตำแหน่งของ ข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ชื่อ	สัญชาติ	ปีที่ยดำรงตำแหน่ง (ค.ศ.)
นายโฮเซ อาลาซา ลาสโซ (Jose Alaya Lasso)	เอกวาดอร์	1994 - 1997
นางแมรี โรบินสัน (Marry Robinson)	ไอร์แลนด์	1997 - 2002
นายเซร์จิโอ วิเอรรา เด เมลโล (Sergio Vieira de Mello)	บราซิล	2002 - 2003
นางหลุยส์ อาร์เบอร์ (Louise Arbour)	แคนาดา	2004 - 2008
นางนาวานัทท์ พิลเลย์ (Navanethem Pillay)	แอฟริกาใต้	2008 - ปัจจุบัน

ภาคผนวกที่ 3

คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลกประจำปี

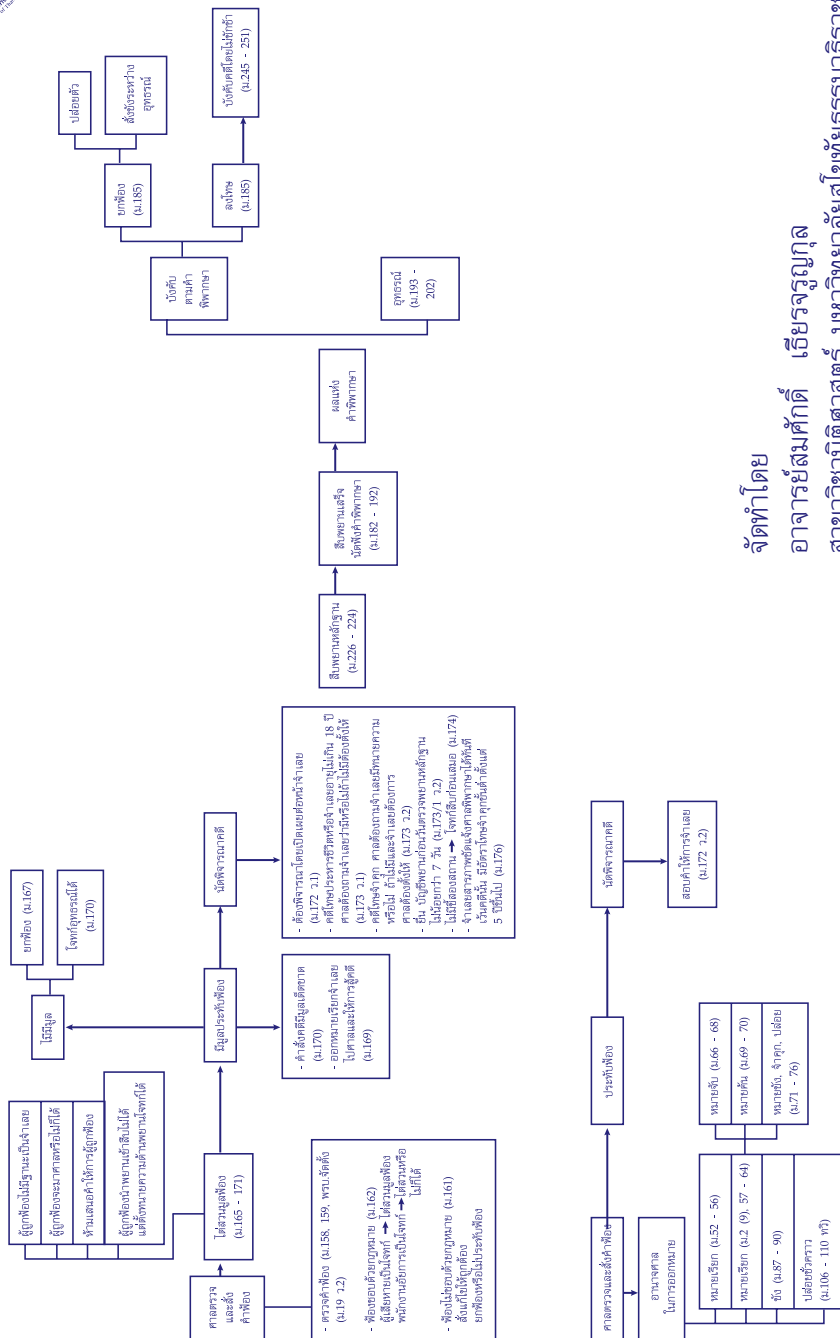
คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลกประจำปีที่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ใช้ในการรณรงค์เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โลกรัฐบาลไทยได้ร่วมรณรงค์วันสิ่งแวดล้อมโลกและได้นำคำขวัญที่ใช้โดย UNEP มาแปลเพื่อใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการรณรงค์ มิใช่เป็นการตามคำ ดังนั้นคำในภาษาอังกฤษและในภาษาไทยอาจไม่ตรงกัน นอกจากนี้ ในบางปี ไม่ได้มีการแปลคำขวัญไว้เป็นภาษาไทย

พ.ศ.	ค.ศ.	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (ไทย)	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (อังกฤษ)
2528	1985	เยาวชน ประชากร และสิ่งแวดล้อม	Youth, Population and Environment
2529	1986	ต้นไม้เพื่อสันติภาพ	A Tree for Peace
2530	1987	-	Public Participation, Environment Protection and Sustainable Development
2531	1988	การมีส่วนร่วมของประชาชน การปกป้องคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม และการพัฒนา อย่างยั่งยืน	When people put the environment first, development will last
2532	1989	ภาวะโลกร้อน	Global Warming
2533	1990	เด็กและสิ่งแวดล้อม	Children and the Environment (Our Children, Their Earth)

พ.ศ.	ค.ศ.	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (ไทย)	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (อังกฤษ)
2534	1991	การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ	Climate Change : Need for Global Partnership
2535	1992	-	Only One Earth : Care and Share
2536	1993	-	Poverty and the Environment : Breaking the Vicious Circle
2537	1994	โลกใบเดียว ครอบครัวเดียวกัน	One Earth, One Family
2538	1995	ประชาชน เป็นส่วนหนึ่ง ของสิ่งแวดล้อมโลก	We the Peoples, United for the Global Environment
2539	1996	รักโลก : ดูแลถิ่นฐานบ้านเรา	Our Earth, Our Habitat, Our Home
2540	1997	เพื่อชีวิตที่ยั่งยืนบนผืนโลก	For Life one Earth
2541	1998	เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน	For Life on Earth “Save our Seas”
2542	1999	รักโลก รักอนาคต รักษาสีเขียว	“Our Earth, Our Future... Just Save It”
2543	2000	ปี 2000 สหัสวรรษแห่งชีวิต สิ่งแวดล้อม : ร่วมคิด ร่วมทำเพื่อโลก เพื่อเรา	2000 The Environment Millennium : Time to Act
2544	2001	เชื่อมโยงโลกกว้าง ร่วมสร้างสานสายใยชีวิต	CONNECT with the World Wide Web of Life
2545	2002	ให้โอกาสโลกฟื้น คืนความสดใสให้ชีวิต	Give Earth a Chance

พ.ศ.	ค.ศ.	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (ไทย)	คำขวัญวันสิ่งแวดล้อมโลก (อังกฤษ)
2546	2003	รักษน้ำเพื่อสรรพชีวิต ก่อนวิกฤตจะมาเยือน	Water - Two Billion People are Dying for it!
2547	2004	“ร่วมพิทักษ์ ร่วมรักษทะเลไทย”	“Wanted! Sea and Oceans - Dead or Live?”
2548	2005	เมืองเขียวสดใส ร่วมใจวางแผนเพื่อโลก	GREEN CITIES PLAN FOR THE PLANET!
2549	2006	เพิ่มความชุ่มชื้น คืนสู่ธรรมชาติ	DON'T DESERT DRYLANDS!
2550	2007	หยุดโลกร้อน ด้วยชีวิตพอเพียง	MELTING ICE - A HOT TOPIC?
2551	2008	ลดวิกฤตโลกร้อน : เปลี่ยนพฤติกรรม ปรับแนวคิดสู่เศรษฐกิจ คาร์บอนต่ำ	Kick the Habit - Towards a Low Carbon Economy
2552	2009	คุณคือพลัง ช่วยหยุดยั้งภาวะโลกร้อน	Your Planet Needs You - Unite to Combat Climate Change
2553	2010	ความหลากหลายทางชีวภาพ กู้วิกฤตชีวิตโลก	Many Species One Planet One Future
2554	2011	ป่าไม่มีคุณ เกื้อหนุน สรรพชีวิต คิดถนอมรักษา	Forests: Nature at Your Service
2555	2012	คุณคือพลังสร้างสรรค์ เศรษฐกิจเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	Green Economy : Does It Include You?

ที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Department of Environmental Quality Promotion)

จัดทำโดย
อาจารย์สมศักดิ์ เรือจรรณกุล
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 5

สรุปบทแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หนึ่ง	รับรองเสรีภาพเกี่ยวกับศาสนา การพูด การพิมพ์การโฆษณา และการชุมนุมร่วมกันโดยสงบของประชาชน
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สอง	รับรองสิทธิในการมีและของประชาชนที่จะมีและถือศาสตราวุธ จะถูกขัดขวางมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สาม	รับรองสิทธิในเคสด้าน ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว โดยกำหนดว่าทหารจะเข้าไปอาศัยในบ้านใด โดยเจ้าของบ้าน ไม่ยินยอมมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สี่	รับรองสิทธิในความมั่นคงปลอดภัย และบูรณภาพ เนื้อร่างกาย เคสด้าน และทรัพย์สินของตน บรรดาสิทธิดังกล่าวจะถูก ตรวจค้นหรือยึด โดยไม่มีเหตุอันควรมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ห้า	รับรองสิทธิเกี่ยวกับคดีอาญา ระเบียบเกี่ยวกับ การฟ้องคดี การสอบสวน และการลงโทษ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่หก	รับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาจำเลย มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว และเปิดเผย
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เจ็ด	รับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญา โดยคณะลูกขุน
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่แปด	รับรองสิทธิในการประกันตัว ห้ามศาลกำหนดเงินประกันสูง เกินสมควรและห้ามการลงโทษที่โหดร้าย และผิดปกติวิสัย
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่เก้า	กำหนดให้สิทธิที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญ ผูกพันองค์กรทางการเมือง จะตีความให้เป็นการปฏิเสธ หรือลดทอนสิทธิผู้อื่นไม่ได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบ	รับรองสิทธิในการกำหนดตนเองของประชาชน ในระดับมลรัฐ โดยกำหนดให้อำนาจอกระทำการใดที่มีได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยชัดแจ้ง ถือว่าอำนาจนั้นเป็นของมลรัฐหรือของประชาชนในมลรัฐ

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบเอ็ด	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1795 (พ.ศ. 2338) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการตีความขยายอำนาจตุลาการของสหรัฐอเมริกา เหนือคดีตามข้อกฎหมาย หรือหลักแห่งความยุติธรรมที่พลเมืองหรือคนในบังคับแห่งรัฐต่างประเทศฟ้องร้องมลรัฐใดมลรัฐหนึ่งมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบสอง	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1804 (พ.ศ. 2347) เป็นการแก้ไขกลไกของการเลือกตั้งประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดี
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบสาม	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 1865 (พ.ศ. 2408) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการมีทาส ในสหรัฐอเมริกา โดยทาสไม่สมควรใจมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบสี่	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1868 (พ.ศ. 2411) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิพลเมือง การแบ่งอำนาจของผู้แทนราษฎรในสภาองเกรสและอำนาจของสภาองเกรส
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบห้า	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1870 (พ.ศ. 2413) เป็นการแก้ไขเรื่องมลรัฐจะตัดสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งของพลเมืองสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเชื้อชาติ ผิว หรือการเคยเป็นทาสมาก่อนมิได้
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบหก	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1913 (พ.ศ. 2456) เป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสภาองเกรสในการเก็บภาษีเงินได้ไม่ว่าจะมาจากแหล่งใด
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบเจ็ด	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 8 เมษายน ค.ศ. 1913 (พ.ศ. 2456) เป็นการแก้ไขการเลือกสมาชิกสภาสูง โดยการออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง และการเลือกตั้งเมื่อมีตำแหน่งว่าง
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบแปด	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 16 มกราคม ค.ศ. 1921 (พ.ศ. 2464) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการห้ามผลิต ขยาย และขนส่งเครื่องดื่มของมึนเมาภายในสหรัฐอเมริกา
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม บทที่สิบเก้า	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการห้ามไม่ให้กีดกันทางเพศ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในการให้สิทธิเลือกตั้งแก่สตรีอเมริกันโดยเสมอภาค (Women Suffrage)

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบ	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 23 มกราคม ค.ศ. 1933 (พ.ศ. 2476) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการเข้ารับตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ใหม่ของประธานาธิบดีรองประธานาธิบดีและสมาชิกสภาองเกรส
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบเอ็ด	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ. 1933 (พ.ศ. 2476) เป็นการแก้ไขเพื่อยกเลิกบทบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมบทที่สิบแปด เรื่องการผลิต การขายและการขนส่งสินค้าในสหรัฐอเมริกา
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบสอง	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) เป็นการแก้ไขเรื่องกำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่งและวันเลือกตั้งของประธานาธิบดี ให้เหลือ 2 สมัยเท่านั้น
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบสาม	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 มีนาคม ค.ศ. 1961 (พ.ศ. 2504) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการให้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดีแก่ดิสทริก ออฟ โคลัมเบีย
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบสี่	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1964 (พ.ศ. 2507) เป็นแก้ไขเกี่ยวกับการยกเลิกกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ไม่เสียภาษี ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง (Poll Tax)
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบห้า	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับประเด็นสำคัญสองประเด็น คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่ของประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี ถ้าประธานาธิบดีไม่อยู่รองประธานาธิบดีรักษาการแทนได้ 2) ถ้าประธานาธิบดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไร้ความสามารถไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้รองประธานาธิบดีปฏิบัติหน้าที่แทน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและต้องแจ้งให้สภาองเกรสทราบ
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบหก	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับการให้สิทธิเลือกตั้งแก่ชาวอเมริกันอายุสิบแปดปีขึ้นไป
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทที่ยี่สิบเจ็ด	ได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับเงินเดือนสำหรับการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาสูง (Senators) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Representatives) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้จนกว่าจะมีการเลือกตั้งครั้งใหม่

ภาคผนวกที่ 6

กรณีคำในหนังสือ

“ประมวลศัพท์สิทธิมนุษยชน” เล่ม 1

กฎกรุงปักกิ่ง BEIJING RULES
กฎบัตรสหประชาชาติ CHARTER OF THE UNITED NATIONS
กฎบัตรสังคมยุโรป EUROPEAN SOCIAL CHARTER (ESC)
กฎบัตรอาเซียน ASEAN CHARTER
กฎหมายที่ควรมี <i>LEX FERENDA</i>
กฎหมายที่ควรมี SOFT LAW
กฎหมายที่ใช้จริง HARD LAW
กฎหมายที่ใช้จริง <i>LEX LATA</i>
กฎหมายย้อนหลัง RETROACTIVE LAW
กฎหมายระหว่างประเทศที่บังคับเด็ดขาด <i>JUS COGENS</i>
กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS (ICESCR)
กรรมสารขั้นสุดท้าย FINAL ACT
กรรมสารทั่วไป GENERAL ACT
กระบวนการตามข้อมติ 1503 / กระบวนการ 1503 THE 1503 PROCEDURE

กระบวนการตามข้อมติที่ 1235 / กระบวนการ 1235 THE 1235 PROCEDURE
กระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย DUE PROCESS OF LAW
กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ RESTORATIVE JUSTICE
กระบวนการเสรีนิยมใหม่ NEO LIBERALIZATION
กลไกตามกฎบัตร CHARTER-BASED MECHANISMS
กลุ่มคนที่ได้รับการคุ้มครอง PROTECTED CLASS
กลุ่มผู้ด้อยโอกาส DISADVANTAGED GROUP
กลุ่มเสี่ยง / กลุ่มที่เปราะบาง VULNERABLE GROUPS
กองกำลังนอกกองทัพ MILITIA
กองกำลังรบ ARMED FORCES
การก่อการร้าย / ลัทธิก่อการร้าย TERRORISM
การกักขังโดยการตัดขาดการติดต่อ INCOMMUNICADO DETENTION
การแก้ไขเปลี่ยนแปลง MODIFICATION
การแก้ไขเพิ่มเติม AMENDMENT
การข่มขู่ผู้แทนของรัฐ COERCION OF A REPRESENTATIVE OF A STATE
การข่มขู่รัฐภาคี COERCION OF A STATE
การเข้าถึงได้ ACCESSIBILITY
การเข้าถึงทุกมุมโลก GLOBAL REACH
การค้นหาค้นหาข้อเท็จจริง / การไต่สวนข้อเท็จจริง FACT-FINDING

การค้ามนุษย์ TRAFFICKING IN PERSONS
การคุมขังตามอำเภอใจ ARBITRARY DETENTION
การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ GENOCIDE
การจ่ายค่าทดแทนตั้งแต่ต้นสำหรับค่าจ้างงานในอนาคต FRONT PAY
การเจรจา NEGOTIATION
การโจมตีโดยไม่จำแนก indiscriminate attack
การฉ้อฉล FRAUD
การขำระล้างชาติพันธุ์ / การกวาดล้างชาติพันธุ์ ETHNIC CLEANSING
การใช้กระบวนการทางศาล ADJUDICATION
การใช้กำลัง USE OF FORCE
การใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ MAXIMUM OF AVAILABLE RESOURCES
การดักฟัง WIRE TAPPING
การได้เปรียบคู่แข่งอย่างเด่นชัด COMPETITIVE EDGE
การตรวจกรอง CENSORSHIP
การตระหนักถึงสิทธิและการเสริมสร้างความเข้มแข็ง AWARENESS AND EMPOWERMENT
การตีความสนธิสัญญา INTERPRETATION OF TREATIES
การทดลองทางวิทยาศาสตร์หรือทางการแพทย์ในมนุษย์ MEDICAL OR SCIENTIFIC EXPERIMENT IN HUMAN

การทรมาน TORTURE
การทำลายอวัยวะเพศหญิง FEMALE GENITAL MUTILATION (FGM)
การทำให้เป็นจริงอย่างมีความคืบหน้า PROGRESSIVE REALISATION
การทำให้เป็นประชาธิปไตย DEMOCRATISATION
การทำให้มีขึ้น AVAILABILITY
การทำให้หลักนิติธรรมเกิดขึ้นจริงอย่างคืบหน้า PROGRESSIVE REALISATION OF THE RULE OF LAW
การทำให้หายตัวไปโดยใช้กำลัง / คุมขัง FORCED / ENFORCED DISAPPEARANCE
การทุจริต CORRUPTION
การนัดหยุดงานอย่างไม่มีระเบียบ WILD CAT STRIKE
การบรรเทาภัยพิบัติ DISASTER RELIEF
การบอกเลิกสนธิสัญญา / การไม่ปฏิบัติตามพันธกรณี DENUNCIATION
การปฏิบัติร่วมกันเพื่อเรียกร้องสิทธิของแรงงาน CONCERTED ACTIVITY (LABOUR RIGHTS)
การประเมินสถานการณ์ทั่วไปของสิทธิมนุษยชนตามวาระ UNIVERSAL PERIODIC REVIEW (UPR)
การประหยัดจากขนาดการผลิต ECONOMY OF SCALE
การประหารนอกกฎหมาย EXTRA - JUDICIAL EXECUTION
การปิดงานงดจ้าง LOCKOUT

การพ้นวิสัยในการปฏิบัติตามสนธิสัญญา SUPERVENING IMPOSSIBILITY OF PERFORMANCE
การพลัดถิ่นในประเทศ INTERNAL DISPLACEMENT
การพัฒนาอย่างยั่งยืน SUSTAINABLE DEVELOPMENT
การพิพาทกันโดยใช้อาวุธ ARMED CONFLICT
การไม่เลือกปฏิบัติ NON-DISCRIMINATION
การยกเลิกสนธิสัญญา TERMINATION OF TREATY
การยืนยันความถูกต้องแท้จริงของสนธิสัญญา AUTHENTICATION
การยุติอย่างฉันมิตร FRIENDLY SETTLEMENT
การยุยงปลุกปั่น SEDITION
การร้องเรียน / คำร้องเรียน COMPLAINT
การระงับพันธะหน้าที่ชั่วคราว DEROGATION
การรับบริการจากแหล่งภายนอกองค์กร OUTSOURCING
การลงโทษทางกาย CORPORAL PUNISHMENT
การลงนาม SIGNATURE
การลงนามโดยมีเงื่อนไขต้องกลับไปขอความเห็นชอบก่อน SIGNATURE AD REFERENDUM
การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีการให้สัตยาบัน SIGNATURE SUBJECT TO RATIFICATION
การลงนามย่อ INITIAL

การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง GROSS VIOLATION
การเลิกจ้างโดยมิชอบ WRONGFUL TERMINATION
การเลิกจ้างอย่างเป็นธรรม JUST CAUSE (LABOUR RIGHTS)
การแลกเปลี่ยนบันทึก EXCHANGE OF NOTE
การแลกเปลี่ยนหนังสือ EXCHANGE OF LETTERS
การเวนคืน / การยึดกิจการเป็นของรัฐ EXPROPRIATION / NATIONALISATION
การส่งผู้ร้ายข้ามแดน EXTRADITION
การสำคัญผิด / ความผิดพลาด ERROR
การสื่อสารให้เกิดความเกลียดชัง HATE SPEECH
การเหยียดเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ / การเหยียดสีผิว RACISM
การให้สัตยาบัน RATIFICATION
การให้สัตยาบันล่าช้า DELAY IN RATIFICATION
การอพยพ / การย้ายถิ่นฐาน MIGRATION
เกณฑ์การรับเรื่องร้องเรียน / เกณฑ์การรับคำฟ้อง ADMISSIBILITY
“ข้อ 3 ร่วม” (แห่งอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 สืบค้น) COMMON ARTICLE 3 OF 1949 GENEVA CONVENTIONS
ข้อคิดเห็นร่วมอันสำคัญ GENERAL COMMENT (GC)
ข้อตกลงฝ่ายบริหาร EXECUTIVE AGREEMENT
ข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS

เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก EXPORT PROCESSING ZONE (EPZ)
คณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศเรื่องสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ INTERNATIONAL COORDINATING COMMITTEE OF NATIONAL HUMANRIGHTS INSTITUTIONS (ICC NHRI)
คณะกรรมการรัฐมนตรีสภาแห่งยุโรป COMMITTEE OF MINISTERS OF THE COUNCIL OF EUROPE
คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ COMMITTEE ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
คณะกรรมการสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม COMMITTEE ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำภูมิภาคระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง HUMAN RIGHTS COMMITTEE (HRC)
คณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ASEAN INTER-GOVERNMENTAL COMMISSION ON HUMAN RIGHTS (AICHR)
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐอเมริกา INTER - AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชนแอฟริกา AFRICAN COMMISSION ON HUMAN AND PEOPLE'S RIGHTS
คณะมนตรีความมั่นคง SECURITY COUNCIL
คนทำงานที่ใช้แรงงาน BLUE - COLLAR WORKERS
คนทำงานในสำนักงาน WHITE - COLLAR WORKERS
คนพื้นเมือง / ชนพื้นเมืองดั้งเดิม INDIGENOUS PEOPLES

ความเกลียดกลัวคนต่างชาติ XENOPHOBIA
ความจำเป็นทางการทหาร MILITARY NECESSITY
ความตกลง AGREEMENT
ความตกลงชั่วคราว MODUS VIVENDI
ความตกลงพหุภาคีว่าด้วยสิ่งแวดล้อม MULTILATERAL ENVIRONMENT AGREEMENT (MEA)
ความเป็นสากล / สากลภาพ (สิทธิมนุษยชน) UNIVERSALITY (OF HUMAN RIGHTS)
ความเป็นอิสระของอำนาจตุลาการ INDEPENDENCE OF JUDICIARY
ความโปร่งใส TRANSPARENCY
ความมั่นคงของมนุษย์ HUMAN SECURITY
ความไม่มีผลของสนธิสัญญา INVALIDITY OF TREATIES
ความรับผิดชอบของบริษัทต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน CORPORATE RESPONSIBILITIES
ความหลากหลาย DIVERSITY
ความหลากหลายทางชีวภาพ BIODIVERSITY / BIOLOGICAL DIVERSITY -
ความเห็นเชิงแนะนำ ADVISORY OPINION
คอมมอนลอว์ / ระบบกฎหมายจารีตประเพณี COMMON LAW
ค่าชดเชย / การชดเชย COMPENSATION
ค่าชดเชย / คำชี้ขาด/คำวินิจฉัย AWARD
ค่าชดเชยโดยไม่มีข้อผูกพัน EX GRATIA COMPENSATION

โครงข่ายทางสังคมเพื่อประกันกลุ่มเสี่ยง SOCIAL SAFETY - NET
เฉพาะกิจ / เฉพาะการ / ชั่วคราว <i>AD HOC</i>
ซีวิลลอว์ / ระบบประมวลกฎหมาย / กฎหมายแพ่ง CIVIL LAW
โดยตำแหน่ง <i>EX OFFICIO</i>
ตราสาร INSTRUMENT
ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน HUMAN RIGHTS INDICATORS
ตามที่กฎหมายกำหนด PRESCRIBED BY LAW
ตามอำเภอใจ (การบอกเลิกสัญญาจ้าง) AT - WILL (LABOUR RIGHTS)
ตุลาการ / อำนาจตุลาการ JUDICIARY
ที่ปรึกษาศาล <i>AMICUS CURIAE</i>
โทษประหาร DEATH PENALTY
ธรรมนูญ STATUTE
ธรรมาภิบาล GOOD GOVERNANCE
นักรบรับจ้าง MERCENARY
นิรโทษกรรม AMNESTY
เนรเทศ ผู้พลัดถิ่น / ผู้ลี้ภัย EXILE
แนวคิดด้านพหุวัฒนธรรม MULTICULTURALISM
แนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกันทุกด้าน EGALITARIANISM
“บรรดาอนุสัญญาเจนีวา” ว่าด้วยมนุษยธรรม GENEVA CONVENTIONS

บริโภคนิยม CONSUMERISM
บันทึกการเจรจา PROSE -VERBAL
บันทึกความเข้าใจ MEMORANDUM OF UNDERSTANDING (MOU)
บันทึกร่างสนธิสัญญา / บันทึกร่างกฎหมาย TRAVAUX PREPARATOIRES
บุคคล / ผู้กระทำในกฎหมายระหว่างประเทศ ACTOR IN INTERNATIONAL LAW
ปฏิญญา DECLARATION
ปฏิญญากรุงลิมา LIMA DECLARATION
ปฏิญญาด้านผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน DECLARATION ON HUMAN RIGHTS DEFENDERS (DHRD)
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS (UDHR)
ปฏิญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ AMERICAN DECLARATION ON THE RIGHTS AND DUTIES OF MAN
ประเทศด้อยพัฒนา / ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด LEAST DEVELOPED COUNTRIES (LDCs)
เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGS)
ผลของสนธิสัญญาที่มีต่อบังคับชนโดยตรง DIRECT EFFECT
ผลโดยตรงของสิทธิตามแนวตั้ง VERTICAL DIRECT EFFECT
ผลโดยตรงของสิทธิตามแนวนอน HORIZONTAL DIRECT EFFECT
ผูกพัน BINDING

ผู้จัดทำรายงานพิเศษ SPECIAL RAPPOREUR
ผู้ทรงสิทธิ (มนุษย์ชน) RIGHTS HOLDER
ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ INTERNALLY DISPLACED PERSON
ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน HUMAN RIGHTS DEFENDER
ผู้มีส่วนได้เสีย STAKEHOLDER
ผู้มีหน้าที่เคารพสิทธิ DUTY BEARER
ผู้ลี้ภัย REFUGEE
พลรบ COMBATANT
พลเรือน CIVILIAN
พันธกรณีหลักขั้นต่ำ MINIMUM CORE OBLIGATIONS
พิธีสาร / พิธีการทางการทูต PROTOCOL
พิธีสารเกียวโต KYOTO PROTOCOL
พิธีสารซาน ซัลวาดอร์ PROTOCOL OF SAN SALVADOR
เพศสภาพ GENDER
ภาระหน้าที่ / พันธกรณี ในการปกป้องคุ้มครอง PROTECT, DUTY TO / OBLIGATION TO
ภาระหน้าที่ / พันธกรณี ในการเคารพ RESPECT, DUTY TO / OBLIGATION TO
ภาระหน้าที่ในการทำให้บรรลุ / พันธกรณีในการทำให้บรรลุผล FULFIL, DUTY TO / OBLIGATION

ภาวะการณ์ขาดดุลในระบบนิเวศ ECOLOGICAL DEFICIT
มาตรการฝ่ายเดียว UNILATERAL MEASURE
มีมูลเหตุแห่งความกลัวว่าจะถูกประหัตประหาร WELL FOUNDED FEAR OF PERSECUTION
ร่องรอยความสมดุลของระบบนิเวศน์ ECOLOGICAL FOOTPRINT
ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี MARKET ECONOMY
ระบอบแบ่งแยกสีผิว / การเหยียดสีผิว APARTHEID
รัฐประหาร COUP D' ETAT
รัฐภาคี STATE PARTY
รัฐสวัสดิการ WELFARE STATE
รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระ PERIODIC REPORTS
เรื่องร้องเรียน COMMUNICATION
แรงงานชั้นกรรมาชีพ PRODUCTION WORKERS
แรงงานชั้นปัญญาชน MIND WORKERS
ลักษณะจำเพาะ / สัมพัทธภาพแห่งสิทธิมนุษยชน RELATIVITY (OF HUMAN RIGHTS)
วิธีมองปัญหาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน RIGHTS-BASED APPROACH
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ HUMAN DIGNITY
ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE (ICJ)

ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ศาลสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐอเมริกา INTER-AMERICAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ศาลสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชนแอฟริกา AFRICAN COURT ON HUMAN RIGHTS AND PEOPLE'S RIGHTS
ศาลอาญาระหว่างประเทศ INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC)
สงครามกลางเมือง CIVIL WAR
สถานการณ์ฉุกเฉิน STATE OF EMERGENCY
สถานการณ์พิเศษ STATE OF EXCEPTION
สถานที่ทำงานที่มีสภาพไร้มาตรฐาน SWEAT SHOP
สถานะเพื่อการปรึกษา CONSULTATIVE STATUS
สถาบันเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั่วโลก WORLD WATCH INSTITUTE
สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS
สนธิสัญญา TREATY
สนธิสัญญาทวิภาคี BILATERAL TREATY
สนธิสัญญาพหุภาคี MULTILATERAL TREATY
สภาพแวดล้อมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสภาพการจ้าง HOSTILE ENVIRONMENT
สภาวะการณ์ที่ความต้องการของมนุษย์มีมากเกินไปที่ธรรมชาติมีอยู่ OVERSHOOT
สภาแห่งยุโรป COUNCIL OF EUROPE (COE)

สมัชชาใหญ่ (สหประชาชาติ) GENERAL ASSEMBLY (UNITED NATIONS)
สหภาพแรงงาน TRADE UNION
สัมพัทธภาพทางวัฒนธรรมแห่งสิทธิมนุษยชน CULTURAL RELATIVISM (OF HUMAN RIGHTS)
สิทธิ (มนุษยชน) ที่อาจถูกระงับได้ชั่วคราว / สิทธิมนุษยชนที่อาจถูกลดทอนได้ DEROGABLE (HUMAN) RIGHTS
สิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ HIV / AIDS INFECTED PERSON, THE RIGHTS OF
สิทธิคนพื้นเมือง / สิทธิชนพื้นเมืองดั้งเดิม INDIGENOUS RIGHTS
สิทธิชนกลุ่มน้อย MINORITIES, RIGHTS OF
สิทธิเชิงบวก POSITIVE RIGHTS
สิทธิเชิงลบ NEGATIVE RIGHTS
สิทธิเด็ก / สิทธิของเด็ก RIGHTS OF THE CHILD, CHILD RIGHTS
สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ESC RIGHTS
สิทธิที่เป็นกระบวนการ PROCEDURAL RIGHTS
สิทธิที่เป็นเนื้อหา SUBSTANTIVE RIGHTS
สิทธิที่ไม่อาจพรากไอนได้ INALIENABLE RIGHTS
สิทธิที่ไม่อาจระงับชั่วคราวได้ / สิทธิที่ไม่อาจลดทอนได้ NON-DEROGABLE (HUMAN) RIGHTS
สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง SELF- DETERMINATION, RIGHT TO
สิทธิในการใช้น้ำ WATER, THE RIGHT TO

สิทธิในการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม CULTURAL IDENTITY, THE RIGHT TO
สิทธิในการพัฒนา DEVELOPMENT, THE RIGHT TO
สิทธิในการศึกษา EDUCATION, THE RIGHT TO
สิทธิในการสื่อสาร COMMUNICATION, THE RIGHT TO
สิทธิในความเป็นส่วนตัว RIGHTS TO PRIVACY
สิทธิในบูรณภาพแห่งร่างกาย RIGHTS TO PHYSICAL INTEGRITY
สิทธิในประชาธิปไตย DEMOCRACY, THE RIGHT TO
สิทธิในศาสนาและความเชื่อ RELIGION AND BELIEF, RIGHT TO
สิทธิในสิ่งแวดล้อม ENVIRONMENT, THE RIGHT TO
สิทธิในสุขภาพ HEALTH, THE RIGHT TO
สิทธิผู้พิการ PERSON WITH DISABILITIES, THE RIGHTS OF
สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง CIVIL AND POLITICAL RIGHTS
สิทธิมนุษยชนแบบดั้งเดิม CLASSICAL HUMAN RIGHTS
สิทธิสตรี WOMAN RIGHTS
สิทธิสัมบูรณ์ ABSOLUTE (HUMAN) RIGHTS
เสรีภาพทางวิชาการ ACADEMIC FREEDOM
เสรีภาพในการแสดงออก EXPRESSION, FREEDOM OF
หมายจับ ARREST WARRANT
หมายเรียกให้นำผู้ถูกคุมขังมาศาล HABEAS CORPUS

หลักการเก็บภาษีจากผู้ก่อมลพิษ POLLUTER PAYS PRINCIPLE
อคติ PREJUDICE
องค์กรความร่วมมือของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ SOUTHEAST ASIAN NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS FORUM (SEANF)
องค์กรความร่วมมือของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภูมิภาคอาเซียน ASEAN NHRI FORUM
องค์กรความร่วมมือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก / เอเชียแปซิฟิกฟอรัม ASIA PACIFIC FORUM / ASIA PACIFIC FORUM ON NHRI (APF)
องค์กรนิรโทษกรรมสากล / แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล AMNESTY INTERNATIONAL (AI)
อธิปไตย / อำนาจอธิปไตย SOVEREIGNTY
อนุสัญญา CONVENTION
อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ INTERNATIONAL CONVENTION ON THE ELIMINATION OF ALL FORMS OF RACIAL DISCRIMINATION (CERD)
อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามและการลงโทษอาชญากรรมที่เป็นการแบ่งแยกผิว INTERNATIONAL CONVENTION ON THE SUPPRESSION AND PUNISHMENT OF THE CRIME OF APARTHEID
อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ CONVENTION ON THE ELIMINATION OF ALL FORMS OF DISCRIMINATION AGAINST WOMEN (CEDAW)

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES (CRPD)
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD (CRC)
อนุสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐอเมริกา INTER-AMERICAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS
อนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO CORE CONVENTIONS
อนุสัญญาแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชน AFRICAN CONVENTION ON HUMAN AND PEOPLE'S RIGHTS
อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ CRIME AGAINST HUMANITY
อาชญากรรมหลัก CORE CRIMES
อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน EMERGENCY POWER
อำนาจสากลของศาลระหว่างประเทศ UNIVERSAL JURISDICTION
อำนาจหน้าที่ที่รับมอบหมาย MANDATE
อิสรภาพสี่ประการ FOUR FREEDOMS
อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เงินทุน CAPITAL INTENSIVE INDUSTRY
อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยี TECHNOLOGY INTENSIVE INDUSTRY
อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน LABOUR INTENSIVE INDUSTRY
ฮิวแมนไรตวอชท์ HUMAN RIGHTS WATCH (HRW)

ดรรชนีคำ

ดรรชนีคำอังกฤษ-ไทย		
ACCUSATORIAL / ADVERSARY SYSTEM	ระบบกล่าวหา	2
ACCUSED, THE	1. ผู้ต้องหา 2. จำเลย (ในคดีอาญา)	3
ACQUITTAL	คำพิพากษาให้ยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป	4
ACT	พระราชบัญญัติ / รัฐบัญญัติ	4
ADMINISTRATIVE CASE	คดีปกครอง	5
ADMINISTRATIVE COURT	ศาลปกครอง	5
ADMINISTRATIVE DETENTION	การคุมขังโดยอำนาจฝ่ายบริหาร	6
AFFIRMATIVE MEASURE	มาตรการเชิงยืนยันสิทธิ	7
AGE OF ENLIGHTENMENT	ยุคเรืองปัญญา / ยุคสว่างทางปัญญา	8
AGENDA 21	วาระ 21 / “อะเจนด่ายี่สิบเอ็ด”	9
ALIBI (LATIN)	การอ้างฐานที่อยู่เป็นข้อแก้ตัว	10
ALIEN	คนต่างด้าว	10
ALTERNATIVE REPORT	รายงานทางเลือก / รายงานคู่ขนาน	11
AMENDMENT (LAW)	การแก้ไขเพิ่มเติม / บทแก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมาย)	11
AMENDMENTS (AMERICAN CONSTITUTION)	บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)	12
AMERICAN BILL OF RIGHTS	บทบัญญัติสิทธิแห่งสหรัฐอเมริกา	14
ANARCHY	อนาธิปไตย / ภาวะไร้ผู้นำ / ภาวะไร้กฎระเบียบ	16
ANONYMOUS COMPLAINT	คำร้องเรียนที่ไม่ลงชื่อผู้ร้อง / จดหมายสนทนา	16
ANTEGONE	อานติโกเน (ชื่อคน) / บทละครเรื่อง “อานติโกเน”	17

ANTI-SEMITISM	คติเกลียดชังยิว	18
ANTI-SLAVERY SOCIETY	สมาคมต่อต้านการมีทาส	19
APPEAL	การเรียกร้อง / อุทธรณ์	20
ARBITRARY	ตามอำเภอใจ / โดยพลการ	21
ARBITRATION	การอนุญาโตตุลาการ	21
ARREST	จับกุม / ควบคุมตัว	22
ASSAULT	การประทุษร้าย	23
ATTEMPT	การพยายามกระทำความผิด (กฎหมายอาญา)	24
ATTORNEY- GENERAL	1. อัยการสูงสุด 2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	25
BAIL	การขอประกันตัว / การขอให้ปล่อยตัว ชั่วคราว (ผู้ต้องหา หรือจำเลย)	26
BASIC PRINCIPLES ON THE USE OF FORCE AND FIREARMS BY LAW ENFORCEMENT OFFICIALS	หลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้ กำลังบังคับและการใช้อาวุธปืน ของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบังคับใช้ กฎหมาย	27
BASIC PRINCIPLES	หลักการพื้นฐาน	29
BENTHAM, JEREMY	เจอร์มี เป็นธัม	30
BIGAMY	การมีสามีหรือภริยาสองคน ในเวลาเดียวกัน	31
BILL OF INDICTMENT	คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง	32
BIRTH CERTIFICATE/ CERTIFICATE OF BIRTH	สูติบัตร	32
BLASPHEMY	การหมิ่นศาสนา	33
BODY OF PRINCIPLES ON THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY	องค์หลักการว่าด้วยความเป็น อิสระของผู้พิพากษา / ตุลาการ	34

BODY OF PRINCIPLES	องค์รวมหลักการ	36
BREACH OF CONFIDENCE	ความลับกระจายออกไป	37
BROADCAST	การกระจายเสียงหรือภาพ	38
CAMPAIGN	การรณรงค์	39
CAPITAL PUNISHMENT	โทษประหารชีวิต	40
CASE LAW	กฎหมายที่มาจากคำพิพากษา	40
CHARGE (CRIMINAL LAW)	ข้อหา	41
CHILD LABOUR	แรงงานเด็ก	41
CHILD PORNOGRAPHY	สื่อลามกอนาจารเด็ก	42
CHILD SOLDIERS	ทหารเด็ก	43
CHILDREN IN NEED	เด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน	44
CITIZENSHIP	สถานภาพพลเมือง / การเป็นพลเมือง	45
CIVIL SOCIETY	ประชาสังคม	46
CLEAR AND PRESENT DANGER	ภัยอันตรายที่แจ้งชัดและดำเนินอยู่	46
CODE OF CONDUCT FOR LAW ENFORCEMENT OFFICIALS 1979	ประมวลวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย	47
COLD WAR	สงครามเย็น	48
COMPLAINT	คำร้องทุกข์ (วิธีพิจารณาความอาญา)	50
COMPULSORY LABOUR	แรงงานภาคบังคับ / การเกณฑ์แรงงาน	51
CONFESSION	การรับสารภาพ	53
CONSTITUTIONAL COURT	ศาลรัฐธรรมนูญ	54
CONTEMPT OF COURT	การละเมิดอำนาจศาล	55
CONTRACTUAL RIGHTS	สิทธิตามสัญญา	56

CONVENTIONAL CRIMES	อาชญากรรมแบบฉบับ	57
CORPORAL PUNISHMENT	การลงโทษทางกาย	57
CORPORATE CRIME	อาชญากรรมที่เกี่ยวกับธุรกิจ	58
COURT OF FIRST INSTANCE	ศาลชั้นต้น	58
COURT OF JUSTICE	ศาลยุติธรรม	59
CRIME OF AGGRESSION	อาชญากรรมการรุกราน	60
CRIME VICTIM / VICTIM OF CRIME	เหยื่ออาชญากรรม	61
CRIMINAL DIVISION OF THE SUPREME COURT FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS, THE	แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา	62
CRIMINAL LAW, PENAL LAW	กฎหมายอาญา	63
CRIMINAL PROCEDURE LAW	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	64
CURFEW	เคอร์ฟิว / การห้ามออกจากเคสสถานในเวลาที่กำหนด	65
<i>DE FACTO (LATIN)</i>	โดยพฤตินัย / ตามข้อเท็จจริง	66
<i>DE JURE (LATIN)</i>	โดยนิตินัย / ตามกฎหมาย	67
DEATH ROW	แดนประหาร	67
DECENTRALISATION	การกระจายอำนาจ	68
DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN AND OF THE CITIZEN 1789	คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และสิทธิพลเมือง (ของฝรั่งเศส) พ.ศ. 2332	68
DECREE / ROYAL DECREE	กฤษฎีกา / ประกาศ / พระราชกฤษฎีกา	70
DEFAMATION	การทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศ / การหมิ่นประมาท	70
DEFENDANT / DEFENDER	จำเลย	72

DEPRIVATION OF RIGHTS	การถูกพรากสิทธิ / การถูกลดรอนสิทธิ	73
DETENTION	1. การควบคุมตัว 2. การกักขัง	73
DIKA COURT	ศาลฎีกา	75
DISSOLUTION POWER	อำนาจในการยุบสภา	75
DISTRIBUTIVE JUSTICE	ความเป็นธรรมที่เกิดจากการจัดสรร	76
DOMESTIC LAW	กฎหมายภายในประเทศ	76
DOUBLE JEOPARDY	การฟ้องซ้ำในคดีอาญา	77
EARTH DAY	วันคุ้มครองโลก	78
ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL (ECOSOC)	คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ	79
EDUCATION FOR ALL (EFA)	การศึกษาเพื่อปวงชน	80
ELFI	เอลฟี / โครงการเอลฟี	81
EMERGENCY DECREE	พระราชกำหนด / รัฐกำหนด	82
ENGLISH BILL OF RIGHTS	บทบัญญัติสิทธิ (ของประเทศอังกฤษ)	83
EQUAL WORK EQUAL PAY	งานเท่าเทียมกันค่าจ้างเท่ากัน	85
EQUALITY OF OPPORTUNITY	ความเสมอภาคทางโอกาส	86
EQUALITY OF OUTCOME	ความเสมอภาคในผลลัพธ์	86
ETHNIC MINORITY	ชนกลุ่มน้อยทางด้านชาติพันธุ์	87
EUTHANESIA	การุณยฆาต	89
FAIR TRIAL, THE RIGHT TO	สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม	90
FALSE TESTIMONY	เบิกความเท็จต่อศาล	91
FASCISM	ลัทธิฟาสซิสต์	92
FEMINIST	นักสตรีนิยม / บุคคลที่เรียกร้องสิทธิสตรี	92

FINE	1. โทษปรับ 2. ค่าปรับ	93
FIT AND PROPER	คุณสมบัติและความประพฤติที่เหมาะสม	94
FORFEITURE OF PROPERTY	ริบทรัพย์สิน	96
FORMAL EDUCATION	การศึกษาในระบบ	96
FREE AND FAIR ELECTION	การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม	97
FREEDOM OF MEDIA	เสรีภาพของสื่อ	98
FREEDOM OF RELIGION	เสรีภาพทางศาสนา	99
FREEDOM TO TRAVEL ABROAD	เสรีภาพในการเดินทางออกนอกประเทศ	100
FRENCH REVOLUTION	การปฏิวัติฝรั่งเศส	101
FROM WOMB TO TOMB	จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน	102
GENERAL PRINCIPLES OF LAW RECOGNISED BY CIVILIZED NATIONS	หลักกฎหมายทั่วไปที่ได้รับการยอมรับโดยนานาอารยประเทศ	103
GLORIOUS REVOLUTION	การปฏิวัติอันเรืองโรจน์	104
GRASS-ROOTS ORGANISATIONS	องค์กรรากหญ้า	105
GROSS VIOLATION OF HUMAN RIGHTS	การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง	105
GUIDELINES	ข้อชี้แนะ	106
HABITAT	โครงการการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ / “อาปัดท”	108
HARASSMENT	การคุกคาม / การรังควาน / การทำให้ได้รับความอับอาย	109
HIJACKING	การจี้เครื่องบิน / การจี้อากาศยาน / การจี้ยานพาหนะ	109
HOLOCAUST, (THE)	การทำลายล้าง / ไอลโคสต์	110

HOME DETENTION / HOME CONFINEMENT	การกักขัง / การคุมขังไว้ในเคหสถาน	110
HOMOSEXUALITY	คนรักเพศเดียวกัน	111
HOUSE ARREST	การควบคุมตัวไว้ในเคหสถาน	112
HUMAN DIGNITY	ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	112
HUMAN RIGHTS DAY	วันสิทธิมนุษยชนสากล	113
HUMAN RIGHTS EDUCATION	สิทธิมนุษยชนศึกษา	114
HUMAN TRAFFICKING	การค้ามนุษย์	116
ILLITERACY	การไม่รู้หนังสือ	117
IMPEACHMENT	การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งทางการเมือง	118
IMPRISONMENT	การจำคุก	119
INDIVIDUALISM	ปัจเจกชนนิยม	120
INFORMED, THE RIGHT TO BE	1. สิทธิที่จะได้รับการแจ้ง (กฎหมายอาญา) 2. สิทธิที่จะได้รับข้อมูล	121
INJURED PERSON	ผู้เสียหาย	122
INMATE	ผู้ถูกควบคุมตัวรวมอยู่กับคนอื่น	123
INQUISITORIAL SYSTEM	ระบบไต่สวน	124
INSANITY	วิกลจริต	125
INTERNATIONAL COMMITTEE OF RED CROSS AND RED CRESCENT (ICRC)	คณะกรรมการกาชาดสากล	126
INTERNATIONAL LAW	กฎหมายระหว่างประเทศ	127
INTERNATIONAL WOMEN'S DAY	วันสตรีสากล	128
INTERROGATION / INQUISITION / INQUIRY	การสอบสวน	130

JOHANNESBURG PRINCIPLES	หลักการโยฮันเนสเบิร์ก	130
JOSE AYALA LASSO	โฮเซ อายาลา ลาสโซ	131
JUDGMENT	1. การตัดสิน 2. คำพิพากษา / คำวินิจฉัย	132
JUDICIAL REVIEW	การพิจารณาทบทวนโดยศาล	133
JUSTICE DAY / INTERNATIONAL JUSTICE DAY	วันความยุติธรรมสากล	133
JUVENILE COURT	ศาลเยาวชน	134
JUVENILE DELINQUENCY	การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	135
LEAGUE OF NATIONS	สันนิบาตชาติ	135
LEGISLATIVE BRANCH	ฝ่ายนิติบัญญัติ	137
LESE MAJESTE	การทำลายเกียรติยศประมุขแห่งรัฐ	138
LETHAL INJECTION	การฉีดยาพิษให้ตาย	139
LIFE SENTENCE / LIFE IMPRISONMENT	โทษจำคุกตลอดชีวิต	140
LIFE, THE RIGHT TO	สิทธิในชีวิต	140
MAASTRICHT GUIDELINES	ข้อชี้แนะแห่งมาสทริคท์	142
MAGNA CARTA (Latin)	มกนา คาร์ตา / มหากฎบัตร	143
MASS EXODUS	การอพยพหลังไหลของประชากรจำนวนมาก	144
MEDICAL TREATMENT, THE RIGHT TO	สิทธิในการรักษาพยาบาล	145
MENTALLY ILL	ผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช	146
MILITARY COURT / COURT MARTIAL	ศาลทหาร	147
MILITARY JUNTA	รัฐบาลทหาร / คณะผู้เผด็จการทหาร	148

MINISTERIAL REGULATION	กฎกระทรวง	149
MIRANDA RULE	หลักการมิแรนด้า	149
MISCARRIAGE OF JUSTICE	ความผิดพลาด ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม	150
MODERN FORMS OF SLAVERY / CONTEMPORARY FORMS OF SLAVERY	รูปแบบใหม่ของสภาวะการเป็นทาส / รูปแบบร่วมสมัยของการเป็นทาส	151
MONTESQUIEU, CHARLES LOUIS DE SECONDAT	ชาร์ล หลุยส์ เดอ เซองกตา มงเตสกีเออ	153
MULE	ผู้ลักลอบขนของผิดกฎหมายข้ามประเทศ	154
NATIONALITY	สัญชาติ	154
NATURAL RIGHTS	สิทธิตามธรรมชาติ	155
<i>NE BIS IN IDEM</i> (LATIN)	ไม่พิจารณาโทษสองครั้ง ในการกระทำความผิดเดียวกัน	157
NEGLIGENCE	ประมาท (กฎหมายอาญา) – ประมาทเลินเล่อ (กฎหมายแพ่ง)	158
NO CRIME, NO PUNISHMENT WITHOUT A LAW	ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย	159
NOBEL PRIZE / NOBEL PEACE PRIZE	รางวัลโนเบล	160
<i>NON-REFOULEMENT</i>	หลักการไม่ผลักดันกลับไปเสี่ยงภัย	161
OMBUDSMAN	ผู้ตรวจการแผ่นดิน	162
ON LIBERTY	ว่าด้วยเสรีภาพ	163
OPEN TRIAL / PUBLIC TRIAL	การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย	164
ORGANISED CRIME	อาชญากรรมที่มีการจัดตั้ง	166
PARDON, THE RIGHT TO	สิทธิที่จะได้รับการอภัยโทษ	166
PEACEFUL ASSEMBLY, FREEDOM OF	เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ	167

PENAL CODE / CRIMINAL CODE	ประมวลกฎหมายอาญา	169
PENALTY	โทษ (อาญา)	170
PENOLOGY	ทัณฑ์วิทยา	171
PERPETRATOR	อาชญากรที่ทำความผิดร้ายแรง / ฆาตกร	171
PLEA BARGAINING	การต่อรองในเรื่องค่าให้การ	171
PLEADING	คำให้การรับหรือปฏิเสธ ความผิดตามฟ้อง (คดีอาญา) / คำคู่ความ (คดีแพ่ง)	172
POLICE CUSTODY	อยู่ในการควบคุมตัวของตำรวจ	173
PREAMBLE	อารัมภบท / คำปรารภ	173
PRELIMINARY EXAMINATION	การไต่สวนมูลฟ้อง	174
PRE-TRIAL DETENTION	การคุมขังก่อนการพิจารณาคดี	175
PRINCIPLES FOR THE PROTECTION OF PERSONS WITH MENTAL ILLNESS AND THE IMPROVEMENT OF MENTAL HEALTH CARE	หลักการว่าด้วยการคุ้มครอง ผู้ป่วยทางจิตและการปรับปรุง การดูแลสุขภาพจิต	177
PRIVATE PROSECUTION	การฟ้องคดีอาญาโดยราษฎร / การฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหาย	179
PROBABLE CAUSE	มีหลักฐานตามสมควร / มีหลักฐานพอเชื่อได้	179
PROBATION	การภาคทัณฑ์ / การคุมประพฤติ	181
PROSECUTOR / PUBLIC PROSECUTOR	อัยการ	182
PROSECUTOR- GENERAL	อัยการสูงสุด	182
PUBLIC HEALTH	การสาธารณสุข	183
REHABILITATION	การฟื้นฟู	184

REVIEW OF A CRIMINAL JUDGEMENT	การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	184
RIGHT TO RELEASE ON BAIL, THE	สิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว / สิทธิในการประกันตัว	185
SEARCH POWERS / POWERS TO SEARCH	อำนาจค้น	186
SECRET BALLOT	การลงคะแนนเป็นการลับ / การลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อ	188
SELF-DEFENCE	การป้องกันสิทธิตนเอง / การป้องกันตัว	189
SELF-INCRIMINATION	การให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง	191
SEXUAL HARASSMENT	การคุกคามทางเพศ / การรังควานทางเพศ	192
SEXUAL VIOLENCE	ความรุนแรงทางเพศ	192
SHADOW REPORT	รายงานเงา	192
SLAVERY	สภาวะการเป็นทาส	194
SOCIAL CONTRACT	สัญญาประชาคม	196
SOLICITOR- GENERAL	อัยการสูงสุด	197
STATE COMPLAINT	คำร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ / การร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ	198
STATUTORY RIGHTS	สิทธิตามกฎหมายบัญญัติ	199
<i>SUI JURIS</i>	การบรรลุนิติภาวะ	199
SUPREME COURT	ศาลสูงสุด	200
SUSPECT, THE	ผู้ต้องสงสัย	201
SUSPENDED EXECUTION OF IMPRISONMENT	รอการลงโทษจำคุก	201
THE BEST INTERESTS OF THE CHILD	ประโยชน์สูงสุดของเด็ก	203

THE FIFTH AMENDMENT	บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทที่ห้า (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)	204
THE FIRST AMENDMENT	บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญบทที่หนึ่ง	205
THE RIGHT TO COUNSEL	สิทธิที่จะปรึกษาทนาย	206
TO BE TRIED WITHOUT UNDUE DELAY, THE RIGHT	สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี โดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น	207
TOTALITARIANISM	ลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จ	208
TRIAL <i>IN CAMERA</i>	การพิจารณาเป็นการลับ	209
TYRANNY OF THE MAJORITY	เผด็จการโดยเสียงข้างมาก	210
<i>ULTRA VIRES</i> (LATIN)	เกินขอบอำนาจ	211
UNITED NATIONS “PROTECT, RESPECT AND REMEDY” FRAMEWORK	กรอบการทำงานสหประชาชาติ ว่าด้วยการปกป้องคุ้มครอง การเคารพ และการเยียวยา	211
UNITED NATIONS GUIDELINES FOR NATIONAL PLAN OF ACTION FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION	ข้อชี้แนะของสหประชาชาติ เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการแห่งชาติ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา	213
UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ	213
UNITED NATIONS DECLARATION ON HUMAN RIGHTS EDUCATION AND TRAINING	ปฏิญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา และการฝึกอบรมด้านสิทธิมนุษยชน	214
UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION (UNESCO)	องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ / องค์การยูเนสโก	215
UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME (UNEP)	โครงการสิ่งแวดล้อม แห่งสหประชาชาติ / ยูเน็ป	216
UNITED NATIONS GUIDELINES ON THE ROLES OF PROSECUTORS	แนวทางของสหประชาชาติ ว่าด้วยบทบาทของอัยการ	217

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEE (UNHCR)	ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ / ยูเอ็นเอชซีอาร์	218
UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL	คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	220
UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS PRIZE	รางวัลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	221
UNITED NATIONS RULES FOR THE TREATMENT OF WOMEN PRISONERS AND NON-CUSTODIAL MEASURES FOR WOMEN OFFENDERS / BANGKOK RULES	ข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีไขการควบคุมสำหรับผู้กระทำผิดหญิง / ข้อกำหนดกรุงเทพฯ	222
UNITED NATIONS STANDARD MINIMUM RULES FOR THE TREATMENT OF PRISONERS 1955	ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง พ.ศ. 2498	223
UNITED NATIONS UNIVERSITY (UNU)	มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ	225
UNIVERSAL SUFFRAGE	การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	226
UNLAWFUL ACTION	การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	228
VIOLENCE AGAINST WOMEN	ความรุนแรงต่อสตรี	228
VIRGINIA DECLARATION OF RIGHTS 1776	คำประกาศแห่งเวอร์จิเนียว่าด้วยสิทธิ พ.ศ. 2319	230
WAR CRIME	อาชญากรรมสงคราม	231
WOMEN'S SUFFRAGE / WOMAN SUFFRAGE	สิทธิสตรีในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	232
WORLD CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS	การประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	233
WORLD CONFERENCE ON WOMEN	การประชุมระดับโลกว่าด้วย (บทบาทและสถานะ) สตรี	234
WORLD ENVIRONMENTAL DAY (WED)	วันสิ่งแวดล้อมโลก	236
WRIT OF SUMMON	หมายเรียกให้มาศาล	237

YOGYAKARTA PRINCIPLES	หลักการ Yogyakarta Principles	238
YOUNG OFFENDER	ผู้ต้องหาที่เป็นเยาวชน / จำเลยที่เป็นเยาวชน	239
ZIONISM	ลัทธิไซออน / ลัทธิชาตินิยมของชาวยิว	240

ดรรชนีคำไทย-อังกฤษ		
กฎกระทรวง	MINISTERIAL REGULATION	149
กฎหมายที่มาจากคำพิพากษา	CASE LAW	40
กฎหมายภายในประเทศ	DOMESTIC LAW	76
กฎหมายระหว่างประเทศ	INTERNATIONAL LAW	127
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	CRIMINAL PROCEDURE LAW	64
กฎหมายอาญา	CRIMINAL LAW, PENAL LAW	63
กรอบการทำงานสหประชาชาติว่าด้วย การปกป้องคุ้มครอง การเคารพ และการเยียวยา	UNITED NATIONS “PROTECT, RESPECT AND REMEDY” FRAMEWORK	211
กฤษฎีกา / ประกาศ / พระราชกฤษฎีกา	DECREE / ROYAL DECREE	70
การกระจายเสียงหรือภาพ	BROADCAST	38
การกระจายอำนาจ	DECENTRALISATION	68
การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	UNLAWFUL ACTION	228
การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	JUVENILE DELINQUENCY	135
การกักขัง / การคุมขังไว้ในเคหสถาน	HOME DETENTION / HOME CONFINEMENT	110
การแก้ไขเพิ่มเติม / บทแก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมาย)	AMENDMENT (LAW)	11
การขอประกันตัว / การขอให้ปล่อยชั่วคราว (ผู้ต้องหา หรือจำเลย)	BAIL	26

1. การควบคุมตัว 2. การกักขัง	DETENTION	73
การควบคุมตัวไว้ในเคสสถาน	HOUSE ARREST	112
การค้ามนุษย์	HUMAN TRAFFICKING	116
การคุกคาม / การรังควาน / การทำให้ได้รับความอับอาย	HARASSMENT	109
การคุกคามทางเพศ / การรังควานทางเพศ	SEXUAL HARASSMENT	191
การคุมขังก่อนการพิจารณาคดี	PRE-TRIAL DETENTION	175
การคุมขังโดยอำนาจฝ่ายบริหาร	ADMINISTRATIVE DETENTION	6
การจำคุก	IMPRISONMENT	119
การจี้เครื่องบิน / การจี้อากาศยาน / การจี้ยานพาหนะ	HIJACKING	109
การฉีดยาพิษให้ตาย	LETHAL INJECTION	139
การต่อรองในเรื่องคำให้การ	PLEA BARGAINING	171
การตัดสิน / คำพิพากษา / คำวินิจฉัย	JUDGMENT	132
การไต่สวนมูลฟ้อง	PRELIMINARY EXAMINATION	174
การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ทางการเมือง	IMPEACHMENT	118
การถูกพรากสิทธิ / การถูกลดรอนสิทธิ	DEPRIVATION OF RIGHTS	73
การทำลายเกียรติยศประมุขแห่งรัฐ	LESE MAJESTE	138
การทำลายล้าง / โฮโลคอสต์	HOLOCAUST, (THE)	110
การทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศ / การหมิ่นประมาท	DEFAMATION	70
การบรรลุนิติภาวะ	SUI JURIS	194
การปฏิวัติฝรั่งเศส	FRENCH REVOLUTION	101
การปฏิวัติอันเรืองโรจน์	GLORIOUS REVOLUTION	104

การประชุมระดับโลกว่าด้วย (บทบาทและสถานะ) สตรี	WORLD CONFERENCE ON WOMEN	234
การประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	WORLD CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS	233
การประทุษร้าย	ASSAULT	23
การป้องกันสิทธิตนเอง / การป้องกันตัว	SELF-DEFENCE	189
การพยายามกระทำความผิด (กฎหมายอาญา)	ATTEMPT	24
การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย	OPEN TRIAL / PUBLIC TRIAL	164
การพิจารณาบททวนโดยศาล	JUDICIAL REVIEW	133
การพิจารณาเป็นการลับ	TRIAL IN CAMERA	209
การฟ้องคดีอาญาโดยราษฎร / การฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหาย	PRIVATE PROSECUTION	179
การฟ้องซ้ำในคดีอาญา	DOUBLE JEOPARDY	77
การฟื้นฟู	REHABILITATION	184
การภาคทัณฑ์ / การคุมประพฤติ	PROBATION	181
การมีสามีหรือภริยาสองคนในเวลาเดียวกัน	BIGAMY	31
การไม่รู้หนังสือ	ILLITERACY	117
การรณรงค์	CAMPAIGN	39
การรับสารภาพ	CONFESSION	53
การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	REVIEW OF A CRIMINAL JUDGEMENT	184
1. การเรียกร้อง 2. อุทธรณ์	APPEAL	20
การลงคะแนนเป็นการลับ / การลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อ	SECRET BALLOT	188
การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	UNIVERSAL SUFFRAGE	226

การลงโทษทางกาย	CORPORAL PUNISHMENT	57
การล่วงละเมิดความลับ	BREACH OF CONFIDENCE	37
การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง	GROSS VIOLATION OF HUMAN RIGHTS	105
การละเมิดอำนาจศาล	CONTEMPT OF COURT	55
การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม	FREE AND FAIR ELECTION	97
การศึกษาในระบบ	FORMAL EDUCATION	97
การศึกษาเพื่อปวงชน	EDUCATION FOR ALL (EFA)	80
การสอบสวน	INTERROGATION / INQUISITION / INQUIRY	129
การสาธารณสุข	PUBLIC HEALTH	183
การหมิ่นศาสนา	BLASPHEMY	33
การให้การเป็นพยานต่อตนเอง	SELF-INCRIMINATION	190
การอนุญาโตตุลาการ	ARBITRATION	21
การอพยพหลังไหลของประชากรจำนวนมาก	MASS EXODUS	144
การอ้างฐานที่อยู่เป็นข้อแก้ตัว	ALIBI (LATIN)	10
การุณยฆาต	EUTHANESIA	89
เกินขอบอำนาจ	ULTRA VIRES (LATIN)	211
ข้อกำหนดของสหประชาชาติ สำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำ และมาตรการที่มีไขการควบคุม สำหรับผู้กระทำผิดหญิง / ข้อกำหนดกรุงเทพฯ	UNITED NATIONS RULES FOR THE TREATMENT OF WOMEN PRISONERS AND NON-CUSTODIAL MEASURES FOR WOMEN OFFENDERS / BANGKOK RULES -	222

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง พ.ศ. 2498	UNITED NATIONS STANDARD MINIMUM RULES FOR THE TREATMENT OF PRISONERS 1955	223
ข้อชี้แนะแห่งมาสทริค/ข้อแนะนำแห่งมาสทริค	MAASTRICHT GUIDELINES	142
ข้อชี้แนะ	GUIDELINES	106
ข้อชี้แนะของสหประชาชาติเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา	UNITED NATIONS GUIDELINES FOR NATIONAL PLAN OF ACTION FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION	213
ข้อชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยบทบาทของอัยการ	UNITED NATIONS GUIDELINES ON THE ROLES OF PROSECTORS	217
ข้อหา	CHARGE (CRIMINAL LAW)	41
ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ / ยูเอ็นเอชซีอาร์	UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEE (UNHCR)	218
คณะกรรมการกาชาดสากล	INTERNATIONAL COMMITTEE OF RED CROSS AND RED CRESCENT (ICRC)	126
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS	208
คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ	ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL (ECOSOC)	79
คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL	220
คดีปกครอง	ADMINISTRATIVE CASE	5
คติเกลียดชังยิว	ANTI-SEMITISM	18
คนต่างด้าว	ALIEN	10

คนรักเพศเดียวกัน	HOMOSEXUALITY	108
ความเป็นธรรมที่เกิดจากการจัดสรร	DISTRIBUTIVE JUSTICE	76
ความผิดพลาดในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม	MISCARRIAGE OF JUSTICE	150
ความรุนแรงต่อสตรี	VIOLENCE AGAINST WOMEN	228
ความรุนแรงทางเพศ	SEXUAL VIOLENCE	192
ความลับกระจายออกไป	BREACH OF CONFIDENCE	37
ความเสมอภาคทางโอกาส	EQUALITY OF OPPORTUNITY	86
ความเสมอภาคในผลลัพธ์	EQUALITY OF OUTCOME	86
คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง (ของฝรั่งเศส) พ.ศ. 2332	DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN AND OF THE CITIZEN 1789	68
คำประกาศแห่งเวอร์จิเนียว่าด้วยสิทธิ พ.ศ. 2319	VIRGINIA DECLARATION OF RIGHTS 1776	230
คำพิพากษาให้ยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป	ACQUITTAL	4
คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง	BILL OF INDICTMENT	32
คำร้องทุกข์ (วิธีพิจารณาความอาญา)	COMPLAINT	50
คำร้องเรียนที่ไม่ลงชื่อผู้ร้อง / จดหมายสนทนีย์	ANONYMOUS COMPLAINT	16
คำร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ / การร้องเรียนที่เสนอโดยรัฐ	STATE COMPLAINT	198
คำให้การรับหรือปฏิเสธความผิดตามฟ้อง (คดีอาญา) / คำคู่ความ (คดีแพ่ง)	PLEADING	172
คุณสมบัติและความประพฤติที่เหมาะสม	FIT AND PROPER	94
เคอร์ฟิว / การห้ามออกจากเคหสถานในเวลาที่กำหนด	CURFEW	65

โครงการการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ แห่งสหประชาชาติ / “อาบีถัท”	HABITAT	108
โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ / ยูเน็ป	UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME (UNEP)	216
งานเท่าเทียมกันค่าแรงเท่ากัน	EQUAL WORK EQUAL PAY	85
จับกุม / ควบคุมตัว	ARREST	22
จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน	FROM WOMB TO TOMB	102
จำเลย	DEFENDANT / DEFENDER	72
เจอร์มี เบ็นธัม	BENTHAM, JEREMY	30
ชนกลุ่มน้อยทางด้านชาติพันธุ์	ETHNIC MINORITY	87
ชาร์ล หลุยส์ เดอ เซอกงตามงเตสกีเออ	MONTESQUIEU, CHARLES LOUIS DE SECONDAT	153
เด็กที่อยู่ในภาวะขัดสน	CHILDREN IN NEED	44
แดนประหาร	DEATH ROW	66
โดยนิติบัญญัติ / ตามกฎหมาย	DE JURE (LATIN)	66
โดยพฤตินัย / ตามข้อเท็จจริง	DE FACTO (LATIN)	66
ตามอำเภอใจ/ โดยพลการ	ARBITRARY	21
ทหารเด็ก	CHILD SOLDIERS	43
ทัณฑ์วิทยา	PENOLOGY	170
โทษ (อาญา)	PENALTY	171
โทษจำคุกตลอดชีวิต	LIFE SENTENCE / LIFE IMPRISONMENT	140
โทษประหารชีวิต	CAPITAL PUNISHMENT	40
1. โทษปรับ 2. ค่าปรับ	FINE	93

นักสตรีนิยม / บุคคลที่เรียกร้องสิทธิสตรี	FEMINIST	92
แนวทางของสหประชาชาติ ว่าด้วยบทบาทของอัยการ	UNITED NATIONS GUIDELINES ON THE ROLES OF PROSECUTORS	212
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)	AMENDMENTS (AMERICAN CONSTITUTION)	12
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบทที่หนึ่ง (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)	THE FIRST AMENDMENT	205
บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบทที่ห้า (รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา)	THE FIFTH AMENDMENT	204
บทบัญญัติสิทธิ (ของประเทศอังกฤษ)	ENGLISH BILL OF RIGHTS	83
บทบัญญัติสิทธิแห่งสหรัฐอเมริกา	AMERICAN BILL OF RIGHTS	14
เบิกความเท็จต่อศาล	FALSE TESTIMONY	91
ปฏิญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา และการฝึกอบรมด้านสิทธิมนุษยชน	UNITED NATIONS DECLARATION ON HUMAN RIGHTS EDUCATION AND TRAINING	214
ประชาสังคม	CIVIL SOCIETY	46
ประมวลกฎหมายอาญา	PENAL CODE / CRIMINAL CODE	169
ประมวลวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มี อำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย	CODE OF CONDUCT FOR LAW ENFORCEMENT OFFICIALS 1979	47
ประมาท (กฎหมายอาญา) – ประมาทเลินเล่อ (กฎหมายแพ่ง)	NEGLIGENCE	158
ประโยชน์สูงสุดของเด็ก	THE BEST INTERESTS OF THE CHILD	203
ปัจเจกชนนิยม	INDIVIDUALISM	120
ผู้ตรวจการแผ่นดิน	OMBUDSMAN	162

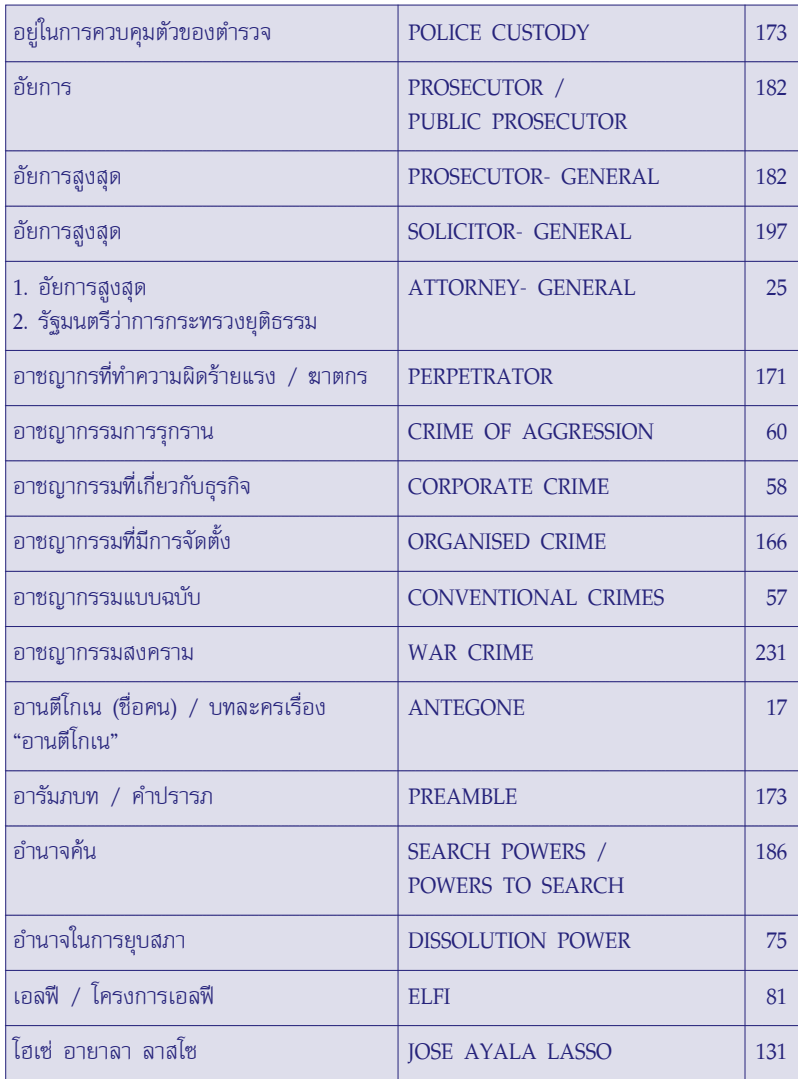
ผู้ต้องสงสัย	SUSPECT, THE	201
1. ผู้ต้องหา 2. จำเลย (ในคดีอาญา)	ACCUSED, THE	3
ผู้ต้องหาที่เป็นเยาวชน/ จำเลยที่เป็นเยาวชน	YOUNG OFFENDER	239
ผู้ถูกควบคุมตัวรวมอยู่กับคนอื่น	INMATE	123
ผู้ป่วยทางจิต / ผู้ป่วยจิตเวช	MENTALY ILL	146
ผู้ลักลอบขนของผิดกฎหมายข้ามประเทศ	MULE	154
ผู้เสียหาย	INJURED PERSON	122
เผด็จการโดยเสียงข้างมาก	TYRANNY OF THE MAJORITY	210
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในศาลฎีกา	CRIMINAL DIVISION OF THE SUPREME COURT FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS, THE	62
ฝ่ายนิติบัญญัติ	LEGISLATIVE BRANCH	137
พระราชกำหนด / รัฐกำหนด	EMERGENCY DECREE	82
พระราชบัญญัติ / รัฐบัญญัติ	ACT	4
ภัยอันตรายที่แจ้งชัดและดำเนินอยู่	CLEAR AND PRESENT DANGER	46
มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ	UNITED NATIONS UNIVERSITY (UNU)	225
มกนา คาร์ตา / มหากฎบัตร	MAGNA CARTA (Latin)	143
มาตรการเชิงยืนยันสิทธิ	AFFIRMATIVE MEASURE	7
มีหลักฐานตามสมควร / มีหลักฐานพอเชื่อได้	PROBABLE CAUSE	179
ไม่พิจารณาโทษสองครั้ง ในการกระทำความผิดเดียวกัน	NE BIS IN IDEM (LATIN)	157
ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย	NO CRIME, NO PUNISHMENT WITHOUT A LAW	159
ยุคเรืองปัญญา / ยุคสว่างทางปัญญา	AGE OF ENLIGHTENMENT	8

รอการลงโทษจำคุก	SUSPENDED EXECUTION OF IMPRISONMENT	201
ระบบกล่าวหา	ACCUSATORIAL / ADVERSARY SYSTEM	2
ระบบไต่สวน	INQUISITORIAL SYSTEM	124
รัฐบาลทหาร / คณะผู้เผด็จการทหาร	MILITARY JUNTA	148
รางวัลโนเบล	NOBEL PRIZE / NOBEL PEACE PRIZE	160
รางวัลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS PRIZE	221
รายงานเงา	SHADOW REPORT	192
รายงานทางเลือก / รายงานคู่ขนาน	ALTERNATIVE REPORT	11
ริบทรัพย์สิน	FORFEITURE OF PROPERTY	96
รูปแบบใหม่ของสภาวะการเป็นทาส / รูปแบบร่วมสมัยของการเป็นทาส	MODERN FORMS OF SLAVERY / CONTEMPORARY FORMS OF SLAVERY	151
แรงงานเด็ก	CHILD LABOUR	41
แรงงานภาคบังคับ / การเกณฑ์แรงงาน	COMPULSORY LABOUR	51
ลัทธิไซออน / ลัทธิชาตินิยมของชาวยิว	ZIONISM	240
ลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จ	TOTALITARIANISM	20
ลัทธิฟาสซิสต์	FASCISM	92
วันความยุติธรรมสากล	JUSTICE DAY / INTERNATIONAL JUSTICE DAY	133
วันคุ้มครองโลก	EARTH DAY	78
วันสตรีสากล	INTERNATIONAL WOMEN'S DAY	128

วันสิ่งแวดล้อมโลก	WORLD ENVIRONMENTAL DAY (WED)	236
วันสิทธิมนุษยชนสากล	HUMAN RIGHTS DAY	113
ว่าด้วยเสรีภาพ	ON LIBERTY	163
วาระ 21 / “อะเจนดาสีสิบเอ็ด”	AGENDA 21	9
วิกลจริต	INSANITY	125
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	HUMAN DIGNITY	112
ศาลชั้นต้น	COURT OF FIRST INSTANCE	58
ศาลฎีกา	DIKA COURT	75
ศาลทหาร	MILITARY COURT / COURT MARTIAL	147
ศาลปกครอง	ADMINISTRATIVE COURT	5
ศาลยุติธรรม	COURT OF JUSTICE	59
ศาลเยาวชน	JUVENILE COURT	134
ศาลรัฐธรรมนูญ	CONSTITUTIONAL COURT	54
ศาลสูงสุด	SUPREME COURT	200
สงครามเย็น	COLD WAR	48
สถานภาพพลเมือง / การเป็นพลเมือง	CITIZENSHIP	45
สภาวะการเป็นทาส	SLAVERY	194
สมาคมต่อต้านการมีทาส	ANTI-SLAVERY SOCIETY	19
สัญชาติ	NATIONALITY	154
สัญญาประชาคม	SOCIAL CONTRACT	196
สันนิบาตชาติ	LEAGUE OF NATIONS	135
สิทธิตามกฎหมายบัญญัติ	STATUTORY RIGHTS	199

สิทธิตามธรรมชาติ	NATURAL RIGHTS	155
สิทธิตามสัญญา	CONTRACTUAL RIGHTS	56
1. สิทธิที่จะได้รับการแจ้ง (กฎหมายอาญา) 2. สิทธิที่จะได้รับข้อมูล	INFORMED, THE RIGHT TO BE	121
สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี ด้วยความเป็นธรรม	FAIR TRIAL, THE RIGHT TO	90
สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้า เกินความจำเป็น	TO BE TRIED WITHOUT UNDUE DELAY, THE RIGHT	207
สิทธิที่จะได้รับการอภัยโทษ	PARDON, THE RIGHT TO	166
สิทธิที่จะปรึกษาทนาย	THE RIGHT TO COUNSEL	206
สิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว / สิทธิในการประกันตัว	RIGHT TO RELEASE ON BAIL, THE	185
สิทธิในการรักษาพยาบาล	MEDICAL TREATMENT, THE RIGHT TO	145
สิทธิในชีวิต	LIFE, THE RIGHT TO	140
สิทธิมนุษยชนศึกษา	HUMAN RIGHTS EDUCATION	114
สิทธิสตรีในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	WOMEN'S SUFFRAGE / WOMAN SUFFRAGE	232
สื่อลามกอนาจารเด็ก	CHILD PORNOGRAPHY	42
สูติบัตร	BIRTH CERTIFICATE / CERTIFICATE OF BIRTH	32
เสรีภาพของสื่อ	FREEDOM OF MEDIA	98
เสรีภาพทางศาสนา	FREEDOM OF RELIGION	99
เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ	PEACEFUL ASSEMBLY, FREEDOM OF	167
เสรีภาพในการเดินทางออกนอกประเทศ	FREEDOM TO TRAVEL ABROAD	100
หมายเรียกให้มาศาล	WRIT OF SUMMON	237

หลักกฎหมายทั่วไปที่ได้รับการยอมรับ โดยนานาอารยประเทศ	GENERAL PRINCIPLES OF LAW RECOGNISED BY CIVILIZED NATIONS	103
หลักการพื้นฐาน	BASIC PRINCIPLES	29
หลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังบังคับ และการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ บังคับใช้กฎหมาย	BASIC PRINCIPLES ON THE USE OF FORCE AND FIREARMS BY LAW ENFORCEMENT OFFICIALS	27
หลักการมิแรนด้า	MIRANDA RULE	149
หลักการไม่พลัดดันกลับไปเสี่ยงภัย	<i>NON-REFOULEMENT</i>	161
หลักการยอกยาการ์ตา	YOGYAKARTA PRINCIPLES	238
หลักการโยฮันเนสเบิร์ก	JOHANNESBURG PRINCIPLES	130
หลักการว่าด้วยการคุ้มครองผู้ป่วยทางจิต และการปรับปรุงการดูแลสุขภาพจิต	PRINCIPLES FOR THE PROTECTION OF PERSONS WITH MENTAL ILLNESS AND THE IMPROVEMENT OF MENTAL HEALTH CARE	177
เหยื่ออาชญากรรม	CRIME VICTIM / VICTIM OF CRIME	61
องค์กรรากหญ้า	GRASS-ROOTS ORGANISATIONS	105
องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ / องค์การยูเนสโก	UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION (UNESCO)	215
องค์รวมหลักการ	BODY OF PRINCIPLES	36
องค์หลักการว่าด้วยความเป็นอิสระ ของผู้พิพากษา / ตุลาการ	BODY OF PRINCIPLES ON THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY	34
อนาธิปไตย / ภาวะไร้ผู้นำ / ภาวะไร้กฎระเบียบ	ANARCHY	16

ប្រធានបទ

คณิต ณ นคร **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ :
วิญญูชน, พ.ศ. 2549

จิตติ ติงศภัทัย **คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคหนึ่ง** (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ :
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, พ.ศ. 2525

ราชบัณฑิตสถาน **พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน** กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์, พ.ศ. 2552

ราชบัณฑิตยสถาน **ศัพท์นิติศาสตร์ อังกฤษ - ไทย ไทย - อังกฤษ**
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, พ.ศ. 2552

สัญญา ธรรมศักดิ์ **คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** ปรับปรุง
แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประภาศน์อวยชัย (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : สำนัก
อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, พ.ศ. 2526

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช **เอกสารการสอน**
ชุดวิชากฎหมายสิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 3) นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ. 2551

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช **เอกสารการสอนชุดวิชา**
กฎหมายวิธีสบัญญัติ 3 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5) นนทบุรี
: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ. 2552

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช **เอกสารการสอนชุดวิชา**
ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย (พิมพ์ครั้งที่ 3) นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ. 2551

วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ **ศัพท์สิทธิมนุษยชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, พ.ศ. 2555

วิชัย ศรีรัตน์ (บรรณาธิการ) **ศาลอาญาระหว่างประเทศกับสังคมไทย** กรุงเทพฯ
: คณะทำงานเรื่องศาลอาญาระหว่างประเทศ, พ.ศ. 2546

อัจฉรา ฉายากุล **พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของไทย** กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์ศาสนา, พ.ศ. 2546

ลีโอ สเตร्राส์ และ โจเซฟ คร์รอปซีย์ (บรรณาธิการ) **ปรัชญาการเมือง เล่ม 1-3**
แปลโดย สมบัติ จันทรวงศ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ,
พ.ศ. 2552

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ภาษาอังกฤษ

Audi, R. (editor), **Cambridge Dictionary of Philosophy**, (2nd edition).
Cambridge : Cambridge University Press, 1999

Craven, M., **The International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights : A perspective on its development**. Oxford : Clarendon, 1995

Eide, A et al, (eds.) **The Universal Declaration of Human Rights : A Commentary**. Drammen (Norway) : Universitetsforlaget AS : 1992

Eide, A., Krause, C. and Rosas, A. (eds.), **Economic, Social and Cultural Rights: A textbook**. Dordrecht : MartinusNijhoff Publisher, 1995

Feldman, D. **Civil Liberties and Human Rights in England and Wales**,
Oxford : Clarendon, 1993

Fomerand, J., **The A – Z of the United Nations**. The Scarecrow Press,
Maryland : 2009

Foster, N. **German Law and Legal System**, London : Blackstone, 1993

Garner, B.A. (editor), **Black's Law Dictionary** (9th Edition), St. Paul, Minnesota, West Company, 2009

Gorman, R. and Mihalkanin, (eds.) **Historical Dictionary of Human Rights and Humanitarian Organisations**, (2nd edition). The Scarecrow Press, Maryland, 2007

Joseph, S., Schultz, J. and Castan, **The International Covenant on Civil and Political Rights : Cases, Materials, and Commentary**. Oxford : Oxford University Press, 2000

Lacey, AR., **Dictionary of Philosophy**, 3rd Edition, London : Routledge, 1996

Lehman, J. and Phelps, S. (editors), **West's Law Dictionary Volume 1-13**, (2nd edition), Detroit : Thomson Gale, 2004

Loveland, I. **Constitutional Law, Administrative Law, and Human Rights : A critical introduction**, 4th edition, Oxford : Oxford University Press, 2006

Martin, E. (editor). **A Dictionary of Law** (5th edition), Oxford : Oxford University Press, 2003

Morgan, R. and Turner, B. (editors.) **Interpreting Human Rights : Social Science Perspectives** London : Routledge, 2009

Morsink, J., **The Universal Declaration of Human Rights : Origin, Drafting and Intent**. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1999

Nowak, M., **UN Covenant on Civil and Political Rights : CCPR Commentary**, Kehl (Germany) : NP Engel Publisher, 1993

Orlin, T., Rosas, A. and Scheinin, M., (eds.) **The Jurisprudence of Human Rights Law : A Comparative Interpretive Approach**, Abo (Finland) : Abo Akademi University, 2000

- Robertson, D., **A Dictionary of Human Rights**. London : Europa Publication, 2004
- Scruton, R. **The Palgrave Macmillan Dictionary of Political Thought** (3rd Edition). Basingstoke, Hampshire : Palgrave Macmillan, 2007
- Simma, B. et al (eds.), **The Charter of the United Nations : A Commentary**. Oxford : Oxford University Press, 1995
- Soukhanov, A. (ed.), **The American Heritage Dictionary of the English Language** (3rd Edition)
- Steiner, H. and Alston, P., **International Human Rights in Context : Law, Politics, Morals**. Oxford : Oxford University Press, 1996
- Wild, S., (ed.) **Webster's New World Law Dictionary**, Hoboken (New Jersey) : Wiley, 2006
- Winston, M., **The Philosophy of Human Rights**, California : Wadsworth Publishing Company, 1989

Encyclopedia

- West's Encyclopedia of American Law**, 2nd Edition.
- Lewis, J .W and Skutsch, C. (editors), **The Human Rights Encyclopedia** (Three Volumes) Armonk, New York: M.E. Sharpe, 2001
- Encarta Encyclopedia**, Encarta Microsoft, 2009
- Encyclopedia Britannica** Ultimate 2012, Encyclopedia Britannica Incorporation.
- Stamford Encyclopedia of Philosophy**
- Encyclopedia of the American Constitution** (2nd Edition)
- The Blackwell Encyclopedia of Political Thought**
- Encyclopedia of the Enlightenment**

คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ที่ 2 / 2555

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจการจัดทำ
คำศัพท์สิทธิมนุษยชนด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
และสิทธิมนุษยชนศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนและการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญด้านสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 (9) และมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ด้านบริหาร) ในการประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2555 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจการจัดทำคำศัพท์สิทธิมนุษยชนด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์	ประธานอนุกรรมการ
1.2 รองศาสตราจารย์ ดร. วไล ฌ ป้อมเพชร	รองประธาน
อนุกรรมการ

1.3 ศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ หรยางกูร	อนุกรรมการ
1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ศรีรัตน์	อนุกรรมการ
1.5 นายบุญแทน ต้นสุเทพวิรวงศ์	อนุกรรมการ
1.6 นางสาวพัมตรา ลิ้มปะพันธ์	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
1.7 นางกฤษณา ศรีสุวรรณ	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

2.1 ให้คำปรึกษา แนะนำข้อเสนอแนะ และแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำคำศัพท์สิทธิมนุษยชนด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษา

2.2 พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับจัดทำคำศัพท์สิทธิมนุษยชนด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษา

2.3 ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการคณะนี้มีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ขึ้นเสด็จสิ้นภารกิจ

สั่ง ณ วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2555

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

- รูปทรงดอกบัว** คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย
- รูปคนล้อมเป็นวงกลม** คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ
- รูปมือ** คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาคและภราดรภาพ
- สีน้ำเงิน** คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม
- คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
- คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม สิทธิอื่น ๆ ในสังคมไทย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 6 และ 7 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 0 2141 3800 โทรสาร 0 2143 9575

E-mail : help@nhrc.or.th [www : nhrc.or.th](http://www.nhrc.or.th)

สายด่วนร้องเรียน 1377 hotline 1377

ACCUSATOR
CORPORATE
COM TO
S-R